

रामेछाप नगरपालिकाको नगर वस्तुगत विवरण (नगर प्रोफायल)

भाग -१ विस्तृत प्रोफायल

रामेछाप नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, रामेछाप
प्रदेश ३, नेपाल
पौष, २०७५

रामेछाप नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
रामेछाप बजार, रामेछाप
३ नं प्रदेश, नेपाल

www.ramechhapmun.gov.np
Email: ramechhapmun@gmail.com
फोन नं. :- ०४८-४००९९७ (प्रमुख)
०४८-४००९९८ (उपप्रमुख)
०४८-४००९९६ (प्र.प्र.अधिकृत)
फ्याक्सनं.:- ०४८-४०००९२

प.सं.:
च.नं.:

मिति: २०७५।०६।२९

दुई शब्द

नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने तथा राज्यशक्तिको प्रयोग तीन वटै तहले संविधान र कानून बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ । संविधानको अनुसूची-८ को स्थानीय तहको अधिकारको सूचीले स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन र बेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदनले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, बेरोजगारको तथ्याङ्क सहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क, सम्भाव्य प्राकृतिक, भौतिक र साँस्कृतिक श्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको कार्य क्षेत्र भनी उल्लेख गरेको छ ।

यसै सन्दर्भमा रामेछाप नगरपालिकाको ऐतिहासिक प्रथम नगर सभाले लिएको लक्ष्य “कृषि, पर्यटन, सडक, खानेपानी हाम्रो पूर्वाधार, रामेछाप नगर विकासको दिगो आधार” प्राप्तिको लागि रामेछाप नगरपालिकाले नगरको वस्तुगत विवरणमा आधारमा रही योजना तर्जुमा, नतिजा अनुगमन तथा सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक आधारभूत विवरण संकलन गर्ने र उपलब्ध श्रोत साधनको समुचित उपयोग सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यका साथ सूचना प्रविधिमा आधारित वस्तुगत विवरण तयारी गर्नुका साथै नगरको पाचवर्षे रणनीतिक योजना तयार गर्ने सोचका साथ यो “रामेछाप नगरको वस्तुगत विवरण तथा पाँचवर्षे रणनीतिक योजना २०७५” नामक पुस्तिका प्रकाशन गर्न लिएको छ । प्रस्तुत पुस्तिकाले नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, श्रोत नक्साहरूको संगालो, रणनीतिक योजना र नगर, वडा तथा वस्तीबाट प्राप्त योजनाहरूलाई समेटेको छ भने भर्खरै स्थापना भएको नगरपालिकामा नगर विकासको लागि आवश्यक नक्सा, तथ्य/तथ्यांकहरूको अभाव भईरहेको सन्दर्भमा यस नगर वस्तुगत विवरणले योजना निर्माणको लागि आधार प्रदान गर्ने तथा पाचवर्षे रणनीतिक योजनाले योजनाबद्ध विकासको आधार दिने अपेक्षा राखेको छ ।

अन्त्यमा, यस पुस्तिका तयारीका लागि सहयोग, सल्लाह, सुझाव दिनु हुने सम्पूर्ण नगर कार्यपालिका सदस्य, नगरसभा सदस्यहरू, सबै राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरू, समस्त नगरबासी, यो पुस्तिका तयार गर्न सहयोग गर्ने यस नगरपालिका वडा नं. ५ स्थित रामपुरका सामाजिक संस्था श्री चारघरे सेवा समितिलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

.....
नर बहादुर थापा मगर
नगर प्रमुख

कृतज्ञता ज्ञापन

संघीय संरचनामा स्वरूपमा गठित रामेछाप नगर कार्यपालिकाले नागरिकको ईच्छा, आकांक्षा पूरा गर्ने दस्तावेजको रूपमा प्रस्तुत नगर वस्तुगत विवरण तथा रणनीतिक योजना तयार गर्ने महत्वपूर्ण र ऐतिहासिक जिम्मेवारीका लागि प्राविधिक सहयोग र सहजीकरणका निम्ति श्री चारघरे सेवा समितिलाई प्रदान गरेकोमा नगर प्रति हार्दिक आभार तथा कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहन्छ । यस महत्वपूर्ण अवसरका लागि नगर प्रमुख श्री नरबहादुर थापामगर ज्यू, उप प्रमुख श्री सिर्जना खड्का ज्यू, कार्यकारी प्रमुख श्री ईश्वरराज दाहाल ज्यू, वडा नं. १ देखि ९ सम्मका वडा अध्यक्षज्यूहरू क्रमशः श्री नरबहादुर थापा, श्री निरबहादुर श्रेष्ठ, श्री भूपालराज श्रेष्ठ, श्री टुपेन्द्र तामाङ, श्री भीमबहादुर तामाङ, श्री धनबहादुर खड्का, श्री समीर कार्की, श्री केदार कार्की र श्री चन्द्रबहादुर श्रेष्ठ र नगर कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यहरू, वडाका सदस्यज्यूहरू लगायत आम नगरवासी जनसमुदायहरू प्रति आभार प्रकट गर्दै प्राप्त सहयोग सुभावा र सकृय सहभागिताको लागि कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छ ।

यस वस्तुगत विवरण (नगर प्रोफायल) तथा रणनीतिक योजनाको खाका निर्माणका लागि आ-आफ्नो तर्फबाट सहयोग गर्नुहुने राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्व उपाध्यक्ष श्री जगदीशचन्द्र पोखरेल, उद्योग, वन तथा वातावरण मन्त्रालय प्रदेश नं. १ का वरिष्ठ जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत श्री शेरबहादुर श्रेष्ठ (नगरवासी), वातावरण तथा अर्थविद् डा. राजेश राई (नगरवासी), लामो समय शिक्षा सेवामा कार्यरत शिक्षा मन्त्रालयका उप-सचिव श्री राधाकृष्ण घिमिरे (नगरवासी) र शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस मन्थलीका पूर्व प्राचार्य श्री गुन्जबहादुर श्रेष्ठ, स्वास्थ्य क्षेत्रका अभियन्ता डा. सुमन कर्माचार्य (नगरवासी) लगायत राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू लक्ष्मण कुमार घिमिरे, रोशन पाख्रिन, कमलबिक्रम कार्की, मोतीलाल तामाङ, विषयगत कार्यालय, विषयगत समितिका सदस्यहरू, महिला सदस्यहरू, दलित जनजाती समुदायका प्रतिनिधिहरू, सामुदायिक वन उपभोक्ता नगर महासंघका प्रतिनिधिहरू, समाजसेवी वृद्धिजिवी, पत्राकार, संञ्चारकर्मी, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था, विद्यालय, सामाजिक संघ-संस्था प्रति पनि हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

यसैगरी महत्वपूर्ण र ऐतिहासिक कार्यमा प्राविधिक सहयोगीको भूमिका निर्वाह गर्नु हुने भूगर्भविद् डा. प्रदीप पौडल, अर्थविद् एवम् जिविस महासंघका पूर्व महासचिव डा. शेषरमण न्यौपाने, भू सुचना प्रविधि विज्ञ श्री निरोज तिमल्सिना, सुचना व्यवस्थापन तथा तथ्यांक विश्लेषक श्री राजकुमार रिमाल, स्थानीय विकास सम्वन्धी अनुभवि श्री जीवनाथ पोखरेल तथा तथ्यांक व्यवस्थापक श्री नवराज श्रेष्ठ ज्यूहरूको आआफ्नो क्षेत्रको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी र भूमिकाको लागि कदर गर्न चाहन्छु । यसै गरी समग्र परियोजनाको संयोजन गर्नुहुने दिव्यदृष्टि कन्सल्टेन्सी प्रा.लि. का श्री बिर्ख क्षेत्री, फिल्ड संयोजन गर्नुहुने श्री कर्ण वि.क., श्री कल्पना तामाङ लगायत प्रत्यक्ष र परोक्ष रूपम सहयोग गर्नु हुने संस्थाका पदाधिकारीहरू विशेष धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

वस्तुगत विवरण तयारीको लागि घरधुरी सर्वेक्षण तथा तथ्यांक संकलनमा महत्वपूर्ण योगदानगर्नु हुने रामेछाप नगरपालिका वडा नं १ बाट शारदा कार्की र निर्मला श्रेष्ठ, वडा नं २ बाट सम्भना वस्नेत र नेत्र बहादुर श्रेष्ठ वडा नं ३ बाट उज्वल ढकाल र कोपिला ढकाल, वडा नं ४ बाट सविता सुनुवार र सन्जु श्रेष्ठ, वडा नं ५ बाट यामकुमारी तामाङ र दिलकुमारी तामाङ, वडा नं ६ बाट लिलावहादुर मगर र अन्जु तामाङ, वडा नं ७ बाट सरीता हायू र राजु विक्रम वस्नेत, वडा नं ८ बाट रमेश तामाङ र सुमित्रा रायमाभी, वडा नं ९ बाट राजकुमार श्रेष्ठ र दीपक श्रेष्ठ लगायत अन्य टोल तथा वस्ती भेलामा सहयोग गर्नुहुने सबै प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा संघीय संरचनामा नवगठित नगरपालिकामा विकास कार्यक्रमका लागि आवश्यक भइरहेको तथ्यांक र सोको आधारमा दीर्घकालीन योजनाको खाका तयार गर्न प्रस्तुत नगर वस्तुगत विवरण तथा रणनीतिक योजनाले नगर विकासको लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ भन्ने यस संस्थाले विश्वास लिएको छ ।

.....
कोमलदास श्रेष्ठ
कार्यकारी प्रमुख
श्री चारघरे सेवा समिति, रामेछाप

ABBREVIATIONS

MDGS	:	Millennium Development Goals
SDGs	:	Sustainable Development Goals
FAO	:	Food and Agriculture Organizations
GPS	:	Global Positioning System
GIS	:	Geographical Information system
LRMP	:	Land Resource Mapping Project
FRA	:	Forest Resource Assessment Project (2010-2014)

विषय-सूची

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ उद्देश्यहरु	१
१.३ वस्तुगत विवरण तयारीका कानुनी तथा नीतिगत आधारहरु	२
१.४ वस्तुगत विवरण तयारी विधि	३
१.४.१ वस्तुगत विवरणको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि तयारी	३
१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला	५
१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन	५
१.४.४ तथ्याङ्क सङ्कलन	५
१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी	५
१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी	५
१.४.७ नगर वस्तुगत विवरण सुझाव सङ्कलन तथा प्रमाणिकरण कार्यशाला	६
१.४.८ वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयारी तथा प्रकाशन	६
१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा	६
परिच्छेद २: नगर परिचय	८
२.१ भौगोलिक अवस्थिति	९
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण	१०
२.३ राजनीतिक अवस्थिति	१०
२.४ भौगर्भिक, भू-धरातलीय अवस्था र भू-बनोट	११
२.४.१ भौगर्भिक अवस्था	११
२.४.२ भू-बनोट माटो भौगर्भिक बनोट र सम्भाव्यताहरु	१४
२.५ हावापानी तथा जलवायु	१८
२.५.१ तापक्रम	१८
२.५.३ वर्षा	१९
२.६ प्राकृतिक सम्पदा	२०
२.७ धार्मिक तथा सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थलहरु	२३

२.८. विकासका सम्भावनाहरु	२७
२.८.१. प्राकृतिक सम्पदाको सही उपयोग	२७
२.९. मानव विकास सुचकांक	३०
२.१०. प्रतिव्यक्ति आय	३०
२.११. नगएका वडाहरुको संक्षिप्त विवरण	३२
परिच्छेद ३ नगरपालिकाको जनसांख्यिक अवस्था	५१
३.१ नगरपालिकाको घरधुरी तथा जनसंख्या	५१
३.२. वसीमा रहेका टोलहरुको सूचि	५५
३.३ जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	५८
३.३.१. वडागत रुपमा घरधुरी र जनसंख्याको विवरण	६०
३.३.२. जनसंख्याको बनावट	६१
३.३.३. उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण	६२
३.३.४. मातृभाषाको आधारमा घरधुरी र जनसंख्या विवरण	६४
३.३.५. धर्मअनुसार जनसंख्या विवरण	६५
३.३.६. जातिजातिका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण	६६
३.३.७. घरमुलीको विवरण	६७
३.३.८. पेशाको आधारमा जनसंख्या विवरण	६७
३.३.९. आर्थिक रुपले सक्रिय र निस्कृय जनसंख्या विवरण	६८
३.३.१०. अपांड्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण	६९
३.३.११. व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण	७१
३.३.१२. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमवाट लाभान्वितको विवरण	७१
३.३.१३. सामाजिक संस्थासँगको सम्बद्धताको अवस्था	७२
परिच्छेद ४ आर्थिक अवस्था	७३
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	७३
४.१.१ प्रावधिक, सीपयूक्त तथा विशेष दक्षता भएको मानव संसाधनको विवरण	७३
४.१.२ मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण	७४
४.१.३ औसत आम्दानी विवरण	७४
४.१.४ औसत खर्च	७५

४.१.५ विपन्नताको स्तरीकरण विवरण	७६
४.१.६ खाद्यान्नको सुरक्षाको अवस्था	७७
४.१.७ आवास संरचना विवरण	७९
४.१.८ गरीबीको दर (गरीबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या)	८०
४.१.९ आयात र निर्यातको अवस्था	८१
४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था	८१
४.१.११. वेरोजगार सम्बन्धी विवरण	८२
४.१.१२. वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको विवरण	८३
४.१.१३ सुकुम्वासी सम्बन्धी विवरण	८५
४.१.१४ श्रोत नक्सा	८५
४.२. भू उपयोग तथा स्वामित्व	८५
४.२.१ वर्तमान भू उपयोग	८५
४.२.२ भू स्वामित्व	८५
४.२.३ उपयोग गर्ने जग्गाको किसिमको विवरण	८७
४.२.५ बाँभो जमिन सम्बन्धी विवरण	८८
४.३ कृषि तथा पशु विकास	८९
४.३.१.सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	८९
४.३.२. सिचाई सुविधाको उपलब्धता विवरण	८९
४.३.३. सिचाईको श्रोत सम्बन्धि विवरण	९०
४.३.४. कृषि उत्पादन सम्बन्धि विवरण	९०
४.३.५. पशुपक्षिजन्य उत्पादन सम्बन्धि विवरण	९१
४.३.६.खाद्यान्न वालीमा लाग्ने रोग तथा किराहरुको विवरण	९२
४.३.७.फलफुल तरकारीमा लाग्ने रोग कीराहरु	९२
४.३.८. पशुपक्षिमा लाग्ने रोग तथा किराहरु	९३
४.३.९.व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी व्यवस्था	९४
४.३.१०. कृषि तथा पशु सेवा सँग सम्बन्धित मानव संसाधन	९७
४.३.११.१ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित सेवा तथा समूहहरु	९८
४.३.११.२ पशुपक्षि बाट हुने आय तथा उत्पादनको अवस्था	९८

४.३.१२. सङ्कलन केन्द्र, पानीघट्ट, कुटानी पिसानी, विक्री केन्द्र र चिस्यान केन्द्रको विवरण	९९
४.३.१३. कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धि विवरण	१००
४.३.१४. श्रोत नक्सा	१०१
४.४ पर्यटन विकास	१०२
४.४.१ धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धि विवरण	१०३
४.४.२ होटल रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धि विवरण	१०५
४.५ उद्योग, व्यापार तथा बैंकिङ	१०६
४.५.१ औद्योगिक विकास	१०६
४.५.२ उत्पादनमुलक तथा सेवामुलक उद्योग सम्बन्धी विवरण	१०७
४.५.३ खनिज तथा खानी सम्बन्धि विवरण	१०८
४.५.४ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण	१०८
४.५.५ बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धि विवरण	१०९
४.५.६ सहकारी सम्बन्धि विवरण	११४
४.५.७ श्रोत नक्साहरु	११४
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था	११५
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास	११५
५.१.१ पाँच वर्षभन्दा माथि र १५ वर्षभन्दा माथिको साक्षरता विवरण	११५
५.१.२ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था	११५
५.१.३ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था / विद्यार्थी विवरण	११७
५.१.४ बिद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	११९
५.१.५ उच्च शिक्षा तथा प्राविधिक बिद्यालयमा अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण	१२४
५.१.६ विद्यालय बाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरुको विवरण	१२६
५.१.७ सिकाई उपलब्धी तथा उत्तीर्ण दर	१२६
५.१.८ खुद भर्ना, निरन्तरता तथा टिकाउ दर	१२८
५.१.९ बाल विकास केन्द्रको विवरण	१३२
५.१.१० विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण	१३४
५.१.११ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण	१३५
५.१.१२ आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयमा पहुँचको अवस्था	१३७

५.१.१३ शैक्षिक संस्थामा उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा	१३७
५.१.१४ छात्रवृत्ति तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था	१३९
५.१.१५ नमूना तथा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध विद्यालय विवरण	१३९
५.१.१६ सुधारिएको मापदण्ड , निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ्ग गरिएका विद्यालय	१३९
५.१.१७ स्थानीय सरकारको शिक्षा क्षेत्रमा लगानी	१४०
५.१.१८ प्राविधिक तथा विशेष सीपयुक्त मानव संसाधन	१४०
५.१.१९ अपाङ्गता तथा विशेष शिक्षा श्रोत कक्षा र विद्यार्थी विवरण	१४१
५.१.२० शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण	१४२
५.१.२१ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	१४४
५.१.२२ श्रोत नक्शाहरु	१४४
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	१४४
५.२.१ स्वास्थ्य संस्था	१४५
५.२.२. स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध जनशक्ति विवरण	१४७
५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको अवस्था	१४७
५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु	१४८
५.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	१४९
५.२.६ खोप, बाल स्वास्थ्य तथा कुपोषणको अवस्था	१५१
५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण	१५२
५.२.८ श्रोत नक्शाहरु	१५२
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई	१५२
५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था	१५२
५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण	१५४
५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था	१५४
५.३.४ सार्वजनिक शौचालय	१५५
५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन	१५५
५.३.६ ढल व्यवस्थापन	१५५
५.३.७ श्रोत नक्शाहरु	१५६
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण	१५६

५.४.१ लिंग अनुसार बाल विवाह (अठार वर्ष मुनिका)	१५७
५.४.२ कामदारको रूपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका	१५७
५.४.३ बालक्लव तथा संजालको विवरण	१५७
५.४.४ घरपरिवार विहिन बालबालिकाको अवस्था	१५७
५.४.५ अपांगताका आधारमा जनसंख्या	१५७
५.४.१० जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला	१५७
५.४.११ अल्पसंख्यक सीमान्तकृत वर्गको विवरण	१५८
५.४.१२ वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रमतर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था	१५९
५.४.१३ श्रोत नक्शाहरु	१६०
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन	१६०
५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	१६०
५.५.२ व्यवसायिक खेलाडीको विवरण	१६१
५.५.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण	१६२
५.५.४ युवा सृजनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन विवरण	१६३
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति	१६३
५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल	१६३
५.६.२ सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा	१६३
५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला	१६४
५.६.४ विशेष शिक्षा तर्फ स्रोत कक्षामा अध्ययनरत छात्र/छात्रा को विवरण	१६५
५.६.५ धार्मिक स्थलको विवरण	१६५
५.६.६ स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा र मेलाहरुको विवरण	१६६
५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था	१६६
परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति	१६७
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था	१६७
६.१.१ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण	१६५
६.१.२ वृक्षारोपणका लागि खाली स्थान सम्बन्धी विवरण	१६८
६.१.३ वनजन्य उत्पादन विवरण	१६८
६.१.४ जडिबुटीको उत्पादन, सङ्कलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण	१६९

६.१.५ गाउँ/नगरपालिका क्षेत्रबाट निकासी हुने वन पैदावरको विवरण	१७०
६.२ जलश्रोत तथा जलाधर क्षेत्र	१७०
६.२.१ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था	१७०
६.२.२. पानीको मुहान सम्बन्धी विवरण	१७२
६.२.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण	१७२
६.२.४ तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	१७३
६.२.५ जलस्रोत र उपयोगको स्थिति विवरण	१७३
६.२.६ संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना विवरण	१७४
६.३ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा	१७४
६.३.१ वासस्थानका आधारमा महत्वपूर्ण जनावर तथा चराचुरुङ्गीको विवरण	१७४
६.३.२ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण	१७५
६.३.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ति तथा संरक्षित क्षेत्र	१७५
६.४ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण	१७५
६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन	१७५
६.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण	१७५
६.५.२ विपद्/प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण	१७६
६.५.३ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय	१७६
६.५.४ विपद्बाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण	१७६
६.५.५ विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी	१७६
६.५.६ आपतकालिन यातायात साधन सम्बन्धी विवरण	१७७
६.५.७ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	१७७
परिच्छेद ७. भौतिक विकासका अवस्था	
७.१.१. सडक संजालको विद्यमान अवस्था	१७८
७.१.२.निर्माणाधिन गाउँ वा नगरस्तरीय सडकहरु	१७८
७.१.३. सवारी सुविधा र रुट	१७८
७.१.४.गाउँ नगरभित्र चल्ने सवारी साधन	१८१
७.१.५ भोलुङ्गे पुल तथा पुल पुलेसा	१८२
७.१.६ सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिकामा पुग्न लाग्ने अनुमानित समय	१८२

७.१.७.वसपार्क तथा वस विसौनी सम्बन्धि विवरण	१८३
७.२ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा	१८४
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)	१८४
७.२.२. वत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	१८४
७.२.३ जलविद्युत सौर्य, उर्जा, वायूउर्जावाट विद्युत उत्पादन	१८५
७.३ सञ्चार तथा प्रविधी	१८५
७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धि विवरण	१८५
७.३.२.दुरसंचार सम्बन्धि विवरण	१८५
७.३.३ रेडियो स्टेशन	१८५
७.४. विद्यमान सतह ढलको अवस्था	१८५
७.५. गाउँ/नगरपालिका अन्तरगतका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण	१८७
७.६. नगरपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्मको दुरी	१८७
७.७ पशुवधशालाको विवरण	१८७
७.८ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण	१८८
परिच्छेद : ८ संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	
८.१. सँगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था	१८९
८.१.१ कर्मचारी पदपूर्तिको अवस्था	१९०
८.१.२. नगरपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन	१९१
८.१.३. नगरपालिकाको विगत वर्षको आय व्यय	१९२
८.२ सेवा सुविधा सञ्चालन र व्यवस्थापन	१९३
८.२.१ उपलब्ध सेवा सुविधाको प्रकार	१९३
८.३. संस्थागत सम्बन्ध र नागरीक सँगठन	१९४
८.३.१.नागरीक सचेतना केन्द्र, नागरिक मंच र टोल विकास संस्था सम्बन्धी विवरण	१९४
८.३.२ परम्परागत समुह तथा समुदायमा आधारीत संस्था विवरण	१९९
८.३.३ विषयगत समुह तथा संस्था	१९५
८.३.४.सामुदायिक मेलमिलाप समिति सम्बन्धी विवरण	१९५
८.३.५. गैर सरकारी संस्था तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण	१९६
८.४ ऐन नीति, नियम र कार्यप्रणाली	१९८

८.४.१ नगरपालिका ऐन नीति नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु	१९८
८.४.२ नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरु	१९८
८.४.३. नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण	१९९
अनुसूची १ घरपरिवार सर्वेक्षण फारामहरु	२०१
अनुसूची २ नगरपालिकाको सेवा प्रवाह	२०६
सन्दर्भ सामग्री	२१८
फोटो प्लेटहरु	२१९

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने र राज्य शक्तिको प्रयोग तीनै तहले संविधान र कानून बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ। स्थानीय तहको कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ समेत जारी गरी लागू भइसकेको अवस्था छ। उक्त ऐनको दफा ११ को उपदफा (च), (छ), (ड) र (थ) अनुसार प्रत्येक स्थानीय तहले र दफा १२ को उपदफा (ख) अनुसार स्थानीय तहका वडाहरूले विकासका निम्ति आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको वस्तुगत विवरण तथा तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेख सङ्कलन तथा प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। उपरोक्त कानुनी प्रावधानहरूको परिपालना गर्न, नगरपालिका तथा नगरवासीहरूको वर्तमान अवस्थाको चित्र उतारी नगर विकासको खाका कोर्ने प्रयास स्वरूप रामेछाप नगरपालिकाको यो नगर वस्तुगत विवरण तयार पारिएको छ।

नगर वस्तुगत विवरण (नगर प्रोफायल) एउटा ऐना हो, जसले नगरका निर्णयकर्ता तथा अन्य विकास प्रदायक संस्थालाई योजना निर्माणका लागि महत्वपूर्ण आधार प्रदान गर्दछ। यसले नगरपालिका भित्र रहेका भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय श्रोत साधनहरूको वस्तुगत विवरणको साथ साथै विश्लेषणात्मक विवरण प्रस्तुत गर्छ, जसले गर्दा नगरको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकासको योजना बनाउन आधार तयार हुन्छ। यसै सन्दर्भमा रामेछाप नगरपालिकाले ऐन कानूनका दायित्व पुरा गर्नुका साथै स्थानीय योजना तर्जुमा तथा अनुगमन प्रकृत्यालाई सूचनामा आधारित, व्यवस्थित, एकीकृत, नतिजामूलक, सहभागितामूलक र प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यका साथ यो नगर वस्तुगत विवरण तयार गर्ने जमर्को गरिएको छ। यो वस्तुगत विवरण तयारी गर्दा सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले २०७४ कार्तिकमा प्रकाशित गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ अनुसार तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, तालिकीकरण तथा सामान्य विश्लेषण समते गरी एकीकृत प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

१.२. उद्देश्यहरू

- नगरको आधारभूत तथ्याङ्क, जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, भौतिक र साँस्कृतिक श्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख तयार गर्नु।
- प्राप्त तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गरी विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरूलाई भौगोलिक (वडा), सामाजिक (लिङ्ग, जाति तथा धर्म), संरचना (उमेर समुह) अनुसार वर्गीकरण र विश्लेषण गरी तथ्यांक प्रस्तुत गर्नु।
- स्थानीय प्राकृतिक, भौतिक, साँस्कृतिक श्रोत साधनहरूको अवस्थिति एवं सामाजिक र आर्थिक अवस्थाको स्थलगत स्थिति भल्काउने श्रोत नक्शा तयार गर्नु।

१.३ वस्तुगत विवरण तयारीका कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू

यो नगर वस्तुगत विवरण संवैधानिक व्यवस्था, तथ्याङ्कका मान्य सिद्धान्त र आधार, विगतका अनुभव तथा सिकाइलाई आधार मानी वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ। यसमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, नेपाल सरकारको कार्य विस्तृतिकरण प्रतिवेदन, तथ्याङ्क ऐन, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ जस्ता कानूनी र नीतिगत व्यवस्थाका साथै साविकमा गाउँ, नगर र जिल्लाको वस्तुगत विवरण तयारीमा अभ्यास गरिएको ढाँचा, विधि तथा प्रक्रियालाई प्रमुख आधारको रूपमा लिईएको छ। यो तयारीको क्रममा निम्न कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थालाई आधार मानिएको छ।

क. नेपालको संविधान

नेपालको संविधानको अनुसूची ५ को क्रमसंख्या १३ मा केन्द्रीय तथ्याङ्क (राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय मानक र गुणस्तर) लाई सङ्घको अधिकारको सूचीमा राखी नेपाल सरकारले यसको मापदण्ड निर्धारण गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ भने अनुसूची ६ को क्रमसंख्या ६ मा प्रदेश तथ्याङ्कलाई प्रदेशको अधिकारको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ। त्यसै गरी संविधानको धारा ५७ को उपधारा (४), धारा २१४ को उपधारा (२), धारा २२१ को उपधारा (२), धारा २२६ को उपधारा (१) अनुसार स्थानीय तहको अधिकारको सूची, अनुसूची ८ बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ। संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख सङ्कलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १७ मा वेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ।

ख. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतिकरण प्रतिवेदन

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको कार्य विभाजन विस्तृतिकरण प्रतिवेदनले गरेको छ। उक्त विस्तृतिकरण प्रतिवेदनमा पनि संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको एकल अधिकारको बारेमा उल्लेख गरिएको छ। उक्त प्रतिवेदनमा स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्क सहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क व्यवस्थापन, तथ्याङ्कीय अभिलेख व्यवस्थापन, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ।

ग. तथ्याङ्क ऐन, २०१५ तथा नियमावली, २०४१

जनतालाई अधिक मात्रामा ठोस हित हुने नीति निर्धारण गर्न, सरकारी निकायहरूको प्रशासकीय निपुर्णता बढाउन र मुलुकको आर्थिक गतिविधि बारे यथार्थ ज्ञान प्राप्त गर्न नेपाल सरकारलाई यथार्थ आधार चाहिने र त्यस्तो आधार जुटाउन तथ्याङ्क सङ्कलन सम्बन्धी सुविधाको व्यवस्था गर्न तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण, अभिलेख र प्रकाशन गर्ने कामका लागि एक केन्द्रीय विभागको स्थापना गरी शान्ति, सुव्यवस्था, जनताको सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न तथ्याङ्क ऐन, २०१५ जारी गरिएको छ।

घ. स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४

स्थानीय तहको शासन सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदको मिति २०७४ जेठ २ गतेको निर्णय अनुसार स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४ जारी भएको छ। यस आदेशको अनुसूची ३ मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलन बारेमा र अनुसूची ४ मा वडा कार्यालयहरूले योजना तर्जुमा र तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्नुपर्ने व्यहोरा उल्लेख छ। प्रस्तुत आदेशमा जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकाङ्क, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क सङ्कलन र प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्व चित्र तथा श्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखनलाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनी उल्लेख गरिएको छ।

ड. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४

यस दिग्दर्शनको दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट नतिजामूलक ढङ्गले गर्नुपर्ने र योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्नुपूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गर्नु पर्ने छ” भन्ने व्यवस्था रहेको छ।

च. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन: २०७४

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा (२) को च (२) र (३) को ड, (४), (५) र (६) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, दफा ११ को उपदफा २ थ (१), (२) (३), (४) र (५) मा वेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन तथा दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को ख मा तथ्याङ्क अध्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचना सहितको वडाको पार्श्वचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

१.४ वस्तुगत विवरण तयारी विधि

१.४.१ वस्तुगत विवरणको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि तयारी:

नगरपालिकाको वस्तुगत विवरणको ढाँचा तयारीका लागि सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय द्वारा प्रकाशित गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४, हालै तयार भएका विभिन्न गाउँ तथा नगरपालिकाका वस्तुगत विवरणहरूको अध्ययन, सहस्राब्दी विकास लक्ष्य (MDG), दिगो विकास लक्ष्य (SDG) तथा यसका सूचकहरूको अध्ययन, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका विभिन्न प्रकाशनहरू, राष्ट्रिय जनसाङ्ख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण प्रतिवेदनहरू, जिल्ला सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी दिग्दर्शन, साविकका गाविसहरूको वस्तुगत विवरण, नगरपालिकाका नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडा सचिवहरू, विषयगत कार्यालयका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू र राजनैतिक दलको प्रतिनिधिहरू सँगको परामर्श, वडाहरूको स्थलगत अध्ययन, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयका प्रतिवेदन तथा प्रकाशनहरू, नगरपालिका स्थित सरकारी कार्यालय तथा शाखाहरूका र यस क्षेत्रमा काम गरेका विज्ञहरूसँग गरेको परामर्श समेत लाई श्रोत सामग्री र आधारको

रुपमा लिईएको छ । आवश्यक तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि कार्यविधिले निर्देश गरे अनुसार तीन किसिमका सूचना सङ्कलन फारम (औजार) तयार गरिएको थियो ।

क) व्यक्तिगत तथा पारिवारिक विवरण सङ्कलन फाराम

यसको पहिलो खण्डमा परिचयात्मक भाग तथा दोश्रो खण्डमा हरेक घर परिवारको पारिवारिक प्रत्येक सदस्यहरूको उमेर समुह, जातियता, धर्म, लिङ्ग, मातृभाषा, उमेर, शैक्षिकस्तर, पेशा, सिप, अक्सर बसोबास, व्यावसायिक सीप, रोजगारी, स्वास्थ्य तथा प्रजनन अवस्था लगायतका ३३ किसिमका व्यक्तिगत विवरण सङ्कलन गर्ने फाराम तयार गरिएको थियो । त्यसै गरी तेस्रो खण्डमा पारिवारिक विवरण सङ्कलन गर्ने ढाँचा तयार गरियो । उक्त ढाँचामा परिवारको पहुँचमा रहेका सार्वजनिक सेवा सुविधा, पारिवारिक जायजेशा, आयका श्रोत र खर्चका क्षेत्रहरू, मुख्य पेशा, पारिवारिक जीवनस्तर, सामाजिक आर्थिक स्थितिका सूचकहरू, रोजगारी, बैदेशिक रोजगारी, पारिवारिक सुरक्षा तथा समावेशीकरणका सूचक लगायतका ७७ किसिमका सूचना सङ्कलन विवरण उल्लेख गरिएको थियो । सङ्कलन प्रकृतिलाई सरल र सहज बनाउन तरिकाले सर्वेक्षण फारम विकसित गरी यी सूचनाहरूको पर्याप्तता, सान्दर्भिकता, आवश्यकता र बुझाईमा एकरूपताका लागि सरोकारबालाहरू समक्ष प्रस्तुत गरी आवश्यक सुझाव तथा सम्मति लिने कार्य गरियो । सरोकारबालाहरूको परामर्श समेतलाई आधारमा सर्वेक्षण फाराम (औजार) लाई अन्तिम रूप दिई सो फारमको विषयवस्तुलाई संयुक्त राष्ट्रसङ्घ अर्न्तगत खाद्य तथा कृषि सँगठन (FAO) द्वारा निशुल्क रूपमा प्राप्त हुने ओपेन फोरिस कलेक्सन मोवायल सफ्टवेयरबाट सूचना सङ्कलन गर्ने एप्स विकास गरी सो एप्स मार्फत सूचना सङ्कलन गरिएको थियो । यसमा व्यक्तिगत तथा परिवारको बहुआयामिक सूचनाहरू यस अधिको जनगणना फाराममा प्रयोग भएका व्यक्तिगत तथा पारिवारिक सूचनाहरू, दिगो विकास लक्ष्यसँग सम्बन्धित सरोकारका विषयहरू, वर्तमान सरकारको नीति तथा कार्यक्रमसँग सरोकार राख्ने विषयहरू समेटिएका छन् । उपरोक्त अनुसारका सूचना संकलन फाराम अनुसूचि १ मा संलग्न राखिएको छ ।

ख) संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलन फाराम:

निर्देशिकाको अनुसूचि ३ (क) लाई आधार बनाएर नगर भित्रको शैक्षिक संस्था तथा सो अर्न्तगत शिक्षक, विद्यार्थी, पूर्वाधार, शैक्षिक उपलब्धि, सार्वजनिक तथा सरकारी सेवा केन्द्रहरू, नगर भित्रका सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक, भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोत साधनहरूको स्थिति, विस्तार, व्यापार तथा व्यवसाय, हाट बजार, पर्यटकीय क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण, युवा तथा खेलकुद, भौतिक पूर्वाधार स्थिति, विपद्, गैर सरकारी संस्था लगायतका संस्थागत निकायका सम्बद्ध सूचनाहरू सङ्कलन गर्न विषय क्षेत्रसँग सम्बन्धित आवश्यक पर्ने सूचनाहरूको आवश्यकता पहिचान गरी आवश्यक फाराम तयारी गरी सूचना सङ्कलन गरियो । उपरोक्त अनुसारका सूचना संकलन फाराम अनुसूचि १ मा संलग्न राखिएको छ ।

ग) श्रोत नक्सा तयारीका लागि GPS सर्वेक्षण फाराम

निर्देशिकाको अनुसूचि ७ तथा ८ (क) र (ख) अनुसार वडा तथा नगरका सार्वजनिक सेवा केन्द्र, भौतिक पूर्वाधारको अवस्थिति, सामाजिक, आर्थिक गतिविधिको भू सूचना प्रणाली (Global Positioning System) बाट स्थानमान लिनुपर्ने वस्तु तथा स्थानको सूचि र फाराम तयारी गरियो ।

१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला

व्यक्तिगत तथा पारिवारिक विवरण सङ्कलन फारम, संस्थागत तथ्याङ्क सङ्कलन फाराम तथा जि.पि.एस.बाट लिईने सूचनाहरूको प्रयाप्तता, सान्दर्भिकता, आवश्यकता र बुझाइमा एकरूपताका लागि सरोकारवालाहरू समक्ष प्रस्तुत गरी आवश्यक सुझाव तथा सम्मति लिने कार्य गरियो ।

१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन

नगरका सम्बन्धित वडाभित्रका इच्छुक तथा सक्षम व्यक्तिहरू गणकको रूपमा छनौट गर्ने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित वडाका वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा सम्बन्धित वडाको कर्मचारी तथा सहयोगी संस्थाको कर्मचारी गरी तिन सदस्य रहेको कर्मचारी छनौट समिति गठन गरी एफ.एम मार्फत प्रसारण तथा वडा कार्यालयहरूमा सूचना टाँस गरी ईच्छुक उम्मेदवारहरूबाट दरखास्त माग गरी, मौखिक परीक्षा प्रणालीबाट गणक छनौट गरिएको थियो । त्यसरी छनौट गरिएका गणकहरूलाई २ दिनको सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक तालिम तथा अभिमुखीकरण गरिएको थियो ।

१.४.४ तथ्याङ्क सङ्कलन

व्यक्तिगत तथा पारिवारिक फाराम अनुसारका तथ्याङ्कहरू मोवायल एप्स मार्फत गणकहरूबाट सङ्कलन गरियो । सो कार्यको अनुगमनका लागि प्रत्येक ६ जना गणकका विच एक सुपरभाइजर रहने गरी ३ जना सुपरभाइजर खटाइयो भने एक जना सूचना प्रविधि सम्बन्धी प्राविधिकले सो कार्यको अनुगमन नियन्त्रण कक्षबाट गर्ने व्यवस्था मिलाइयो । सङ्कलित डाटाहरू नगर, सहयोगी संस्थाका अलावा सुविसु कम्पनीको भर्चुअल कम्प्युटरमा सुरक्षित रहने गरी आवश्यक प्रवन्ध मिलाइएको थियो । सुपरभाइजरहरूलाई आवश्यक थप प्राविधिक तालिम दिएर जि.पि.एस. प्रणालीबाट जि. आई. एस. विन्दुहरूको सूचना लिईएको थियो ।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्सा तयारी

सुविसु कम्पनीको भर्चुअल कम्प्युटरमा सुरक्षित रहेको व्यक्तिगत तथा पारिवारिक विवरणको तथ्याङ्क भिकेर आवश्यक प्रशोधन गरी एम.एस.एक्सेस, एक्सेलबाट तथ्याङ्क विश्लेषण गरियो भने जि.आई.एस. प्रविधिबाट श्रोत नक्साहरू तयार गरियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

माथि उल्लेखित विधिबाट प्राप्त तथ्याङ्क तथा श्रोत नक्साहरूलाई सङ्कलन, संश्लेषण र विश्लेषण गरी वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी गरियो । यस मस्यौदामा ८ वटा परिच्छेदहरू, सो भित्र २१९ वटा उपशिर्षकहरू र ३१ वटा नक्साहरूको श्रोतहरूको संगालो छुटै भाग २ मा को रूपमा रहेको छन ।

१.४.७. नगर वस्तुगत विवरण सुभावा सङ्कलन तथा प्रमाणीकरण कार्यशाला

निर्धारित ढाँचामा गाउँ/नगर वस्तुगत विवरणको पहिलो मस्यौदा तयार भए पश्चात वस्तुगत विवरणको मस्यौदामा छलफल गर्न नगरपालिकाले एक दिने प्रमाणीकरण कार्यशाला (ख्वष्मिबतप्यल ध्यचपकजयउ) को आयोजना गर्‍यो । उक्त कार्यशालामा आएका सुभावा समेतलाई समेटेर अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.४.८ वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयारी तथा प्रकाशन गर्ने

यो नगर वस्तुगत विवरण तयारीका चरणहरूलाई चित्र नं. १ मा प्रस्तुत गरिएको छ :

१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा

नगर वस्तुगत विवरणलाई सूचना प्रविधियुक्त बनाउने सक्दो प्रयासका बावजुद यसका केही सिमाहरू रहेका छन् ।

- १) यस कार्यक्रमको लागि सहयोगी संस्थाले प्राप्त गरेको कार्यसूचि, त्यसको आर्थिक सीमा अनुसार यसमा प्रयोग भएका भू सूचनाका ईमेजहरू गुगल अर्थबाट निशुल्क प्राप्त हुने इमेजबाट देखिने भू स्वरूपमा नक्साहरू तयार गरिएका छन् । यसको रिजोलुसन (आकारमा निखारपन) हाई रिजोलुसन ईमेजको भन्दा कमी हुन सक्छन् । तर ईमेजमा अपडेट हुन बाँकी रहेका सबै आवश्यक कुराहरू स्थलगत रूपमा पुगेर जि.पी.एस.विन्दु लिएर अपडेट गर्ने प्रयत्न गरिएको छ ।
- २) गणकहरूले सूचनादाता सँग सूचना लिने सिलसिलामा उत्तर नआएका वा उत्तरदाता अलमल परेकोमा त्यस्तो प्रश्नको उत्तर खाली छाडिएका छन् । सकेसम्म धेरै सूचनाहरू प्राप्त गर्न प्रत्येक सदस्यका लागि ३३ वटा प्रश्न समेत प्रत्येक घरका लागि ११० वटा प्रश्नहरू राखिएका थिए । सबै प्रश्नको उत्तर सबैले दिन नसक्ने अनुमान गरी मुख्य २० प्रश्नमा बाहेक अन्यमा उत्तर नआए खाली छाड्न मिल्ने सफ्टवेयरको विकल्प दिईएकाले केही जरुरी प्रश्नका उत्तरहरू पनि खालि अर्थात प्राप्त हुन नसकेकोले प्राप्त नभएका सूचनाहरू विश्लेषण गर्न सकिने अवस्था रहेन ।

- ३) यो वस्तुगत विवरण तयारी गर्दा मुख्यत स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार भित्र रही योजना तर्जुमा सँग सम्बन्धित प्रश्नावली प्रयोग गरिएकोले यस प्रयोजन भन्दा बाहेकका कतिपय पारिवारिक तथ्याङ्कमा समेट्नु पर्ने प्रश्नावलीहरु समेटिएको छैन । साथै गरीबी मापन (Poverty Mapping) सम्बन्धी सूचनाहरुहरुको लागि निश्चित मापदण्ड वा आधिकारिक सूचकहरुको पहिचान नगरिएको हुँदा त्यससँग सम्बन्धित अलग्गै सूचकहरु समेटिएको छैन ।
- ४) वस्तुगत विवरण समावेश गर्नुपर्ने कतिपय द्वितीयक तथ्याङ्कहरु सम्बन्धित विषयगत कार्यालयहरुमै नभएको कारण त्यस्ता तथ्याङ्कहरु समावेश गर्न सकिएन । सङ्कलन गरिएका द्वितीयक तथ्याङ्कहरु पनि कुनै केही वर्ष अघिका र कुनै तथ्याङ्क केही वर्ष पछिका हुनुले द्वितीयक तथ्याङ्कमा एकरूपता हुन सकेन ।

परिच्छेद २ : नगर परिचय

रामेछाप नगरपालिकाको गठन नेपाल सरकारको मिति २०७१ मंसिर १६ गतेको निर्णयबाट भएको थियो । नेपाल सरकार मन्त्री परिषदको २०७१ साल मंसिर १६ गतेको निर्णय अनुसार रामेछाप, सुकाजोर र ओखेनी गा.वि.स.समाविष्ट गरि रामेछाप नगरपालिका गठन भएको थियो । स्थानीय तहको पुनसंरचना गर्दा पछिल्लो पटक नेपाल सरकारको मिति २०७३ फाल्गुण २६ गतेको निर्णयबाट साविकका ५ गाविसहरू रामपुर, हिमगंगा, साँघुटार, देउराली र गोठगाउँलाई थप गरी अहिलेको रामेछाप नगरपालिकाको स्वरूप तयार भएको हो । यो नगरपालिका २०२.४५ वर्ग किलोमीटर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ भने नगरपालिकालाई ९ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ । राजधानी काठमाण्डौंबाट १३७ कि.मी.पूर्वमा अवस्थित यस नगरपालिकालाई दक्षिणमा सुनकोशी र पूर्वमा लिखुखोलाले सीमाना छुट्याएको छ भने उत्तरमा लिखुतामाकोशी गाउँपालिका र मन्थली नगरपालिका र पश्चिममा मन्थली नगरपालिका रहेको छ । रामेछाप नगरपालिकाको कार्यालय रामेछाप बजारमा रहेकोछ । शुरुमा गठन हुँदाको नगरमा समावेश गरिएका साविकका गाविस तथा पछिल्लो पटक स्थानिय तहको पुनःसंरचना अनुसार कायम भएका वडाहरू त्यसमा समावेश गरिएका साविकका थप गा.वि.स.हरूका घरधुरी र जनसंख्या तथा कायम भएका वडाहरूको विवरण तालिका नं. १ (क) र १ (ख) मा दिइएको छ ।

तालिका १ (क) हाल कायम भएका वडाहरू, त्यसमा समावेश गरिएका साविकका गा.वि.स., घरधुरी र जनसंख्या

साविक गा.वि.स.को नाम	साविक वडा	हालको वडा	क्षेत्रफल (व.कि.मी.)	घरधुरी	जनसंख्या
गोठगाँउ	१ देखि ९ सम्म	१	१०.४१	७३५	३६५०
देउराली	१ देखि ९ सम्म	२	१७.१४	८०२	४६४७
साँघुटार	१ देखि ९ सम्म	३	९.०५	५६६	२३५२
हिमगंगा	१ देखि ९ सम्म	४	३४.९५	१०४३	५८५२
रामपुर	१ देखि ९ सम्म	५	३७.८६	९३१	६००१
ओखेनी	१ देखि ९ सम्म	६	२५.६९	८६५	४७१३
सुकाजोर	१ देखि ९ सम्म	७	२८.८५	९२७	५७५२
रामेछाप	१, २, ३, ४, ८, ९	८	२०.५९	९३४	४८६९
रामेछाप	५, ६, ७	९	१७.९०	३६८	२२८७
जम्मा			२०२.४५	७१७१	४०१२३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण फाराम २०७५

माथी उल्लेख भएको हालको तथ्यांक अनुसार नगरमा रहेका ९ वटा वडाहरू मध्ये क्षेत्रफलको आधारमा वडा नं ५ रामपुर सबैभन्दा ठूलो छ भने वडा नं ३ साँघुटार सबैभन्दा सानो वडाको रूपमा रहेको छ । यस्तै घरधुरी संख्याको हिसावले वडा नं ४ हिमगङ्गामा सबैभन्दा ठूलो र वडा नं ९

सबैभन्दा सानो वडाको रूपमा रहेको छ । तर नगरपालिका प्रारम्भ मिति २०७१ मंसिर १६ गते समावेश भएका साविक गाविस तथा तत्कालिन वडाहरु तालिका १(ख) बमोजिम रहेका थिए ।

तालिका १ ख : प्रारम्भिक नगरका वडाहरु तथा समावेश साविक गा.वि.स.हरु

साविक गा.वि.स.को नाम	साविक वडा	कायम भएको वडा	वडा केन्द्र	२०६८ सालमा केन्द्रिय विभाग तथ्याङ्कको जनसंख्या			कैफियत
				महिला	पुरुष	जम्मा	
ओखेनी	१,२,३	१	ओखेनी	१९०९	१५९४	३५०३	
	४,५,६	२	च्याँस्कु				
	७,८,९	३	भालुखोप				
रामेछाप	१,२,३	४	वावियाखर्क	२७७०	२४५२	५२२२	
	४,९,८	५	रामेछाप				
	५,६,७	६	ल्याँडल्याँड				
सुकाजोर	१,२,३	७	रजयछाप	६६०७	५६५६	१२२६३	
	४,५,६	८	गा.वि.स.भवन				
	७,८,९	९	सिम्ले				
जम्मा				११,२८६	९७०२	२०९८८	

(श्रोत : नेपाल राजपत्र)

रामेछाप नगरपालिका नेपालको मध्य पहाडी भूभागमा पर्ने यस नगरमा हावापानीका हिसावले उष्ण, उपोष्ण तथा समसितोष्ण तीनै प्रकारका हावापानी पाईन्छ भने जिल्लाका घोषित १८ सुख्खाग्रस्त साविकका गाविसहरुमध्ये यस नगरपालिकामा ६ वटा गाविसहरु पर्दछन् । शहिद गङ्गालाल तथा ऐतिहासिक नेता पुष्पलाल जन्मेको स्थान भंगेरी, नेपालको स्वाधिनतासँग जोडिएको अंग्रेजसँगको युद्धको लागि तयारी गरिएको तिल्केस्थान गढी तथा डुकुरसिडाँडा, नेपालको सम्पदा सूचिमा सूचिकृत वडा नं ९ को भीमसेनस्थान, ल्याडल्याड र केवलेश्वर महादेव,हिमगंगाको सोह्र भगवति तथा चन्द्रकलादेवी, ओखेनीको गणेशटार र प्रकृतिको अद्भुत देन ताराखसे पोखरी यस नगरपालिकाका सम्पदाहरु हुन् । त्यसै गरी रामेछाप नगरपालिकोको सर्वोच्च अग्लो भू भाग वडा न: १ को थलारी डाँडाँ,महाभारत पर्वत र हिमालय पर्वत दुवैको समय दृश्यावलोकन हुने भालुखोप भ्यूटावर,राम मन्दिर, कालीदेवीस्थान, हाडेटार महादेव रामपुर, सिद्धठाकुर रामपुर, आदि नगरका साँस्कृतिक, धार्मिक र पर्यटकीय महत्वका स्थानहरु हुन् । पर्यटकीय हिसावले महत्व राख्ने यि क्षेत्रहरुमा विभिन्न समयमा जात्रा मेला तथा धार्मिक कार्यहरु समेत हुने गरेको छ । जसको कारण आन्तरीक तथा वाह्य पर्यटकहरुको गन्तव्य बनेको छ ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

नगरपालिकाको पूर्वमा ओखलढुङ्गा जिल्लाको चम्पादेवी र लिखु गाउँपालिका, पश्चिममा मन्थली नगरपालिका, उत्तरमा रामेछाप जिल्लाकै लिखु तामाकोशी गाउँपालिका र मन्थली नगरपालिका तथा दक्षिणमा सिन्धुली जिल्लाको गोलञ्जोर र सुनकोशी गाउँपालिका पर्दछन् । विश्वमान चित्रमा यो

नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति २७० १५' उत्तरी अक्षांश देखि २७०२४' उत्तर र ८६०१'३०'पूर्वी देशान्तर देखि ८६० १३' ३०" पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ ।

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

रामेछाप नगरपालिकाको नामाकरण रामेछाप जिल्लाको नामाकरणसँग सम्बन्धित छ । रामेछाप जिल्लाको नामाकरण “रामेछाप”कसरी भयो भन्ने सम्बन्धमा विभिन्न किम्बदन्तीहरू भेटिन्छन् । यसको नामाकरणमा हालको वडा नं. ८ रामेछापका प्राचिन बासिन्दा र उनीहरू सम्बद्ध इतिहास जोडिन आउछ । रामेछाप डाँडाको वरपर अहिले पनि तामाङ जातिको बसोवास छ र किम्बदन्ती अनुसार प्राचीन समयमा पनि तामाङ जातिकै बसोवास रहेको थियो । त्यहाँ राम भन्ने एक जना तामाङले तत्कालिन राजा रजौटाहरूबाट त्यस स्थानको मूख्यलीको रूपमा विर्ता पाएका थिए । उनीबाट नै त्यस स्थानको भोग चलन, जिम्वावाली र छाप समेत चल्दथ्यो । राम भन्ने ती व्यक्तिको छाप चल्ने भएकोले अन्यत्रबाट त्यहाँ आई बसोवास गर्ने व्यक्तिले उनबाट नै अनुमति लिई छाप लगाई प्रमाणित गरेर मात्र बस्नु पर्ने भएकोले त्यस स्थानको नाम पनि रामसँग जोडिन पुग्यो । यसरी विस्तारै विस्तारै जनजिब्रोले बोलि रहने सोही राम छाप शब्द अपभ्रंश हुन गई रामेछाप हुन गई त्यस स्थानको नाम नै रामेछाप रहन गएको हो ।

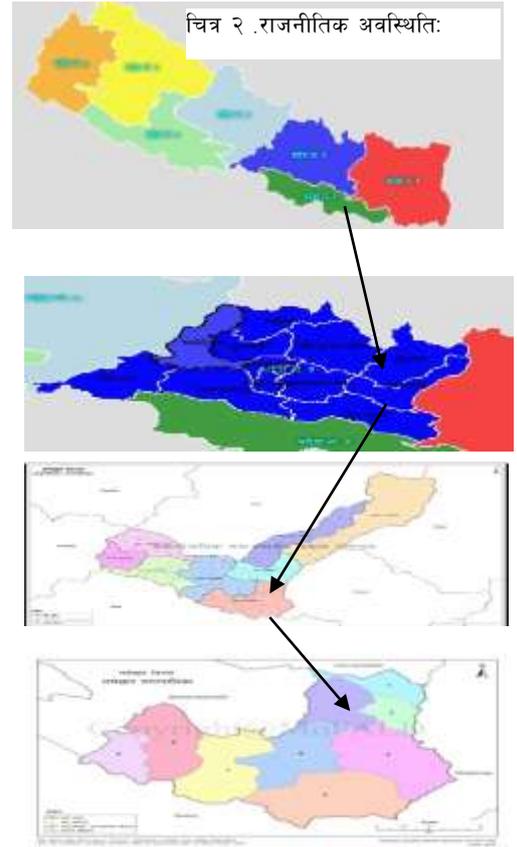
त्यसै गरी अर्को किम्बदन्ती अनुसार रामेछाप डाँडा वरीपरी प्राचीन कालदेखि तामाङहरूको बसोवास रहेको र उनीहरूले मुख्य पेशाको रूपमा गाई, गोरु, भेडा र बाखा पाल्ने भएकोले त्यस क्षेत्रको कतिपय स्थान चरन खर्कको रूपमा प्रयोग गर्थे । तामाङ भाषामा ‘रा’ भनेको भेडा बाखा, “मे” भनेको गाई गोरु र “छाप” भनेको चरन क्षेत्र जनाउँछ । यसरी उनीहरूले आफ्नो भाषामा रामेछाप भनेर भेडाबाखा, गाईगोरुको चरन क्षेत्र भन्ने अर्थमा प्रयोग गरेकाले सो स्थानको नाम रामेछाप रहन गयो । यसरी पछि यसै स्थानमा सरकारी कामकाज गर्नका लागि अड्डा, कार्यालयहरू रहेका, २०१८ साल अधिसम्म पूर्व २ नम्बर भनेर हालको दोलखा र रामेछापको सदरमुकामको रूपमा रहेको र पछि ७५ जिल्लाको विभाजन हुँदा अलगगै रामेछाप रहन गएको हो ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

सङ्घीय राज्य नेपालको ३ नम्बर प्रदेशमा पर्ने १३ वटा जिल्ला मध्ये रामेछाप एक हिमाली जिल्ला हो । जिल्लामा रहेका २ नगरपालिकाहरू मन्थली र रामेछाप नगरपालिका हो भने ६ गाँउपालिकामा उमाकुण्ड, गोकुलगंगा, लिखुतामाकोशी, खाँडादेवी, सुनापति र दोरम्वा रहेका छन् ।

रामेछाप नगरपालिकाका संक्षिप्त परिचय

प्रदेश	:	३
जिल्ला	:	रामेछाप
स्थानिय तहको नाम	:	रामेछाप नगरपालिका
घरधुरी जम्मा	:	७१७१
क्षेत्रफल	:	२०२.४५ व.कि.मी.
वडा संख्या	:	९
जनसंख्या २०६८	:	२८६१२
जनसंख्या २०७५	:	४०१२३
नगरभित्र बस्ने	:	२४५४२
नगर बाहिर बस्ने	:	१५५८१
भौगोलिक क्षेत्र	:	मध्य पहाड (हिमाली जिल्ला)
होचो स्थान	:	कोलोन्जोर घाट ३६९ मीटर (समुद्री सत)
उच्च स्थान	:	२०९४ मी.को उचाई (रामेछाप १ गोगने खरानेको शिरान, लिखु, मन्थली र रामेछापको सीमाना)
भू भाग	:	जिल्लाको १२.९१% क्षेत्रफल
जनसंख्या हिस्सा	:	जिल्लाको १४.२० % जनसंख्या
केन्द्र	:	रामेछाप बजार

२.४. भौगर्भिक, भू-धरातलिय अवस्था र भू-वनोट

भौगोलिक विविधता, आफ्नै छुट्टै मौलिकता, ऐतिहासिक धार्मिक स्थल (केवलेश्वर), पवित्र लिखु (हिमगङ्गा) र सुनकोशी नदीले शुशोभित यस नगरपालिकाको भू वनोटमा टार, बैसी, भिरपाखा, फाँट र जङ्गलको समिश्रण रहेको छ ।

२.४.१. भौगर्भिक अवस्था

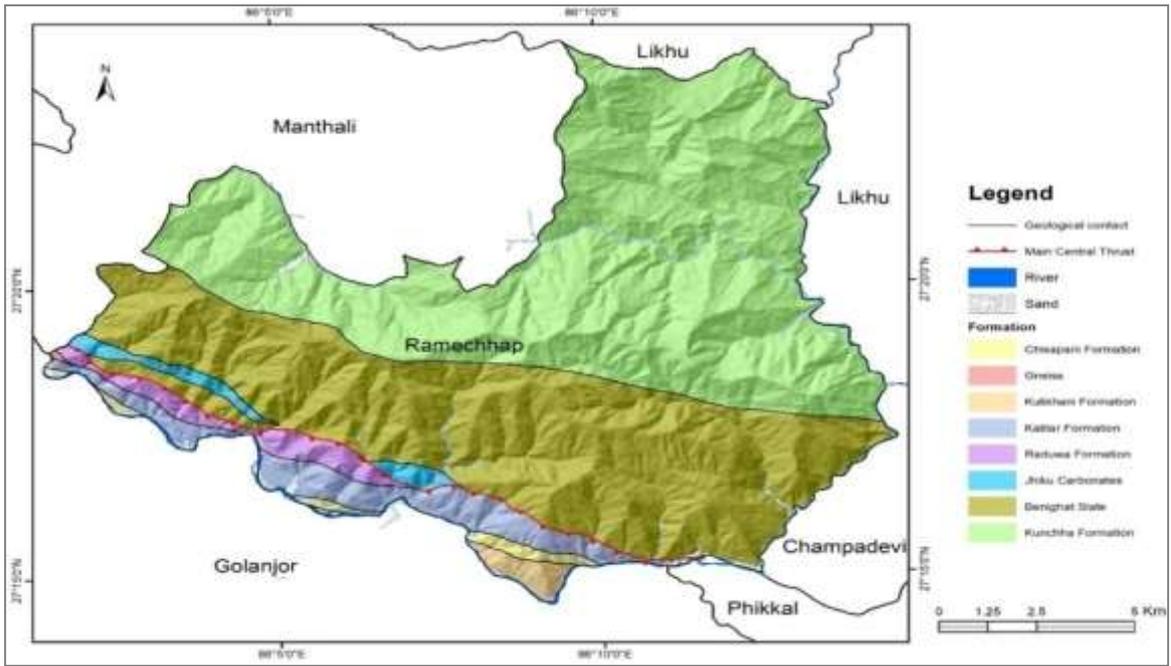
नगरपालिकाको भौगर्भिक अवस्था हेर्दा हिमालयको पूर्वी खण्ड अन्तर्गत लेसर हिमालय नामक पर्वत श्रेणीभित्र पर्दछ । यो स्थान नेपाल हिमालय क्षेत्रभित्र रहेका बृहत भौगर्भिक संरचनाहरूमध्ये एक “विन्डो” अन्तर्गत पर्दछ । हिमालय पर्वतमाला बन्ने क्रममा भौगर्भिक भ्रंश मार्फत लेसर हिमालय अन्तर्गतका चट्टानहरूमाथि खप्टिन पुगेका हाइअर हिमालय चट्टानहरू खिझेर गैसकेपछि देखापर्ने संरचनालाई नै भौगर्भिक भाषामा विन्डो भनिन्छ । रामेछाप ओखलढुङ्गा लगायतका भूभागहरू यस्तै संरचनामा पर्ने भएकाले यसलाई नेपालको भौगर्भिक अवस्था अध्ययनमा “रामेछाप-ओखलढुङ्गा

विन्डो” को नामले चिनिन्छ । यहाँ मुख्य केन्द्रीय भ्रंस (Main Central Thrust) नामक भौगर्भिक थ्रस्टमार्फत लेसर हिमालय माथि हाइअर हिमालय चिप्लिएर रहेको भेटिन्छ । यहाँ मुख्यगरी कम ताप र चापमा बनेका परिवर्तित चट्टानहरु स्लेट, फिलाइट, मेटास्यान्डस्टोन पाइन्छन् भने उच्च ताप र चापमा बनेका क्वार्जाइट, सिस्ट, र निस जस्ता चट्टानहरु समेत पाइन्छन् । उक्त मुख्य केन्द्रीय भ्रंश रामेछाप नगरपालिकाको दक्षिणी भेग अर्थात् सुनकोशी नदीको उत्तरी पानीढलो हुँदै पूर्व पश्चिम तन्किएको भेटिन्छ । जसले गर्दा सो क्षेत्रमा भेटिने चट्टानहरुको क्षितिजसंगको भुकावमा एकरूपता देखिदैन । त्यसैगरी थ्रस्टको छेउछाउमा चट्टानहरु स्थानीय तवरले फोल्ड भएका भेटिन्छन् । स्लेट र फिलाइटको बाहुल्यता भएको नगरपालिकाको बाँकी क्षेत्रमा पनि थुप्रै फोल्डहरु भेटिन्छन् । ती सबै फोल्डहरु लगभग पूर्वपश्चिमको दिशामा तन्किएका भेटिन्छन् । नगरपालिकाको भौगर्भिक विभाजन तालिका नं. २ मा दिइएको छ ।

तालिका २ रामेछाप नगरपालिकाको भौगर्भिक विभाजन

क्र.सं.	भौगर्भिक इकाइ (फर्मेसन)	मुख्य चट्टानहरु	मुख्य उपयोगिता
१	चिसापानी फर्मेसन	क्वार्जाइट	घर बनाउने ढुङ्गा, विछ्याउने ढुङ्गा, ग्रावेल
२	निस	अगेन निस	खानीहरुको सम्भावना हुन सक्ने, कमसल खाले जाँतो बनाउन सक्ने, सिलाउटो
३	कुलिखानी फर्मेसन	क्वार्जाइट, निस, र सिस्ट	खनिज पदार्थ भएको हुन सक्ने
४	कालिटार फर्मेसन	सिस्ट र क्वार्जाइट	फस्के ढुङ्गा, कतैकतै खनिज हुन सक्ने
५	रदुवा फर्मेसन	सिस्ट र फिलाइट	विछ्याउने ढुङ्गा
६	भिकु कार्बोनेट्स	चुनढुङ्गा र डोलोमाइट	सिमेन्टको लागि, औद्योगिक सावुन टुथपेष्ट, कुखुराको दाना
७	बेनिघाट स्लेट	कालो र खैरो स्लेट	घर छाउने ढुङ्गा
८	कुन्छा फर्मेसन	हल्का हरियो र खैरो रङको फिलाइट र ग्रीटस्टोन	सोलीड, ग्याविन गर्न, फिलिड, वाटो घर निर्माण

चित्र नं. २: रामेछाप नगरपालिकाको भौगर्भिक नक्सा

श्रोत : भूगर्भविद स्थलगत अध्ययन २०७५

नेपाल खानी तथा भूगर्भ विभागले गरेको अध्ययन तथा अन्य विभिन्न भौगर्भिक अध्ययनहरूलाई समेत विश्लेषण गरी रामेछाप नगरपालिकाभित्र पाइने चट्टानहरूको प्रकार, अवस्था तथा गुणहरूको अध्ययन गर्दा ती चट्टानहरूलाई आठवटा विभिन्न इकाईहरूमा विभाजन गर्न सकिन्छ। यी मध्ये कुन्छा फर्मेशन सबैभन्दा पुराना चट्टानहरू मिलेर बनेको भौगर्भिक इकाई हो। मुख्य केन्द्रीय भ्रंस ९:बप्ल ऋभलतचर्वा त्जचगकत० मार्फत हाइअर हिमालयका चट्टानहरू लेसर हिमालयका चट्टानहरूमाथि दक्षिणी दिशातर्फको भुकाव सहित चिप्लिदा सो थ्रस्ट भएको स्थानमा चट्टानहरूविच उग्र घर्षण हुँदा चट्टानहरू टुक्रिने र सल्फर लगायत विभिन्न ग्याँसहरू समेत उत्पन्न भएको प्रमाण समेत स्थलगत अध्ययनमा देखिएको छ। चित्र नं. ३ मुख्य केन्द्रीय भ्रंस ९:बप्ल ऋभलतचर्वा त्जचगकत० क्षेत्रमा घर्षणले गर्दा बदलिएका चट्टानहरू

२.४.२. भू बनौट, माटो, भौगर्भिक बनौट र यसका आधारमा सम्भाव्यताहरू

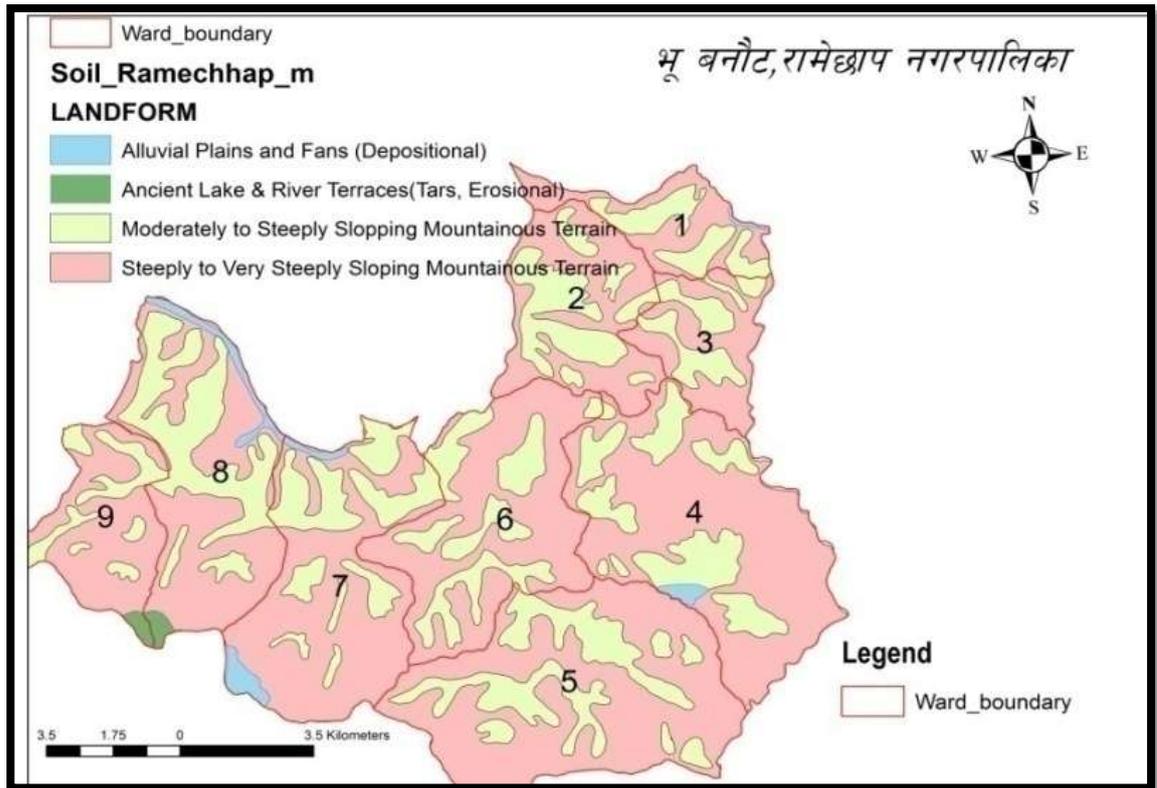
नगरको भू बनौटको अवस्था हेर्दा भिरालो तथा अति भिरोलो भू बनौटले वनेको भू भाग ६७ प्रतिशत, भिरालो भू भाग ३१ प्रतिशत, समतल मैदान १.३ प्रतिशत र नदी बगर ०.५ प्रतिशत देखिन्छ। वसाईको हिसावले अति भिरालो ६७ प्रतिशत, नदी प्रवाह क्षेत्र असुरक्षित मानिने भएकोले सामान्य भिरालो ३१ प्रतिशत क्षेत्रमा वस्ती विकास तुलनात्मक रूपमा सुरक्षित रहने देखिन्छ।

तालिका नं ३ भूबनौटको अवस्था

किसिम	क्षेत्रफल हे.	प्रतिशत
नदी प्रवाहले थुपारेका पागो माटो समतल भू भाग(फ्रयानहरु)(Alluvial Plains and Fans (Depositional))	२६४	१.३
पौराणिक तालले थुपारेका पागो माटो तथा नदीले बनाएका गरा, टारहरु Ancient Lake & River Terraces(Tars, Erosional)	९८	०.५
पहाडी भागको भिरालो पाखो,गरोमध्ययम् देखि भिरालो भू बनौट, भौगर्भिक विकास क्रममा निर्मित Moderately to Steeply Slopping Mountainous Terrain	६३७२	३१.०
भिरालो देखि अति भिरालो पाखो भौगर्भिक विकासक्रममा निर्मित Steeply too Very Steeply Slopping Mountainous Terrain	१३६५३	६७.०

श्रोत: Land Resource Mapping Project (LRMP) 1987

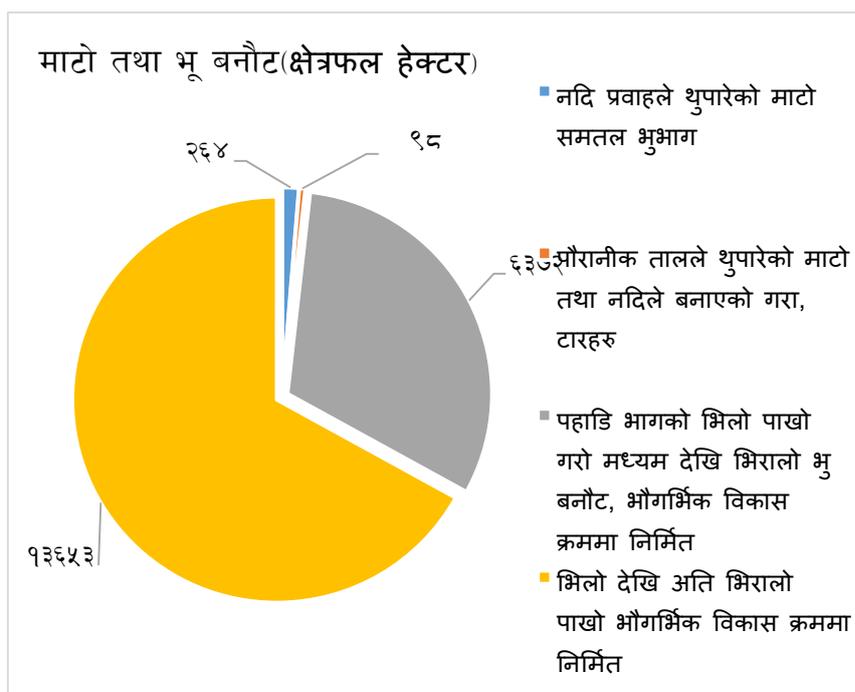
चित्र :४ नगरको भूबनौट

२.४.२.१.माटोको बनौट

नगरभित्रको माटोको बनौटको विश्लेषण गर्दा दोमट चिम्टे माटो ९८ प्रतिशत र २ प्रतिशत खस्रो बलौटे र दोमट हुँगेन माटो पाइएको छ । यस भेगमा खासगरी ठाडोपाखा र चट्टानयुक्त भएकोले माटोका सतह हाडमाथिको छाला जस्तो मात्र छ । दोमट चिम्टे माटोको माथिल्लो खेति गरेको सतह दोमट रहे पनि केहि सेन्टीमीटर तल खनजोत नपुग्ने ठाँउमा चिम्टे माटो हुने भएकोले वर्षाको वेलामा माथिल्लो सतहको दोमट माटो बगाउदा चिम्टे माटो निकाली अनुत्पादक जमिन बन्दछ । नगरको प्राय जमिनहरु दक्षिणी मोहडाका साथै भिरालो भएकोले वर्षातको पानीले मलमाटो बगाइ भू क्षय निरन्तर भइ रहेको अवस्था छ ।

चित्र नं. ५ माटोको बनौट अनुसार नक्सा

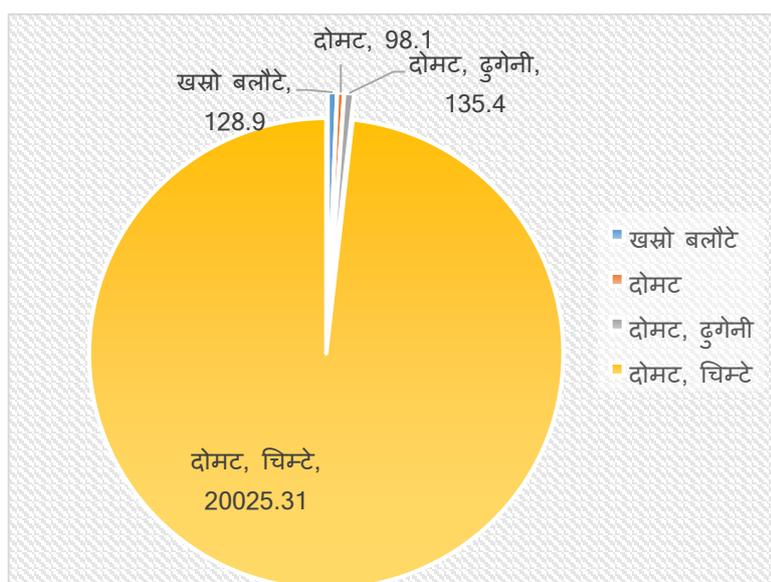

तालिका नं. ४ माटोको बनौट

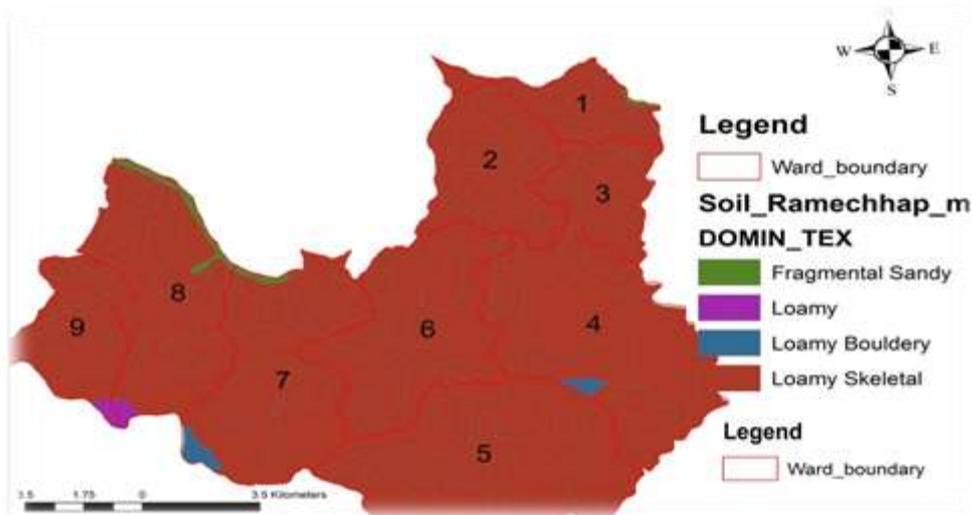
माटोको किसिम	क्षेत्रफल हे.	प्रतिशत
खस्रो बलौटे	१२८.९	०.६३
दोमट	९८.१	०.४८
दोमट, हुँगेनी	१३५.४	०.६६
दोमट, चिम्टे	२००२५.३१	९८.२२

श्रोत : Land Resource Mapping Project, 1987

चित्र नं. ६ माटोको बनौट अनुसार क्षेत्रफल विस्तार

चित्र नं. ७ माटोको बनौट, रामेछाप नगरपालिका

२.४.२.२.माटोको गहिराइ अनुसार विस्तार (क्षेत्रफल हेक्टर)

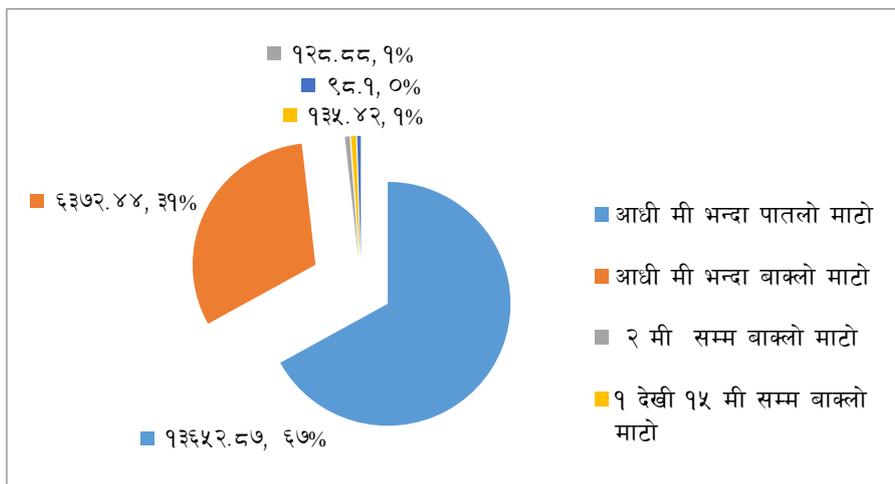
नगरभित्रको माटोको गहिराइ अनुसारको क्षेत्र विश्लेषण गर्दा दुइ तिहाइ क्षेत्रमा माटोको सतह आधा मिटर भन्दा पातलो र एक तिहाइमा मात्र आधा मिटरभन्दा बढी बाक्लो माटो रहेको देखिएको छ। यसरी हेर्दा ठाडोपाखा र चट्टान युक्त भएको ठाँउमा माटोको सतह पातलो र अन्य ठाउँमा केही बाक्लो रहेको देखिन्छ। माटोको गहिराइ अनुसार जमीनको क्षेत्रफल तालिका नं. ५ मा दिइएको छ।

तालिका नं. ५ माटोको गहिराइ अनुसार क्षेत्रफल

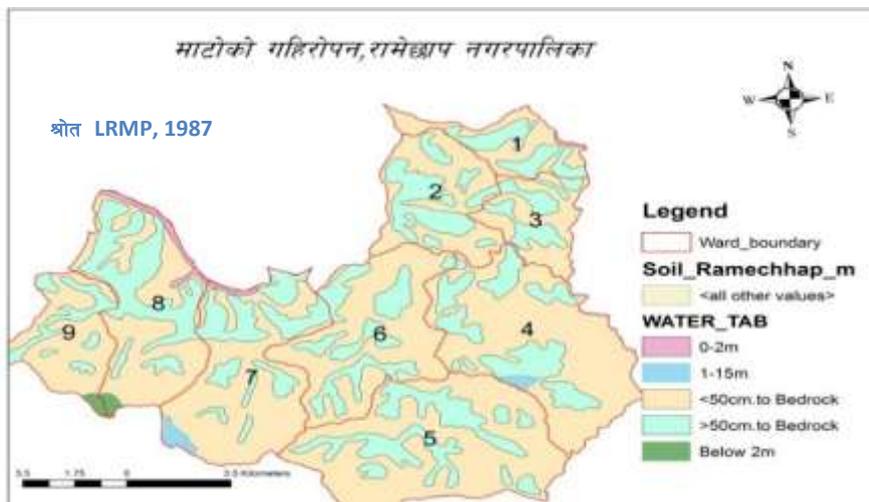
माटोको किसिम	क्षेत्रफल	प्रतिशत
आधी मी भन्दा पातलो माटो	१३६५२.८७	६७
आधी मी भन्दा बाक्लो माटो	६३७२.४४	३१
२ मी सम्म बाक्लो माटो	१२८.८८	१
१ देखि १५ मी सम्म बाक्लो माटो	१३५.४२	१
२ मी भन्दा भन्दा पातलो माटो	९८.१	०

श्रोत: Land Resource Mapping Project, 1987

चित्र नं. ८ माटोको गहिराइ अनुसार विचार (क्षेत्रफल हेक्टर)

चित्र नं. ९ माटोको गरिहाइ अनुसारको नक्सा

२.५ हावापानी तथा जलवायु

भौगोलिक विविधतायुक्त नगर भएकोले रामेछापमा उचाई र अवस्थिति अनुसारको जलवायु पाइन्छ। गृष्म र वर्षा ऋतुमा मनसुनी वर्षा हुने गर्दछ भने हिउँदमा कम पानी पर्दछ। जलवायु परिवर्तनको कारण नियमित रूपमा हावापानीमा फरकपना आइरहने, समय समयमा चक्र अनुसार पानी नपर्ने र पहिले भन्दा विस्तारै गर्मीको मात्रा बढिरहेको देखिन्छ। जाडो हुने समय कम हुँदै र गर्मी हुने समय बढी रहेको पाइन्छ।

२.५.१. तापक्रम

रामेछाप आसपासमा रहेका तापक्रम मापन केन्द्रहरूमा रामेछाप बजार (स्टेशन नं. ११०६), सिन्धुलीगढी (स्टेशन नं. ११०७), बाहुन तिल्पड (स्टेशन नं. ११०८), नेपालथोक (स्टेशन नं. १११५), मन्थली (स्टेशन नं. ११२३) र ओखलढुङ्गा (स्टेशन नं. १२०६) रहेका छन्। यीमध्ये वर्षा र तापक्रम दुवैको मापन ओखलढुङ्गाको स्टेशन नं. १२०६ ले मात्र गर्छ र बाँकी स्टेशनले वर्षा मात्र मापन गर्दछ। रामेछापमा रहेको स्टेशन हाल सञ्चालनमा छैन। नगरभित्र न्यूनतम तापक्रम पुष माघ महिनामा ० देखि ८ डि.से.सम्म हुन्छ भने अधिकतम तापक्रम हुने महिना जेष्ठ असार हुन्। उक्त महिनामा २० देखि ३२ डि.से.सम्म अधिकतम तापक्रम हुने गर्छ। प्रति वर्ष ०.०४ देखि ०.०६ का दरले तापक्रम बढ्ने गरेको देखिन्छ। नगरक्षेत्रको तापक्रमको अवस्था तालिका नं. ६ मा दिइएको छ।

तालिका नं ६ तापक्रमको अवस्था

तापक्रम	हिउँदमा डि.से	पूर्वमनसुनमा डि.से	वर्षातमा डि.से	वर्षात पछि डि.से
न्यूनतम औसत	० देखि ८	८ देखि १६	१२ देखि २०	८ देखि १६
अधिकतम औसत	१२ देखि २४	२० देखि ३२	२० देखि ३०	२० देखि २८
न्यूनतम औसत तापक्रममा फेरबदल	प्रतिवर्ष -०.०२ देखि +०.०२	प्रतिवर्ष -०.०२ देखि +०.०२	प्रतिवर्ष ०.०२ देखि +०.०२	प्रतिवर्ष -०.०२ देखि +०.०२
अधिकतम औसत तापक्रममा फेरबदल	+०.०४ देखि ०.०६ प्रतिवर्ष	+०.०४ देखि ०.०६ प्रतिवर्ष	+०.०४ देखि ०.०६ प्रतिवर्ष	+०.०४ देखि ०.०६ प्रतिवर्ष

श्रोत: <http://www.dhm.gov.np/uploads/climatic/1407411953Climate%20and%20Climatic%20variability.pdf>

२.५.२. हावापानी

उष्ण मौसमी हावापानी:

समुन्द्री सतहदेखि १२०० मी.को उचाईसम्म यस प्रकारको हावापानी पाईन्छ। कम उचाईका कारण गिष्म ऋतुमा यहाँको तापक्रम ३०० सेल्सियस भन्दा बढी हुने गर्दछ भने हिउँद ऋतुमा

१५०देखि२०० सेल्सियससम्म सरदर तापक्रम रहन्छ । मनसुनी वायुको प्रभावले करिव ६५० देखि १००० मिलीमिटर सरदर वर्षा हुने गर्छ । सुनकोशी, लिखु, आदि नदीहरुको तटवर्ती ईलाकामा गर्मी प्रकारको हावापानी पाईन्छ । साँघुटार, विर्ताटार, गाङ्गटार, गिजनटार, माभिगाउँ, हाडेटार, राताटार, भोटटार, हर्दीनीघाट जस्ता न्युन उचाईका भागहरुमा पनि गर्मी हावापानी पाईन्छ ।

न्यानो सम-शितोष्ण हावापानी

समुन्द्र सतहको १२०० देखि २०९४ मी. सम्मको उचाईमा यो हावापानी पाईन्छ । नगरको करिव ५० प्रतिशत भूभागमा यस किसिमको हावापानी रहेकोछ । रामेछाप बजार, च्यास्कु, देउराली, गोठगाउँ आदि यस्तो हावापानी पाईने स्थान/क्षेत्रहरु हुन् । यहाँ सरदरवार्षिक तापक्रम २०० सेल्सियस रहने र सरदर १५०० मिलीमिटरसम्म वर्षा हुने गरेको पाईन्छ ।

२.५.३. वर्षा

रामेछाप नगरमा प्रचलित वर्षा मापनको लागि रामेछाप र आसपासको मन्थली, ओखलढुङ्गा, नेपालथोक केन्द्रको सन् २००६ देखि २०१४ सम्मको रेकर्ड गरिएको मासिक औसत वर्षाको विवरण तालिका नं. ७ मा दिइएको छ ।

तालिका नं ७ वर्षाको अवस्था

स्थान/ महिना	वैसाख	जेठ	असार	साउन	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत्र	जम्मा
मन्थली	३८	७८.३	१०३.६	१८७	१५४	११९	३१	१.८	३.१	२.४	१३.२	१२.१	७४३.५
ओखलढुङ्गा	७३.३	१७३.३	१०४.७	३७९.४	३७६.५	२९६.५	५७.३	५.५	५.३	३	१५.८	२३.३	१७१३.३
नेपालथोक	२९.४	६१.३	१०१.२	१८७.५	१५१.६	१२९.९	३६.४	०	१.४	१.७	२२.८	१५	७३८.३

श्रोत : <http://www.dhm.gov.np/uploads/climatic/1407411953Climate%20and%20Climatic%20variability.pdf>

चित्र नं. १० नगरको भू धरातल तथा नदीहरू

२.६ प्राकृतिक सम्पदा:

यस नगरका मुख्य प्राकृतिक सम्पदाहरूमा नदीनाला, वन जङ्गल, वन पैदावार, खानी तथा खनिज पदार्थ, भूमि तथा भूमिगत जल, प्राकृतिक वातावरण आदि रहेका छन् ।

२.६.१. जलसम्पदा

रामेछाप नगरपालिकाको प्रमुख प्राकृतिक सम्पदाको रूपमा नदी रहेका छन् । नगरको दक्षिण र पूर्वी भागबाट बग्ने हिमालयबाट उत्पत्ति भई बाह्र महिना अविरल बहने सुनकोशी तथा लिखु नदी, नगरको विभिन्न भागबाट उत्पत्ति भई बग्ने फोन्दीखोला, फलाटेखोला, लर्खुखोला, देउरालीखोला गुरुङ खोला लगायतका खोलाहरू नै नगरक्षेत्रका प्रमुख जलसम्पदाहरू हुन् । यी बाहेक पालिकाभरीका साना खोल्सी तथा मूलहरूबाट पनि खानेपानी तथा साना सिँचाई जस्ता आधारभूत आवश्यकताहरू केहि मात्रामा पुरा भइरहेको अवस्था छ ।

ताराखसे पोखरी, मालागिरी पोखरी, लगायत अन्य पोखरीहरू धार्मिक तथा पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा रहेका छन् । नगरको मुख्य सीमा नदी सुनकोशी तथा लिखु खोलाको २०५३ देखि २०६७ साल बीचको पानीको औसत बहाव घनमीटर प्रतिसेकेन्ड तालिका नं. ८ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. ८ नदीको पानीको बहाव

नदी/ महिना	वैसाख	जेठ	असार	साउन	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत्र
सुनकोशी स्टेशन नं ६५२	१०५ मी. प्रति सेकेन्ड	१५४	५३४	१५००	१९७०	१३३०	५३७	२६२	१६८	१२२	१०३	९६.२
लिखु स्टेशन नं ६६०	१५.७	१८.७	३७.४	८४.३	८५.८	८२.६	४८.८	३१.१	१५.८	१६.१	१४.१	१३.६

श्रोत: <http://www.dhm.gov.np/uploads/climatic/1407411953Climate%20and%20Climatic%20variability.pdf>

२.६.२. खनिज सम्पदा

खनिज सम्पदामा धनी रामेछाप जिल्लामा थुप्रै प्रकारका खनिजहरु पाइन्छन् । यस नगरपालिकामा पनि केही महत्वपूर्ण खनिज सम्पदाहरु रहेका छन् । यहाँ पाइने मुख्य खनिज स्रोतहरुमा स्लेट ढुङ्गा, फलाम, मार्बल, चुनढुङ्गा र कुरिनढुङ्गा आदि हुन् । यी खनिज स्रोतहरुको अवस्था, श्रोतको क्षमता तथा गुणस्तर सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन नभएकाले परिमाण एकीन गर्न सकिने अवस्था रहेको छैन । नगरभित्रका खनिज स्रोतको स्थानगत विवरण तालिका नं. ९ मा दिइएको छ ।

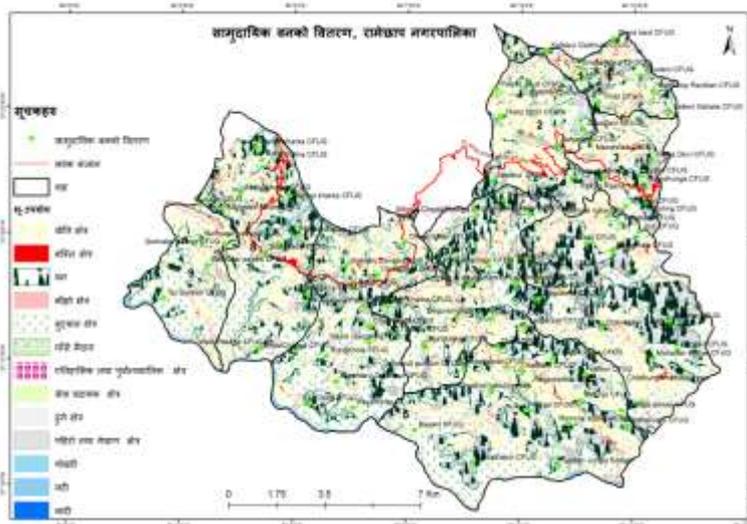
तालिका नं. ९ नगरपालिका भित्रका सम्भावना भएका खनिज स्रोतहरुको विवरण

खनिज स्रोत	पाइने स्थानहरु
स्लेट ढुङ्गा	ओखेनी, ल्याडल्याड, रामपुर
फलाम	सुकाजोर, रामेछाप, माफिटार, ल्याडल्याड, हिमगङ्गा
चुनढुङ्गा	हिमगङ्गा, रामपुर, सुकाजोर, रामेछाप
मार्बल	हिमगङ्गा
कुरिन ढुङ्गा	रामपुर, सुकाजोर

स्रोत: रामेछाप जिल्ला वस्तुगत विवरण, २०७२ तथा स्थलगत अध्ययन, २०७५

२.६.३ वन सम्पदा

वन क्षेत्रको कानुनी परिभाषा अनुसार नगरको वन क्षेत्र १२०९६.८ हे रहेको छ तर (१९८० अनुसार रुख विरुवा भएको भू भाग १०३५० हेक्टर छ। समुद्र सतहदेखि ३७९ मी देखि ६९५८ मीटरसम्म पाईने उष्ण, समशितोष्ण र शितोष्ण हावापानीको कारणले यहाँ बेसीको प्रचण्ड गर्मीमा पाईने पहाडी साल, करम, खयर हरो, बरो,सिमलदेखि मध्य पहाडमा पाईने चिलाउने, खोटे सल्लो, गुराँस, उतीस, फडील, बाँभ, कटुस, फलाट, मलेदो, पाटे सल्लो, लप्सी, रुद्राक्ष, कालीकाठ, लाकुरी, चिउरी तथा तल्लो समशितोष्ण हावा पानीमा पाईने फलाट, कटुस,काफल, गुराँसका वन जङ्गल पाइन्छ। यहाँको औसत वर्षा ६५० देखि १००० मी. मी. रहने भएता पनि सुनकोशी कछाडका भू भागमा महाभारत पहाडको बृष्टिछाँया पर्ने हुँदा वर्षा कम हुने र अधिकांश महिना सुख्खा खडेरी रहन्छ। नगरपालिका भित्र ९१ वटा सामुदायिक वन, ११८ कवुलियती वन र ४ वटा निजी वनहरु दर्ता भएका छन्। श्रोत Forest Resource assesment (FRA)

२.६.४ भूमिगत पानीको स्रोत तथा सम्भावना

रामेछाप नगरपालिकाको पश्चिम र दक्षिणी भाग सुनकोशी नदीको पानीढलोको रुपमा रहेको छ भने पूर्वी क्षेत्र लिखु नदीको पानीढलो रहेको छ। यो क्षेत्रमा वर्षा साह्रै नै कम हुने भएकाले सुख्खाग्रस्त क्षेत्रको रुपमा समेत परिचित छ। भौगर्भिक रुपमा समेत यहाँ स्लेट र फिलाइट जस्ता पानी भण्डारण गर्न नसक्ने र भएको भूमिगत पानी उपयोग गर्न नसक्ने गरी चट्टानहरु रहेका छन्। यी चट्टानहरु ठाउँठाउँमा फोल्डिड भएर बसेका कारण थोरै मात्रामा संचित हुने भूमिगत पानी समेत सतहमा आउनुको साटो धर्तीमुनी नै धसिदै जाने अवस्था रहेको छ। भूमिगत पानीको राम्रो स्रोतको रुपमा मानिने चुनढुङ्गा र निसजस्ता चट्टानहरुको कमी हुनु, भौगर्भिक संरचना भूमिगत पानीको स्रोत अनुकूल नहुनु र पानी सोस्नसक्ने ग्राभेलजन्य माटो नहुनाले यस क्षेत्रमा पानीको स्रोतका लागि भूमिगत पानीको सम्भावना अत्यन्त न्यून रहेको देखिन्छ। तसर्थ यस नगरपालिकामा खानेपानी तथा सिँचाइका लागि आवश्यक पानीका लागि भूमिगत पानीभन्दा पनि सुनकोशी नदीको बगरबाट नै लिफ्ट गर्नुपर्ने अवस्था छ। त्यसबाहेक खोल्सीहरुलाई ठाउँठाउँमा ड्याम बनाएर वर्षातमा पानी सङ्कलन गरी रिचार्ज गर्ने र सोही खोल्सीको मुनी गहिरो इनार वा अन्डरग्राउन्ड ट्याङ्की बनाएर भूमिगत पानी सङ्कलन गरी स्थानीय स्तरमा पानीको व्यवस्था गर्नुपर्ने अवस्था छ।

२.७ धार्मिक तथा सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थलहरू

ऐतिहासिक नगरी भंगेरी

रामेछापलाई राष्ट्रियस्तरमा पहिचान दिलाउने राष्ट्रिय ब्यक्तित्वहरु गङ्गालाल, पुष्पलाल, कृष्णलाल मध्ये सहिद गङ्गालाल तथा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका नेता पुष्पलालको जन्म यही नगरपालिकाको वडा नं. ८ भंगेरीमा भएको थियो भने चर्चित मकैपर्वका अभियन्ता कृष्णलालको जन्म छिमेकी मन्थली नगरपालिकाको कठजोरमा भएको थियो । यसैले रामेछाप जिल्लालाई तीन लालको जिल्लाको नामले समेत सुपरिचित छ । यसर्थ नेपालका दुई राष्ट्रिय ब्यक्तित्व गङ्गालाल र पुष्पलालको जन्मस्थल भंगेरी ऐतिहासिक सम्पदास्थल हो । हाल यहाँ पुष्पलाल पार्कको नामबाट पार्क निर्माण कार्यको लागी सरकारले बजेट समेत विनियोजन भइ कार्यारम्भ भएको छ । रामेछाप नगरपालिका भित्र विभिन्न जातजातिहरुले धर्म र संस्कार अनुसार विभिन्न मठ, मन्दिर, चर्च तथा गुम्वाहरु निर्माण तथा व्यवस्थापन गरि रहेको छ । यस शिर्षकमा धार्मिक मात्र नभइ पर्यटनको हिसावले मुख्य भूमिका रहेको स्थानहरुको मात्र अभिलेख राखिएको छ ।

रामेछाप बजार, निशान भगवती, पशुपति मन्दिरवि.सं १८३६ सालदेखि २०४५ सम्म गौडा गौश्वारा, बडाहाकिमको अड्डा, अञ्चलस्तरीय प्रशासनिक कार्यालय र जिल्ला स्तरीय प्रशासनिक स्थलको रूपमा २१० वर्ष सम्म काम गर्दै आएको इतिहास रामेछाप बजारको छ । रामेछाप बजार ऐतिहासिक एवं सामरिक केन्द्र समेत हो । पछि जिल्ला सदरमुकाम रामेछापबाट मन्थली सरेको कारण जिल्ला स्तरीय कार्यालयहरु भने मन्थली सरेका छन् । रामेछाप बजारमा

अवस्थित मन्दिर निशान कालिका भगवती ऐतिहासिक, पुरातात्विक र शक्तिशाली भगवानको रूपमा लिने गरेको पाईन्छ । धेरै वर्ष पहिले कालीध्वज गण रामेछापमा रहेको वेला निशान भगवतीको मन्दिर निर्माण गरेको र सो गण रामेछापबाट अन्य स्थानमा गण सरे क्रममा रामेछापको निशान कालिका भगवतीको शिला हेलीकप्टरमा राखि उडान गर्न खोज्दा हेलीकप्टरनै स्टाट नभएको र शिला भिके पछि फेरी हेली चले पछि शिलामा देवी शक्ती रहेको पत्ता पाएका थिए । यस भगवती मन्दिरमा विधिपूर्वक पुजा गर्दा मनोकांक्षा पुरा हुने र लापारवाही भए गणका परिवारमा दुख दिने र क्षेती पुग्ने विश्वास छ । साथै कालिध्वज गण जहाँ सरेर गएता पनि पुजा गर्न सम्बन्धित मन्दिरमानै हालसम्म आई पुगेको हुन्छ । काठमाण्डौका कतिपय नेवारी समुदायमा व्यापारीहरु समेत दशैमा यहाँ आइ पुजा गर्ने गरेका छन् ।

ऐतिहासिक तिल्केस्थान गढी, डुकुरसिं डाँडा र नव निर्मित महादेव मन्दिर

सिंधुली गढीमा वि.सं १८२४ कार्तिकमा अंग्रेजसंग भएको लडाई र सो लडाईमा नेपालीले वीरतापूर्वक लडी जीतेर नेपालको स्वाधीनता जोगाएको तथ्य नेपालको गौरवशाली ईतिहासको रूपमा उल्लेखित छ । सो बेला सिंधुली गढीलाई अधिल्लो गढी (अचलत यचत) र तिल्केस्थान डुकुरशिङ डाँडांमा पछिल्लो गढी (Back fort) को रूपमा निर्माण गरेको र अधिल्लो गढीमा अंग्रेजलाई रोक्न नसके पछिल्लो गढीमा रोक्ने गरी तयारी गरिएको कुरा वीर अमरसिंह थापाका साइला छोरा रणभिम थापाद्वारा लिखित माथवर खण्डकाव्यमा उल्लेखित छ । उक्त काव्यमा नेपालका स्वाधीनता जोगाउन सामरिक महत्वका विभिन्न टाकुराहरुमा सुरक्षायुक्त गढीहरु निर्माण गरेको र ती गढीहरुमा सिंधुली र तिल्केस्थान गढी रहेको कुरा उल्लेख छ । साथै ति गढीहरुको डिजाइन, नाप साइज एकै खालको रहेको र त्यसको निर्माण अमरसिंह थापाले आफ्नै हातले नापेर गरेको कुरा उल्लेख छ ।

सो बेला निर्माण भएको गढी हाल आएर पुरिएको हुन सक्ने र ठाउ ठाउमा प्वाल भएकोले डुकुरसिंह डाँडाको मन्दिर आसपास सिक्का खसाउदा छनछन् बज्दै भित्र भित्र छिर्ने गरेको अग्रजहरुको भनाइ रहेको छ। यसर्थ यस स्थानमा उत्खनन् गरेमा थप तथ्य पत्ता लाग्न सक्ने अनुमान छ । (श्रोत भोला थापा, मंथली) ।

२ वर्ष अघि डुकुरशिंङडाडाको वृक्षको फेदमा पुरातात्विक ऐतिहासिक प्रकृतिको ढुङ्गाको महादेवको आकृती परेको, शिला फेला परे पछि त्यहाका स्थानीय समाजसेवी हिरण्य प्रसाद पौडेलको विशेष पहलकदमी तथा नगर समेतको सहयोगमा १ वर्ष अघि १०४ किलोको घण्टा ९४ किलोको महादेवको मुर्ति स्थापना गरी राखिएको छ भने भने त्यहाँ जान ६३० खुड्कीला भएको स्थानीय ढुंगाको टेका वा खुड्कीला बनाइएको छ । मन्दिर मुनी करिव २०० मिटर तल सायद रामेछापकै ठुलो वर्षै पानी संकलन प्लाष्टिक पोखरी तथा स्वागत गेटको निर्माण गरिएको छ । त्यस ठाँउबाट हिमालका हिमश्रृंखलाहरु, सुनकोशी, तामाकोशी नदी, जस्ता चारैतिर रमणिय स्थानको दृष्य अवलोकन गर्न सकिन्छ भने पर्यटकीय दृष्टिकोणले प्राकृतिक रूपमा थरीथरीका लाली गुराँशहरुले वनै ढाकेको पाईन्छ ।

भीमसेनस्थान मन्दिर ल्याँडल्याँड

रामेछाप नगरपालिका वडा नं ९ मा रहेको भिमसेनको मन्दिर पनि एउटा धार्मिक तथा पर्यटकीय र पुरातात्विक महत्व बोकेको सम्पदा हो । श्री शाके १७७४, सम्वत १८४९ कार्तिक शुक्ल पुर्णिमा आइतवारको दिन रण बहादुर शाहको पालामा यो मन्दिर निर्माण भएको मानिन्छ । यो मन्दिर कलात्मक शैलिमा निर्माण गरेका छ । यो मन्दिरमा कार्तिकको पुर्णिमा, भीमाएकादशी तथा शिवरात्रीमा ठुलो मेला लाग्ने गर्दछ । दशैको फुलपाति, नवमी र विजयादशमीको दिन नेवार जातिहरुले जमरा सहित भाकल पुजा गर्ने चलन रहेको छ । दशै भन्दा बाहेको समयमा भने अन्य सबै जातिजातिहरुले वोका, राँगो, हाँस र कुखरा बलि दिई आफ्नो मनोकाँक्षा पुरा हुने विश्वास राख्दछ । यसै गरी भीमसेन स्थानको लागी गुठी समिति गठन गरी पुजारी राखेर नित्यकर्महरु गर्ने गरेको छ । पुरातत्व विभागले वर्षेनी यसको व्यवस्थापनको लागी रकम विनियोजन गर्ने गरेको र हाल रामेछाप नगरपालिका वडा नं ७ मा गुठीको नाममा केहि जमिन पनि रहेको छ । यो मन्दिरमा रामेछापका अलावा सिन्धुलीका विभिन्न स्थानदेखी भक्तजनहरु आउने गरेको पाइन्छ ।

तारकेश्वर महादेव

रामेछाप जिल्ला साविक सुकाजोर गा.वि.स. वडा नं.५ को हाल रामेछाप नगरपालिका वडा नं.७ सुकाजोरमा अवस्थित तारकेश्वर महादेवको मुर्ति स्थापना गरि पर्यटन विकास बोर्ड र स्थानीय समुदायको अथक प्रयासमा आर्थिक स्रोत जुटाई आ.व.०७१/०७२ मा मन्दिर बनाइएको छ । परापूर्वक कालमा तारा खसेर प्राकृतिक रुपमा पोखरीको आकृति बनि पानी समेत जमेको र त्यही पोखरीको पानीले खाना पकाएर खाने गरिएको थियो । अग्रेज सँग लडाई लड्ने क्रममा भाला हान्ने ठाँउको रुपमा परिचित, लोपोन्मुख हायू जातिहरुको सिकारी पुजा गर्ने ढुङ्गाको ठुलो सिला रहेको र त्यस ठाँउवाट रामेछाप जिल्ला, छिमेकी जिल्ला सिन्धुली, दोलखा जस्ता स्थानहरुको अबलोकन गर्न सकिने एक विशेषता बोकेको ठाँउ रहेको छ । आ.व.०७१/०७२ सालमा मन्दिर स्थापना भए पश्चात स्थानियवासी पदम बहादुर बुढाथोकीलाई पुजारीको रुपमा व्यवस्था गर्ने काम तारकेश्वर महादेव मन्दिर संरक्षण समाज नामक संस्थाले गरेको छ । प्रत्येक हप्ताको सोमवार विहानको समयमा मन्दिर खोल्ने, वरिपरी सरसफाई गर्ने कार्य निजले गर्दछन् । ठुलो मेलाको रुपमा हरेक वर्ष हरितालिका तिजको दिन थुप्रै भक्तजन, पुजापाठको लागि आगमन हुने गरेको पाइन्छ ।

केबलेश्वर महादेव मन्दिर

साविक रामेछाप गा.वि.स. वडा नं.२ को हाल रामेछाप नगरपालिका वडा नं.८ मा पर्ने केबलेश्वर महादेव मन्दिर राष्ट्रिय सूचिमा परेको अत्यन्तै पुरानो प्रसिद्ध महादेवको मन्दिर हो । यहाँ उहिले गाईले दुध चढाएको किम्बदन्ती छ । सति देवी अग्नी कुण्डमा हामफाले पछि महादेव बहुलाभै

बनेर सतिदेवीको शरिर बोकेर हिड्दा सतिदेवीको कम्मर मुनीको भाग पतन भएको थियो । फलस्वरुप केवलेश्वर महादेव स्थापना हुन पुग्यो, अहिले त्यस मन्दिर पुरानो ढुंगाबाट बनेको पानीको मुल बगी रहेको छ । महादेवको ढुंगाको आकृती भल्कीने पुरानो शिलालेखहरु पनि रहेको छ । यहाँ प्रत्येक वर्ष हरिबोधनी ठुली एकादशीका दिन ठुलो मेला लाग्छ । मेलामा रामेछाप जिल्लाका छिमेकी नगरपालिका तथा गाँउपालिकाको साथसाथै सिन्धुली र दोलखा जिल्लावाट समेत भक्तजनहरु आउने गरेको पाइएको छ ।

हायु जाति, जनजाति तथा विविधतायुक्त संस्कृति

आदिवासी जनजाति उत्थान प्रतिष्ठान ऐन, २०५८ अनुसार आदिवासी जनजातिको रुपमा सूचिकृत आदिवासी जनजातिहरुमध्ये यस नगरमा भुजेल, मगर, तमाङ, नेवार, हायु, पहरी, माभी, सुनुवार गरी ८ प्रकारका जनजातिहरुको बसोबास रहेको छ । लोपोन्मुख समुदायको रुपमा सुचीकृत हायु जातिको ठूलो संख्या वडा नः ७ मा रहेको छ । नेपालको जातजातिको सूचिका सुचीकरण हुन छुटेको छितारी जाति समेत यस नगरको वडा नं ४ को कुशवसेरीमा रहेको छ । जातिगत विविधता र विशेषता अनुसार विभिन्न संस्कृति, रितिरिवाज र परम्पराले यो नगरलाई चार जात छत्तिस वर्णको फूलवारी नै बनाए भैं लाग्छ । खास गरी मगर, तमाङ, नेवार, हायु, माभी, सुनुवारको आफ्नो छुट्टै भेषभुषा, भाषा संस्कृति र रितिरिवाजहरु प्रचलित रहेका छन् । यहाँ विशेष पहिचान भएका भेष भुषा तथा रितिरिवाजका जातिगत पहिचान भल्किने फोटाहरु कभर पानाहरुमा राखिएको छ ।

धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थलहरु

भालुखोपको बौद्ध गुम्बा, वडा नः ९ को ल्याङ्गल्याङ्ग भिमसेनस्थान, रामेछाप ब्यारेक स्थित निशान भगवतीको मन्दिर, केवलेश्वर महादेव, भालुखोपको भ्यूटावर डाँडा, गणेशटार मन्दिर, सुकाजोरमा रहेको ताराखसे पोखरी, वडा नं १ को थलारी डाँडा, वडा नः ८ को ऐतिहासिक डुकुरसिङ्ग डाँडा, हायु जातिको प्रसिद्ध महाकाली मन्दिर, ऐतिहासिक महत्व बोकेको रामेछाप बजार, साँघुटार बजार, च्यास्कु भन्ज्याङ्ग, रामपुर भन्ज्याङ्ग, रामपुरको चारघरे स्थित बासुकी महादेव, दाइजोरको शिद्धठाकुर, हाडेतार महादेव मन्दिर र माभिगाउँको गुफा, वडा नं ४ को चन्द्रकलादेवी, पन्चकन्या र सोह्र भगवति मन्दिर आदि यस नगरका धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय स्थलहरु हुन ।

साँघुटारको ऐतिहासिकता र साँस्कृतिक परिचय र सम्भावना

साँघुटार बजारको इतिहास आजभन्दा भण्डै १३० वर्ष अघिबाट सुरु हुन्छ । पूर्व ३ र ४ नं को ओखलढुंगा, खोटांड, भोजपुर, संखुवासभा देखि तत्कालिन अवस्थामा भण्डै ४० को दशक सम्म नै ब्यापारिक र पर्यटकीय पैदलमार्ग यहीबाट पार हुन्थ्यो । लिखु खोलामा राणाकालमा नै पुल बनेपछि यो मार्ग भन चल्तीको हुन गयो । वि.सं. २००७ माहिम नाटक मण्डल, २००८ सालमा यती ल्कव, वि.सं वि.सं २०११ माहिमगंगा मिडिल स्कूल, २०१३ सालमा हिमगंगा पुस्तकालय, जस्ता संस्थाहरु स्थापना गरेर त्यसबेलाका नागरिकहरुले शिक्षा, संस्कृति, कला, मनोरञ्जनलाई साथ साथै विकास गरेको पाइन्छ । भक्तपुरमा हुने जति सम्पूर्ण साँस्कृतिक पर्वहरु जस्तै गाइजात्रा, हिलेजात्रा, लाखेजात्रा, घिन्तांग घिसि, सिटिनखः, विस्केट, दशैपर्वका बेलामोहनी, तिहारमा म्हपुजा जस्ता पर्वहरुको सुरुवात विकास भयो । वि.सं २०१५ मा हेल्थ सेन्टरको स्थापना भएर स्वास्थ्य सेवा पनि प्रारम्भ भएको थियो । पछि यो रामेछाप डाँडामा सारिएता पनि हेल्थपोष्टको रूपमा हाल पनि छ ।

वि.स. २०२८ तिर एउटा नाटक तथा सभा गर्ने करिब ५०० मानिस अट्न सक्ने साँस्कृतिक भवन बनाएर बसेनी १०,१२ दिन गाइजात्रा र कृष्णाष्टमीमा साथै दशैपर्वमा नाटक गरेर र तिहारमा चौसी खेलेर स्कूल चलाउन सहयोग गरेको पाइन्छ । यसरी साँस्कृतिक पर्वहरुलाई सामाजिक विकासमा योगदान दिने परम्पराको थालनीभएको थियो । यो क्रम वि.स २०३६ सालसम्म कायम थियो ।

२.८. विकासका सम्भावनाहरु

२.८.१. प्राकृतिक सम्पदाको सहि उपयोग

क) भूमी र भू उपयोग

नगर भित्रको वर्तमान भू उपयोगको अवस्था विश्लेषण गर्दा करिब ३८ प्रतिशत खेतीयोग्य जमिन, ६० प्रतिशत वनक्षेत्र, १ प्रतिशत भिरपाखा र १ प्रतिशत वस्ती रहेको देखिन्छ । खेतीयोग्य जमिनमध्ये ३८.१ प्रतिशतमा ३ प्रतिशत खेत, ३१ प्रतिशत वारी र ४ प्रतिशत खेतिगर्न छाडेको बाँझो

जग्गा देखिन्छ । ३ प्रतिशत अर्थात करीव ५५४ हेक्टर खेतलाई पूर्ण रुपमा सिञ्चित गरी ३ बाली लगाउन सकिने, ३१ प्रतिशत अर्थात ६३३९ हेक्टर भिरालो जमीनमा वर्षासँगै भूक्षय हुने भएकोले खेतिवारी संरक्षण गर्ने विशेष प्रविधि सहित खाद्यान वाली विशेषगरी (मकै, दलहनवाली, गेडागुडी फलफुलवाली-हावापानी अनुसार ओसिलो क्षेत्रमा जुनार, सुन्तला, कागती, खुर्पानी र गर्मी क्षेत्रको लागि, (आँप,मेवा, लिची, कटहर, अम्बा, अनार र कफी) को सम्भावना देखिन्छ ।

नगरभित्र (८०७ हे) ५ प्रतिशत खेती गर्न छाडेको बाँझो वारीमा सम्बन्धित जग्गा धनीलाई खेती गर्न लगाउने वा नगर्ने भएमा सहकारी वा व्यक्तिलाइ व्यवसायिक खेतिको लागि भाडामा दिने व्यवस्था मिलाउन सकिन्छ । कुल भू भागको ६० प्रतिशत वन क्षेत्रले ढाकेकोमा १३ (२६२१ हेक्टर) प्रतिशत घना वन १६, प्रतिशत (३३१३ हेक्टर) पातलो वन, ३० प्रतिशत (५९१९ हेक्टर) वुट्यान क्षेत्र र १ प्रतिशत (३७ हेक्टर).चरण क्षेत्र देखिन्छ । वन क्षेत्रलाई वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन गरी काठ, दाउरा तथा फर्निचरमा आत्मनिर्भर बनाउन सकिन्छ । घना वन मध्ये आधा जस्तो वन क्षेत्रमा सल्लाको वन रहेकोले खोटो सडकलन मार्फत आय र रोजगारी वढाउन सकिने र १६ प्रतिशत रहेको पातलो वनलाई घना वन बनाउन सकिने अवस्था छ । सल्लाको पुरानो रुखहरु हटाएर चौडापाते रुख विरुवालाई संरक्षण गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ ।

३० प्रतिशत रहेको वुट्यानक्षेत्रलाई पशुपालनको लागि भुईँघाँस र डालेघाँसको उत्पादन क्षेत्र बनाइ पशुपालन मार्फत दुध र मासुमा आत्मनिर्भर हुदै आय र रोजगारी वढाउने अवसर रहेको छ ।

१ प्रतिशतमा रहेको पहिरो र जोखिम क्षेत्रलाई रोकथाम र न्युनीकरण गर्ने र बाँकी १ प्रतिशत क्षेत्रमा विस्तारित वस्ती क्षेत्रलाई भौगोलिक सुगमता र सुरक्षित क्षेत्र छनौट गरी एकिकृत वस्ती विकास मार्फत नगरवासीको बसाइ तरिकामा सुधार गर्न सक्ने सम्भावना छ । वन सम्बन्धी विवरण अनुसुचिमा उल्लेख गरिएको छ ।

ख.खोला तथा नदी तथा भूमिगत जल उपयोग

सुनकोशी र लिखु दुवै नदीमा जलयात्राको लागि पर्याप्त सम्भावना रहेको छ । सुनकोशी नदीमा जलयात्राको लागि खुल्ला भईसकेको र केही निजी कम्पनीहरुले जलयात्राको प्रारम्भ पनि गरिसकेको छन् । यो अवसरको सदुपयोग गर्दै राफ्टीङ व्यवसाय र सोमा आधारित पर्यटन प्रवर्धन गर्ने सम्भावना रहेको छ । लिखु नदीको वहाव तुलनात्मक रुपमा भिरालो भएकोले जलविद्युत उत्पादनको सम्भावना रहेको र फलाँटे, सेरा र फोन्ड्री, गुर्मखोलाबाट सिंचाइ सुविधा विस्तार गर्न सकिने अवस्था रहेको छ । नदी किनारका खेतियोग्य टार र वेंशीहरुमा सुनकोशीर लिखुवाट छोटो उचाइमा लिफ्ट सिंचाई गरी सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउन सकिन्छ । यसै गरी साना खोलाहरुमा पनि पानी लिफ्ट गरेर पानी अभाव भएको क्षेत्रमा सहज खानेपानी व्यवस्था गर्न सकिने अवस्था छ ।

रामेछाप डाँडाँदेखि उत्तरी पानीढलोमा रहेका भूभागको कछाडका क्षेत्रहरुवाट ड्रिल प्रविधिवाट खानेपानी निकाल्ने सम्भावना पनि देखिन्छ तर यसको दिगोपनाको लागि जलाधार क्षेत्र संरक्षणको विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

ग) कृषि पशुपालन र रोजगारी

नगरमा उपलब्ध उष्ण (गर्मी) उपोष्ण(प्राय गर्मी) र समशितोष्ण (आधा गर्मी आधा जाडो) हावापानीको उपयोग वडा नं १ र २ मा व्यवसायिक मसलावाली-अदुवा अलैची, दूधजन्य पदार्थ उत्पादन, पंक्षिपालन, बाख्रापालन, वडा नं ३ मा व्यवसायिक तरकारी खेती र माछापालन तथा अन्न उत्पादन, वडा नं ४ मा गेडागुडी, अन्न उत्पादन र पशुपालन, वडा नं ५ मा पशुपालन, गेडागुडि र नगदेवाली-वदाम) वडान ६ मा व्यवसायिक तरकारी खेति, अमिलो जातको फलफुल, कफी र गेडागुडी वडा नं ७ को विर्तामा अन्नवाली, मुडाजोरमा मौरीपालन, हिलेपानीमा फलफुल उत्पादन प्रसोधन र व्यवसायीकरण तथा पर्यटन व्यवसाय, वडा नं ८ मा होटल व्यवसाय, आन्तरिक पर्यटन व्यवस्थापन फलफुल र पशुपालन रहेको छ भने वडा नं ९ मा गेडागुडि र पशुपालनको सम्भावना रहेको पाइएको छ ।

घ) घरेलु उद्योग तथा रोजगारी सिर्जना

नगरक्षेत्रमा कृषि तथा पशुपालनमा आधारित उद्यमहरु बढी सम्भाव्य रहेको छ । फलफुल प्रशोधन, जूस, जाम, अचार र अकवरे खुर्सानीको अचार, ढाका कपडा, इलेक्ट्रोनिक्स, वाँसका सामानहरु, हातिवारका सामाग्रीहरु, सिलाई कटाई वुनाई, जस्ता साना तथा घरेलु उद्यमहरु सञ्चालन गर्न सकिने सम्भावना देखिन्छ ।

ड) खानी तथा नदीजन्य पदार्थ

नगरको वडा नं ९ को हर्दिनीघाट, वडानं ७ को विर्ता धनेघाट, वडा नं ५ को माभीगाउँ, लिखुदोभान क्षेत्रमा वालुवा खानी, तथा वडा नं ९ को ल्याडल्याड, वडा नं ४ को तिलवारी च्युरीवोट, चम्पमबोट, पचलेखोला, गिद्वेवगर, पास्ती, फेमे, खुर्सानीडाडाँ, घोप्टे खोला, गांटार, वडा नं ७ सुकाजोरको विर्ता, रामेछाप ८ को सुकाजोर खोलामा हुंगा तथा गिटी र रामेछाप ७ र ८ को रजयछाप देखि भोटेदार हुदै पूर्वपश्चिम व्यान्डमा चुनढुङ्गा खानी, वडा नं १ को साविक १, ३ र ९, वडा नं ९ को साविक वडा नं ६,४,५ मा ढुङ्गा खानी रहेको छ । रामेछाप वडा नं ४ को भदौरा तिलवारी क्षेत्रको सम्भाव्य फलाम खानीवाट यो वस्तुगत विवरण तयारीको क्रममा नमुना परिक्षणको लागि भूगर्भ विभाग तथा प्रयोगशालामा परीक्षण गर्दा फलामको मात्रा ५५ प्रतिशत रहेको पाईयो र वोल्डवोलड डाडाँमा सिसा खानीको सम्भावना रहेको छ । यसैगरी स्लेट ढुङ्गा वडा नं ६ ओखेनीमा रहेको छ भने तामाको खानीको सम्भावना भने नगरपालिकाको वडा नं २ र ३ मा रहेको पाइएको छ । मार्वलको

सम्भावना हिमगङ्गामा, चुनदुङ्गा पाइने वडाहरु ४,५,७ र ८ हिमगङ्गा, रामपुर सुकाजोर, रामेछाप रहेको छ । कुरीन दुङ्गा वडा नं ५, ७ रामपुर र सुकाजोरमा रहेको पाइएको छ ।

छ) शिक्षा साहित्य र कला संस्कृति

जुनार क्षेत्रको उपनामले सुपरिचित नगरमा कृषि प्राविधिक र पशु प्राविधिक उत्पादन गर्ने शिक्षालय सञ्चालन गर्न सकिन्छ । हाल हिमगंगा मा.वि. साँघुटारमा पशु प्राविधिक शिक्षाको अध्ययन शुरु गरीएको छ भने जिल्लाकै एक मात्र संस्कृत पाठशाला वडा नं ८ को शारदा संस्कृत मा.वि. बावियाखर्कमा रहेका छ । नेपालकै लोपोन्मुख हायु समुदाय एवम् तामाङ, मगर,सुनुवार,नेवार जस्ता जनजातिको बाहुल्यता रहेको यस नगर आ-आफ्नो कला, भाषा, संस्कृति, साहित्य तथा भेषभूषामा सम्पन्न मानिन्छ । शिक्षाको हिसावले हेर्दा नगरभित्र १३ मा.वि. र ४३ प्रा.वि तथा आ.वि गरी ५६ वटा सामुदायिक विद्यालयहरु रहेका छन् भने ३ वटा नीजि विद्यालयहरु संचालनमा रहेको छ । सामुदायिक विद्यालयमा हाल अध्ययनरत छात्रछात्राको संख्या ६९१८ जना रहेको छ ।

ज.साहसिक पर्यटन (Adventure Tourism)

नगर क्षेत्रभित्र पाराग्लाइडिङ्ग, वाटर ज्याफ्टिङ्ग (ध्वतभच च्वातप्लन), साइक्लिङ्ग, रक क्लाइविङ्ग जस्ता साहसिक पर्यटनसँग सम्बन्धित खेलहरु आयोजना गर्न सकिने अवस्था छ । यसका अतिरिक्त मनोरञ्जन पार्क निर्माण तथा सञ्चालन, हिमाली उडान :यगलतबप्ल ष्णिजत समेत सञ्चालन गर्न सकिन्छ । यस्तै गरी खेलको विकासको लागी तालिमहरु, स्थानहरुको अध्ययन अनुसन्धान खोजी हुनु पनि जरुरी देखिन्छ । खासगरी नगरपालिकाको वडा नं ४ र ६ को तारेभीर र आसपासमा रक क्लाइमिङ्ग,वडा नं ५,९,७,१,२ मा पाराग्लाइडिङ्ग र सुनकोशी तथा लिखु छोएको वडाहरुमा राफ्टीङ्गको संभावना देखिन्छ । यस्तै भालुखोप टावरदेखी मिठेभन्ज्याङ्ग,ताराखसे,रामेछाप बजार,डुकुरसिंहुदै तिल्केथान गडिसम्म साइक्लिङ्ग रुट निर्माण गरि पर्यटन तथा साहसिक खेललाइ प्रोत्साहन गर्न सकिन्छ ।

२.९.मानव विकास सूचकांक

मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ अनुसार रामेछाप जिल्लाको मानव विकास सूचकांक ०.४६८ रहेको छ । अपेक्षित आयु ७२.९ वर्ष (सूचांक०.७९८), वयस्क साक्षरता ५२ दशमलव १ (सूचांक ०.६६३) र औसत विद्यालय अवधी ३.३७ वर्ष (सूचांक ०.२२५) रहेको छ । स्थानीय तहहरु भर्खरै पुनसंरचना गरिएको तथा यी तहहरुको मानव विकास सूचकांक अलगगै नभएको कारण अर्को तथ्याङ्क प्राप्त नभएसम्म जिल्लाकै तथ्याङ्क मान्नुपर्ने अवस्था छ ।

२.१०. प्रतिव्यक्ति आय

मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ अनुसार प्रदेश ३ को समग्र १३ जिल्लाको प्रतिव्यक्ति आय अमेरिकी डलरमा १०९४ रहेको छ भने रामेछाप जिल्लाको आ.व.२०६७/६८ को प्रतिव्यक्ति आय अमेरिकी डलरमा ५८८ (पी.पी.पी.९५१) रहेको देखिन्छ । यसै गरी पछिल्लो आ.व.२०७४/७५ मा नेपालको सरदर प्रतिव्यक्ति वार्षिक रु.१०३३०० (आय ८९२ यु एस डलर पुगेको देखाएको थियो । हाल रामेछाप नगरको घर्धुरी सर्वेक्षणबाट रामेछाप नगरका नगरवासीको औसत प्रतिव्यक्ति आय (रु.ठट्टट्टट्ट) अमेरिकी डलर ६२३.८५५ रहेको देखिएको छ । वडागत वार्षिक आयको अवस्था तालिका

नं. १० मा दिइएको छ । यस नगर पालिकाको वडागत रुपमा संकलन गरिएको तथ्यांकको आधारमा विभिन्न वडाहरु मध्ये वार्षिक रुपमा सबै भन्दा वढि आम्दानी वडा नं ८ मा देखिएको छ भने सबै भन्दा कम आम्दानी वडा नं ९ मा देखिन्छ तर वडा नं ९ मा घरधुरी पनि तुलनात्मक रुपमा पनि कमी रहेको छ । वडा नं ८ मा आम्दानीको श्रोत वढनुमा वजारको पहुच तथा व्यापार व्यवसाय संचालन गर्नेको संख्या अधिक रहनु पनि हो ।

तालिका नं. १० वडागत वार्षिक आम्दानी

वडा न	वार्षिक आम्दानी रकम रु.
वडा न १	२९६१६३४००
वडा न २	३४४५७३०१५
वडा न ३	२९६१६३४००
वडा न ४	३७४१०३००८
वडा न ५	२६९८५८०००
वडा न ६	३७५५७००००
वडा न ७	३२२०७५११२
वडा न ८	४२२४३२०१६
वडा न ९	१५४१०३०००
जम्मा	२८९८५८३५५१
प्रतिव्यक्ति आय (४०१२३ व्यक्तिमा)	७२२४२
प्रतिव्यक्ति आय यु एस डलरमा	\$ ६२३=८५५

श्रोत : घरधुरी सर्भेक्षण फाराम २०७५

२.११. नगरका वडाहरुको संक्षिप्त विवरण

यस उपशिर्षकमा वडाहरुको संक्षिप्त परिचय दिइएको छ जसमा वडाको जनसांख्यिक, शैक्षिक, भौगोलिक, भू उपयोग, खानी, वन, प्रमुख उत्पादन, सडक, विद्युत लगायतका २० देखी २४ वटा महत्वपूर्ण सूचनाहरुको संक्षिप्त विवरण र नक्सा समेत दिइएको छ ।

२.११.१. रामेछाप नगरपालिका वडा नं १ (साविक गोठगाउँ गाविस)

१. नामकरण : परापूर्व कालमा बटुवाहरु हिड्दा गोठमा बास बस्ने व्यवस्था भएको हुँदा सोहीबाट गोठगाउँ नाम रहन गएको ।

२. सीमाना :-

पूर्व : लिखुखोलाउत्तर : लर्खु खोला, विजुलिकोट

पश्चिम: देउराली दक्षिण : साँघुटार, देउराली

३. क्षेत्रफल : १०४१ हेक्टर

४. भौगोलिक अवस्था : (क) सबभन्दा होचो स्थान : धुसिनी बेसी ५९० मि.

(ख) सबभन्दा अग्लो स्थान : सिरान डाँडा २०९४ मि.

ग. जमिनको भिरालोपना : औसत २६.९ डिग्री.

५. वडा कार्यालयको भवन आफ्नै : भएको

६. बसोबास

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
७३५	३६५०	१८८७	१७६३

७. प्रमुख जात : बाहुन, क्षेत्री, नेवार, मगर, तमाङ, सार्की, दमाई, भुजेल, कामी ।

८. सरकारी कार्यालय : क. वडा कार्यालय भवन ख. स्वास्थ्य चौकी ग. अतिरिक्त हुलाक

९. खानेपानी उपलब्धता (पाइप वाटर) घरधुरी संख्या : ५० प्रतिशत

१०. मोटरबाटो : वडा भरीमा २६.०९ कि.मी. (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा २.५१ कि.मी बाटो रहेको)

११. प्रमुख खोला : लखु खोला ।

१२. प्रमुख टार : भण्डारी चौर, ठूलो चउर, गैरीटार ।

१३. प्रमुख भञ्ज्याङ्ग : गोगने भञ्ज्याङ्ग, थलारी भञ्ज्याङ्ग, कमलावारी भञ्ज्याङ्ग, वतासे डाँडा भञ्ज्याङ्ग ।

१४. उद्योगका नाम (घरेलुमा दर्ता) संख्या : विद्युत मील ४ वटा , श्रेष्ठ फर्निचर ।

१५. मन्दिरहरु : गोकर्णेश्वर, गाईखुरा, चर्चलादेवी, शिद्धेश्वरी, भुमेश्वरी, चण्डेश्वरी, कल्पेश्वरी, कालीकादेवी, सेतीदेवी, लिखुरादेवी ।

१६. सम्भाव्य खानी : ढुङ्गा खानी साविकका १, ३ र ९ वडाहरुमा ।

१७. ताल/पोखरी : लेक ताल ।

१८. हाल उत्पादन हुने बालीको नाम :

खाद्यान्न वाली : मकै, कोदो, धान, गहुँ ।

तरकारी वाली : आलु, स्कूस, फर्सि, रायो ।

फलफुल : जुनार, अम्वा, काफल, ऐसेलु, आलुचा, आरु, आप, नास्पाती, कटहर, खर्पानी ।

१९. जडिवुटिहरु : चिराइतो, पाखनवेद, हलेदो ।

२०. वन/वनस्पती जात : सल्ला, उत्तिस, चिलाउने, गुराँस, अंगेरी आदि ।

२१. शिक्षणसंस्था :

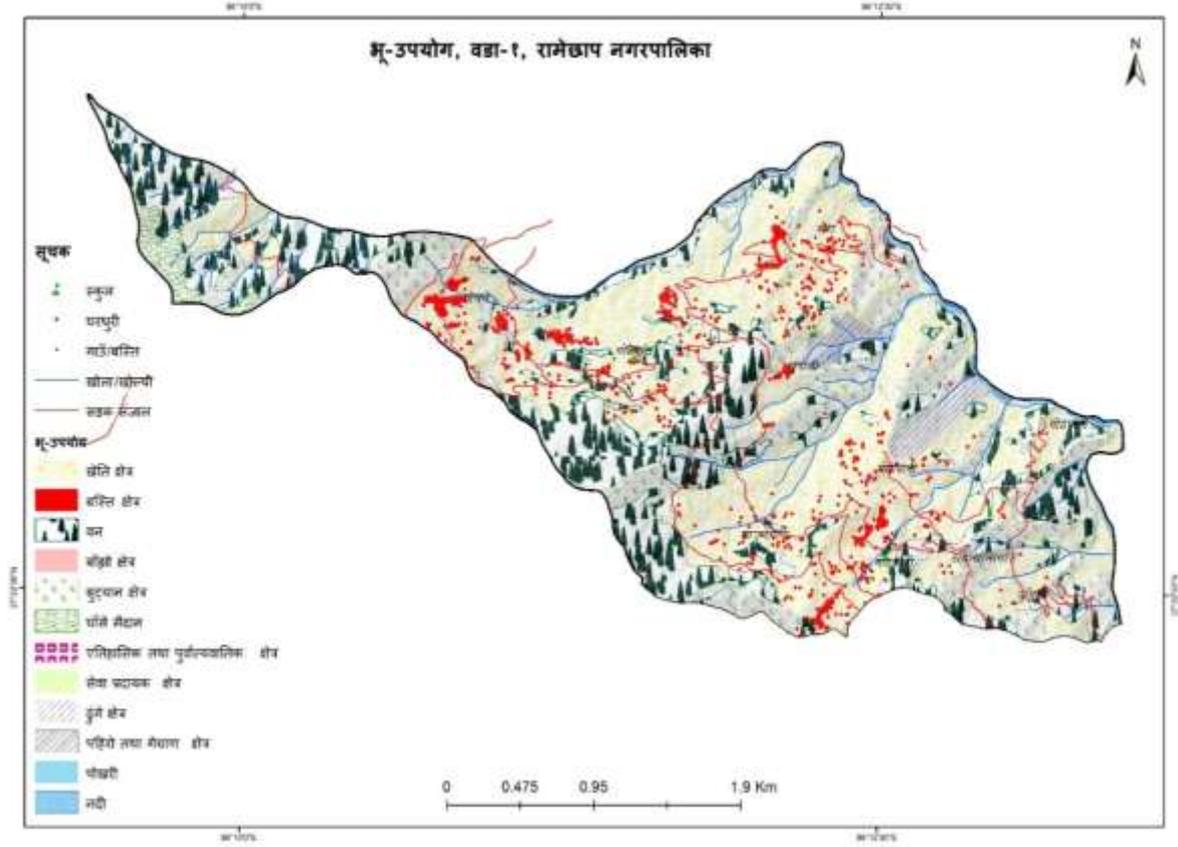
१. चण्डेश्वरी मा.वि.,

२. भुमेश्वरी आ.वि.

३. सिद्धेश्वर प्रा.वि. खुर्पाती,

२२. विद्युत् सेवा : पेल्ट्रीक सेटबाट ४ कि.वा. उत्पादन र वितरण तर हाल सञ्चालनमा नरहेको तर केन्द्रीय प्रसारण लाईन जोडेको ।

२३. माईक्रोहाइड्रो : १५ किलोवाट उत्पादन गरीएको तर हाल सञ्चालनमा नभएको

२४. सामुदायिक वन : १० वटा

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हे.
१	खेत र समथर पाटो	९५
२	बारी	४३.३६
३	खेती गर्न छाडेको बाजो बारी	४५.६४
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	०.२
५	वन	२२८.२
६	पातलो वन	२५.४४
७	बूट्यान	१६५.२
८	घास चरण क्षेत्र	१२.७२
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	२३.०४
१०	नदी तथा बगर	९.५६
११	बस्ती	३९२.६४
	जम्मा	१०४१

२.११.२. वडा नं २ (साविक देउराली गाविस)

१. नामकरण : परापूर्व कालमा डाँडामा देउराली बनाइ देवता स्थापना गरेको र सोही डाँडाको नामबाट नामकरण भएको ।

२. सीमाना :-

पूर्व : गोठगाउँ डाँडा पश्चिम : कविलास डाँडा
उत्तर : थलारी डाँडो (काडवा) दक्षिण : भिरकोट, फलाटे खोला

३. क्षेत्रफल : १७१४ हे.

४. भौगोलिक अवस्था :

क. सबभन्दा होचो स्थान : देउराली फलाटे दोभान ६७५ मि. ख. सबभन्दा अग्लो स्थान : थलारी डाँडा २०२७ मि.

ग. जमिनको भिरालोपना औसतमा : ३१.२ डि.

५. वडा कार्यालयको भवन आफ्नै : भएको ।

६. बसोबास

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
८०२	४६४७	२३५०	२२९०

७. सरकारी कार्यालयहरु :

क. वडा कार्यालय भएको ख. अतिरिक्त हुलाक (क्षेत्रिग्रस्त) ग. स्वास्थ्य चौकी

८. मोटरबाटो : धुलौटे सडक २७.४६ कि.मी. (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा १.६० कि.मी बाटो रहेको) ।

९. प्रमुख खोला: देउराली खोला/शेरा खोला

१०. प्रमुख टार : सेरोटार, देउराली टारवारी

११. प्रमुख भन्ज्याङ्ग : कुकुरकाटे भन्ज्याङ्ग, देउरालीडाडाँ

१२. मन्दिरहरु : गणेशथान, सरस्वती मन्दिर, कृष्ण मन्दिर, देउराली डाँडा ।

१३. सम्भाव्य खानी : वार्ड नं २ को खानीडोव तामाखानी

१४. हाल उत्पादन हुने बाली :

खाद्यान्न वाली : धान, मकै, कोदो, गहुँ ।

तरकारी वाली : आलु, कोपी, फर्सी, सिमी

फलफुल : जुनार, सुन्तला, केरा, किवी मेवा आदि

मसलावाली : वेसार, अदुवा, खुर्सानी,

१५. वन/वनस्पती जात : सल्लो, चिलाउने, उत्तिस, साल, चिराईतो, अमला आदि ।

१६. स्थानीय गैसस/क्लव : सिद्धेश्वर क्लव, प्रगती युवा क्लव, सिद्धेश्वरी महादेव सेवा समिति, देउराली युवा समाज,

१७. बजार केन्द्र वा पसल/दोकान : वडा पिच्छे साधारण दोकान देउरालीडाँडामा सानो बजार

१८. शिक्षणसंस्था : १. शितलादेवी मा.वि. सिरुवारी २. कालिकादेवी मा.वि. देउराली

३. सेतीदेवी प्रा.वि. धारापानी

४. जालपादेवी प्रा.वि. कात्तिके

५. महाकालि प्रा.वि. लाम्टे

६. ककनी आ.वि.

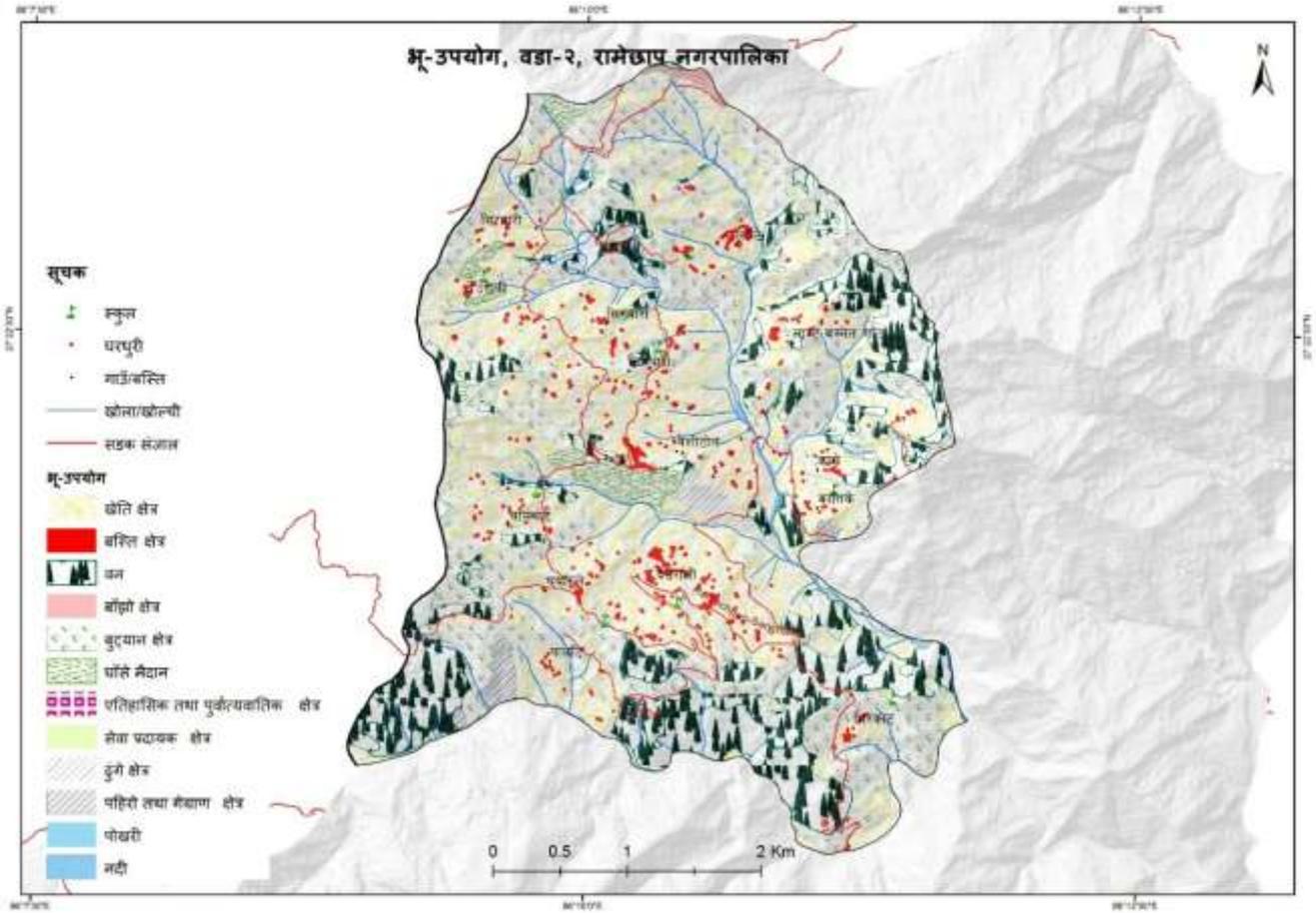
७. चम्पादेवी आ.वि.

८. जनजागृति आ.वि.

१९. विद्युत् सेवा : हाल सबै घरधुरीमा पुग्ने तयारीमा छ ।

२०. सामुदायिक वन: ७ वटा

२१. कवुलियती वन : ५ वटा

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हेँ.
१	खेत र समथर पाटो	५६.२
२	बारी	७९४.७
३	खेती गर्न छाडेको बाजो वारी	४३.७२
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	४.९२
५	वन	१७२.२
६	पातलो वन	१९३.६
७	बूट्यान	४१४
८	घास चरण क्षेत्र	६.९६
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	१४.५२
१०	नदी तथा बगर	८.०४
११	बस्ती	५.१२
	जम्मा	१७१४

२.११.३. वडा नं ३ (साँघुटार गाविस)

१.नामकरण : लिखु किनारमा अवस्थित खेतियोग्य टार (फाँट) तथा सोही टारमा लिखु नदीमा साँघु(पुल) भएकोले साँघु र टार मिली साँघुटार नामाकरण भएको ।

२. सीमाना :-

पूर्व : लिखु नदी पश्चिम : देउराली
उत्तर : गोठगाउँ दक्षिण : हिमगंगा

३.क्षेत्रफल : ९०५ हे.

४.भौगोलिक अवस्थिति :

क.सबभन्दा होचो स्थान : ढिकुरे दोभान ५३७ मि.
ख. सबभन्दा अग्लो स्थान : कमलावारी डाँडा १५६३ मि.
ग.जमिनको भिरालोपना औसतमा : ३०.४ डि.

५. वडा कार्यालयको भवन : छैन । (निर्माण गर्ने तयारी हुँदै छ)

६. बसोबास

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
५६६	२३५२	११६३	११८९

प्रमुख जात : बाहुन, क्षेत्री, नेवार, कुमाल आदि ।

७. सरकारी कार्यालयहरु :

क. साँघुटार हेल्थ पोष्ट ख. इलाका हुलाक कार्यालय ग. कृषि उपकेन्द्र
घ.पशु सेवा उपकेन्द्र (ड) रा.वा. वैक (च) प्रहरी चौकी कार्यालय

८. खानेपानी उपलब्धता (पाइप वाटर) घरधुरी संख्या : करिव २३० (सार्वजनिक धारा ११०, निजी १५)

९. मोटरबाटो : वडा भरी जम्मा २९.८२ कि.मी. (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा ३.३० कि.मी बाटो रहेको)

१०.प्रमुख खोला : लिखु नदी, देउराली र फलाटे, भ्याकुरे खोलाहरु

११. प्रमुख टार : साँघुटार, कुमालटार, लखनटार, गाइनटार

१२. प्रमुख भन्ज्याङ्ग: थाक्ले भञ्ज्यांग

१३. मन्दिरहरु : ककनी मन्दिर, महादेव मन्दिर, भिमसेन मन्दिर, गणेश मन्दिर, देवीथान मन्दिर ।

१४. सम्भाव्य खानी : तामा,

१५. हाल उत्पादन हुने बालीको नाम :

खाद्यान्न वाली : धान, मकै, गहुँ, कोदो ।

तरकारी वाली : आलु, मुला, काउली, वन्दाकोवी, प्याज, गोलभेडा आदि।

फलफुल : आँप, कटहर, केरा, अम्वा, नास्पाती, आरुवखडा, आरुआदि । तेलवाली : तोरी, सस्यु,

१६. वन/वनस्पती जात : साल, चिलाउने, सल्लो, फाँडिर आदि ।

१७. स्थानीय गैसस/क्लब : ऐँचो पैँचो वचत सहकारी, वाँकीमेरी समाज सेवा क्लब, मैरी सेवा समिति, कालिदेवी परोपकार

१८.बजार केन्द्र वा पसल/दोकान : साँघुटार बजार

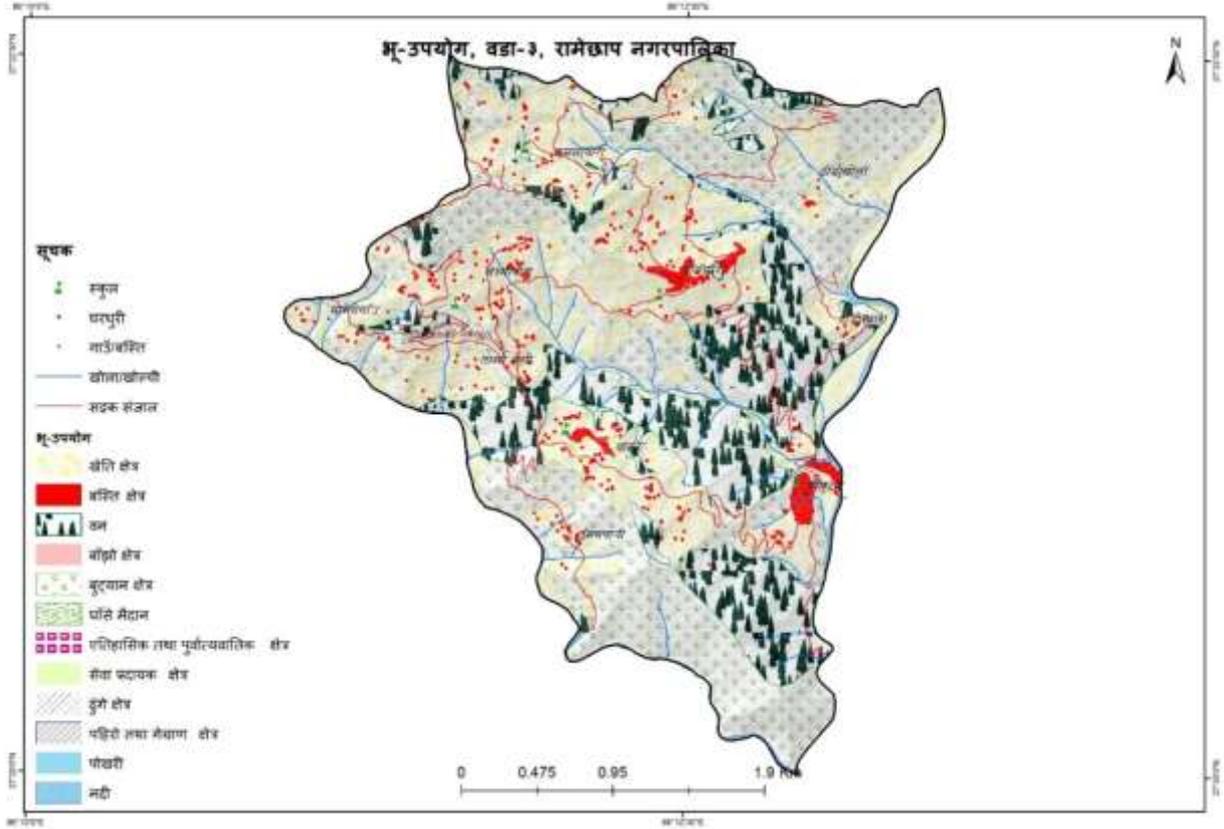
१९.हाट लाग्ने स्थान र बार : साँघुटार बजार भ्यागुरे खोलामा प्रत्येक शनिवार हाट लाग्ने ।

२०. शिक्षण संस्था :

१. हिमगङ्गा उ.मा.वि. साँघुटार,
२. सेतीदेवी प्रा.वि. थाक्ले
३. कालिका ईश्वरी प्रा.वि. बाँकीमैरी,
४. जालपागुठेश्वरी प्रा.वि. कमलाबारी
५. ककनी प्रा.वि. लक्ष्मीबास

२१. विद्युत् सेवा : विगतमा २ किलोवाट हिमगंगा वाटर टर्बाइन मिलवाट । वडा भरी सबै घरधुरीमा विद्युतीकरण भएको छ ।

२२. सामुदायिक वन : ७ वटा

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हेँ.
१	खेत र समथर पाटो	२७
२	बारी	३६५.१
३	खेती गर्न छाडेको बाजो वारी	२४.८८
४	नाडुंगो वन क्षेत्र	०
५	वन	१७९.२
६	पातलो वन	५७.८८
७	बूट्यान	२४०.६
८	घास चरण क्षेत्र	०
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	०.२४
१०	नदी तथा बगर	७.१२
११	बस्ती	२.९२
	जम्मा	९०५

२.११.४. वडा नं ४ (साविक हिमगंगा गाविस)

१. नामकरण : सप्तकोशीको सहायक नदीमध्येको एक लिखु नदीको पौराणिक नाम हिमगंगा भएको । यस ठाँउमा आइपुगेपछि लिखुको सोभो प्रवाहलाई नै प्रवाहित पारी नदीले अर्ध प्रदक्षिणा गर्ने हुँदा नदी घुमेको स्थानको नाम हिमगंगा राखिएकोले सोही आधारमा गाविसको नाम हिमगंगा भनिएको र अर्को कथन अनुसार हिमाल (५ पोखरी) वाट आएको हुनाले हिम र वगदै आएको नदीलाई गंगा मानिएकोले संयोजन गर्दा हिमगंगा भएको र सोही नामवाट साविकमा गाविसको नामाकरण भएको ।

२. सीमाना :-

पूर्व : लिखुखोला पश्चिम : वडा नं ६, ओखेनी लट्टे खोला(तारेभीरको सिर)
उत्तर : फलाटेखोला दक्षिण : फोन्द्री खोला

३. क्षेत्रफल : ३४९५ हे.

४. भौगोलिक अवस्था :

- क. सबभन्दा होचो स्थान : गिजनटार ४२६ मि.देखी फोन्द्री दोभान
ख. सबभन्दा अग्लो स्थान : तारेभिर थुम्कि १८३४ मि.
ग. जमिनको भिरालोपना औसतमा : ३३.२ डि.

५. बसोबास

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
१०४३	५८५२	२९५६	२८९६

६. प्रमुख जात : नेवार, मगर, बाहुन, क्षेत्री, कामी, दमाई, सुनुवार, जोगी, छितारी, माभी, तामाङ ।

७. सरकारी कार्यालयहरु :

- क. स्वास्थ्य चौकी ख. अतिरिक्त हुलाक
ग) सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ धारापानी (घ) वडा कार्यालय भवन

८. सडक : धुलौटे सडक जम्मा ४४.४५ कि.मी. (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा १.२७ कि.मी बाटो रहेको)

९. प्रमुख खोला : लिखु नदी, फलाटे खोला, फोन्द्री खोला, पचले खोला, घोप्टे खोला

१०. प्रमुख टार : घुमाउने टार, फेमेटार, गाडटार, गिजनटार, बलेस्टार, पाम्तीटार ।

११. प्रमुख भन्ज्याङ्गः तारेभिर भञ्ज्याङ, तीलबारी भञ्ज्याङ

१२. हाल उत्पादन हुने बाली :

- खाद्यान्न वाली : मकै, धान, गहुँ, जुनेलो,
दलहन वाली: गेडा गुडी, सिमी, वोडी, गहत, मस्याङ्ग, राज्मा, मास
तरकारी वाली : आलु, वन्दा, काउली, गहत, भटमास, तोरी ।
फलफुल : जुनार, सुन्तला, आँप, केरा भुईँ कटहर अम्वा, मेवा,
नगदेवाली : कफीको राम्रो संभावना भएको क्षेत्र

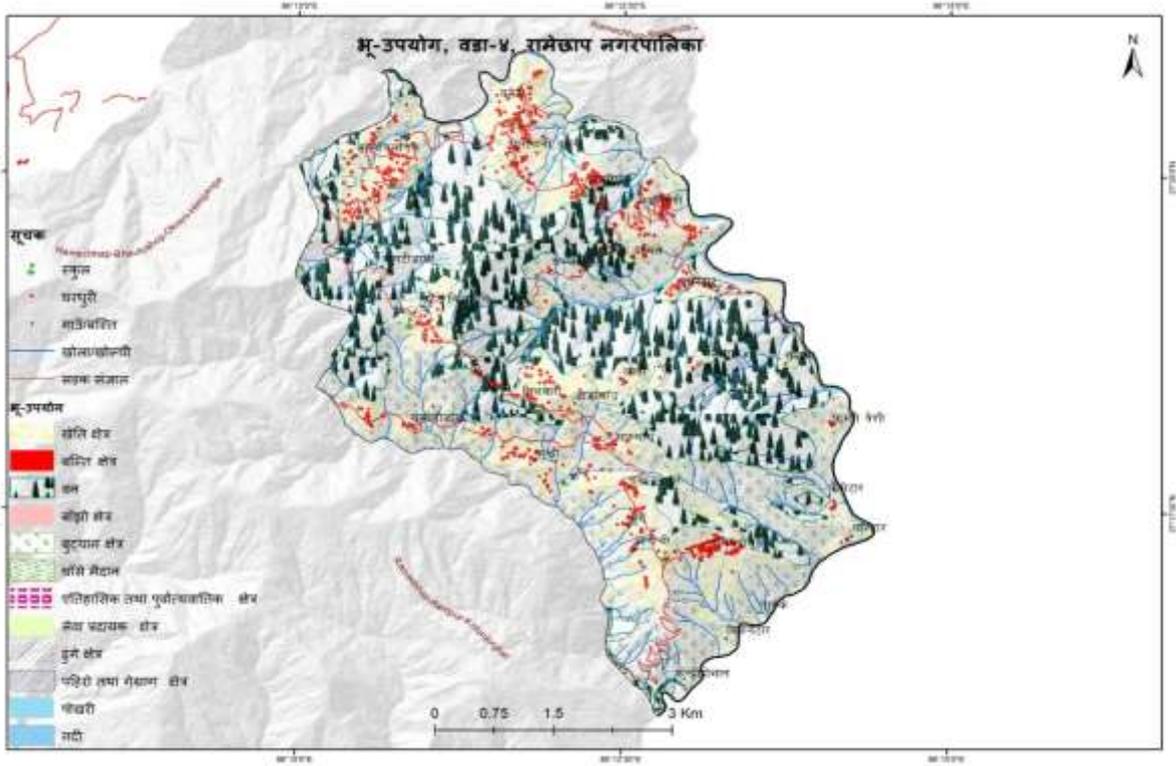
१३. जडिवुटिहरु : चिराइतो, पाखनवेद, खोटो, ।

१४. वन/वनस्पती जात : साल, सल्ला, चिलाउने, आँप, करम र चिउरी

१५. स्थानीय गैसस/क्लव : डाँडाबसेरी सेवा समिति, जनएकता युवा क्लव, हिमगंगा सेवा समिति, सुनाखरी युवा क्लव, नवप्रतिभा युवा क्लव

१६. शिक्षणसंस्था :

१. महारुद्र मा.वि.,	२. रेणुकादेवी मा.वि. धारापानी
३. जनसक्रिय प्रा.वि.,	४. कृष्ण प्रा.वि.आँपडाँडा
५. जनता प्रा.वि.तिलवारी,	६. हरिसिद्धिप्रा.वि.चिलाउने

१७. विद्युत् सेवा : वडा नं २,६,७,८,९ मा नपुगको । हाल विद्युत विस्तारको क्रममा रहेको छ ।

१८. सामुदायिक वन : १४ वटा

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हेँ.
१	खेत र समथर पाटो	१०५
२	बारी	९४७.८
३	खेती गर्न छाडेको बाजो वारी	७६.६४
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	०
५	वन	६३४.७
६	पातलो वन	८४३.२
७	बूट्यान	७९२.६
८	घास चरण क्षेत्र	१.७६
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	१७.९२
१०	नदी तथा बगर	५३.१२
११	बस्ती	२२.१६
१२	जम्मा	३४९५

२.११.५.वडा नं ५ (साविक रामपुर गाविस)

नामकरण

परापूर्वकालमा साना साना राज्यका राजा हुने समयमा किराँत राजाहरुले रामपुर गाविसको रामपुरमा राम्चे राई नाम गरेका व्यक्तिले राज्य गरेको हुँदा रामपुर नाम रहन गएको जनश्रुती पाइन्छ । रामपुर गाविस अन्तर्गत वसन्तपुरमा वसन्त राई, कोलोन्जरमा कोलन राई, दाइजोरमा दामे राई र गोल्मा डाँडामा गोल्मा राइले राज्य गरेको हुँदा उक्त स्थानहरुमा हालसम्म उनीहरुको स्मरणमा बेशाख पूर्णिमाका दिन हुड्गाको मूर्ति स्थापना गरि सुँगुरको बली दिएर पुजा गर्ने चलन अभैसम्म पनि रहेको पाइन्छ ।

१. सीमाना :-

पूर्व : लिखु खोला पश्चिम : च्यास्कु खोला
उत्तर : फुन्दी खोला दक्षिण : सुनकोशी

२. क्षेत्रफल : ३७८६ हे.

३. भौतिक अवस्था :

क. सबभन्दा होचो स्थान : कोलन्जोर घाट ३६९ मि.

ख. सबभन्दा अग्लो स्थान : खानी डाँडा १६७७ मि.

ग. जमिनको भिरालोपना औसतमा : ३२.८

४. वडा कार्यालयको भवन : भएको

५. बसोबास

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
९३१	६००१	३०६३	२९३८

६. प्रमुख जात: नेवार, मगर, तमाङ, तमाङ सुनुवार, दमाई, माभी, कामी, बाहुन ।

७. सरकारी कार्यालयहरु :

क. वडा कार्यालय ख. स्वास्थ्य चौकी ग. अतिरिक्त हुलाक

८. मोटरबाटो : जम्मा ४३.५३ कि.मी. कच्ची (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा १.१५ कि.मी बाटो रहेको)

९. प्रमुख खोला : गुरुङ खोला, वराखोला, खहरे खोला, फुन्दीखोला

१०. प्रमुख टार : हाडेटार, गरटार, साहितार, रामपुर ।

११. प्रमुख भन्ज्याङ्ग : रामपुर, कोलन्जोर, सिमलभञ्ज्याङ्ग

१२. मन्दिरहरु : वासुकी महादेव मन्दिर, सिद्धठाकुर, हाँडेटार ।

१३. हाल उत्पादन हुने बाली :

खाद्यान्न वाली : धान, मकै, कोदो, गहुँ, फापर ।

दलहन वाली: गेडा गुडी, सिमी, वोडी, गहत, मस्याङ्ग, राज्मा, मास

तरकारी वाली : आलु, साग तोरी, केराउ, बोडी, मस्याङ्ग, गहत, वदाम ।

फलफुल : जुनार, आरु, नासपाती, निबुवा, केरा, आँप, मेवा ।

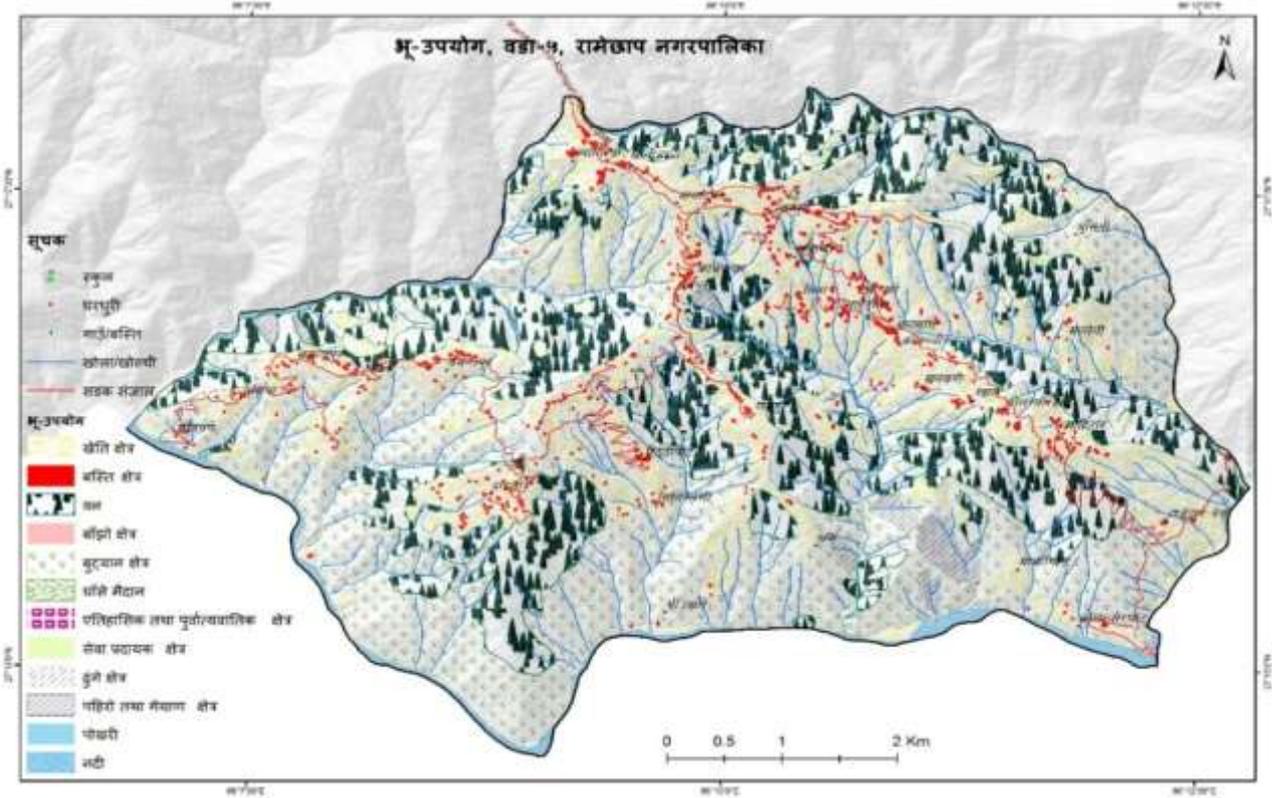
१४. स्थानीय गैस/क्लव : चारघरे सेवा समिति, सुनकोशी सेवा समिति, जागरुक समाज ।

१५. शिक्षण संस्था

१. जनता मा.वि. कोलोञ्जोर,	२. भीमेश्वर मा.वि. रामपूर
३. गोल्मा डाँडा प्रा.वि., दाईजोर	४. शिवालय प्रा.वि.माभीगाउँ
५. सरस्वती प्र.वि. खर्क भञ्ज्याङ्ग,	६. शिद्वेश्वर प्रा.वि.खानिडाँडा
७. देवीथान आ.वि. साहितार	

१६. विद्युत् सेवा : आंशिक घरपरिवारमा विद्युत सेवा पुगेको छ । विद्युत विस्तार तयारीमा रहेको छ ।

१७. सामुदायिक वन : ११ वटा

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हेँ.
१	खेत र समथर पाटो	४३.५६
२	बारी	१०९३
३	खेती गर्न छाडेको बाजो वारी	४२.४८
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	०.९२
५	वन	३४८.२
६	पातलो वन	८२८.३
७	बूट्यान	१२८०
८	घास चरण क्षेत्र	०
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	५२.२
१०	नदी तथा बगर	८२.७६
११	बस्ती	१.१८८
१२	जम्मा	३७८६

२.११.६. रामेछाप नगरपालिका वडा नं ६ (साविक ओख्रेनी गा.वि.स.)

१. नामकरण : प्राकृतिक वनस्पती ओखरको बोट धेरै भएकाले ओखरबाट ओखरेनी हुदै ओख्रेनी रहन गएको पाईन्छ ।

२. सीमाना :-

पूर्व :- खानी डाँडा पिपलबोट पश्चिम :-ताराखसे डाँडा
उत्तर :- फलाटे खोला दक्षिण :-च्यास्कू खोला

३. क्षेत्रफल :- २५६९ हेक्टर

४. भौगोलिक अवस्थिति :

क. सबभन्दा होचो स्थान :- नङ्गटी भोटेटार ५६० मि. ख. सबभन्दा अग्लो स्थान :- भालुखोप टावर डाँडा १९३८ मि.

५. वडा कार्यालय भवन : भएको

६. बसोबास :

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
८६५	४७१३	२४२५	२२८८

७. सरकारी कार्यालयहरु:

क) वडा कार्यालय, ख) स्वास्थ्य चौकी ग) अतिरिक्त हुलाक

८. खानेपानी उपलब्धता (पाइप वाटर) घरधुरी संख्या : करीब २३२

९.सडक : वडा भरी जम्मा ४४.८४ कि.मी. कच्ची सडक (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा १.७५ कि.मी बाटो रहेको)

१०. प्रमुख खोला : च्यास्कू, फाँलाटे, खानीटोप र दहखोला, विसैलीखोला आदि

११. प्रमुख टार : गोल्माटार, डाडसिड टार, गणेशटार, पिलटार

१२. प्रमुख भन्ज्याङ्ग : च्यास्कू भन्ज्याङ्ग, सिमल भन्ज्याङ्ग, मिठे भन्ज्याङ्ग

१३. गुम्वाहरु : भालुखोप, च्यास्कू

१४. मन्दिरहरु : गणेशटार, देविस्थान, गैमादेवी मन्दिर

१७ कृषि उत्पादन :

खाद्यान्न वाली :मकै, धान, गहुँ, मस्याङ, भटमास, कोदो

दलहन वाली: गेडा गुडी, सिमी, वोडी, गहत, मस्याङ्ग, राज्मा, मास

तरकारी वाली : साग, फर्सि, आलु, फर्सि, लसुन

फलफुल : जुनार, सुन्तला, निबुवा, कागती, नासपाती, आरु र केरा

१८. जडिवुटिहरु : चिराईतो, पाखनवेद, खोटो

२०. स्थानीय गैसस/क्लव : सामुदायिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम गोल्माटार, वज्र समाज नेपाल

२३.शिक्षणसंस्थाको नाम :

१.जनकल्याण मा.वि.च्यास्कू,

२.महेन्द्रज्योती प्रा.वि. ओख्रेनी

३. जनसकृय प्रा.वि. होदिल,

४.जनशक्ति प्रा.वि. गोल्माटार

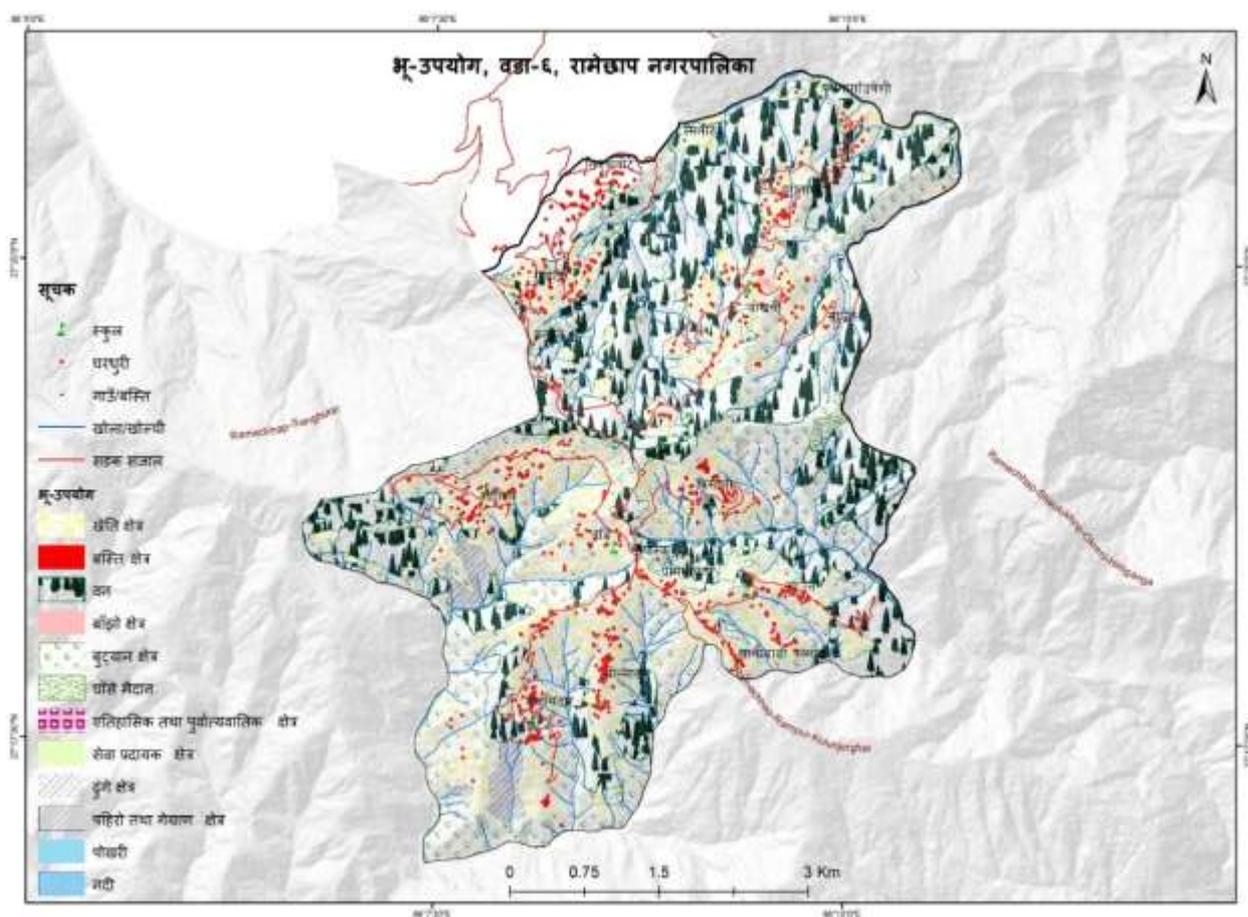
५.कालिका धामिनिछाप,

६. जलकन्या कटुञ्जे

७. बज्रकालिका डाइसीडटार

२४. विद्युत सेवा : सबै घरधुरीसम्म पुग्ने गरी हाल काम भइरहेको छ ।

२५. सामुदायिक वन : १४ वटा

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हे.
१	खेत र समथर पाटो	२८.३२
२	बारी	७४०.८
३	खेती गर्न छाडेको बाभो वारी	१७०.९
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	०
५	वन	४९३.३
६	पातलो वन	४८६.७
७	बूट्यान	५७१.५
८	घास चरण क्षेत्र	८.२४
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	५०.१२
१०	नदी तथा बगर	१२.२८
११	बस्ती	६.८४
	जम्मा	२५६९

२.११.७. रामेछाप नगरपालिका वडा नं ७ (साविक सुकाजोर गाविस)

१. नामकरण : पानी नभएको सुख्खा ठाउँ भएको र जोर खहरे खोला बग्ने भएकोले सुख्खा र जोर मिली सुख्खाजोर हुँदै अपभ्रंश भएर “सुकाजोर” भएको ।

२. सीमाना :-

पूर्व : जुनघाम चौतारा, ताराखसे पोखरी, नागीखोला हुँदै चोक खोला र च्यास्कू खोला

पश्चिम : रुङ्ग खोला, कालापानी, सिलिखान भञ्ज्याङ्ग, ट्याङ्की गैरा, पाप्लेखोला दोभान ।

उत्तर : अर्लागे पाखाको पानी कुलो, मकैवारी डाँडा हुँदै च्यान डाँडा र निमावि भालुखोप ।

दक्षिण : सुनकोशी नदी ।

३. क्षेत्रफल : २८८५ हे.

४. भौगोलिक अवस्था :

क. सबभन्दा होचो स्थान : विर्ताटार ४३० मि. ख. सबभन्दा अग्लो स्थान : तुप्ती डाँडा १९३९ मि.

ग. जमिनको भिरालोपना औसतमा : ३० डि.

५. वडा कार्यालय भवन : भएको

६. बसोबास

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
९२७	५७५२	२९३३	२८१९

७. प्रमुख जात : क्षेत्री, नेवार, मगर, हायू, भुजेल, दमाई, कामी, माभी, तामाङ र सुनुवार ।

८. सरकारी कार्यालयहरु : स्वास्थ्य चौकी, वडा कार्यालय भवन

९. खानेपानी उपलब्धता (पाइप वाटर) घरधुरी संख्या : करीब १५५ परिवार ।

१०. सडक : रामेछाप, देविस्थान भालुखोप १३ कि.मि. कच्ची सडक ।

११. प्रमुख खोला: सुकाजोर, सुनकोशी नदी

१२. प्रमुख टार: विर्ताटार

१३. प्रमुख भञ्ज्याङ्ग : मिठे भञ्ज्याङ्ग, भालुखोप, पोखरीहरु - ताराखसे पोखरी

१४. उद्योग संख्या : मिल ४ वटा

१५. गुम्वाहरु : १ वटा

१६. मन्दिरहरु : २ वटा

१७. कृषि उत्पादन :

खाद्यान्न वाली : मकै, धान, गहुँ, फापर, कोदो, मास,

दलहन वाली: गोडा गुडी, सिमी, वोडी, गहत, मस्याङ्ग, राज्मा, मास, केराउ, भटमासा

तरकारी वाली : आलु, प्याज, लसुन, कोवी, वन्दाकोवी, फर्सी, स्कूस, मूला, गाँजर, वोडी,

भान्टा, साग, सिमि।

फलफुल : जुनार, सुन्तला, कागती, निवुवा, ज्यामिर, विमिरा, आँप, केरा, लिचि, कटहर,

अम्वा, स्याउ, सुन्तला, भुइकटहर, मेवा ।

१८. जडिवुटिहरु : पाखनवेद, चिराईतो, सुनाखरी ।

१९.वन/वनस्पती जात : साल, सल्लो, चिलाउने, सिसौ, फडील, खयर,उत्तीस आदि

२०.स्थानीय गैसस/क्लव : जन कल्याण युवा क्लव चाम्बोट ।

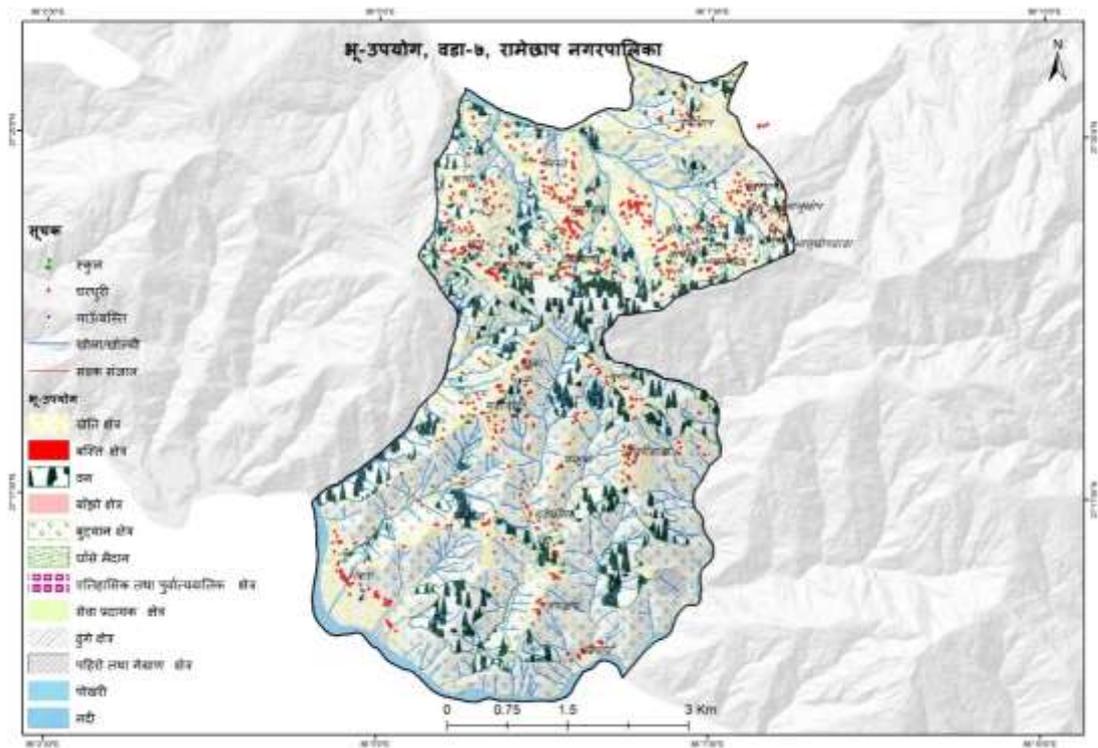
२१.बजार केन्द्र वा व्यापारिक क्षेत्र : हुलाक चौर, देविस्थान, भालुखोप ।

२२. शिक्षण संस्था

- १.पटनादेवी मा.वि. भालुखोप,
- २.गैयाश्वरी प्रा.वि.
- ३.सेतीदेवी प्रा.वि,
- ४.महाँकाली नि.मा.वि. मुडाजोर
- ५.कालिका प्रा.वि विर्ताटार,
६. प्रा.वि मुढेखोला
- ७.सिद्धेश्वर प्रा.वि धिपिडाँडा,
- ८.भीमेश्वरी प्रा.वि
- ९.सरस्वती प्रा.वि थुम्का

२३ विद्युत सेवा : सबै घरधुरीमा विद्युतीकरण हुन बाँकी । हाल सबै घरहरु सम्म विद्युत सेवाको लागि कार्य भईरहेको छ ।

२४. सामुदायिक वन : १३ वटा

२.११.८.रामेछाप नगरपालिका वडा नं ८ (साविक रामेछाप गा.वि.स.१,२,३,४,८,९)

१. नामकरण : परापूर्व कालमा राम भन्ने व्यक्तिले बसोबास गर्ने क्रममा यही डाँडामा आई जङ्गल फँडान गरी बसोबास गर्न थालेपछि तत्कालिन सरकारले पुरै डाँडो रामको नाममा छाप लगाएर दिएको हुनाले रामेले छाप लगाएर पाएको ठाउँ भएकोले रामे+छाप भएर रामेछाप रहन गएको ।

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल है.
१	खेत र समथर पाटो	१३९.९
२	बारी	७९६.३
३	खेती गर्न छाडेको बाजो वारी	१८६.६
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	०
५	वन	२४८.३
६	पातलो वन	३४२.७
७	बूट्यान	१०५१
८	घास चरण क्षेत्र	०
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	२५.६४
१०	नदी तथा बगर	७६.५२
११	बस्ती	१८.३२
१२		जम्मा २८८५

२. सीमाना :-

पूर्व :- वडा नं ७, सुकाजोर पश्चिम :- भलुवाजोर
उत्तर :- मन्थली, सुनारपानीर सुकाजोर खोला दक्षिण :- सुनकोशी

३. क्षेत्रफल :- २४५७ हेक्टर

४ भौगोलिक अवस्था :-

क. सबभन्दा होचो स्थान :- राता टारखोला दोभान ४४० मि.
ख. सबभन्दा अग्लो स्थान :- वार्ड नं. ४ भंगेरी अन्तर्गत पर्ने डुकुरसिं डाँडा १६७५ मि.
ग. जमिनको भिरालोपना औसतमा : २८.८ डि.

५. वडा कार्यालय भवन : भएको (साविक कृषि सेवा केन्द्रको भवन ।)

६. बसोबास :

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
९३४	४८६९	२५२९	२३४०

७. प्रमुख जात : क्षेत्री, बाहुन, नेवार, तमाङ, भुजेल, हायु, पहरी, कामी, सार्की, दमाई, मगर, बादि, कसाई ।

८. सरकारी कार्यालयहरु:

क) जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय (ख) जिल्ला वन कार्यालय (ग) जि. भू संरक्षण कार्यालय (घ) दुर संचार कार्यालय

ड) विद्युत प्राधिकरण साइड अफिस (च) पशु सेवा केन्द्र (छ) रा.वा. बैंक शाखा कार्यालय

ज) कृषि सेवा केन्द्र (झ) हुलाक काउन्टर (ञ) नेपाली सेनाको व्यारेक (ट) क्षेत्रिय कारागार

(ठ) इलाका प्रहरी कार्यालय

९. खानेपानी उपलब्धता (पाइप वाटर) घरधुरी संख्या : करिब ३५० घरधुरी

१०.सडक : वडाको सडक ५४.८० किमी पक्की तथा कच्ची (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा २.२३ कि.मी बाटो रहेको)

११. प्रमुख खोला : छेन्वा खोला, कुम्बुखोला

१२. प्रमुख टार : राताटार, विटार, भोटेटार

१३. मन्दिरहरु : केवलेश्वर महादेव, भूमेस्थान महादेव, कृष्ण मन्दिर, भिमसेन थान, भिमेश्वर र पटनादेवी, जुद्धेश्वर

महादेव, कालिका निशान भगवती मन्दिर, पशुपती मन्दिर आदि

१४. सम्भाव्य खानी : छाना छाउने ढुङ्गा खानी, फलाम खानी, चुन ढुङ्गा खानी

१५. ताल/पोखरी : मलागिरी पोखरी (निर्मित)

१६. कृषि उत्पादन :

खाद्यान्न वाली : मकै, धान, गहत, भटमास, मस्याङ्ग, गहुँ ।

तरकारी वाली : आलु, मुला, काउली, साग सब्जी, लसुन, प्याज, सिमी आदि ।

फलफुल : जुनार, कागती, मेवा, निबुवा, नासपाती, सुन्तला ।

१७. वन/वनस्पती जात : सल्ला, खयर, चिलाउने, चिउरी, बकाईनो, सतिवेर, लाकुरी, काफल, गुँरास आदि

१८. बजार केन्द्र : रामेछाप बजार

१९. हाट लाग्ने स्थान र बार : रामेछाप बजार विहिबारको दिन साप्ताहिक हाट

२०. शिक्षण संस्थाको नाम :

१) गौरिशंकर उ.मा.वि. रामेछाप,

(३) मा.वि. भगेरी,

(५) केवलेश्वर प्रा.वि सल्ले

(७) वाल कल्याण प्रा.वि. आरुवोट

(९) भीमेश्वर प्रा.वि ल्याङ्गल्याङ्ग

(११) सम प्रा.वि. ढुम्रिखर्क

(१३) भूमेस्थान प्रा.वि. भीरपानी

२१. विद्युत सेवा : पुगेको छ केही छुटेका घर परिवारहरुमा हाल विद्युतीकरणको कार्य भईरहेको छ ।

२२. सामुदायिक वन : ९ वटा

(२) शारदा संकृत मा.वि. वावियाखर्क

(४) नवप्रभात प्रा.वि. राताटार

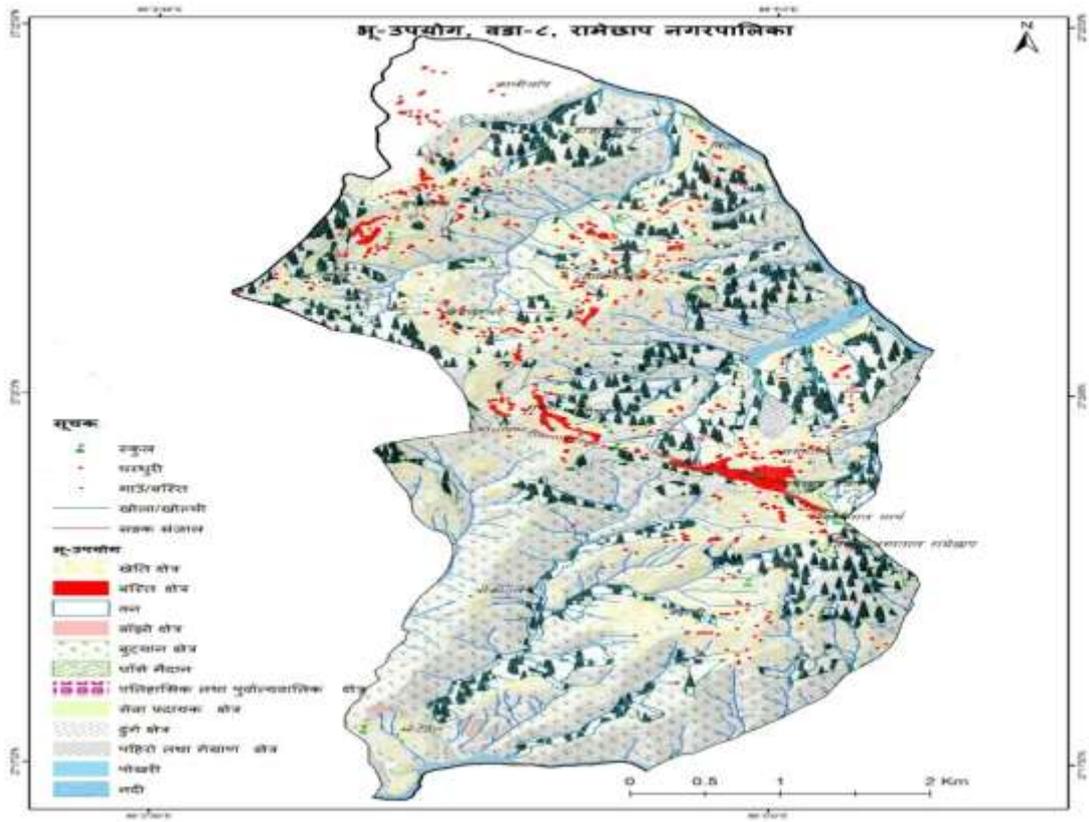
(६) वाल मन्दिर प्रा.वि.

(८) भूमेश्वरी प्रा.वि. वादि

(१०) सुनकोकोसि प्रा.वि. हर्दिनि

(१२) मुड्केश्वरी प्रा.वि तल्लो राताटार

(१४). गौरीशंकर बहुमुखी क्याम्पस

सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हे.
१	खेत र समथर पाटो	१८१५६
२	बारी	७५११९
३	खेती गर्न छाडेको बाजो वारी	१८४१९
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	३१७२
५	वन	२५६
६	पातलो वन	३५८१७
७	बूट्यान	७९२१२
८	घास चरण क्षेत्र	७६
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	९१६४
१०	नदी तथा बगर	४७८८
११	बस्ती	२६
	जम्मा	२४५७

२.११.५. रामेछाप नगरपालिका वडा नं ५ (साविक रामेछाप गा.वि.स.५,६,७)

१. नामाकरण : शुरुमा नगरपालिका गठन हुँदा साविक रामेछाप गाविसको वडा नं. ५, ६ र ७ लाई मिलाएर वडा नं. ६ बनाइएकोमा नगरपालिका पुनर्गठन हुँदा सोही वडा नं ६ लाई वडा न ९ बनाइएको हो ।

२. सीमाना :-

पूर्व :- सुकाजोर

पश्चिम :- मन्थली न.पा. ८ भलुवाजोर

उत्तर :- मन्थली, सुनारपानी र सुकाजोर खोला

दक्षिण :- सुनकोशी नदी

३. क्षेत्रफल :- १३९३ हेक्टर

४ भौगोलिक अवस्थिति :-

क. सबभन्दा होचो स्थान :- हर्दिनी घाट

ख. सबभन्दा अग्लो स्थान :- डुकुरसिं डाँडा १६४५ मि.

ग. जमिनको भिरालोपना औसतमा : ३०.२ डि.

५. वडा कार्यालयको भवन : भएको

६. बसोबास :

घरधुरी	कूल जनसंख्या	महिला	पुरुष
३६८	२२८७	११८२	११०५

७. प्रमुख जात : नेवार, तमाङ, भुजेल, कामी, सार्की, दमाई, मगर, कसाई,बादि ।

८. सरकारी कार्यालयहरु:

क) वडा कार्यालयको भवन

९. खानेपानी उपलब्धता (पाइप वाटर) घरधुरी संख्या : करिब ३५० घरधुरी

१०.सडक : जम्मा कच्ची सडक १७.८७ कि.मी. (प्रति वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा २.२३ कि.मी बाटो रहेको)

११. प्रमुख खोला : छेन्चा खोला

१२. प्रमुख टार : राताटार, भोटेटार

१३. मन्दिरहरु : ल्याडल्याड भिमसेनथान मन्दिर

१४. सम्भाव्य खानी : छाना छाउने ढुङ्गा, गिट्टी, फलाम खानी, चुन ढुङ्गा खानी

१५. ताल/पोखरी : नभएको

१६.कृषि उत्पादन :

खाद्यान्न वाली : मकै, धान, गहत, भटमास, मस्याङ्ग, गहुँ ।

दलहन वाली : गोडा गुडी, सिमी, बोडी, गहत, मस्याङ्ग, राज्मा, मास

तरकारी वाली : आलु, मुला, काउली, साग सब्जी, लसुन, प्याज, सिमी आदि ।

फलफुल : जुनार, कागती, मेवा, निबुवा, नासपाती, सुन्तला ।

१७. वन/वनस्पती जात : सल्ला, खयर, चिलाउने, चिउरी, बकाईनो, सतिवेर, लाकुरी, काफल, गुँरास आदि

१८. बजार केन्द्र : रामेछाप बजार

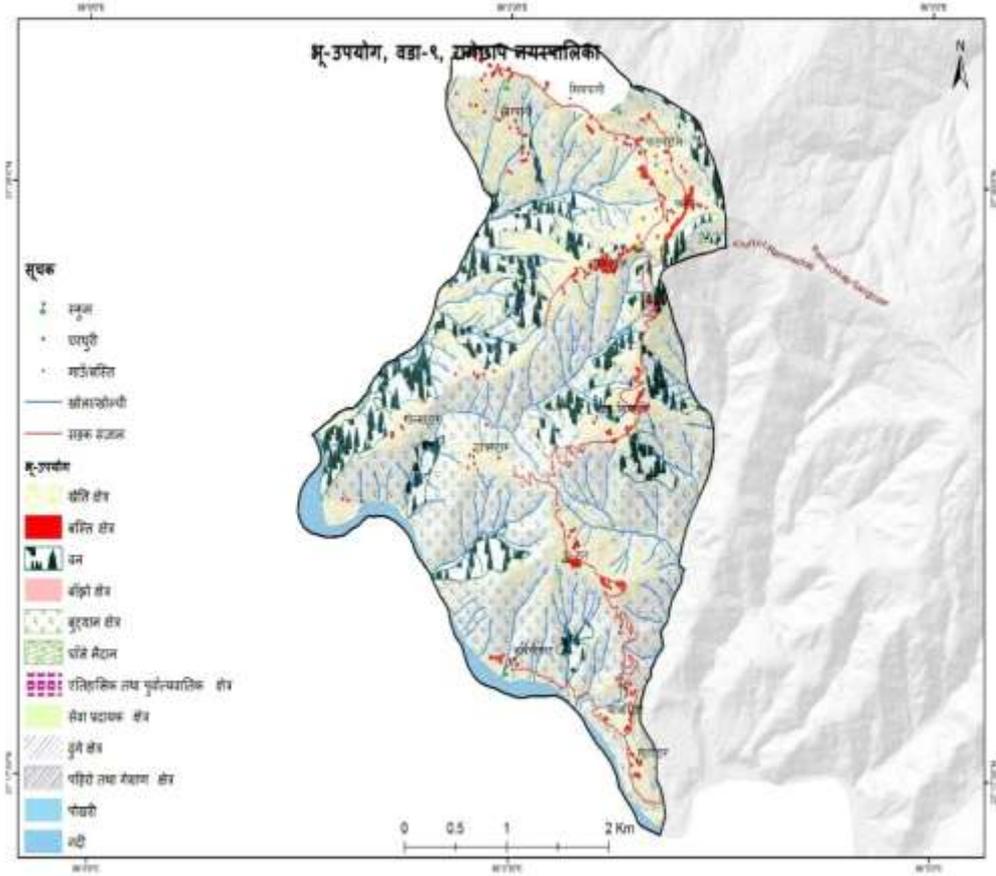
१९. हाट लाग्ने स्थान र बार : रामेछाप बजार विहिवारको दिन

२० शिक्षणसंस्थाको नाम :

१ नवप्रभात प्रा.वि. राताटार २ भीमेश्वर नि.मा.वि ल्याङ्गल्याङ्ग,

३. सुनकोसी प्रा.वि. हर्दिनि

२१. सामुदायिक वन : २ वटा

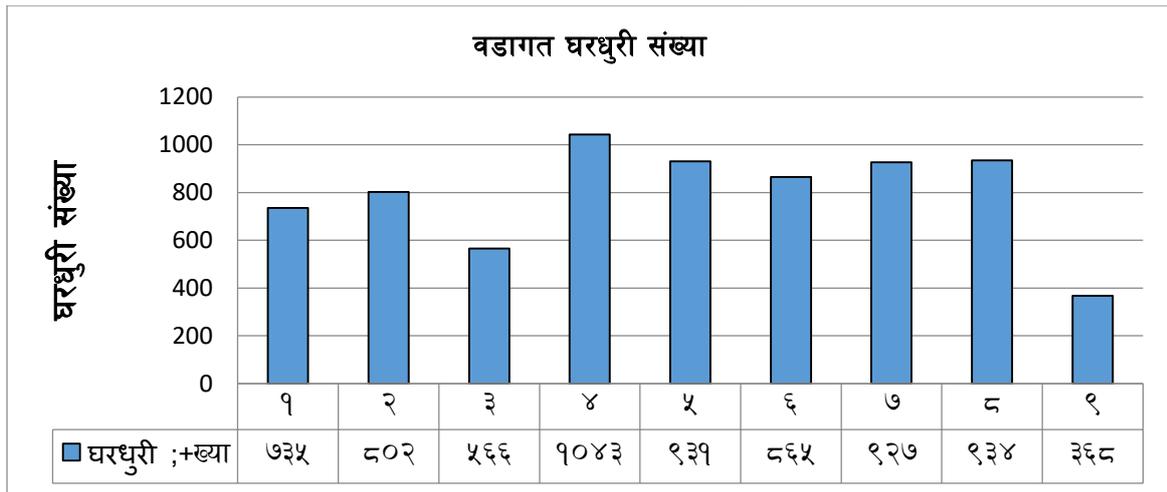
सि.न.	भू उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल हेँ.
१	खेत र समथर पाटो	४०.२८
२	बारी	४१५.६
३	खेती गर्न छाडेको बाजो वारी	३१.७२
४	नाङ्गो वन क्षेत्र	२.३६
५	वन	६१.७२
६	पातलो वन	१७६.४
७	बूट्यान	६१२.२
८	घास चरण क्षेत्र	०
९	पहिरो र पहिरो जोखिम क्षेत्र	०
१०	नदी तथा बगर	४४.२
११	बस्ती	८.४४
	जम्मा	१३९३

परिच्छेद ३: नगरपालिकाको जनसांख्यिक अवस्था

३.१ नगरपालिकाको घरधुरी तथा जनसंख्या

यो वस्तुगत विवरण तयार गर्न सञ्चालन गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार नगरपालिकाको कुल घर परिवार संख्या ७१७१ छ। २०६८ को गणना अनुसार यो संख्या ५७०० थियो। २०६८ मा भन्दा नगरपालिकाको घरधुरी १४७१ ले बढेको देखिएको छ। २०७२ सालको भूकम्पपछि घरपरिवार अलग भई आ आफ्नै नामबाट घर बनाउने सम्भावना गरिएको कारण पनि घरधुरीको संख्या बढेको हुनसक्छ। वडागत रूपमा घरधुरी सम्वन्धी विवरण चित्र नं. ११ मा देखाइएको छ।

चित्र नं. ११ वडागत घरधुरी

नगरपालिका भित्र साना साना ४/५ घरधुरीका पनि अलगै टोल हुने र ती सबै वडा भरी छरिएर रहेको छन्। यसरी छरिएर रहेका टोलहरूलाई नक्साङ्कनमा संकेत गरी देखाउन सकिने अवस्था नभएकोले साविकको एउटा वडालाई एउटा टोल मानी सो भित्र रहेका वस्तीहरू सूचीकरण गरि हालको वडालाई अधिल्लो र साविकका वडालाई पछिल्लो अड्क राखी टोल संकेत दिईएको छ। जस्तो गोठगाउँको हालको वडा १ र गोठगाउँको साविकको वडा नं १ को टोललाई ११ ले संकेत गरिएको छ। यसरी कायम गरिएको टोल संकेत र टोल अनुसारको जनसंख्याको विवरण तालिका नं ११ देखाइएको छ।

तालिका नं. ११ हालको वडा, साविकको वडा तथा साविकको वडा भित्रका मुख्य वस्तीहरू र जनसंख्याको विवरण

वडा नं.	घरधुरी	नया वडा	नया वडा भित्रका साविक वडा	टोल संकेत	टोल	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या
१	७३५	१	१	११	गोगने र गोठगाँउ टोल	२१७	१९५	४१२
		१	२	१२	सापकोटाटोल, कार्कीटोल नेवारटोल	१०५	९८	२०३
		१	३	१३	गोठगाउँ ३ टोल	१८८	१८४	३७२

वडा नं	घरघुरी	नया वडा	नया वडा भित्रका साविक वडा	टोल संकेत	टोल	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या
		१	४	१४	सेरावेसीटोल, थापटोल, गोठगाउँ ४ टोल	१९५	१८०	३७५
		१	५	१५	खुर्पातीटोल	३५४	३३६	६९०
		१	६	१६	गोठपानी १ टोल	२०७	१९५	४०२
		१	७	१७	गोठपानी २ टोल	३२८	३१४	६४२
		१	८	१८	गोठपानी ३ टोल	१४९	१२६	२७५
		१	९	१९	गोठपानी ४ टोल, ठाडोखोला टोल	१४४	१३५	२७९
वडा नं १ जम्मा						१८८७	१७६३	३६५०
२	८०२	२	१	२१	वस्नेतगाउँ कातिके, गोपाले	३८७	३६२	७४९
		२	२	२२	तल्लो टोल हाकिम टोल	२१७	२०६	४२३
		२	३	२३	खत्रीटोल	९३	९४	१८७
		२	४	२४	जिम्मल टोल अछामीटोल	१९४	१८०	३७४
		२	५	२५	वेसीटोल डाँडाटोलर सार्कीटोल	४३१	४२४	८५५
		२	६	२६	खड्का टोल खत्री टोल	३०६	३१५	६२१
		२	७	२७	धामीटोल, खड्का टोल	३७३	३६७	७४०
		२	८	२८	फलाटेटोल, दलितटोल	२७४	२३९	५१३
		२	९	२९	भीरकोटटोल	८२	१०३	१८५
वडा नं २ जम्मा						२३५७	२२९०	४६४७
३	५६६	३	१	३१	साँघुटार	१७२	१७०	३४२
		३	२	३२	थाक्ले पसलटोल भदौरे आम्बोट	२०९	२१७	४२६
		३	३	३३	सिम्पानी	५०	५६	१०६
		३	४	३४	तल्लो वेसी	४६	३२	७८
		३	५	३५	महतटोल तल्लोवेसी डाँडाटोल	३६	५७	९३
		३	६	३६	लक्ष्मीवास	२४७	२४८	४९५
		३	७	३७	कमलावारी, बाँकीमेरी रिठावोट, भदौरे गोठपानी	२११	१८६	३९७
		३	८	३८	बाँकीमेरी दहालटोल	६३	८०	१४३
		३	९	३९	बाँकीमेरी	१३२	१४०	२७२
वडा नं ३ जम्मा						११६६	११८६	२३५२
४	१०४३	४	१	४१	सिरानटोल माथ्लोटोल भैसेडाँडा	३५७	३६९	७२६
		४	२	४२	खुर्सानीडाँडा मोक्तान टोल वेसीटोल	२०८	२०४	४१२
		४	३	४३	सिरानटोल वरवोट, नयावारी डाँडाटोल सिम्ले	४२८	३९३	८२१
		४	४	४४	माथिल्लोटोल छिपीटोल माभ टोल तिनमुखे	१९८	१७४	३७२
		४	५	४५	डिहीटोल, रातमाटा, गैरावन, आग्रीगाउँ, बाहुनगाउँ सिमलटोल	३१८	३०६	६२४

वडा नं	घरधुरी	नया वडा	नया वडा भित्रका साविक वडा	टोल संकेत	टोल	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या
		४	६	४६	च्युरीवोट, वेसी, चम्पावोट, वलिस्टार लोर्ति जागीरटोल, सुनुवारवेसी	५३७	५०१	१०३८
		४	७	४७	देउरालीटोल, माथ्लोटोल, गौराटोल	२९३	३३१	६२४
		४	८	४८	जैसीटोल मालागिरीटोल	११५	१२१	२३६
		४	९	४९	मुखियाटोल, यक्चेटोल, पुर्छानेटोल, फोक्सिडदिप, फेमेवेसी,	५०२	४९७	९९९
वडा नं ४ जम्मा						२९५६	२८९६	५८५२
५	९३१		१	५१	साहीटार हाडेटार रैकाटोल माभीगाउँ छपेलीटोल	३३४	३०९	६४३
		५	२	५२	ग्वाले, खनकरी, गुरुडखोला	१३७	१४२	२७९
		५	३	५३	सिम्ले, सल्लेनी, विसौली, खर्क, लोसे	३६९	३७१	७४०
		५	४	५४	लिना भराप्डी, लाम्पुन, ठाडोगाउँ वाँसवोट भन्ज्याँड	५६८	५३४	११०२
		५	५	५५	डाँडाटोल, खर्क लाम्पुन डाँडा, काभ्रे	२००	२०७	४०७
		५	६	५६	काभ्रे, घ्याङसिडटार, छविसे, पोखरी छिपी, पोखरी, ज्यामिरे	४७१	४४८	९१९
		५	७	५७	ट्याँकी पोखरी, गुर्मखोला, खर्क, डाँडागाउँ गौरा, हजारे	२४४	२३६	४८०
		५	८	५८	छाप, रिठठावोट, देवीथान, मानेडाँडा, सिलीडे	३६९	३४७	७१६
		५	९	५९	वसन्तपुर, ठिग्रे, चुकिया, टोखा, खर्क, स्वारा	३७१	३४४	७१५
वडा नं ५ जम्मा						३०६३	२९३८	६००१
६	८६५	६	१	६१	पुरानागाउँ, फलाटेटोल	१४४	१२६	२७०
		६	२	६२	डगालीटोल, वम्जन टोल, लाहुरेटोल, भैसेडाँडा घागरेलेक	२६३	२७२	५३५
		६	३	६३	विसौली टोल	१५९	१४७	३०६
		६	४	६४	धमिनीछाप, खानीडाँडा साउनेटोल	३६३	३००	६६३
		६	५	६५	च्यास्क, ठाडे, दारीमवोट, खानीडाँडा	३५३	३३६	६८९
		६	६	६६	डाँडसिडटार, गोल्माडाँडा, गौराभन्ज्याँड	४०४	३९४	७९८
		६	७	६७	हुदील, गौरा	२६१	२७४	५३५
		६	८	६८	कटुन्जे, लामाटोल, गाइटार, खोपटार, पाखाटोल	४४६	४१३	८५९
		६	९	६९	भालुखोप, मभुवाडाँडा	३२	२६	५८
वडा नं ६ जम्मा						२४२५	२२८८	४७१३

वडा नं	घरधुरी	नया वडा	नया वडा भित्रका साविक वडा	टोल संकेत	टोल	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या
७	९२७	७	१	७१	विर्ता, रजयछाप, वरडाँडा धनेघाट, वालिङखोला	४११	३६६	७७७
		७	२	७२	मुडाजोर, डिपीडाँडा, रजयछाप, मुगान, रजयछाप घवालिङखोला	३७८	३६३	७४१
		७	३	७३	ढिपीडाँडा, आग्रीगाउँ, मुगान	१५१	१३८	२८९
		७	४	७४	थुम्का मुगान	२५८	२५८	५१६
		७	५	७५	टावरडाँडा, हिलेपानी वस्नेतटोल, सिम्ले, भाडलाड टोल, पलायटार	३३७	३३२	६६९
		७	६	७६	पालेवन, छाप, पाल्ले, थापटोल	३३०	३२२	६५२
		७	७	७७	सिम्ले, दर्लामीटोल, आलेटोल, ढाँडटोल, दमाइटोल, लहरे आम्बोट, वैदारटोल	५९५	५९१	११८६
		७	८	७८	भालुखोप, खिरेपानी, गैरीगाउँ	१७९	१७४	३५३
		७	९	७९	गैरीगाउँ, देवीथान, खिरेपानी	२९४	२७५	५६९
वडा नं ७ जम्मा						२९३३	२८१९	५७५२
८	९३४	८	१	८१	डुम्रिखर्क, डुम्रीवोट, सल्ले, तिलखोरिया, पहराटोल	३८७	३५१	७३८
		८	२	८२	सल्ले, कसाइटोल, महादेवस्थान	२०८	१८७	३९५
		८	३	८३	आरुवोटे आलेटोल कार्कीटोल, विटार, वादी, देउराली	६१३	५९२	१२०५
		८	४	८४	भंगेरी, कातिके	२८६	२८२	५६८
		८	८	८८	लामागाउँ	३१०	२७९	५८९
		८	९	८९	रामेछाप, लामागाउँ, लामाटोल, भोर्ले, हस्पीटलटोल	७२५	६४९	१३७४
		वडा नं ८ जम्मा						२५२९
९	३६८	९	५	९५	ल्याँड ल्याँड	५५३	५०९	१०६२
		९	६	९६	भीरपानी	२१०	१८२	३९२
		९	७	९७	टार रातमाटा, छाप सिमन्ती, हर्दिनी	४१९	४१४	८३३
वडा नं ९ जम्मा						११८२	११०५	२२८७
कुल जम्मा						२०४९८	१९६२५	४०१२३

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

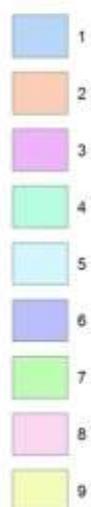
चित्र नं. १२ वडागत वस्ती वितरण

रामेछाप नगरपालीका

जनसंख्याको वितरण साविक वडा अनुसार

Legend

नयाँवडा

३.२. वस्तीमा रहेका टोलहरुको सुचिकण

नगरभित्र साना साना टोलदेखि ठुला वस्तीहरुसम्म विभिन्न भागमा छरिएर रहेको छ । सानो टोलमा ३ घर देखि लिएर १०० घरधुरीसम्मको एउटै वस्ती रहेका छन् । एकीकृत वस्ती विकासको अवधारणा अनुसार वस्ती विकास गर्न चाहेमा सजिलो होस भन्नका लागि वडा भित्रको विभिन्न वस्तीहरुको सुचि तयार गरि तालिका १२ मा देखाइएको छ ।

तालिका न १२ वडागतमा रहेको वस्तीहरु

वडा नं	साविक गाविस	वस्ती संख्या	घरसंख्या	वडाको क्षेत्रफल	वस्तीहरु
१	गोठगाउँ	९	७३५	१०.४१	भीरकोट, गोगने,गोठपानी, गोठगाँउ खुर्पाती, कठायतटोल, शेरावेसी, ठाडोखोला, थापाटोल
२	देउराली	७०	८०२	१७.१४	अछामीटोल, आरुवोटे, वखेलटोल, वस्नेतगाउँ, वेसीटोल, भालुखोला, भोर्लेधारी, भीरकोट, भीरकुना, वोगटीटोल, वुढाथोकीटोल, चैतेपानी, चाँपवोट, चौधरीटोल, छेउघर,

वडा नं	साविक गाविस	वस्ती संख्या	घरसंख्या	वडाको क्षेत्रफल	वस्तीहरु
					चौरमुनी, डाँडाटोल, दलितटोल, दमाईटोल, देउराली, धामीटोल, धन्सारटोल, धाराटोल, फुल्चोकी, गैराटोल, गणेशथान, गोपाले,हाकीमटोल, हुलाकचौर, हुलाकमाथी, जिम्मलटोल, ककनी, कार्कीटोल, कात्तिके,काभ्रे, खड्काटोल, खत्रीटोल, खोलाछेउ, कोपचेटोल, लामसुति, लेखालीटोल, मगरटोल, माथिल्लोधामीटोल, मखियाटोल, नेवारचौर,पाखाघाट, पल्लोटोल, पिपलडाँडा, पसलेटोल, पौडेलटोल, फलाटे,पुलामीटोल, रातमाटा, रैकाटोल, रानाटोल, रोकाटोल, साहुटोल, सगराटोल, सार्कीटोल, साउनेटार,सेराखोला, सिम्लेटोल, सिमपानी, सिरानटोल, स्कुलडाँडा, सुनुवारटोल, तल्लोटोल, टारवारी, तेसेँटोल, ठाडोवाटो
३	साँघुटार	४१	५६६	९.०५	आहालडाडाँ,आम्बोटे,आँपगाछीटोल, आँपकाजीटोल, विकटोल, दाहालटार, वाहुनटोल, वाँकीमिरी, वारीटोल, वेसीटोल, भदौरे,भस्मेटोल, बीचटोल, दर्लामीटोल, डाँडाँटोल, धारापानी, गाइटार, कमलावारी, कार्कीटोल, खड्काटोल, कुमालटार, लक्ष्मीवास, मगरटोल, महतटोल, नयाँवारी, नेवारटोल, पाखाटोल, पारीघरटोल, पसलटोल, तल्लोवेसी, रिठावोटे, साँघुटार, साँघुटार वजार, सिमपानी, टारटोल, तेस्रोँटोल, ठाडोखोल, थाक्ले, थाक्लेवेसी
४	हिमगंगा	७६	१०४३	३४.९५	आग्नीगाउँ, आलेटोल, वाहुनगाउँ, वलिस्टार,वरमुनी, वरवोट, वेसीटोल, भैसेडाँडा, भुमेथान, चम्पावोट, चण्डीडाँडाँ, चौरटोल, छिपीटोल, मगरचिलाउने, छतिवने, च्युरीवोट, डिहीटोल, दाविले,डाँडाटोल, डाँडागाउँ, दमाईटोल, धाराटोल, देउराली, धारापानी, दुडेगौरा, फेमेवेसी, फोक्सीडदीप, गैरावन, गैराटोल, जागीरेगाउँ, जैसीटोल, भाँकीटोल, खुर्सानीडाँडा, कोलवोट, लप्टनटोल, लोर्ती,मालागिरीटोल, माभटोल, माथ्योटोल, मानेडाँडा, मोक्तानटोल, मुखियाटोल, नाक्चा, नयाँवरटोल, नयाँवारीटोल, पैयावोट, पल्लोटार, पाम्तीवेसी, पिपलडाँडा, पोखरीटोल, पुर्छानेडाँडा, पुछार रातमाटा, रातोघरे टोल, साहुटोल, सल्लेटार, साउनेगौरा,साउनेखोला, स्कुलडाँडा, सिँजालीटोल, सिमलटार, सिम्लाटोल, सिम्लागाउँ, सिम्लेटोल, सिरानटोल, सिउसेनी, सुन्तलेटार, सुनुवारटोल, टहलेवारी, तल्लोटोल, तल्लोवारी, तामाडटोल, टार,तिलवारी, तिनमुखेटोल, टुनीवोटे,एक्चेटोल, पुछारटोल, मारुनीआँप,सुनुवारवेसी, फेमेटार
५	रामपुर	७५	९३१	३७.८६	असारवेसी, वसन्तपुर,वाँसवोट, वेलटार,भदौरे,भन्ज्याँड, भन्टोल, विसौनाटोल, चनौटेटोल, छापटोल, छविसे,छपेलीटोल, छिपीटोल, चुकीया, डाँडाटोल, दाइजोर,दमाइटोल, दारिमवोट, देवीथान, धयारीवन, धुसीनी, फुल्यालीटोल, गैराटोल, गाइखुरा, गैरीटोल, गरटार,घर्तिछाप, घ्याडसिडटार, नवजागरण टोल,गुर्मखोला, ग्वाले, ग्याटार, हाडेटार, हजारेटोल, भराप्दी, ज्यामिरे,

वडा नं	साविक गाविस	वस्ती संख्या	घरसंख्या	वडाको क्षेत्रफल	वस्तीहरु
					कामीखर्क, कामीटोल, करमटार,काभ्रेटोल, खनकरी, कोलवोट, कोलन्जोर,लाकुरी काभ्रे, लाकुरीवोट, लाम्पुन, लिना, ल्होसे,लुंगेलीटोल, मगरटोल, माभीगाउँ, मानेडाँडा, नवजारगरणटोल, फार्सावोट, फुल्लालीटोल, पिठाकोटे,पोखरी, रैकाटोल, रामपुर,रानाटोल, रिठावोट, साहितार,साहुटोल, सालघारी, सल्लेनी, स्वारा, सिलीडे,सिमलभन्ज्याङ, सिम्लेटोल, सिरानटोल, ठाडोटोल, तारडाँडा, ठिंग्रे,टोखा, ट्याँड्कीडाँडा, कोरमाना, खानीडाँडा
६	ओखेनी	४०	८६५	२५.६९	आरुवोटे,वालेपानी, भन्ज्याँडटोल, भालुखोप, भुमेशान, विर्ता,विसौली, वम्जनटोल, छाप, छापटोल, च्यास्कू, डाँडाटोल, दगली, डान्सीडटार, दारिमवोट, ढाँडे, दमाइटोल, फलाटे, गैराभन्ज्याँड, गाइटार, घागरेलेख, गोल्माटार,गुरुङगाउँ, गुराँसवौट, होदील, कटुन्जे,खानीडाँडाँ, खोपटार,लामाटोल, लाहुरेटोल, मजुवाडाँडा, मुलटोल, ओखेनी, पाखाटोल, पुरानागाउँ, साउने, सिमलवोट, सिरानटोल, तेर्सेटोल, भोक्टेनी, वास्वोट, भईसेडाँडा, गोरङ्गे, कोल्वोटे
७	सुकाजोर	६७	९२७	२८.८५	आग्नीगाउँ, आमवोटे,आलेटोल, सिम्ले,वारवोट, वरडाँडा, वस्नेतटोल, वेसीटोल, भालुखोप, भाडलाड, विर्ता,चामवोट, छाप, चिन्धी, डाँडावारी डाँडाटोल, डाँडाघर, दमाइटोल, दारिमवोट, दर्लामीटोलल्होसे,ढुंगे,देवीथान, ढाँडटोल, दिड्ला, गैरीगाउँ, हिलेपानी, इन्जीनटोल, जुहेपानी, काफलवोट, काफ्लेटार, कामीटोल, कार्कीटोल, खत्रीटोल, खिरेपानी, लहरेटोल, लामाटोल, महतराटोल, माभ्रघरे, मजुवा, मुडाजोर, मुगान, पालेवन, पैयाटार, पायलटार, पिपलमाथी, पिपलमुनी, रैकाडाँडा, रजयछाप, रोकाटोल, साँधीखोला, सालवन, सारुटोल, साउनेटोल, जुगोपानी, सिदालीटोल, सिम्ले, सम्लेमाथिल्लो,सिरानटोल, टारकाकीटोल, सिंजालीटोल, टावरडाँडा, थापाटोल, तुलघरे,थुम्का, भन्ज्याँड, वालिडखोला
८	रामेछाप वजार	७३	९३४	२४.५७	आपवोटे,आरुवोटे,आलेटोल, मानेडाँडा, अन्तरेटोल, वावियाखर्क, वालखर्क,वरवोट, वस्नेतटोल, भलायखर्क, विटार, भोर्ले, चादरा, चनौटे,चौरे,चेतनवारी, छाप, छत्रपोखरी, डाँडाखोरिया, दमाइटोल, धाराघर, दारेगौडा, देउराली टोलवादी, डुडे, डुम्रीखर्क, डुम्रीवोटे, ढुंगेखानी, गणेशचौक, गोपाले,हरेपानी, हिलेपानी, हस्पिटलरोड, हुलाकीटोल, कालीआँप, करवारी, कार्कीटोल, हिलेपानी, कसाइटोल, कात्तिके,कटुवालटोल, खरवारी, कोटे, लामागाउँ, लेखडाँडा, ल्याड ल्याड, भोटेडाँडा, ल्याडल्याड, गैराटोल, ल्याड ल्याड, पखेरा, महादेवस्थान, माथ्लोटोल, अनेडाँडा, मुडाजोर, नवजागरण, नयाँघर,पहरामुनी, पौडेलगाउँ, रामेछाप वजार,सल्लेनी, सालघारी, सल्ले,सानोखोरिया, सिम्ले,तलेघर,तामाडटोल, तिलेचौर,

वडा नं	साविक गाविस	वस्ती संख्या	घरसंख्या	वडाको क्षेत्रफल	वस्तीहरु
					तिलखोरिया, टुनीवोटे, टावरडाँडा, उत्रिङ, भलखर्क, वादी, वादी देउराली
९	ल्याङ ल्याङ,	१९	३६८	१३.९३	भीरपानी, पिपलवोट, भोटेगाउँ, छापसिमन्टी, च्युरीवोट, धोवीखोला, गोल्माटार, हर्दिनी, ल्याङल्याङ, धारापानी, गैराटोल, धोवीखोला, मरिनघाट, पल्लोटोल, रातटार, सिमन्टी, उत्रिङ, टाहार, वादी
जम्मा		४७०	७१७१	२०२.४५	

श्रोत: २०७५ को घरघुरी सर्भेक्षण

३.३ जनसंख्या सम्बन्धि विवरण

रामेछाप नगरपालिकाको ९ वटा वडाको ४७० टोलहरुमा ७१७१ घरघुरी र कुल जनसंख्या ४०९२३ जना देखिएको छ। जसमा २०४९८ जना महिला र १९६२५ पुरुष रहेका छन्। सबै भन्दा बढि जनसंख्या वडा नं ५ मा र सबैभन्दा कम जनसंख्या वडा नं ९ मा देखिएको छ। वडागत जनसंख्या तालिका न. १३ क मा दिइएको छ। यस्तै महिला जनसंख्या ५१ प्रतिशत रहेको छ भने पुरुषको जनसंख्या प्रतिशत ४९ रहेको छ।

तालिका १३ क वडागत जनसंख्या विवरण

वडा नं	महिला	पुरुष	जम्मा
१	१८८७	१७६३	३६५०
२	२३५७	२२९०	४६४७
३	११६६	११८६	२३५२
४	२९५६	२८९६	५८५२
५	३०६३	२९३८	६००१
६	२४२५	२२८८	४७१३
७	२९३३	२८१९	५७५२
८	२५२९	२३४०	४८६९
९	११८२	११०५	२२८७
जम्मा	२०४९८	१९६२५	४०९२३
प्रतिशत	५१.०८७	४८.९१२	१००

श्रोत: २०७५ को घरघुरी सर्भेक्षण

२०६८ सालमा लिइएको पछिल्लो जनगणना अक्सर बसोवासका आधारमा लिइएको थियो, जसमा कुनै व्यक्ति कुनै वडाको बासिन्दा भएता पनि विगत ६ महिनाभन्दा बढी नियमित रुपमा घरमा अनुपस्थित रहेमा नीजको जनसंख्या टिपोट त्यस ठाउबाट हुदैनथ्यो र उनीहरु विगत ६ महिना जहाँ रहेका छन् त्यस स्थानमा हुने गर्दथ्यो। तर यो विधि कुनै एउटा जिल्ला वा नगरको मात्र जन जनणा हुदा नगर बाहिर रहेका जनसंख्या गणणामा छुट्टने भएकोले यो सर्वेक्षणको बेलामा सबै

नगरभित्रका सबै नागरिकको गणना लिई नगर भित्रै स्थायी बसोबास गर्ने र अक्सर बाहिर बस्ने र नियमित रूपमा ६ महिना भन्दा बढी बाहिर बस्ने जनसंख्या छुट्याईएको थियो । सामुदायिक विकास तथा स्थानिय शासन (एलजीसिडिपि) कार्यक्रमले जिल्लाव्यापी रूपमा घरधुरी सर्भेक्षण गरी २०७२ मा प्रकाशित तथ्याङ्क पनि अक्सर बसोबासको आधारमा नभइ सम्पूर्ण जनसंख्याको अभिलेख लिइएको थियो । हाल रामेछाप नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी प्रयोजनको लागि गरीएको सर्वेक्षणबाट प्राप्त कुल जनसंख्या हाल ४०९२३ छ तर २०६८ को जनगणनामा २८६९२ र एलजीसिडीपी २०७२, अनुसारको नगरको जनसंख्या ४०२४४ रहेको थियो । यसको विवरण तालिका १२(क) मा दिईएको छ । हाल अक्सर बसोबासको आधारमा नगर भित्र नियमित बसोबास गर्ने जनसंख्या भने २४५४२ हो जुन २०६८ को भन्दा ४०७० जनाले घटेको छ ।

तालिका १३ ख जनसंख्याको तुलनात्मक विवरण

वडा नं.	साविक गा.वि.स.	कूल क्षेत्रफल हे.	घरधुरी	जम्मा जनसंख्या	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या
१	गोठगाउ जनगणना २०६८ ^१	१०४१	५६६	२४०१	१०५१	१३५०
	गोठगाउ(एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२) ^२		६०९	३७०४	१८९२	१८२२
	गोठगाउँ (हाल) २०७५ ^३		७३५	३६५०	१८८७	१७६३
२	देउराली जनगणना २०६८	१७१४	७०२	३२५७	१४५१	१८०६
	देउराली (एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		७१६	४८७७	२४७१	२४०६
	देउराली (हाल) २०७५		८०२	४६४७	२३५७	२२९०
३	साँघुटार जनगणना २०६८	९०५	५००	२३४२	१०२१	१३२१
	साँघुटार(एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		५१३	३७७२	१७४६	१७८१
	साँघुटार (हाल) २०७५		५६६	२३५२	११६६	११८६
४	हिमगंगा जनगणना २०६८	३४९५	८४९	४२४८	१८५२	२३९६
	हिमगंगा एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		९१२	५९३७	२९३९	३००७
	हिमगंगा (हाल) २०७५		१०४३	५८५२	२९५६	२८९६
५	रामपुरजनगणना २०६८	३७८६	८५८	४१०१	१८४८	२२५३
	रामपुर(एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		९३१	५५४९	२५९०	२९५९
	रामपुर(हाल) २०७५		९३१	६००१	३०६३	२९३८
६	ओखेनी जनगणना २०६८	२५६९	७४२	३५०३	१५९४	१९०९
	ओखेनी(एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		७५७	४५६६	२३०६	२२६०
	ओखेनी (हाल) २०७५		८६५	४७१३	२४२५	२२८८
७	सुकाजोर जनगणना २०६८	२८८५	७५६	३५३८	१६१०	१९२८
	सुकाजोर(एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		७९५	५६१८	२८६०	२७५८
	सुकाजोर (हाल) २०७५		९२७	५७५२	२९३३	२८१९
	रामेछाप जनगणना २०६८	२४५७	८३०	३६४२	१७५२	१८९०

वडा नं.	साविक गा.वि.स.	कूल क्षेत्रफल हे.	घरधुरी	जम्मा जनसंख्या	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या
८	रामेछाप ८ (एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		६२०	३८८०	२००९	१८७१
	रामेछाप ८ (हाल)२०७५		९३४	४८६९	२५२९	२३४०
९	रामेछाप ९ जनगणना २०६८	१३९३	३२३	१५८०	७००	८८०
	रामेछाप ९ (एलजीसिडीपी सामाजिक आर्थिक विश्लेषण २०७२)		३२८	२३४१	११६३	११७८
	रामेछाप ९ हाल २०७५		३६८	२२८७	११८२	११०५
	कुल जम्मा जनगणना २०६८	२०२४४	६१२६	२८६१२	१२८७९	१५७३३
	कुल जम्मा ९ (एलजीसिडीपी २०७२)		६१८१	४०२४४	१९९७६	२००४८
	कुल जम्मा हाल २०७५		७१७१	४०१२३	२०४९८	१९६२५

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

माथिको ३ वटा फरक फरक समयमा लिईएको तथ्याङ्कको अवस्था हेर्दा जनगणना २०६८ अनुसार नगरपालिकाभित्रको घरधुरी संख्या ६१२६ रहेको थियो भने स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम (एलजिसिडीपी) अन्तरगत २०७२ मा प्रकाशित सामाजिक तथा आर्थिक विश्लेषणको तथ्याङ्कमा ६१८१ देखिन्छ । यसैगरी यो वस्तुगत विवरणका लागि लिइएको २०७५ को घरधुरी सर्भेक्षण अनुसार नगरपालिकाको कूल घरधुरी संख्या ७१७१ देखिएको छ ।

३.३.१. वडागत रूपमा घरधुरी र जनसंख्याको विवरण

रामेछाप नगरपालिकाको हालैको घरधुरी सर्भेक्षण अनुसार जम्मा जनसंख्या ४०१२३ छ । यो संख्यामा नगरभित्र अक्सर बसोबास गर्नेको संख्या २४५४२ अर्थात कूल जनसंख्याको ६१.१७ प्रतिशत छ भने नगरबाहिर बस्नेको जम्मा संख्या १५५८१ अर्थात कूल जनसंख्याको ३८.८३ प्रतिशत रहेको छ । घरधुरी सर्भेक्षण गर्दा नै नगरभित्र विगत छ महिना यता बसोबास गरेको वा नगरेको आधारमा अलग अलग विवरण लिइएको थियो । नगरबाहिर बसोबास गर्नेहरूमा काठमाडौंमा बसोबास गर्ने, काठमाडौं बाहिर बसोबास गर्ने तथा देशबाहिर बस्ने गरी तीन खण्डमा छुट्याइएको थियो । नगर भित्र र नगरबाहिर बस्ने समेतको नगरपालिकाको जम्मा जनसंख्या विवरण वडागत रूपमा तालिका १३(ग) मा दिइएको छ ।

तालिका नं. १३ (ग) वडागत रूपमा नगरभित्र र नगरबाहिर बस्ने जनसंख्या विवरण

वडा न	घरधुरी संख्या	जनसंख्याको वितरणको अवस्था				कुल जम्मा
		नगरभित्र रहेको	काठमाण्डौमा वसोवास रहेको	काठमाण्डौ बाहिरवसोवास रहेको	देश बाहिर रहेका	
१.	७३५	२०४१	१२६६	२८३	६०	३६५०
२.	८०२	२४९३	१८२७	१२१	२०६	४६४७
३.	५६६	१६४०	५५५	१२२	३५	२३५२
४.	१०४३	३६४३	१९३६	२४१	३२	५८५२
५.	९३१	३३३९	१९७७	३७७	३०८	६००१
६.	८६५	२७६७	१६१७	३०२	२७	४७१३
७.	९२७	३३३९	१८७६	३०१	२३६	५७५२
८.	९३४	३९१६	६७४	१७६	१०३	४८६९
९.	३६८	१३६४	७१७	१३०	७६	२२८७
जम्मा	७१७१	२४५४२	१२४४५	२०५३	१०८३	४०१२३
प्रतिशत		६१.१७	३१.०२	५.१२	२.७०	१००

श्रोत: २०७५ को घरधुरी सर्भेक्षण

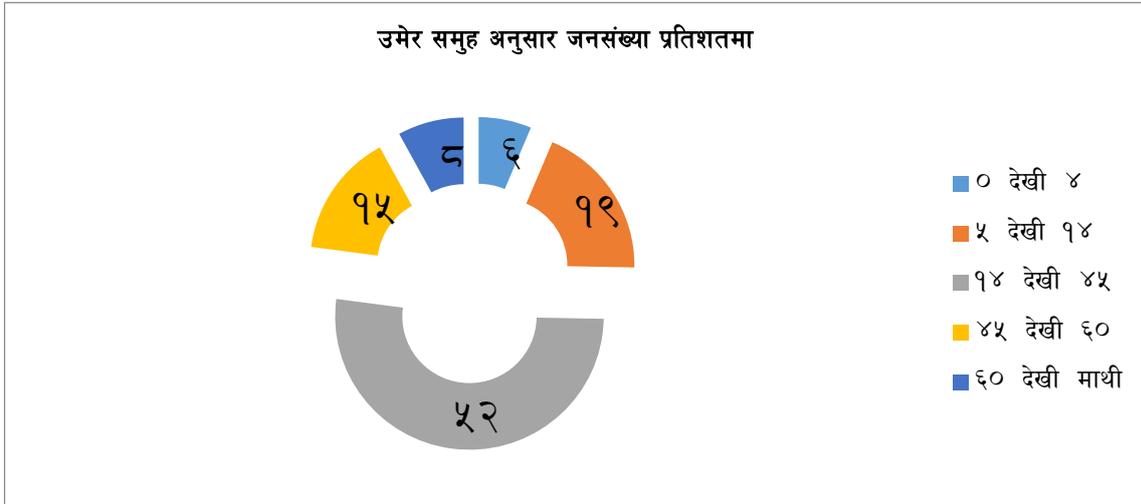
श्रोत: २०७५ को घरधुरी सर्भेक्षण

नगरपालिका भित्र सबैभन्दा धेरै घरधुरी वडा नं ४ मा रहेको छ भने भने जनसंख्याको दृष्टिले वडा नं ५ मा धेरै जनसंख्या रहेको छ। सबैभन्दा कम घरधुरी र जनसंख्या भएको वडा भने वडा नं. ९ हो।

३.३.२. जनसंख्याको बनावट

नगर भित्रको कुल ४०१२३ जनसंख्या मध्ये महिलाको संख्या २०४९८ अर्थात कूल जनसंख्याको ५१.०९ प्रतिशत छ भने पुरुषको संख्या १९६२५ अर्थात कूल जनसंख्याको ४८.९१ प्रतिशत रहेको छ। उमेर समुह अनुसार हेर्दा ४ वर्षसम्मको उमेर समुहको जनसंख्या ६ प्रतिशत, ५ वर्ष देखि १४ वर्ष उमेर समुहमा १९ प्रतिशत, १५ देखि ४५ वर्ष उमेर समुहमा ५२ प्रतिशत, ४५ देखि ६० वर्ष उमेर समुहमा १५ प्रतिशत र ६१ देखि माथी उमेर समुहमा ८ प्रतिशत जनसंख्या रहेको छ। नगरपालिकाको उमेरगत जनसंख्या प्रतिशत चित्र नं. १३ मा दिइएको छ।

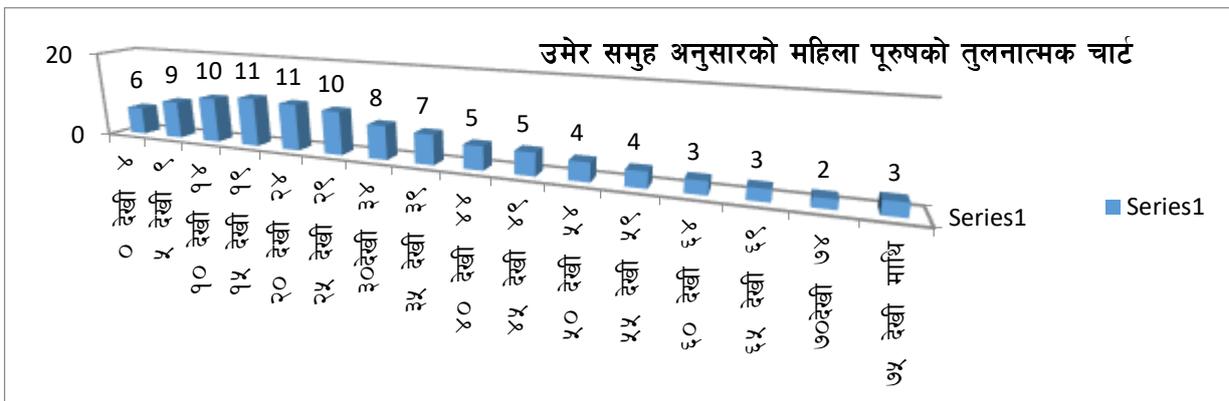
चित्र नं. १३ उमेरगत जनसंख्याको प्रतिशत

३.३.३. उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण

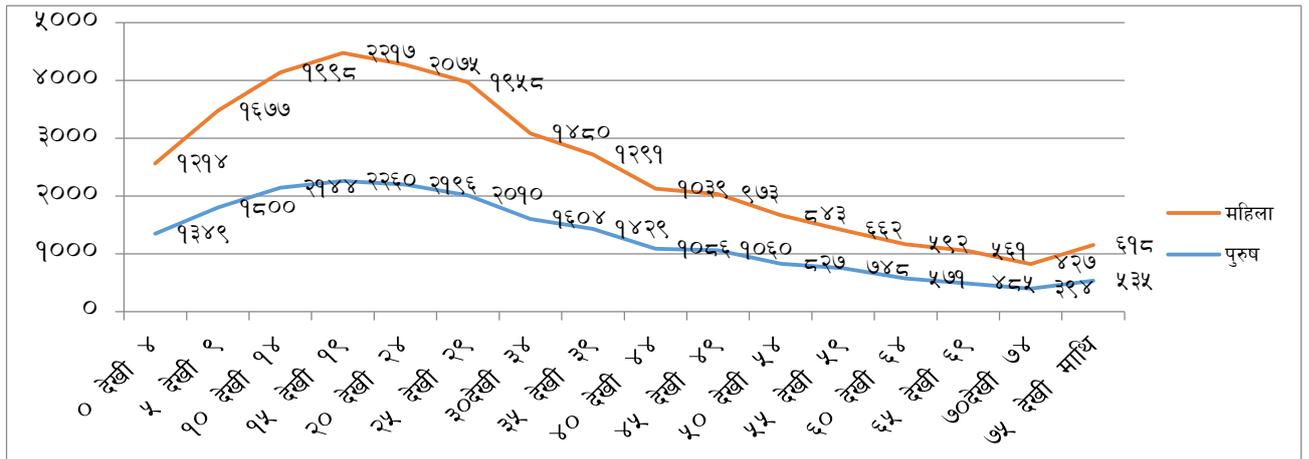
उमेर समुहको आधारमा जनसंख्याको अवस्था हेर्दा ० देखि ४ वर्ष उमेर समुहमा ६ प्रतिशत, ५ वर्ष देखि ९ वर्ष उमेर समुहमा ९ प्रतिशत, १० देखि १९ वर्ष उमेर समुहमा १० प्रतिशत, २० देखि २९ वर्ष उमेर समुहमा ११ प्रतिशत, ३० देखि ३९ वर्ष उमेर समुहमा ८ प्रतिशत, ४० देखि ४९ वर्ष उमेर समुहमा ५ प्रतिशत, ५० देखि ५९ वर्ष उमेर समुहमा ३ प्रतिशत, ६० देखि ६९ वर्ष उमेर समुहमा ३ प्रतिशत, ७० देखि ७९ वर्ष उमेर समुहमा २ प्रतिशत, ८० देखि ८९ वर्ष उमेर समुहमा ३ प्रतिशत जनसंख्या रहेको छ भने महिलाको प्रतिशत ५९ उमेर जनसंख्याको अवस्था चित्र नं. १४ मा दिइएको छ।

चित्र नं. १४ उमेरगत आधारमा जनसंख्याको अवस्था

त्यसै गरी महिला र पुरुष जनसंख्याको उमेरगत ग्राफ चित्र नं १५मा दिइएको छ। उक्त ग्राफचित्र अनुसार हरेक उमेर समुहमा महिलाको जनसंख्या पुरुषको भन्दा बढी छ भने लिङ्ग अनुपात

१००:९६ रहेको देखिन्छ । चित्र नं. १५ उमेरगत र लिंगगत आधारमा जनसंख्याको अवस्था देखाईएको छ ।

तालिकानं. १४ क लिंगगत तथा उमेरगत जनसंख्या विवरण

वडा नं →	वडा नं १			वडा नं २			वडा नं ३			वडा नं ४			वडा नं ५		
	पु	म	जम्मा												
०-४	१२९	११०	२३९	१२७	११६	२४३	७९	६०	१३९	२२६	२१०	४३६	२०३	१८०	३८३
५-९	१९५	१५१	३४६	२१९	१९६	४१५	९९	९८	१९७	२७६	२६०	५३६	२५२	२४१	४९३
१०-१४	१८३	१६९	३५२	२७०	२७३	५४३	१११	१२९	२४०	३०५	२८३	५८८	३०८	२९३	६०१
१५-१९	१९०	१९५	३८५	२९४	२९६	५९०	१२८	१५१	२७९	३३६	३४२	६७८	३३७	३१०	६४७
२०-२४	२०७	२०२	४०९	२६८	२२४	४९२	१२७	१३०	२५७	३३१	३२३	६५४	३५८	३४९	७०७
२५-२९	१७६	१६०	३३६	२३९	२१३	४५२	९९	११७	२१६	३११	३०३	६१४	३१७	२८६	६०३
३०-३४	१४२	१३७	२७९	१५४	१४६	३००	९५	७२	१६७	२२५	२००	४२५	१९०	१९२	३८२
३५-३९	१२१	११४	२३५	१५८	१४५	३०३	७४	६२	१३६	१९८	१६५	३६३	२१८	२१७	४३५
४०-४४	१००	९९	१९९	१३६	१४३	२७९	६६	७०	१३६	१३६	१४३	२७९	१५५	१४०	२९५
४५-४९	८९	८०	१६९	११८	१२२	२४०	६२	५६	११८	१३९	१४४	२८३	१६७	१५८	३२५
५०-५४	८०	१०४	१८४	९३	८७	१८०	५७	५०	१०७	१०६	१११	२१७	११५	१३१	२४६
५५-५९	७४	५६	१३०	७१	७६	१४७	३४	३५	६९	१०१	८८	१८९	१२५	११२	२३७
६०-६४	५६	५७	११३	५५	६१	११६	३६	४३	७९	७१	७९	१५०	९३	८०	१७३
६५-६९	५३	४७	१००	६२	७५	१३७	३४	५४	८८	७१	८०	१५१	७१	८३	१५४
७०-७४	३४	२६	६०	३०	५१	८१	३३	२७	६०	४८	६९	११७	७३	७५	१४८
७५-माथी	५८	५६	११४	६३	६६	१२९	३२	३२	६४	७६	९६	१७२	८१	९१	१७२
जम्मा	१८८७	१७६३	३६५०	२३५७	२२९०	४६४७	११६६	११८६	२३५२	२९५६	२८९६	५८५२	३०६३	२९३८	६००१
प्रतिशत	४.७	४.४	९.१	५.९	५.७	११.६	२.९	३.०	५.९	७.४	७.२	१४.६	७.६	७.३	१५.०

श्रोत: २०७५ को घरघुरी सर्वेक्षण

तालिकानं. १४ ख लिङ्गगत तथा उमेरगत जनसंख्या विवरण

वडा नं	वडा नं ६			वडा नं ७			वडा नं ८			वडा नं ९			कुल जम्मा		
	पु	म	जम्मा	कुल पुरुष	कुल महिला	कुल जम्मा									
०-४	१७६	१५०	३२६	१७६	१५७	३३३	१६२	१७६	३३८	७१	५५	१२६	१३४९	१२१४	२५६३
५-९	१९१	१८७	३७८	२३९	२४८	४८७	२२०	१९३	४१३	१०९	१०३	२१२	१८००	१६७७	३४७७
१०-१४	२०७	२००	४०७	३४४	३०२	६४६	२८०	२३४	५१४	१३६	११५	२५१	२१४४	१९९८	४१४२
१५-१९	२४३	२२४	४६७	३४९	३१४	६६३	२६५	२५३	५१८	११८	१३२	२५०	२२६०	२२१७	४४७७
२०-२४	२८०	२४६	५२६	२५४	२६९	५२३	२३५	२१०	४४५	१३६	१२२	२५८	२१९६	२०७५	४२७१
२५-२९	२५७	२४४	५०१	२७०	२७०	५४०	२२५	२५०	४७५	११६	११५	२३१	२०१०	१९५८	३९६८
३०-३४	१८६	१७३	३५९	२४७	२६१	५०८	२६५	२१७	४८२	१००	८२	१८२	१६०४	१४८०	३०८४
३५-३९	१८७	१६१	३४८	२११	१९६	४०७	१८१	१७१	३५२	८१	६०	१४१	१४२९	१२९१	२७२०
४०-४४	१३०	११८	२४८	१८४	१६९	३५३	१२०	१०३	२२३	५९	५४	११३	१०८६	१०३९	२१२५
४५-४९	१२१	११०	२३१	१७२	१२७	२९९	१३७	११५	२५२	५५	६१	११६	१०६०	९७३	२०३३
५०-५४	१०५	१०२	२०७	१२२	१०४	२२६	९६	१०४	२००	५३	५०	१०३	८२७	८४३	१६७०
५५-५९	७९	८४	१६३	९९	९४	१९३	११५	७२	१८७	५०	४५	९५	७४८	६६२	१४१०
६०-६४	८६	९२	१७८	७०	७९	१४९	७२	७५	१४७	३२	२६	५८	५७१	५९२	११६३
६५-६९	५९	६५	१२४	६१	७०	१३१	५१	५८	१०९	२३	२९	५२	४८५	५६१	१०४६
७०-७४	५७	४७	१०४	५२	६१	११३	५३	५८	१११	१४	१३	२७	३९४	४२७	८२१
७५-माथी	६१	८५	१४६	८३	९८	१८१	५२	५१	१०३	२९	४३	७२	५३५	६१८	११५३
कुल, जम्मा	२४२५	२२८८	४७१३	२९३३	२८१९	५७५२	२५२९	२३४०	४८६९	११८२	११०५	२२८७	२०४९८	१९६२५	४०१२३
प्रतिशत	६.०	५.७	११.७	७.३	७.०	१४.३	६.३	५.८	१२.१	२.९	२.७	५.७	५१.०	४८.९१	१००

श्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण २०७५

२०६८ को जनगणनामा १८ वर्षमुनीको जनसंख्या प्रतिशत ४६.६८ प्रतिशत रहेकोमा हालको सर्भेक्षणमा यो प्रतिशत ३६.५३ प्रतिशत मात्र रहेको छ। यसै गरी १८ देखि ६० वर्षसम्मको जनसंख्या ३५ प्रतिशत रहेको देखिएको छ। ६० वर्ष उमेर कटेका आश्रित जनसंख्या १६.७९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। १८ वर्ष मुनीको संख्या र ६० वर्ष माथि उमेर संख्या जोड्दा ६३.४७ प्रतिशत देखिएको छ।

३.३.४. मातृभाषाको आधारमा घरघुरी र जनसंख्या विवरण

मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको अवस्था हेर्दा नेपाली भाषी सबैभन्दा बढी देखिन्छन्। नगरपालिका भित्र नेपाली बोल्नेहरू ५४.६० प्रतिशत छन् भने दोश्रो ठूलो संख्यामा रहेको मगर भाषी १९ प्रतिशत छन्। यसै गरी तामाङ भाषी १५.६ प्रतिशत र सबै भन्दा कम माथी भाषी रहेको देखिन्छ। भाषा अनुसार घरघुरी र जनसंख्याको विवरण तालिका नं. १५ मा दिइएको छ।

तालिका नं. १५ भाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

भाषा वडा नं	तामाङ भाषि घर	जनसंख्या	नेपाली भाषि घर	जनसंख्या	नेवार भाषि घर	जनसंख्या	मगर भाषिघर	जनसंख्या	माझी भाषि घर	जनसंख्या	सुनुवार भाषि घर	जनसंख्या	मातृभाषा बोल्ने कुल घरधुरी	मातृभाषा बोल्ने कुल जनसंख्या
१	६	३०	५८४	२९००	९०	४४७	५५	२७३	०	०	०	०	७३५	३६५०
२	५	२९	५०९	२९४९	६४	३७१	२२४	१२९८	०	०	०	०	८०२	४६४७
३	०	०	५२८	२९९४	३८	१५८	०	०	०	०	०	०	५६६	२३५२
४	७३	४१०	२७७	१५५४	१६९	९४८	४४८	२५१४	३	१७	७३	४१०	१०४३	५८५२
५	२८९	१८६३	३२८	२११४	११७	७५४	१९५	१२५७	०	०	२	१३	९३१	६००१
६	३८७	२१०९	१५२	८२८	१०६	५७८	२१८	११८८	०	०	२	१३	८६५	४७१३
७	१२६	७८२	५४३	३३६९	२४	१४९	२१४	१३२८	०	०	२०	१२४	९२७	५७५२
८	१६७	८७१	७४१	३८६३	१६	८३	५	२६	०	०	५	२६	९३४	४८६९
९	६५	४०४	२५१	१५६०	१४	७८	०	०	३८	२३६	०	०	३६८	२२८७
कुल जम्मा	१११८	६२५५	३९१३	२१८९४	६३८	३५७०	१३५९	७६०४	४१	२२९	१०२	५७१	७१७१	४०१२३
प्रतिशत	१५.६	१५.६	५४.६	५४.६	८.९	८.९	१९.०	१९.०	०.६	०.६	१.४	१.४	१००	१००

३.३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

धर्मका आधारमा नगरपालिका भित्र रहेका जनसंख्याको अवस्था हेर्दा सबै भन्दा बढी हिन्दू धर्मात्मवीहरु देखिन्छन् । सर्भेक्षण अनुसार ८२ प्रतिशत हिन्दू छन् भने १६ दशमलव १६ प्रतिशत बौद्ध र १ दशमलव ३२ प्रतिशत क्रिश्चियनहरु छन् । बाँकी किराँत तथा अन्य धर्मात्मवी पनि नगरपालिका भित्र रहेको देखिन्छ । धर्म अनुसार घरधुरी र जनसंख्याको विवरण तालिका नं. १६ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. १६ धर्मअनुसार जनसंख्या तथा घरधुरी संख्या

धर्म वडा नं	हिन्दू		क्रिस्चियन		बौद्ध		किरात		अन्य		कुल जम्मा	
	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या	घरधुरी	जनसंख्या
१	७१९	३५७१	१	५	१३	६५	०	०	२	१०	७३५	३६५०
२	७८६	४५५४	११	६४	५	२९	०	०	०	०	८०२	४६४७
३	५५३	२२९८	९	३७	४	१७	०	०	०	०	५६६	२३५२
४	९५०	५३३०	२२	१२३	७१	३९८	०	०	०	०	१०४३	५८५२
५	६०५	३९००	२२	१२३	३०४	१९६०	०	०	०	०	९३१	६००१
६	४५९	२५०१	३	१६	३९४	२१४७	१	५	८	४४	८६५	४७१३
७	८००	४९६४	३	१९	१२४	७६९	०	०	०	०	९२७	५७५२
८	७१५	३७२७	१६	८३	१७५	९१२	२८	१४६	०	०	९३४	४८६९
९	२९१	१८०८	८	५०	६९	४२९	०	०	०	०	३६८	२२८७
जम्मा	५८७८	३२६५३	९५	५३२	११५९	६७२५	२९	१५१	१०	५४	७१७१	४०१२३
प्रतिशत	८२	८१.३८	१.३२	१.३२	१६.१६	१६.७६	०.४४	०.३७	०.१२	०.१३	१००	१००

३.३.६. जातिजातिका आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण

नगरपालिका भित्र जम्मा १७ जातजातिको बसोवास रहेको घरधुरी सर्भेक्षणबाट देखिएको छ । १७ जाति मध्ये सबै भन्दा ठूलो संख्या मगर जातिको छ । नगरपालिकामा मगरहरु २१ प्रतिशत छन् भने नेवार र क्षेत्री २०/२० प्रतिशत तथा तामाङहरु १६ प्रतिशत छन् । यी बाहेक अन्य जातिहरुको संख्या ठूलो छैन । जनसंख्याको आधारमा सबैभन्दा कम जनसंख्या भएको जाति वादी जाति रहेको छ भने यो जाति वडा नं ९ मा मात्र रहेको छ । संख्याको दृष्टिले दोश्रो सानो जाति पहरी र तेश्रोमा छितारी रहेको छ । पहरी जाति वडा नं ८ मा र छितारी वडा नं ४ मा मात्र रहेको छ । नगरपालिकाको जातिगत जनसंख्या तथा घरधुरीको विवरण तालिका नं. १६ क र ख मा दिइएको छ ।

तालिका नं. १६(क) जातिगत रुपमा घरधुरी विवरण

वडा नं	कसाई	क्षेत्री	तामाङ	दमाई	नेवार	पहरी	भुजेल	मगर	माझी	वादी	कामी	बाहुन	साकी	सुनुवार	हायु	छितारी	सन्ध्यासी	जम्मा
१	०	४१६	८	२०	११९	०	१०	६३	०	०	१०	४०	४९	०	०	०	०	७३५
२	०	३१२	७	२७	८६	०	४	२७८	०	०	०	१९	६०	९	०	०	०	८०२
३	०	१७४	२	०	२५८	०	५	१६	०	०	२९	६५	१२	०	१	०	४	५६६
४	०	१५	७१	१५	२५७	०	०	४५६	१२	०	४३	२९	०	९९	०	१२	३४	१०४३
५	०	०	२९१	२२	२४६	०	१	१९७	३१	०	१९	०	०	१२४	०	०	०	९३१
६	०	५०	३९८	८	१०५	०	१	२२१	०	०	७०	२	०	०	१०	०	०	८६५
७	७	३१३	१३३	१७	९४	०	१९	२३०	७	०	९	२	०	९	८७	०	०	९२७
८	१४४	१४६	१७९	३१	१०६	६	४३	२०	०	०	५३	९५	६६	२	४३	०	०	९३४
९	४९	९	६९	१	१६३	०	५	०	४५	३	१९	०	१	४	०	०	०	३६८
जम्मा	२००	१४३५	११५८	१४१	१४३४	६	८८	१४९०	९५	३	२५२	२५२	१८८	२३८	१४१	१२	३८	७१७१
प्रतिशत	३%	२०%	१६%	२%	२०%	०%	१%	२१%	१%	०%	४%	४%	३%	३%	२%	०%	१%	

तालिका नं. १६ (ख) जातिगत रुपमा जनसंख्या विवरण

वडा नं	कसाई	क्षेत्री	तामाङ	दमाई	नेवार	पहरी	भुजेल घर्ति	मगर	माझी	वादी	कामी	बाहुन	साकी	सुनुवार	हायु	छितारी	सन्ध्यासी	जम्मा
१	०	२०६६	४०	९९	५९१	०	५०	३१३	०	०	५०	१९९	२४३	०	०	०	०	३६५०
२	०	१८०८	४१	१५६	४९८	०	२३	१६११	०	०	०	११०	३४८	५२	०	०	०	४६४७
३	०	७२३	८	०	१०७२	०	२१	६६	०	०	१२१	२७०	५०	०	६	०	१७	२३५२
४	०	८४	३९८	८४	१४४२	०	०	२५५८	६७	०	२४१	१६३	०	५५५	०	६७	१९१	५८५२
५	०	०	१८७६	१४२	१५८६	०	६	१२७०	२००	०	१२२	०	०	७९९	०	०	०	६००१
६	०	२७२	२१६९	४४	५७२	०	५	१२०४	०	०	३८१	११	०	०	५४	०	०	४७९३
७	४३	१९४२	८२५	१०५	५८३	०	११८	१४२७	४३	०	५६	१२	०	५६	५४०	०	०	५७५२
८	७५१	७६१	९३३	१६२	५५३	३१	२२४	१०४	०	०	२७६	४९५	३४४	१०	२२४	०	०	४९६९
९	३०५	५६	४२९	६	१०१३	०	३१	०	२८०	१९	११८	०	६	२५	०	०	०	२२८७
जम्मा	१०९९	७७१२	६७१८	७९९	७९१०	३१	४७९	८६०६	५९०	१९	१३६६	१२६१	९९१	१४४५	८२३	६७	१०८	४०१२३
प्रतिशत	२.७	१९.२	१६.७	२.०	१९.७	०.१	१.२	२१.४	१.५	०.०	३.४	३.२	२.५	३.६	२.१	०.२	०.३	१००

३.३.७. घरमुलीको विवरण

घरमुली भन्नाले घरव्यवहार सञ्चालन व्यवस्थापनमा मुख्य जिम्मेवारी लिने व्यक्तिलाई मानिएको छ । राष्ट्रिय तथ्याङ्कमा जस्तै यस नगरपालिकामा पनि पुरुष घरमुलीको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ तर जनसंख्याको हिसावले महिलाहरूको संख्या बढी रहेको छ । घरमुलीको हिसावले ८४ प्रतिशत घरमा पुरुष नै घरमुली देखिएका छन् भने १६ प्रतिशत घरमा मात्र महिला घरमुली भएको सर्भेक्षणबाट देखिएको छ । वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं २ मा महिला घरमुलीको प्रतिशत अन्य वडाको तुलनामा अधिक (२० प्रतिशत) देखिएको छ भने सबै भन्दा कम वडा नं ५ रामपुरमा सबैभन्दा कम (११ प्रतिशत) रहेको छ । जनसंख्याको वनोट हेर्दा ५१ प्रतिशत महिला र ४९ प्रतिशत पुरुष रहेको छ । घरमुलीका आधारमा वडागत विवरण तालिका नं. १७ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. १७ घरमुलीका आधारमा परिवार संख्या

वडा नं	जम्मा घरधुरी संख्या	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष घरमुली प्रतिशत	महिला घरमुली प्रतिशत
१	७३५	६११	१२४	१८८७	१७६३	३६५०	८३	१७
२	८०२	६४२	१६०	२३५७	२२९०	४६४७	८०	२०
३	५६६	४८०	८६	११६६	११८६	२३५२	८५	१५
४	१०४३	८५४	१८९	२९५६	२८९६	५८५२	८२	१८
५	९३१	८२५	१०६	३०६३	२९३८	६००१	८९	११
६	८६५	७४१	१२४	२४२५	२२८८	४७१३	८६	१४
७	९२७	७७०	१५७	२९३३	२८१९	५७५२	८३	१७
८	९३४	७६४	१७०	२५२९	२३४०	४८६९	८२	१८
९	३६८	३२४	४४	११८२	११०५	२२८७	८८	१२
जम्मा	७१७१	६०११	११६०	२०४९८	१९६२५	४०१२३	८४	१६
प्रतिशत	७१७१	८३.८२	१६.१७	५१.०८	४८.९१	१००	८४	१६

३.३.८ पेशाको आधारमा जनसंख्या विवरण

तथ्याङ्क अनुसार सबैभन्दा बढीअक्सर अनुपस्थित जनसंख्या छन् जो नगरपालिका बाहिर कुनै न कुनै पेशा गरेर बसेको देखिन्छ । यसमा स्वदेशमा रोजगारी गरी वस्ने तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने दुवै पर्दछन् । नगरमा बसोबास गरिरहेकाहरूमा सबैभन्दा बढी पेशा कृषि पशुपालनमा सम्लग्न देखिन्छन् भने तेश्रोमा खास पेशा नखुलेको (खास पेशामा नआउने जस्तो घरधन्दा) रहेको देखिएको छ । वैदेशिक रोजगारीमा जानेमा सबैभन्दा बढी वडा नं ४ मा पहिलो स्थानमा रहेको छ भने दोश्रोमा वडा नं ५ रामपुर देखिएको छ । सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूमा नोकरी गर्नेहरू र उद्योग व्यवसाय गर्ने बढी भएको वडा नं ८ देखिएको छ । यसै गरी तथ्याङ्कको आँकडा अनुसार वेरोजगारीको संख्या वढि वडा नं ५ मा देखिएको छ भने सबै भन्दा बढी ज्यालामजदुरी गर्ने संख्या वडा नं ८ मा देखिएको छ । पेशागत आधारमा जनसंख्याको विवरण तालिका नं. १८ मा दिइएका छ ।

तालिका नं. १८ पेशा व्यावसायको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं	घरधुरी	कृषि, पशुपालन	उद्योग व्यापार	ज्यालामजदुरी	नोकरी	बेरोजगार	अक्सर अनुपस्थित	व्यवसायिक कार्य	गृहिणी	विद्यार्थी	अन्य	नखुलेको	जम्मा
१	९८५	९८५	१३	१५४	६३	३०	१३८३	२५	१००	२९२	४	६०१	३६५०
२	८०२	८५६	१८	३६१	१०५	९८	१६१५	४४	१९	४४१	७०	१०२०	४६४७
३	५६६	४७९	१४	१२३	७३	३९	१०२३	४४	२३६	३१२	९	०	२३५२
४	१०४३	१६४३	४५	२०७	७७	७७	२४३६	२६	१०७	५४३	३६	६५५	५८५२
५	९३१	१०४१	५	४९	७७	२४२	२२१८	३०	६६२	५९९	१५	१०६३	६००१
६	८६५	१४३२	२८	१२३	६९	४१	१९४९	४३	१६९	३४३	२	५१४	४७९३
७	९२७	१३९२	६६	१०४	१९६	१५९	२२०६	२९	१४०	६१५	१३	८३२	५७५२
८	९३४	८६६	११२	४८३	२३७	४८	१८६२	५४	५७८	५७६	५३	०	४८६९
९	३६८	४९६	१९	५३	५४	१२१	९१८	१७	९७	२४५	३२	२३५	२२८७
जम्मा	७१७१	९१९०	३२०	१६५७	९५१	८५५	१५६१०	३१२	२१०८	३९६६	२३४	४९२०	४०१२३
जनसंख्या प्रतिशत	२३	१	४	२	२	३९	१	५	१०	१	१२	१००	

३.३.५.आर्थिक रूपले सक्रिय र निस्कृय जनसंख्या विवरण

पछिल्लो जनगणना २०६८ मा भै १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर समुहको कुनै नागरिक वर्षमा कम्तीमा १ महिना भए पनि अर्थोपार्जन हुने काममा संलग्न रहेमा आर्थिक रूपमा सकृय र अन्यथा निस्कृय मानी गरिएको सर्वेक्षणमा ३७.४३ प्रतिशत नागरिक मात्र आर्थिक रूपमा सकृय रहेको देखाएको छ। आर्थिक रूपमा सक्रिय र निस्कृय जनसंख्याको विवरण तालिका नं. १९ मा दिइएको छ।

तालिका नं. १९ आर्थिक रूपले सक्रिय र निस्कृय जनसंख्या विवरण

वडा नं	आर्थिक रूपमा सकृय जनसंख्या				आर्थिक रूपमा निस्कृय जनसंख्या				जम्मा जनसंख्या
	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	
१	६०१	७४५	१३४६	३६.८८%	१२८६	१०१८	२३०४	६३.१२%	३६५०
२	६७१	८१४	१४८५	३१.९६%	१६८६	१४७६	३१६२	६८.०४%	४६४७
३	४३३	५४७	९८०	४१.६७%	७३३	६३९	१३७२	५८.३३%	२३५२
४	१०६५	१२३२	२२९७	३९.२५%	१८९१	१६६४	३५५५	६०.७५%	५८५२
५	८३४	१०५०	१८८४	३१.३९%	२२२९	१८८८	४११७	६८.६१%	६००१
६	८४९	१०३०	१८७९	३९.८७%	१५७६	१२५८	२८३४	६०.१३%	४७९३
७	८८९	१०७१	१९६०	३४.०८%	२०४४	१७४८	३७९२	६५.९२%	५७५२
८	११८२	१२३२	२४१४	४९.५८%	१३४७	११०८	२४५५	५०.४२%	४८६९
९	३५१	४२२	७७३	३३.८०%	८३१	६८३	१५१४	६६.२०%	२२८७
जम्मा	६८७५	८१४३	१५०१८	३७.४३%	१३६२३	११४८२	२५१०५	६२.५७%	४०१२३
प्रतिशत	१७.१४	२०.२९	३७.४३	३७.४३	३३.९५	२८.६१	६२.५६	६२.५७	१००

श्रोत घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

आर्थिक रूपमा सकृय जनसंख्या पहिलोमा वडा नं ८ दोश्रोमा वडा नं ३ र तेश्रोमा वडा नं ६ मा देखाएको छ भने निस्कृयताको पहिलो वडा नं ५ दोश्रोमा वडा नं २ र तेश्रोमा वडा नं ९ रहेको छ।

३.३.१०. अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण

अपाङ्गताको आधारमा हेर्दा सबैभन्दा बढी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु वडा नं ७ मा देखिएको छ भने अपाङ्गताको प्रकारमा वोल्न तथा सुन्न नसक्नेहरुको संख्या सबैभन्दा बढी रहेको देखिएको छ । लैङ्गिक आधारमा हेर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुमा पुरुष भन्दा महिलाहरुको संख्या बढी रहको पाइएको छ । नगरपालिकामा कुल जनसंख्याको ०.७ प्रतिशत व्यक्तिहरुमा अपाङ्गता रहेको छ । अपाङ्गताका आधारमा वडागत विवरण तालिका नं. २० मा दिइएको छ ।

तालिका नं. २० अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या

वडा नं	श्रवण तथा दृष्टि विहीन			शारीरिक अपाङ्गता			मनोसामाजिक अपाङ्गता			बौद्धिक अपाङ्गता			बोल्न तथा सुन्न नसक्ने			कुल जम्मा		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	३	४	७	१		१	७	२	९	१२	३	१५	१०	८	१८	३३	१७	५०
२		१	१	१	६	७	४	४	८	१२	१४	२६	९	८	१७	२६	३३	५९
३			०	१		१			०	१	१	२	२	१	३	४	२	६
४	२	१	३	२	२	४	३	३	६		६	६	११	७	१८	१८	१९	३७
५	३	१	४	१	१	२		१	१	५	३	८	८	७	१५	१७	१३	३०
६			०			०	१		१	२		२	६	१०	१६	९	१०	१९
७	१३	७	२०		३	३	२	१	३	६	११	१७	१६	११	२७	३७	३३	७०
८	४	१	५		१	१	५	२	७	३	१२	१५	७	१६	२३	१९	३२	५१
९		३	३	१	३	४	१	२	३	१	१०	११	४	८	१२	७	२६	३३
कुल जम्मा	२५	१८	४३	७	१६	२३	२३	१५	३८	४२	६०	१०२	७३	७६	१४९	१७०	१०९	२७९
प्रतिशत	९.०	६.५	१५.४	२.५	५.७	८.२	८.२	५.४	१३.६	१५.१	२१.५	३६.६	२६.२	२७.२	५३.४	६०.९	३९.१	१००

३.३.११.व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाको वडा कार्यालयको व्यक्तिगत घटना अभिलेख अनुसार आ.व. २०७४/०७५ मा वडा नं ८ मा १ जना वसाई सरी आएको देखिन्छ, भने सोही वडावाट वसाई सरेर जानेको संख्या ५१ जना रहेको छ। यस तथ्याङ्कको आधारमा हेर्दा वसाई सरेर नगरपालिका बाहिर जानेको संख्या बढ्दो देखिन्छ। वसाई सरेर जानुको मुल कारणमा कृषि पेशावाट हुने आम्दानीमा गिरावट आउनु, वैदेशिक रोजगारी, शिक्षा र स्वास्थ्यको असुलभता, व्यापारमा अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा र खानेपानीको अभावका कारणहरु हुन्। यसै गरी वडाको आ.व. २०७४/०७५ घटना दर्ताको अभिलेख अनुसार बढी जन्म दर्ता भएको वडा नं १ र सबै भन्दा कम वडा नं ९ मा देखिन्छ। मृत्यु दर्ता भएको संख्या सबैभन्दा बढी हिमगङ्गामा रहेको छ, भने विवाह दर्ता गर्नेको संख्या वडा नं १ मा देखिन्छ। सम्बन्ध विच्छेदको घटना भने जम्मा १ वटा मात्र वडा नं ८ मा रहेको छ। वडागत रुपमा व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण तालिका नं. २१ मा दिइएको छ।

तालिका नं. २१ व्यक्तिगत घटना दर्ता विवरण

वडा नं	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद(जोडी)	वसाई सराई	
					आएको	गएको
१	४२	१३	२४	-	-	३
२	९७	३२	४८	-	-	१
३	४५	२६	२३	१	-	२
४	७९	५८	३३	-	-	३
५	४१	३६	१६	-	-	५
६	६७	३०	२९	-	-	३
७	६६	२२	३७	-	-	७
८	१०७	३०	२१	-	१	२७
९	२९	१९	२३	-	-	-
जम्मा	२८३	२६६	२५४	१	१	५१
प्रतिशत	३३.०६१	३१.०७५	२९.६७३	०.११६८	०.११६८	५.९५७९

श्रोत: रामेछाप नगरपालिकाको कार्यालय, रामेछाप

३.३.१२ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमवाट लाभान्वितको विवरण

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत लाभ लिनेहरुमा सबैभन्दा बढी जेष्ठ नागरिक छन् भने दोश्रोमा एकल महिला छन्। यसैगरी पूर्ण अपाङ्ग, आंशिक अपाङ्ग, दलित लोपोन्मुख, दलित तथा बाल सुरक्षा अनुदान अन्तर्गत लाभ लिनेहरु पनि नगरभित्र ठूलो संख्यामा रहेका छन्। गाउँपालिकाको अभिलेख अनुसार आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को अन्तमा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमवाट लाभ लिनेहरुको संख्या तालिका नं. २२ मा दिइएको छ।

तालिका नं. २२ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरुको विवरण

वडा नं	जेष्ठ नागरिक			एकल महिला		पुर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग			लोपोन्मुख		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१	७२	६४	३२९६	५८	७०४	१०	८	४३२	२	३	३६	१६	१९	१६३	७	२४	५२८	०	०	०
२	११२	१०४	५४४८	१०२	१२३२	६	१४	५१२	२	३	२९	१६	१६	१८९	१०	७	२२४	०	०	०
३	६४	५६	३८९६	४८	८१२	७	५	३६०	१	५	३९	४	११	१३६	८	५	३२८	०	०	०
४	१४६	११३	५९९२	९४	११२८	३	७	२४०	३	८	८०	१०	१९	१४४	१३	१५	३५६	०	०	०
५	१३४	११६	६२२४	१०६	१३००	८	७	३६०	७	४	८०	१२	१३	१२०	८	१७	२७६	०	०	०
६	१२२	९०	५३२०	८६	१०३६	४	१२	३८४	५	५	६५	२७	२४	२४५	५	६	२००	३१	२६	१३८४
७	११४	८७	४८०८	७१	८२८	५	७	२८०	३	१३	११८	३	६	४४	०	०	०	३५१	३५७	१६९१२
८	९१	६८	३८९६	९२	१०६०	२	७	२०८	७	४	७७	२६	२२	२४२	१७	११	३१६	१५५	१३०	६८५६
९	५३	४१	२२५६	३२	३८८	३	६	२१६	४	१	३६	२	३	६०	६	६	५८	०	०	०
जम्मा	९०८	७३९	४११३६	६८९	८४८८	४८	७३	२९९२	३४	४६	५६०	११६	१३३	१३४३	७४	९१	२२८६	५३७	५१३	२५१५२

श्रोत: रामेछाप नगरपालिकाको कार्यालय, रामेछाप

३.३.१३ सामाजिक संस्था सँगको सम्बद्धताको अवस्था

नगरपालिका भित्र रहेका विभिन्न सरकारी गैर सरकारी वित्तिय संस्था तथा क्लवहरु मध्येसबै भन्दा बढी घरधुरीहरु वचत ऋण सहकारी संस्थामा सम्लग्न भएको देखिन्छ भने दोश्रोमा गरीवी निवारण कोष अन्तर्गत गठित सामुदायिक संस्थार लघु उद्यम समुहमा सम्लग्न रहेको पाइएको छ । तेस्रो स्थानमा वाल क्लव तथा महिला समुहहरु परेको छ । यस्तै गरी प्रायजसो सबै सङ्घ संस्थाहरुमा घरधुरीहरुको दोहोरोपना देखिएको छ । वाल क्लव, महिला समुह अनि गैर सरकारी संस्थामा आवद्य हुनेहरुको बढी संख्या वडा नं ५ देखिएको छ । उद्यम र सामुदायिक वन समुहमा बढी आवद्यता हुनेको संख्या वडा नं ४ मा देखिएको छ । संस्थामा संलग्नताको विवरण तालिका नं. २३ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. २३ सामुदायिक संस्थासँगको आबद्धताको अवस्था

वडा नं	वचत तथा ऋण सहकारी	कृषि पशुपालन र दुग्ध सहकारी	लघु उद्यम	आयआर्जन (गरीवी निवारण)	सामुदायिक वन उ समुह	परम्परागत गुठि	गैर सरकारी संस्था	महिला समुह	वाल क्लव
१	३४२	७९	२८७	२८७	४२६	१८६	६०	१६०	१६०
२	३१३	४३	३०५	३०५	१२३	५	२३	१४४	१४४
३	१५६	२	१९७	१९७	२४२	२	३३	२५२	२५२
४	३८४	७	४१६	४१६	६६०	४०	२०	७३	७३
५	१२३	५६	३२५	३२५	४७०	४०	२८२	४१९	४१९
६	७४	२०	६२	६२	२२५	१	४०	१४९	१४९
७	३९३	५५	२१५	२१५	५१९		१२०	३६	३६
८	४८८	२०	८२	८२	२५६	४३	५६	१६२	१६२
९	२७२	१	८८	८८	१३९	१	९५	१५०	१५०
कूल जम्मा	२५४५	२८३	१९७७	१९७७	३०६०	३१८	७२९	१५४५	१५४५
प्रतिशत	१८.२	२.०	१४.१	१४.१	२१.९	२.३	५.२	११.१	११.१

श्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

परिच्छेद ४

आर्थिक अवस्था

घरघुरी सर्भेक्षणवाट प्राप्त नतिजा अनुसार नगरवासीको प्रमुख आर्थिक श्रोत ज्याला मजदुरी, कृषि तथा पशुपालन, वैदेशिक रोजगारी, होटेल तथा ब्यापार आदि प्रमुख रूपमा देखिन्छन् । नगरवासीको आयश्रोतका आधारमा सिपयुक्त ज्यामी तथा ज्यालामजदुरीका कामबाट कुल आयको २१ प्रतिशत, पशुपालनबाट १९ प्रतिशत, कृषि (खेतीपाती) बाट १५.२६ प्रतिशत, वैदेशिक रोजगारीबाट १४ प्रतिशत, सरकारी, संस्थागत तथा निजी नोकरीबाट १५ प्रतिशत, ब्यापार ब्यावसायबाट ८ प्रतिशत र अन्य विभिन्न पेशा ब्यावसायबाट ७.७४ प्रतिशत आय भएको देखियो । आर्थिक श्रोत साधनको अवस्था तथा सो सम्बन्धि जनशक्ति विवरण यस खण्डमा उल्लेख गरिएको छ ।

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

४.१.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएको मानव संसाधनको विवरण

प्राविधिक सिप तथा विशेष दक्षतायुक्त जनशक्ति अन्तरगत नगरपालिका भित्र सबै भन्दा बढी डकमी तथा सिकमी रहेको देखिएको छ । २०७२ मा आएको महाभुकम्पको कारण विभिन्न संस्थाहरूले यस सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिरहेको र पुनर्निर्माणको काम पनि तिब्र रूपमा गर्नु पर्ने भएको कारण यो पेशामा लाग्नेको संख्या बढ्न गएको हो । त्यसैगरी कृषि प्राविधिक दोश्रोमा र सिलाईकटाइको शीप भएको जनशक्ति तेस्रोमा देखिएको छ । नगरपालिका भित्रका प्राविधिक सिपयुक्त जनशक्तिको विवरण तालिका नं. २४ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. २४
विशेष सिपयुक्त जनशक्तिको संख्या

विशेष दक्षता	भेटनरी	कृषि	इन्जीनियरी	वन प्राविधिक	जनस्वास्थ्य	सिकमी डकमी	कला साहित्य	विद्युत जडान	सवारी चालक	सामाजिक परिचालन	सिलाई कटाइ बनाइ	अटो मोवाइल र मेकानिक्स	अन्य
वडा नं.	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या	संख्या
१	१	१०७	१	३	१	७९	१	१४	१३	१३	१६	१	४
२	१८	५१	४	०	३	८८	७	५	६	३	४०	४	८
३	११	२	२	०	१	८	१	३	२	१	५	२	०
४	२	१	०	०	१	५२	२	०	४	३	१८	०	३
५	०	३	०	०	०	२६	०	१	१	२	१	०	१
६	१	२	०	०	०	३०	०	४	२	१	५	०	९
७	३	२४	२	०	१	९५	८	११	३	६	४०	२	११
८	२	३	३	०	०	७६	१	३४	८१	५	३०	३	८
९	०	५	१	०	०	५१	२	४	२	०	२६	१	२
कुलजम्मा	३८	१९८	१३	३	७	५०५	२२	७६	११४	३४	१८१	१३	४६
प्रतिशत	३.०	१५.८	१.०	०.२	०.६	४०.४	१.८	६.१	९.१	२.७	१४.५	१.०	३.७

श्रोत : घरघुरी सर्भेक्षण २०७५

४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धि विवरण

रामेछाप नगरपालिकामा मुख्य पेशाहरुको रूपमा कृषि, पशुपालन, वैदेशिक रोजगारी, होटेल तथा व्यापार तथा ज्याला मजदुरी आदि प्रमुख रूपमा देखिन आएको छ । खासगरी कृषि तथा पशुपालनलाई एकिकृत रूपमा लिएको पाइन्छ भने रोजगारीको लागि विदेश जानेहरुको संख्या पनि उल्लेख्य छ । विदेश जानेहरुमा सबैभन्दा बढी खाडी मुलक रहेको छ । तथ्याङ्कमा नआएपनि रोजगारीको लागि भारत जानेको संख्या पनि उल्लेख्य रहेको छ । पेशा सम्बन्धी विवरण माथि नै उल्लेख भइसकेको छ ।

४.१.३ औसत आम्दानी विवरण

नगरवासीको प्रमुख आम्दानीको श्रोतमा सबैभन्दा बढी सीपयुक्त रोजगारीबाट प्राप्त आम्दानी देखिन्छ भने दोश्रोमा पशुपालन, तेस्रोमा कृषि तथा चौथोमा वैदेशिक रोजगारी देखिन्छ । नगरवासीको कुल वार्षिक आय २ अरब डढ करोड डछ लाख डघ हजार छछन्न देखिन्छ । यस अनुसार प्रति व्यक्ति वार्षिक आय ७२ हजार दुइ सय बयालिस भएको सर्भेक्षणबाट देखिन्छ । वडागत रूपमा आम्दानीको श्रोतको विवरण तालिका नं. २५ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. २५ वार्षिक पारिवारिक आयको श्रोत

वडानं	कृषि	वैदेशिक रोजगारी	भाडा	पशुपालन	राजनिति तथा सामाजिक	नोकरी
१	१०१९२७०००	१३४८००००	२०००००	४९७४००००	२५००००	४९७०१०००
२	६२६३००००	४५३२४०००	२०००००	६२३७३०००	१५१००००	४६१५८००७
३	२०३६००००	३२२२००००	९०००००	२३४८००००	४१७२०००	९६३९९०००
४	१३४९००००	८४०२४०००	२२५००००	६९९३८०००	५०६००००	६०४९८०००
५	६६५००००	४५३३७०००	७०००००	७२९४००००	११६४०००	२२५५१०००
६	६३२०५०००	९३९५००००	६८२०००	६९३६२०००	१५४००००	४७५३८०००
७	६९१३६०००	२५६६४०००		७८१९३०००	२५२०००	४३५०५१०४
८	९०४८००००	४००६५०००	४२४००००	६८९५९०००		६४२८७०००
९	१४५०००००	१३२४००००	७६००००	४१४८९०००	१०८७२०००	१४४७५०००
कुलजम्मा	४४२३७८०००	३९३३०४०००	९९३२०००	५३६४७४०००	२४८२००००	४४५०३२१११
प्रतिशत	१५.२६	१३.५७	०.३४	१८.५१	०.८६	१५.३५

तालिका क्रमशः.....

वडानं	शिपयुक्त ज्यामी	सामाजिक सुरक्षा भत्ता	व्यापार	नखुलेको	कुलजम्मा
१	३९५७००००	२९२९६४००	११५५९०००	५२००००	२९६९६३४००
२	७११८८०००	३७७८००००	१५२४०००८	२१७००००	३४४५७३०१५
३	१०९३०४०००	२३५११०००	२९४४००००		३३९७०६०००
४	७८०६०००८	३७७९४०००	२०४८९०००	२५०००००	३७४१०३००८
५	९५०८२०००	११०६००००	१४३७४०००		२६९८५८०००
६	४७९४६०००	२३८५२०००	१६९५००००	१०५४५०००	३७५५७००००
७	४३३१७०००	४९२३२०००	१२६२६००८	१५००००	३२२०७५११२
८	९०१०४०१६	३१६१७०००	३२५८००००	१०००००	४२२४३२०१६
९	३२१०३०००	१२८१२०००	१३८५२०००		१५४१०३०००
कुलजम्मा	६०६६७४०२४	२५६८७४४००	१६७१०००१६	१५९८५०००	२, ८९८, ५८३, ५५१
प्रतिशत	२०.९३	८.८६	५.७७	०.५५	१००

श्रोत: २०७५ को घरधुरी सर्वेक्षण

४.१.४ औसत खर्च

गएको एक वर्ष भरिमा तपाईंको परिवारले तलका कुन कुन शिर्षकमा मोटा मोटी कती खर्च वा लगानी गर्नु भयो होला भनी खर्चका संभाव्य शीर्षकहरु खुलाएर सोधिएको सर्वेक्षण प्रश्नावलीबाट प्राप्त नतिजा अनुसार सबभन्दा बढी ४१.४१ प्रतिशत खर्च खान, लाउन र बस्ने कार्यका लागि, दोश्रोमा सामाजिक कार्य चाडपर्वमा (१७.९८) तेश्रोमा शिक्षा(१५.५२) र चौथोमा (स्वास्थ्यमा ११.२३) प्रतिशत खर्च हुने देखिएको छ । शिर्षकगत खर्च तथा तिनको प्रतिशत बडागत रुपमा तालिका २६ मा देखाइएको छ ।

तालिका २६ वडागत र शीर्षकगत रुपमा खर्चका विवरण

वडा नं	अम्मल तथा पेय पदार्थ	ऋणको सावाँ तथा व्याज भुक्तानी	सामाजिक कार्य र चाडपर्व	मोवाइल टिभी रेडिया	शिक्षा
१	२१८०००	५६१०००	२२८९००००	८४१००००	१९५९००००
२	१८५३०००	२८५७०००	२१००४९८४	७००३४८४	२०४४४६५२
३	५०००	२००००००	२७००००	५७६६०००	१८०३२०००
४		४७०००	२१५०१६००	९३१४८००	२९९५९६८८
५	३५०००	३८०३०००	६४७६००००	१३७८८०००	२३८८३००९
६		१५७००००	१६१२१५००	५२११०००	२६९५८५००
७	१२९०००	६५३०००	२९१५७००८	८७६१००८	१९३७७०००
८	४०१०००	११५३६०००	३२७२२०००	१०१६१६२४	२६०९४८०८
९	७३१०००	४९४२३००	१४१६१०००	४४२७२००	८३४५०००
कुल	३३७२०००	२७९६९३००	२२२५८८०९२	७२८४३११६	१९२६८४६५७
कुल खर्चको प्रतिशत	०.२७	२.२५	१७.९३	५.८७	१५.५२

तालिका कमश.....

वडा नं	स्वास्थ्य	घर जग्गा	विमा तथा वचत	अन्य	खाने लगाउने बस्ने	नखुलेको	कुल जम्मा
१	१९१८१०००	१४२०००	५००९४००	१२०००	५२३२२०००	२००००	१२८३५५४००
२	१०५९८३२०	८६५००००	१३८१७८००	१७५०००	४४५९४८४०	१४००००	१३११३९०८०
३	१७३१४२००	१३०००	४७४२००		६००४१०००	१०००००	१०४०१५४००
४	१५३४०५००		५३८२३६७		७८९८३०८८	१६२०००	१६०६९१०४३
५	२०,९७६,६००.००		६१४७५००	९३६००	५८९२४०००	४६००००	१९,२८७०७०९
६	१३१२६५००	१००००	२००३०००	५४८०००	५१९२६८००	२९५७०००	१२०४३२३००
७	१४८६००००	२४००००	५३३०००		६७२९८२८८	१९३६०००	१४२९४४३०४
८	१९२७१३००		९७७६४५२		७९८८९००८	९०४०००	१९०७५६९९२
९	८७४४०००	३५५६०००	४६३९१९४	६४००००	२०१४३०००	२००००	७०३४८६९४
कुल	१३९४१२४२०	१२६११०००	४७७८२९१३	१४६८६००	५१४१२२०२४	६६९९०००	१,२४१,५५३,१२२
	११.२३	१.०२	३.८५	०.०२	४१.४१	०.५४	१००

तालिका अनुसार विमाको लागी गरीने खर्च अत्यन्तै न्यून रहेको पाइएको छ भने स्वास्थ्यको क्षेत्रमा नियमित परिक्षण गर्नेको संख्या पनि न्यून रहेको छ । जसका कारण ठुला रोग लागेपछि धेरै धनराशि खर्च हुने स्पष्ट छ । हाल सरकारले ल्याएको स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमको प्रयोग गर्नेको संख्या न्यून रहेको पाइएको छ ।

४.१.५ विपन्नताको स्तरीकरण विवरण

विपन्नताको स्तरीकरणको निम्ती स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम (LGCDP) ले २०७२ मा गरेको सर्भेक्षणलाई आधार मानिएको छ । उक्त सर्भेक्षण सहभागितामुलक लेखाजोखा प्रणाली (एच्च) विधिबाट निकालिएको थियो र त्यसमा आय तथा रोजगारी, शिक्षा तथा स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक आर्थिक अवस्थालाई आधार लिईएको थियो । उक्त तथ्याङ्कलाई हालको वडाको घरधुरीमा रुपान्तरण गरी विपन्नताको स्तरीकरण गरिएको छ । उक्त स्तरीकरण अनुसार नगरपालिकाका २७ प्रतिशत परिवार अति विपन्न, ३८ प्रतिशत परिवार विपन्न, २६ प्रतिशत परिवार मध्यम र बाँकी ९ प्रतिशत परिवार सम्पन्न देखिन्छ । विपन्न स्तरीकरणको अवस्था तालिका नं. २७ मा दिइएको छ ।

तालिका २७ विपन्न घरधुरी विवरण

वडा नं	अति विपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा
१	३५०	२०७	११९	५९	७३५
२	२१७	२५२	१९३	१३९	८०२
३	१४१	२४७	१६६	१२	५६६
४	३४२	४६५	१९२	४४	१०४३
५	२५७	४१६	२२७	३२	९३१
६	८९	२८४	३९१	१०१	८६५
७	३३१	४००	१६८	२८	९२७
८	१३९	२९३	३०५	१९७	९३४
९	४१	१७३	११५	३९	३६८
जम्मा घरधुरी	१९०६	२७३६	१८७७	६५२	७१७१
प्रतिशत	२७	३८	२६	९	१००

श्रोत: स्थानिय शुसासन तथा सामुदायीक विकास कार्यक्रम २०७२

४.१.६ खाद्यानको सुरक्षाको अवस्था

रामेछाप नगरपालिकाको अधिकांश वडाहरूको धेरै जसो मोहडा पुर्वी दक्षिणतिर फर्किएको र त्यस्तो भू भागमा सुख्खा रहने कारण उत्पादकत्व कम भै यहाँका वडाहरूमा खाद्य सुरक्षाको दृष्टिकोणले जोखिममा रहेको छ । पानीको श्रोतहरू कम हुनु, वर्षातको समयमा पानी कम पर्ने र भिरालो जग्गाको कारणले गर्दा पानी परेको वेलामा सोस्न नपाइ वगेर जाने कारण अति सुख्खा रहने गर्दछ । अधिकांश घरधुरीलाई वर्षभरीमा आफ्नै खेतिपाती पशुपालन समेतबाट ६ महिना मात्र खान पुग्ने र बाँकी अवधी घरधुरीले ज्यालामजदुरी वैदेशिक रोजगारी र अन्य आम्दानीको श्रोतबाट खानको लागि जोहो गर्ने गरेको पाइन्छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनको सिफारिस अनुसार एक स्वस्थ ब्यक्तिलाइ प्रतिव्यक्ति प्रतिवर्ष २०१ के.जी. खाद्यान्न, १०९ के.जी. तरकारी, ३३ के.जी. दाल आवश्यक पर्नेमा नगरभित्रको जग्गा जमीनबाट कुल ३१२६ मेट्रिक टन खाद्यान्न उत्पादन, १५०.५७ मे.टन तरकारी, १६५.८७ मे.टन दलहन वाली उत्पादन हुने देखिन्छ।यस हिसावले यस नगरको जनसंख्यालाई ३६०२ मे.टन अर्थात ३.५ मुरी प्रतिवर्ष प्रति परिवार खाद्यान्न नपुग देखिन्छ भने ३५२ के.जी. तरकारी ९० के.जी. दाल नपुग देखिन्छ । तालिका २८ मा नगरको खाद्यान्न विवरण देखाईएको छ ।

तालिका २८ खाद्यान्न माग तथा उत्पादनको तुलनात्मक विवरण

वाली	क्षेत्रफल (हे.)	कूल उत्पादन (मे.टन)	नोक्सानी पोष्टहार्भेष्ट सम्म	वीउलाई आवश्यक	प्रशोधन लाई प्राप्त खाद्यान्न	प्रशोधित खाद्यान्न	प्रशोधनमा नोक्सानी	खान योग्य खाद्यान्न	अन्य प्रयोग उद्योग आदि	खुद उपभोग्य उत्पादन
खाद्यान्न वाली (मकै, धान, गहु)	२०३६०	३१२६	३१३	४१	२७७३	२६९०	२७	२६६३	२६६	२३९७
जम्मा	२०३६०	३१२६.४५	३१३	४१	२७७३	२६९०	२७	२६६३	२६६	२३९७
आ.व २०७४/७५को जिल्लाको जनसंख्या स्थयी वासिन्दा							२४५४२			
जिल्लाको खुद उपभोग खाद्य वस्तु (मे.टन.)							२३९७			
पशुको लागि आवश्यक दाना (मे.ट.)							१०६५.८			
वाँकी खुद उपभोग्य खाद्य वस्तु							१३३१			
जिल्लाको लागि आवश्यक पर्ने खाद्यान्न (प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष २०१के.जी.का दरले) (मे.टन.)							४९३२.९			
जिल्लाको खाद्य स्थिति (+/-) मे.टन.							-३६०२			

श्रोत :घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

त्यसै गरी खाद्यान्न अभाव हुने समयहरुमा चैत्र महिना देखि श्रावन महिना सम्म खाद्यान्नको संकट हुने गरेको छ । खाद्यान्न असुरक्षाको कारणले बाहिर कमाउनको लागि युवाहरु जाने गरेकोले थप खेतिपातीमा जनशक्ति अभाव हुने गरेको देखिन्छ । यातायातको सुविधाको कारणले गर्दा पनि खाद्यान्नमा थप सहजपज भएको छ ।

अनिकाल भन्नाले खानको लागि आफ्नो घरको खेतिपाति पशुपालन र अन्य आम्दानीबाट ३ महिना पनि नपुग्ने घर धुरी जनाइएको छ भने अर्ध अनिकाल भनेको ६ महिना सम्म पुग्ने र सहकाल भनेको १२ महिना नै खानको लागि ऋण गर्नु नपर्ने घरधुरी भनेर जनाइएको छ ।तालिका २९ मा अनिकाल र सहकालका महिनाहरु र सो अनुभुत गर्ने घरधुरी संख्या देखाइएको छ ।

तालिका २९ अनिकाल र सहकालका अनुभुत गर्ने घरधुरी संख्या

वडा नं	सहकाल	अनिकाल	अर्धअनिकाल	जम्मा
१	२५१	४८२	२	७३५
२	२९१	४६२	४९	८०२
३	२६७	२९२	७	५६६
४	३८०	५१३	१५०	१०४३
५	२१३	७१६	२	९३१
६	४०६	३०२	१५७	८६५
७	९४	५९०	२४३	९२७
८	३००	५८९	४५	९३४
९	२२४	१३४	१०	३६८
जम्मा	२४२६	४०८०	६६५	७१७१
प्रतिशत	३३.८३	५६.९०	९.२७	१००.००

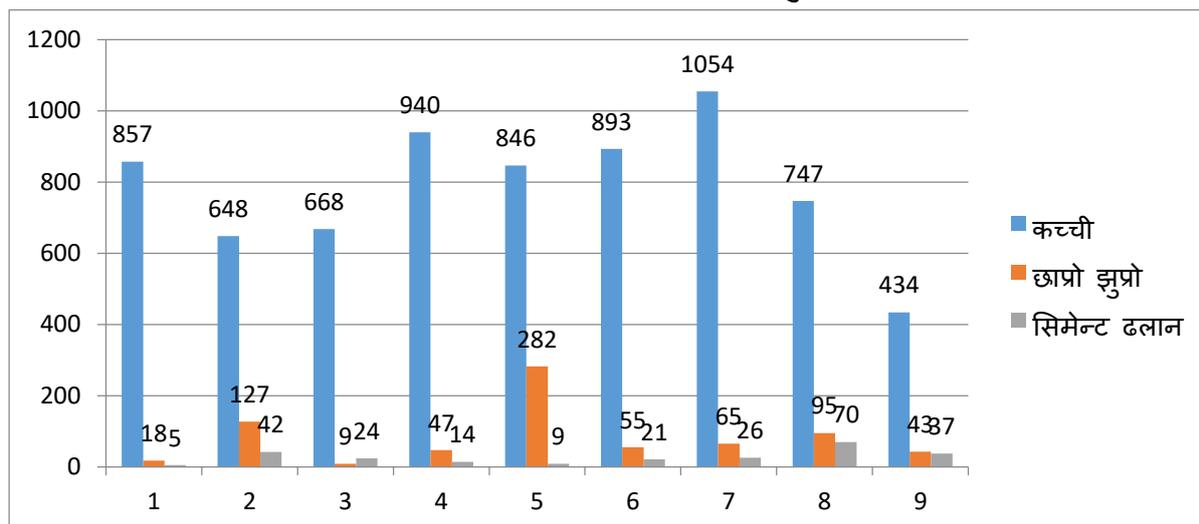
प्रस्तुत आँकडामा सबैभन्दा बढी अनिकाल हुने समय भनेको चैत्र देखि श्रावन सम्म रहेको छ जसमा ५७ प्रतिशत घरधुरी रहेको छ भने सहकाल हुने भाद्र देखि वैसाख सम्म दुखिएको छ। खाद्य सुरक्षाको लागि सस्तो समयमा विक्री गर्ने र महँगो समयमा खरिद गर्ने परिपाठिले खाद्य सुरक्षामा थप जटिलता थपिएको छ।

४.१.७ आवास संरचना विवरण

सर्वेक्षण अनुसार ८७.७५ प्रतिशत नगरवासीहरु ढुङ्गा माटोले निर्मित साधारण (कच्ची घरमा) बस्ने, ९.१७ प्रतिशत गोठघर (छाप्रा) मा बस्ने र ३.०७ प्रतिशत नगरवासी सिमेन्ट ढलानको पक्की घरमा बस्ने गरेको पाइयो। उपरोक्त विवरण तालिका ३० मा देखाइएको छ।

देशमा २०७२ को विनासकारी भुकम्पको कारण क्षति भएका आवसीय तथा संस्थागत भवनहरु निर्माणको क्रम चलि रहेको छ। आवसीय भवनहरु नेपाल सरकारले तोकिएको ढाँचामा निर्माण भएको छ र अधिकाँस माटो ढुङ्गाको घर निर्माण भएको छ भने केही आर.सि.सि र इट्टाको घर निर्माण भएको छ भने संस्थागत भवन तर्फ विद्यालयहरुमा भवन निर्माणको काम भएको छ। अधिकाँस घरहरु भुकम्प प्रतिरोधी बनेको छ भने मापदण्ड आउनु अघि बनेका कयौ घरहरुको भने भुकम्प प्रतिरोधी नभएको कारण पुन मर्मतको कार्य भइरहेको छ।

चित्र न १५ आवास संरचनाको किसिम अनुसारको संख्या

तालिका ३० घरको वनौट

वडा नं	कच्ची घर	छाप्रो घर	सिमेन्ट ढलान घर	कुल जम्मा
१	८५७	१८५	५	८८०
२	६४८	१२७	४२	८१७
३	६६८	९	२४	७०१
४	९४०	४७	१४	१००१
५	८४६	२८२	९	११३७
६	८९३	५५	२१	९६९
७	१०५४	६५	२६	११४५
८	७४७	९५	७०	९१२
९	४३४	४३	३७	५१४
कुल जम्मा	७०८७	७४९	२४८	८०७६
	८७.७५	९.१७	३.०७	

४.१.८ गरीबीको दर (गरीबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या)

नगरपालिकाका कुल घरपरिवारमध्ये २६.५८ प्रतिशत(१९०६) घरपरिवार गरीबीको रेखामुनी रहेको छ । वडागत रूपमा गरीबीको रेखामुनीको घरधुरी हेर्दा वडा नं १ मा ३५० घरधुरी (४७.६ प्रतिशत), वडा नं २ मा २१७ घरधुरी (२७.१ प्रतिशत), वडा नं ३ मा १४९ घरधुरी (२४.९ प्रतिशत), वडा नं ४ को ३४२ घरधुरी (३२.८ प्रतिशत), वडा नं ५ को २५७ घरधुरी (२७.६ प्रतिशत), वडा नं ६ को ८९ घरधुरी (१०.३ प्रतिशत), वडा नं ७ मा ३३९ घरधुरी (३५.७ प्रतिशत) वडा नं ८ मा १३९ घरधुरीको (१४.९ प्रतिशत) र वडा नं ९ को ४९ घरको (११.१ प्रतिशत) रहेको छ ।

वडागत घर धुरीको आधारमा हेर्दा वडा नं १ को कुल घरधुरीको ४७.६ प्रतिशत गरीवीको रेखामुखी रहेको छ भने सबै भन्दा कम वडा नं ६ को १०.३ प्रतिशत रहेको छ । वडागत गरीवीको प्रतिशतको अवस्था तालिका नं. ३१ मा दिइएको छ।

तालिका ३१ वडागत रुपमा गरीवीको रेखामुनी रहेको घरधुरी संख्या

वडा नं	नगरको कुल घरधुरीको आधारमा गरीवीका रेखामुनी	नगरको कुल गरीवीको रेखामुनीको प्रतिशत	वडाको गरीवी रेखामुनीको घरधुरी प्रतिशत
१	३५०	४.८८	४७.६
२	२१७	३.०३	२७.१
३	१४१	१.९७	२४.९
४	३४२	४.७७	३२.८
५	२५७	३.५८	२७.६
६	८९	१.२४	१०.३
७	३३१	४.६२	३५.७
८	१३९	१.९४	१४.९
९	४१	०.५७	११.१
जम्मा घरधुरी	१९०६	२६.५८	

४.१.५ आयात र निर्यातको अवस्था

रामेछाप जिल्लाको समग्र अवस्था हेर्दा मुख्य गरी मासु तथा अण्डामा आत्मनिर्भर भएको जिल्ला पशुसेवा कार्यालयको तथ्याङ्कले देखाएको छ तर जिल्लावाट निकासीको तुलनामा आयात निकै बढी रहेको छ । जिल्लावाट जुनार तथा जूस, केही गेडागुडि, पशुपक्षिहरु निर्यात भएको छ । अन्य सामानहरु भने वाहिरवाट आयात गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । यसै गरी आयत गर्नु पर्ने सामानहरुको मुख्य नाका भनेको सिन्धुलीको खुर्कोट र स्थानीय नाकाको रुपमा मन्थली रहेको छ भने सुनकोशी किनारमा सिन्धुली जिल्लाको विभिन्न गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरु पर्दछ । यस भन्दा अगाडी रामेछाप सिन्धुली सडक सञ्जालमा नजोडिएको बेला भने दोलखा जिल्ला तर्फको किर्ने र रामेछाप तर्फको देवीटार नाका संचालनमा रहेको थियो ।

४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादन अवस्था (काठ, खोटो, जडिवुटि, चुनढुङ्गा, मार्बल, स्लेट)

नगर भित्र रहेको वडा नं १, ४, ५, ६, ७, ८ मा सल्लाको रुख अन्य वडाको तुलनामा बढी रहेको छ । सामुदायिक वनमा रहेको सल्लाको रुखवाट खोटो निकाल्ने र सामुदायिक वन समुहले मनग्य आम्रदानी लिइ रहेको भए पनि सुख्खाको कारण र बढी खोटो दोहनको कारण रुखहरु विगत २ वर्ष यता अत्याधिक मात्रामा मरेको छ । सल्लाको रुख मरेपनि चौडापाते रुखहरु वृक्षारोपन गर्नु पर्ने र मरेको रुखहरुलाई फर्निचरसम्म पुर्याउन सके राम्रो आम्रदानी लिन सक्ने अवस्था छ जसको लागि

वाटो नपुगका ठाँउहरुमा व्यवसायिहरु, सामुदायिक वन र वडा तथा नगरवाट पहल गर्दा थप आम्दानीको श्रोत बढ्न सक्छ । जसको लागी प्राइभेट कम्पनी संग सम्बन्ध विस्तार गर्न थालिएको छ ।

साविक जिल्ला वन कार्यालय रामेछापमा नगरस्तरको अलगगै विवरण नरहेको र जिल्लाको समग्र विवरण हेर्दा रामेछाप, मन्थली, खाँडादेवी र सुनापाति गरी ६१ वटा सा.व.वाट ४७३६३० केजी खोटो निकाल्न सकिने, विगत ५ वर्षमा १३४३९४.६६ क्यू फिट काठ निकासी जिल्ला बाहिर भएको,हाल सम्म ६१ वटा सा.व. वाट १०९६०८२ केजी खोटो निकासी भएको र ८७३५१७०.५५ रकम सा.व. मा जम्मा भएको अभिलेखबाट देखिन्छ ।

यसैगरी गडतीर क्षेत्रमा खयरको राम्रो सम्भावना भएको र बजारमा पनि माग भएकोले प्राविधिक सल्लाहको आधारमा सदुपयोग गर्न सकिन्छ । यो नगरको वडा नं ४ र ५ मा अन्य वडाको तुलनामा खयरको वन बढी रहेको छ । यसै गरी सामुदायिक वनमा रहेको पाखनभेद, कुरीलो जस्ता लोप हुन लागेको जडिवुटिलाई संरक्षण गर्न आवश्यक रहेको छ भने भिरालो जमिनहरुमा अमृसो तथा वाँस रोपन गर्न सकेमा थप हरियाली कायम गरी वातावरणलाई स्वच्छ राख्नमा सहयोग पुगेको पाईन्छ ।

प्राकृतिक रुपमा खानी नै सञ्चालन गरि रहेको कुनै पनि उद्योग नभए पनि नगरभित्र वालुवा, गिटी, चुन ढुङ्गा, मार्बलको कच्चा पदार्थ, गाह्रो लगाउने ढुङ्गा, छाना छाउने ढुङ्गाखानी सञ्चालन भएको छ तर फलाम तथा तामा जस्ता कच्चा पदार्थको खानीको विषयमा पुरानो खानी भएका वडा नं २, ३, ४ मा थप अनुसन्धान गरिनु आवश्यक छ ।

४.१.११. रोजगार सम्बन्धी विवरण

केन्द्रिय तथ्यांक विभागको श्रम सर्वेक्षण २०६४ को अनुशरण गर्दै रोजगार सम्बन्धि विवरणलाई रोजगार, अर्ध रोजगार र तीनको प्रकृति खुल्ने गरी विवरण संकलन गरिएको थियो ।यसमा बाह्रै महिना काम गरिरहेकोलाइ पुर्ण रोजगार, वर्षमा १ महिना पनि आर्थिक रुपमा सकृय छैन वा आम्दानी हुने कुनै काम गर्ने अवसर नभएकालाई पुर्ण बेरोजगार,वर्षको ३ महिना भन्दा कम काम पाउनेलाइ अक्सर बेरोजगार र ३ देखी ६ महिना भन्दा काम पाउनेलाइ अर्ध रोजगार, ६ देखी ९महिना काम पाउनेलाइ अक्सर रोजगार भनी वर्गीकरण गरी रोजगारीको अवस्थाको सर्वेक्षण गरीएको थियो । कुनै व्यक्ति रोजगारीको खोजी वा चाहना नै छैन जस्तो विद्यार्थी,गृहणी, बृद्ध हरुलाइ उल्लेख नभएको वा रोजगारीको खोजीमा नरहेको महलमा राखी विप्लेषण गरिएको छ ।सर्वेक्षण अनुसार ६५.३३ प्रतिशत नागरिक श्रमको खोजीमा रहने अवस्थामा छैनन्, ११ प्रतिशत पुर्ण रोजगारमा रहेका, ९.०७ प्रतिशत पुर्ण बेरोजगारमा र बाकी विभिन्न रोजगारको स्थितीमा रहेको देखिन्छ जसको विवरण तालिका ३२ मा देखाईको छ ।

तालिका ३२ रोजगारको स्थिती

वडा नं	पुर्ण बेरोजगार (१ महिना भन्दा कम सकृय)	अक्सर बेराजगार (१ देखि ३ महिना काम पाउने)	अर्ध रोजगार (३ देखि ६ महिना काम पाउने)	अक्सर रोजगार (६ देखि ९ महिना काम पाउने)	पुर्ण रोजगार (१२ महिना काम पाउने)	उल्लेख नभएको र रोजगारीको खोजीमा नरहेको	जम्मा
१	६३	२६६	६०६	२७३	१३७	२३०५	३६५०
२	८९२	७९	३२२	२७९	११८	२९५७	४६४७
३	१२२	११	२२	१२५	६६२	१४१०	२३५२
४	६०	६१	७०८	१०११	५३९	३४७३	५८५२
५	२	३०	१०		३५	५९२४	६००१
६	२६	२७	११५	८०७	२११	३५२७	४७१३
७	१४६७	२८	१६	५८	१०७४	३१०९	५७५२
८	४३०	६०	४२९	४५५	१४०२	२०९३	४८६९
९	५८०	१०१	७५	२३	९१	१४१७	२२८७
जम्मा	३६४२	६६३	२३०३	३०३१	४२६९	२६२१५	४०१२३
	९.०७	१.६५	७.७३	७.५५	१०.६३	६५.३३	

त्यसै गरी श्रम तथा रोजगार प्राप्त स्थान, किसिमका हिसाबले रोजगारीको विवरण तालिका ३३ मा दिइएको छ । नतिजा अनुसार ३७ प्रतिशत आर्थिक कृयाकलापमा संलग्न रहेको, २४ प्रतिशत जिल्ला भित्र, १८ प्रतिशत वैदेशिक रोजगार (तेश्रो मुलुकमा) २४ प्रतिशत जिल्ला भित्र र १३ प्रतिशत जिल्ला बाहिर श्रम गर्दछन् जसको विवरण तालिका ३३ मा दिइएको छ ।

तालिका ३३ स्थान अनुसारको रोजगार संख्या

श्रम तथा रोजगारी	संख्या	प्रतिशत
पुर्ण बेरोजगार जनसंख्या	३६४२	९
कुल परिवार मध्ये ज्यालादारी (आर्थिक कृयाकलाप)मासंलग्न घर परिवार	२६८०	३७
ज्यालादारी गर्ने घर परिवार मध्ये जिल्लाभित्र ज्यालादारी गर्ने घर परिवार	१७३७	२४
ज्यालादारी गर्ने घर परिवार मध्यजिल्ला बाहिर ज्यालादारी कामगर्ने परिवार	९४३	१३
कुल परिवार मध्ये वैदेशिक रोजगारी (तेश्रो मुलुकमा)	१३५४	१८
कुल परिवार मध्ये तलब पेन्सनलिने घरपरिवार	१२७६	१७
कुल परिवार मध्ये घरायसी गैर गैह्र कृषिकार्य उद्यम व्यवसाय	३६०	५

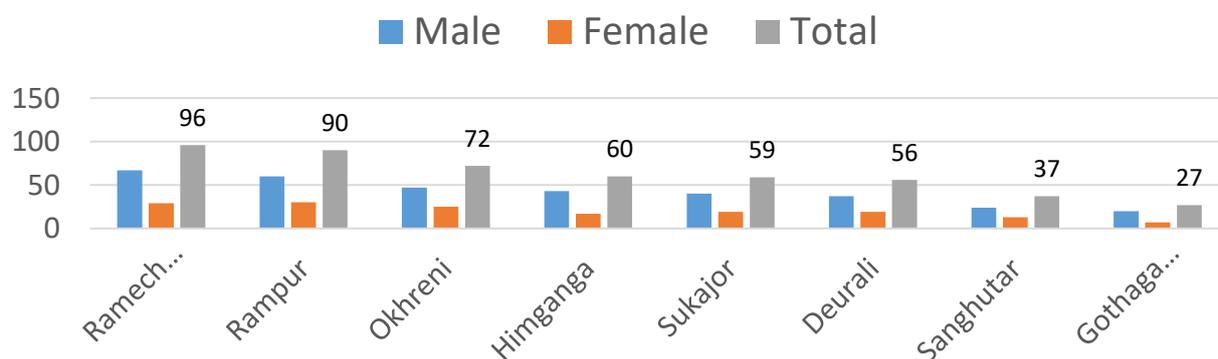
४.१.१२ वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको विवरण

नगरपालिकामा रहेका मध्ये काम तथा रोजगारीको सिलसिलामा देशबाहिर जानेको जम्मा संख्या २४३७ रहेको सर्भेक्षणले देखाएको छ । विदेश जानेहरूमा सबैभन्दा बढी ५५ दशमलव ५६ प्रतिशत खाडी मुलुक गएका छन् भने २८ दशमलव १९ प्रतिशत एशियन देशहरूमा र बाँकी युरोप, अमेरिका तथा अष्ट्रेलिया तर्फ गएको देखिन्छ । नगरपालिका क्षेत्रबाट कामको लागि विदेशमा जानेहरूको संख्या तालिका नं. ३४ (क) मा दिइएको छ । यसमा भारत जाने र भारतको वाटो भएर अन्य देशमा लुकिछिपी रूपमा जानेको संख्या उल्लेख गरिएको छैन ।

तालिका ३४ (क) वडा अनुसार २०७४ सालमा पासपोर्ट बनाउने संख्या

श्रम तथा रोजगारी	संख्या	प्रतिशत
वैदेशिक रोजगारी (तेश्रो मुलुक) जाने घरपरिवार	१३५४	५५.५६
एसियन देश	६८७	२८.१९
अस्ट्रेलीयन देश	३५	१.४४
युरोप देश	३१०	१२.७२
अमेरीका	५१	२.०९
जम्मा	२४३७	१००

चित्र न १६ वडागत रूपमा पासपोर्ट बनाउने संख्या

(श्रोत : २०७४ सालको सामी हेल्भेटास/चा.से.स. प्रतिवेदन)

माथीको तथ्यांक अनुसार विदेश जानका लागि पासपोर्ट बनाउनेको संख्या पनि नगरपालिका क्षेत्रभित्र बढ्दै गएको छ । २०७४ सालको तथ्याङ्क हेर्दा उक्त वर्षमा ४९७ जनाले पासपोर्ट बनाएको देखिन्छ । नगरपालिका भित्रबाट पासपोर्ट बनाउनेमा सबैभन्दा बढी रामेछापका ९६ जना र सबैभन्दा कम गोठगाउँका २७ जना रहेका छन् । माथीको तालिकामा रामेछाप भन्नाले हालको वडा नं ८ र ९ लाई गणना गरिएको छ ।

यस्तै नगर भित्रबाट वैदेशिक रोजगारीका लागि परामर्श लगाएतका सेवा लिएकाहरुको विगत ४ वर्षको विवरण हेर्दा सबैभन्दा बढी सूचना तथा परामर्श सेवा लिनेको संख्या देखिन्छ, भने निशुल्क सीप सिक्नेको संख्या ४२, व्यक्तिगत मनोसामाजिक परामर्श लिनेको संख्या ६२, समुहगत मनोसामाजिक परामर्श लिनेको संख्या १४२, वित्तीय साक्षरता सम्बन्धी परामर्श लिने तथा अभिमुखीकरणमा सहभागी हुनेको संख्या १५११ छ । विषयगत परामर्श लिनेको संख्या तालिका नं. ३४ क मा दिइएको छ ।

तालिका ३४ (ख) बैदेशिक रोजगारीको लागि परामर्श सेवा लिन गएका संख्या

पालिका	सूचना तथा परामर्श	निःशुल्क सीप	व्यक्तिगत मनो सामाजिक परामर्श	समुहगत मनो सामाजिक परामर्श	वित्तीय साक्षरता	विद्यालय अभिमुखिकरण
रामेछाप	२८९९	४२	६२	१४२	३३७	१५११

४.१.१३ सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण

सुकुम्बासीको समस्या यस नगरपालिकामा छैन । यसअघि नगरको वडा नं. ७ सुकाजोरको विर्तामा सुकुम्बासी परिवार रहेकोमा हाल उक्त सुकुम्बासीहरूलाई जग्गा ब्यवस्थापन गरी सकिएको अवस्था भएकोले नगरपालिकाको अभिलेखमा सुकुम्बासी देखिएको छैन ।

४.१.१४ श्रोत नक्सा

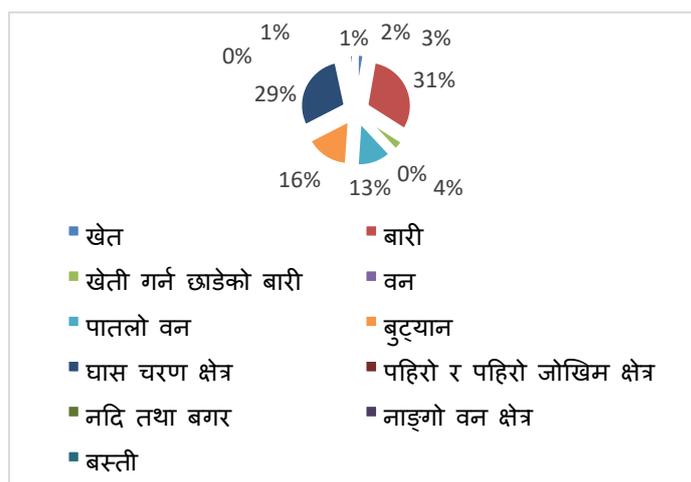
श्रम तथा रोजगारी गर्ने संख्याका आधारमा साविकको वडा अनुसारको विवरण चार्ट १६ मा देखाइएको छ ।

४.२. भू उपयोग तथा स्वामित्व

४.२.१ वर्तमान भू उपयोग

नगर भित्रको वर्तमान भू उपयोगको अवस्था विश्लेषण गर्दा करीव ३८ प्रतिशत खेती गरेको जमिन ६० प्रतिशत वन क्षेत्र, १ प्रतिशत भिरपाखा र १ प्रतिशत वस्ती रहेको देखिन्छ । खेती गरीरहेको जमिन मध्ये ३८.१ प्रतिशत मध्ये ३ प्रतिशत खेत, ३१ प्रतिशत वारी र ४ प्रतिशत खेतिगर्न छाडेको बाँझो जग्गा देखिन्छ। त्यसैगरी कुल भू भागको ६० प्रतिशत वन क्षेत्रले ढाकेकोमा १३ (२६२१हे.) प्रतिशत घना वन १६ प्रतिशत पातलो वन (३३१३), ३० प्रतिशत वुट्यान क्षेत्र (५९१९) र १ प्रतिशत ३७ हे.चरण क्षेत्र देखिन्छ जसको विवरण तपशिलमा उल्लेख गरिएको छ ।

चित्र न १७ वर्तमान भुउपयोग

तालिका ३५: नगर भित्रको वर्तमान भू उपयोगको अवस्था

जग्गाको किसीम	वडा न १	वडा न २	वडा न ३	वडा न ४	वडा न ५	वडा न ६	वडा न ७	वडा न ८	वडा न ९	जम्मा	प्रतिशत	समहगत प्रतिशत
खेत	९५	५६.२	२७	१०५	४३.५६	२८.३२	१३९.९	१८.५६	४०.२८	५५३.८८	३	३८
बारी	४३३.३६	७९४.७	३६५.१	९४७.८	१०९३	७४०.८	७९६.३	७५१.९	४१५.६	६३३९	३१	
खेती गर्न छाडेकोबाँजो बारी	४५.६४	४३.७२	२४.८	७६.६४	४२.४	१७०.९	१८६.६	१८४.९	३१.७२	८०७.४	४	
नाङ्गो वन क्षेत्र	०.२	४.९२	०	०	०.९२	०	०	३.७२	२.३६	१२.१२	०	६०
वन	२२८.२	१७२.२	१७९.२	६३४.७	३४८.२	४९३.३	२४८.३	२५६	६१.७२	२६२१.८	१३	
पातलो वन	२५.४४	१९३.६	५७.८	८४३.२	८२८.३	४८६.७	३४२.७	३५८.७	१७६.४	३३१३	१६	
बुट्यान	१६५.२	४१४	२४०.६	७९.६	१२८०	५७५.५	१०५१	७९२.२	६१२.२	५९१९.३	२९	
घाँस चरण क्षेत्र	१२.७२	६.९६	०	१.७६	०	८.२४	०	७.६	०	३७.२८	०	
पहिरो जोखिम क्षेत्र	२३.०४	१४.५२	०.२४	१७.९२	५२.२	५०.१२	२५.६	९.६४	०	१९३.३२	१	
नदी तथा बगर	९.५६	८.०४	७.१२	५३.१२	८२.७६	१२.२८	७६.५२	४७.८८	४४.२	३४१.४८	२	१
बस्ती	२.६४	५.१२	२.९२	२२.१६	१३.८	६.८४	१८.३२	२६	८.४४	१०६.३२	१	१
जम्मा	१०४१	१७१४	९०५	३४९५	३७८६	२५६९	२८८५	२४५७	१३९३	२०२४५	१००	१००

श्रोत, नापी विभाग, २०१४

४.२.२ भू स्वामित्व

नगरपालिकामा व्यक्तिगत रूपमा उपयोग गरिने जग्गामा बारी, खेत र पाखोवारी नै हुन् । तथ्याङ्क अनुसार नगरपालिकामा कुल जग्गा मध्ये ४९ प्रतिशत घरधुरीको बारी, २२ प्रतिशत घरधुरीको सिचाइ युक्त खेत र २९ प्रतिशत घरधुरीको खरपाखो रहेका देखिन्छ । उपयोग गरिएको जग्गामा सबै भन्दा बढी जमिन वडा नं ४ मा देखिएको छ भने सबै भन्दा कम वडा नं ९ मा देखिएको छ । वडागत रूपमा उपयोग गरिएको जग्गाको अवस्था तालिका नं. ३६ मा दिइएको छ ।

तालिका ३६ स्वामित्वका आधारमा जग्गाको किसिम

वडा नं	बारी	खेत	पाखो	जम्मा	कुल जम्मा घरधुरी
१	७१७	६०१	३८६	१७०४	७३५
२	७३३	५८६	५५१	१८७०	८०२
३	५२५	४४६	२७२	१२४३	५६६
४	१००४	६१३	५३२	२१४९	१०४३
५	९२६	१३२	३	१०६१	९३१
६	८३७	२०६	७६०	१८०३	८६५
७	८९२	३२४	६२५	१८४१	९२७
८	८५८	१०३	५२४	१४८५	९३४
९	३३७	९०	३१५	७४२	३६८
कुल जम्मा	६८२९	३१०१	३९६८	१३८९८	७१७१
प्रतिशत	४९.१३	२२.३१	२८.५५	१००	

श्रोत : घरधुरी सर्भेक्षण २०७५

४.२.३ जग्गा उपयोगको आधारमा परिवार संख्या

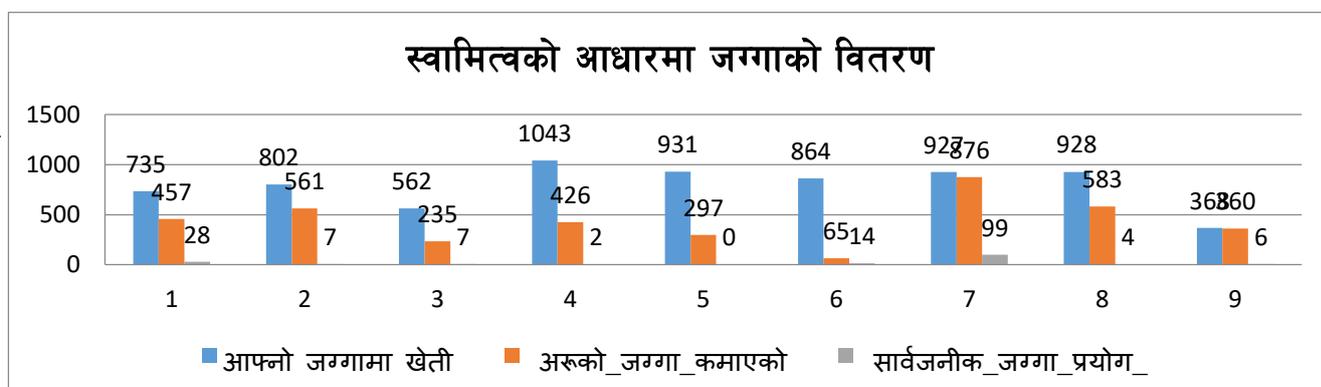
नगरपालिका भित्र आफ्नो जग्गा आफैले कमाउने ६४ प्रतिशत रहेका छन् भने अरुको जग्गा पनि कमाउने प्रतिशत ३४ रहेको छ । यसैगरी १५० परिवारले सार्वजनिक जग्गा पनि उपयोग गरेका छन् । नगरको जग्गा घरधुरी ७१७१ भए पनि यस तथ्याङ्कमा जग्गा जमिन उपभोग गर्ने घरधुरीको संख्या बढेको छ । आफ्नो घरपरिवारको नाममा रहेको जग्गा जमिन सबैभन्दा बढी हुने वडा नं ४ हो भने सबै भन्दा कम भएको वडा नं ९ हो । यसैगरी अरुको जग्गा कमाउनेको बढी संख्या वडा नं ७ मा रहेको छ । यस्तै सार्वजनिक जग्गाको प्रयोग बढी गर्ने घरधुरी वडा नं पनि ७ नै देखिएको छ । यसमा सुकुम्वासीलाई सरकारी जग्गा वितरण गरेका कारणले पनि यसो हुन सक्छ । सार्वजनिक जग्गा प्रयोग नगर्ने घरधुरी भएको वडा ५ नं रहेको देखिएको छ । जग्गा उपयोगको विवरण तालिका नं. ३७ मा दिइएको छ ।

तालिका न ३७ स्वामित्वको आधारमा जग्गाको वितरण

वडा नं	आफ्नो जग्गामा खेति	अरुको जग्गा कमाएको	सार्वजनिक जग्गाका प्रयोग	सबैखाले जग्गा भएको घरधुरी
१	७३५	४५७	२८	१२२०
२	८०२	५६१	७	१३७०
३	५६२	२३५	७	८०४
४	१०४३	४२६	२	१४७१
५	९३१	२९७	०	१२२८
६	८६४	६५	१४	९४३
७	९२७	८७६	९९	१९०२
८	९२८	५८३	४	१५१५
९	३६८	३६०	६	७३४
जम्मा	७१६०	३८६०	१६७	१११८७
प्रतिशत	६४.००	३४.५०	१.५०	

श्रोत : घरधुरी समेक्षण २०७५

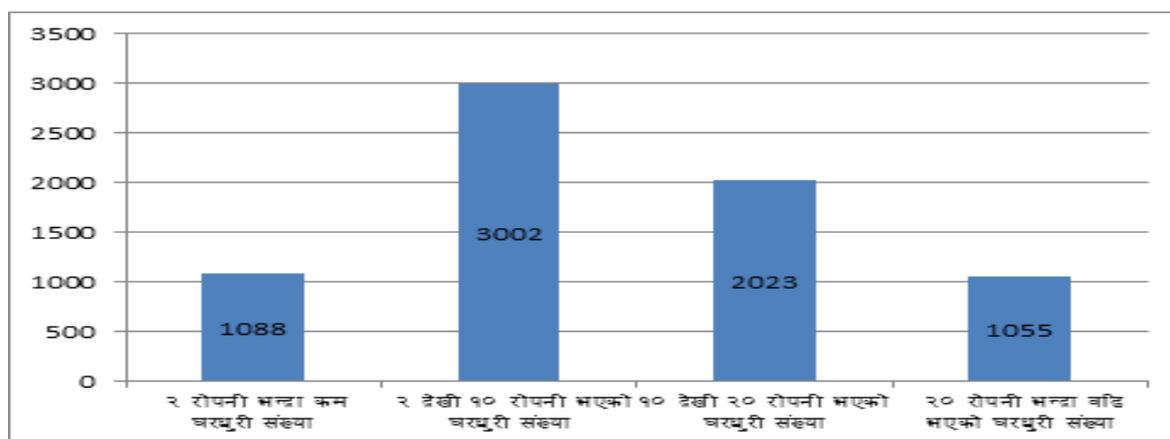
चित्र न १८ स्वामित्वको आधारमा जग्गाको वितरण

जग्गाको स्वामित्वको अवस्था

नगरपालिका भित्र रहेका आफ्नो जग्गा २ रोपनीसम्म हुने परिवार संख्या १०८८ रहेको छ । यो नगरको कूल घरधुरीको १५ प्रतिशत हुन आउँछ । यसैगरी २ देखि १० रोपनीसम्म निजी जग्गा हुने घर परिवार ३००२ अर्थात ४२ प्रतिशत, १० देखि २० रोपनी सम्म हुने घरपरिवार २०२३ अर्थात २८ प्रतिशत र २० रोपनीभन्दा बढी हुने घरपरिवार १०५८ अर्थात १५ प्रतिशत रहेको सर्भेक्षणले देखाएको छ । जग्गाको स्वामित्वको अवस्था चित्र नं. १९ मा दिइएको छ।

चित्र नं. १९ जग्गाको स्वामित्वका आधारमा परिवार संख्या

आफ्नो नाममा भएको खेति गरीरहेको जमिन ८० हजार ५६ रोपनी देखिएको छ भने यसबैट खेत र वारी गरी १३ हजार ७ सय ६५ रोपनी जग्गा खेतियोग्य भएर पनि वाँभो रहेको देखिएको छ । जुन १७ प्रतिशत हो । वाँभोको रुपमा खरपाखाहरु को क्षेत्रफल भने १४ हजार ९ सय ७१ रोपनी छ । जग्गा जमिनमा खडेरीको कारण उत्पादन कम हुने भएको ३८६१ घरधुरीले अरुको जग्गा समेत अधिया तथा ठेक्कामा कमाएको देखिन्छ । खेतहरुमा पानीको उचित सुविधा नभएको कारण वर्षमा २ वाली मात्र उत्पादन हुने स्थानहरु अधिकाँस रहेको छ । यस्तै वाँभो वारी तथा खेत रहने क्रम दिनानुदिन बढी रहेको छ जसको मुख्य कारणमा खेतिपातिको न्युन आय, व्यवसायिक रुपमा लैजान नसक्नु, काम गर्न सक्ने क्षमतावान युवाहरु पलायन हुन र वजारको व्यवस्थापनको कमीको कारण पनि खेतियोग्य जग्गाहरु वाँभो वन्दै गएको छ । माटोको प्रकारमा साँघुटारमा पाँगो माटो र वलाउटे तथा रातो माटो भएको ठाँउहरुमा सुकाजोर, रामेछाप रहेको छ ।

४.२.३ वाँभोजमिन सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाकाको वडाहरुमा जम्मा रहेको खेतियोग्य जमिन ८० हजार ५६ मध्ये १७ प्रतिशत जमिन वाँभो रुपमा रहेको छ भने यो खेतियोग्य भन्दा बाहेक अन्य वाँभो रहेको जमिन १९ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका न ३८ वाभो जग्गा रहेको विवरण

जग्गाको किसिम	वडा न १	वडा न २	वडा न ३	वडा न ४	वडा न ५	वडा न ६	वडा न ७	वडा न ८	वडा न ९	जम्मा	प्रतिशत
खेती गर्न छाडेकोबाँजो वारी	४५.६४	४३.७२	२४.८८	७६.६४	४२.४८	१७०.९	१८६.६	१८४.९	३१.७२	८०७.४४	४

श्रोत : स्थलगत सर्भेक्षण २०७५

४.३ कृषि तथा पशु विकास

४.३.१.सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धि विवरण

रामेछाप नगरपालिका भित्र पर्यटन तथा आर्थिक हिसावले महत्व राख्ने मुख्यत ताराखसे पोखरी र मालागिरी पोखरी रहेको छ भने रामेछाप ३ को साघुटारमा माछापालनका पोखरीहरु रहेको छ । यसका साथै नगरपालिकाको विभिन्न स्थानहरुमा वर्षातको याममा वगेको पानी जम्मा गरि पानी रिचार्ज गर्ने कामको लागि र वस्तुभाउको लागि पानीको लागि पिउनकोलागि प्रयोगमा आएको छ । यस्ता सामान्य सार्वजनिक पोखरीहरु ग्रामिण क्षेत्रमा वनेको सडक र खेलमैदानको अभावमा खेलमैदान निर्माणको कारणले कयौ पोखरी तथा आहालहरु पुरिएर नष्ट भएको छ । यस प्रकारको आहाल तथा पोखरीहरु वस्तीको नजिकमा मात्र होइन कि जङ्गलको वीचमा र सम्म परेको क्षेत्रहरुमा समेत निर्माण गरिनु आवश्यक छ । जसको कारण पानीको रिचार्ज भई हरीयालीमा वृद्धि मात्र होइन कि पानीको मुहानहरुमा पुन पानी पलाउन सक्ने सम्भावनाबढी हुन्छ ।

४.३.२. सिचाई सुविधाको उपलब्धता विवरण

नगरको कुल भु भाग २०२४५ हे. क्षेत्रफल मध्ये ५५४.० हे अर्थाथ करिब ३ प्रतिशत भु भागमा सिचाइ सेवा विस्तार भएको देखिएको छ ।यी क्षेत्रमा वर्षको कुनै न कुनै महिना सिचाई पुगेपनि पानीकोनियमित र पर्याप्त आपूर्ति भने भएको छैन । नगरपालिकामा भएको मुख्य खेतको रुपमा रहेको क्षेत्रहरुमा विगत १० वर्षयता पानीको अपर्याप्ताको कारण उत्पादनमा गिरावट आएको छ । यस्ता खेतहरुमा पानीको लागि किसानहरुले विभिन्न वैकल्पीक व्यवस्था गरेको पाइएको छ । यस्तै नगरपालिकामा रहेको जम्मा ७१७१ घरघुरी मध्ये ३१०१ घरघुरीको खेत रहेको छ जुन घरघुरी संख्याको हिसावले जमिन ४३ प्रतिशत हो तर वाँभो वस्ने जग्गामा पनि केही भाग अंश खेतको पनि रहेको छ । मुख्यतया खेत हुने क्षेत्रहरु गोठगाउँ, साघुटार, देउराली, हिमगङ्गा, रामपुरर सुकाजोरको विर्तामा खेतहरु अन्यको तुलनामा बढी रहेको छ । सिचाइको अवस्थाको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका न ३९ सिचाई सुविधा र श्रोतको उपलब्धता विवरण

वडा नं	साविक गाविस	खेत भएको स्थान	पानीको श्रोत	सिचाईको उपलब्धता
१	गोठगाउँ	शेरावेसी लखुखोला	लोखू खोला गोगने	सामान्य पुगेको
२	देउराली	फलाटे, सेराखोला	फलाटेखोला सेराखोला	सामान्य पुगेको
३	साँघुटार	साँघुटार वेसी	लिखुखोला	पर्याप्त
४	हिमगंगा	फेमेटार, गाडटार, फोन्दी वेसी, जलजल, घोप्टेखोला, टुनबोटे र गिजनटार, फलाटेखोला, पाम्तीटार, फेमेटार, सिम्ले, वोक्से, गिद्वेवगर, लखनटार	लिखु, फोन्दीखोला, घोप्टेखोला	फोन्दीखोलाको पानी अपर्याप्तता
५	रामपुर	हाडेटार, वेतिखोरिया, करमटार, मंसलीघाट, वाह्रथान, चुकियावेसी	फोन्दीखोला, गुर्मखोला, करमटार, सुनकोशी, भार्तिखोला	सुनकोशीवाहेकको पानी अपर्याप्तता
७	सुकाजोर	विर्ता तथा धनेघाट	सुनकोशी	अपर्याप्तता

४.३.३. सिचाईको श्रोत सम्बन्धि विवरण

सिचाईको लागि मुख्य श्रोत भनेको कुलोवाट ल्याइने पानी नै हो जुन साना तथा ठुला खोलाहरुवाट खेतसम्म कुलो तथा पाइपवाट ल्याइएको छ। नगरमा रहेका कयौ खेतहरु वाँझै अवस्थामा रहेको छ पानी अभावको कारण तर कोशी तथा लिखु नजिकमा भएका खेतमा लिफ्टवाट सिचाई गर्न सकिएमा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न सकिन्छ। सिचाइ सम्बन्धी थप विवरण माथीको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

४.३.४. कृषि उत्पादन सम्बन्धि विवरण

नगरपालिकामा सबै भन्दा बढी उत्पादन हुने खाद्यान्नवाली मकै हो। मकैपछि धान, कोदो र गहुँ उत्पादन हुने गरेको छ। तरकारी, फलफूल तथा मसलावालीको खेति गर्ने गरिएको छ। नगरभित्र दलहन तथा गोडागुडी पनि उल्लेख्य रुपमा उत्पादन हुने गरेको छ। पछिल्लो समयमा आयआर्जन हुने भएकोले तरकारी खेति र फलफूल खेति विस्तारै वृद्धि हुन थालेको देखिएको छ। उत्पादनको हिसावले सबैभन्दा बढी तरकारी खेति गर्ने वडा नं ६ ओखेनी रहेको छ भने गोडागुडीको उत्पादनको हिसावले रामपुर, हिमगंगा र सुकाजोर तथा मकै उत्पादनको हिसावले साँघुटार, देउराली, रामेछाप, हिमगङ्गा, रामपुर र सुकाजोर रहेका छन्। धान उत्पादनको हिसावले साँघुटार हिमगङ्गा, रामपुर, देउराली र सुकाजोर प्रमुख धान उत्पादन क्षेत्र हुन्। यसैगरी फलफूल उत्पादन बढी हुने क्षेत्र ओखेनी र सुकाजोर हुन् भने ओखेनी र सुकाजोरलाई जुनारको पकेट क्षेत्रको रुपमा लिन सकिन्छ। खाद्यान्न तथा तरकारी वालीको अवस्था तालिका नं. ४० मा दिइएको छ

तालिका न ४० वाली तथा फलफुल उत्पादनको विवरण (वार्षिक)

वडा नं	अन्न वाली (मुरी)	तरकारी वाली (केजी)	तेलहन वाली (पाथी)	दलहन वाली (पाथी)	नगदेवाली (केजी)	फलफुल खेती (केजी)
१	६१३१	५९११	६०	८९	१००	५८५
२	८११३	९१३१७	३५३	२१७५	२५२५	१५२२८
३	६३८६	५८०९	१८३	१७६९		३२
४	१५०३२	१०६८०	२७८	१४११०	२३३	४०५४
५	५८९१	२०५	५	१२९८४		५०५३०
६	६५२४	१३९७५	१००५	३४५०	३६	४२७३१
७	५९१८	२०५९	१२५८	२३३८	५८३	३८९१६
८	५३६४	२०२१८	१४३१	४०९८	४६४	१५४१४
९	३१७०	३९१	२६६	४५६	११६५	५
जम्मा	६२५२९	१५०५६५	४८३९	४१४६९	५१०६	१६७४९५

श्रोत : घरघुरी सर्भेक्षण २०७५

माथीको तालिका अनुसार अन्नवालीको उत्पादन बढी देखिएको छ जुन मुरीमा मापन गरिएको छ । त्यसैगरी फलफुलमा जुनार, खुर्पानी तथा अमिलो जातको फलफुल बढी देखिएको छ । यसैगरी गेडागुडिको पनि उत्पादन राम्रो देखिएको छ । तरकारी खेतिको पनि सम्भावना पनि राम्रो रहेको छ ।

४.३.५. पशुपक्षिजन्य उत्पादन सम्बन्धि विवरण

नगरपालिकाको विभिन्न वडाहरूमा रहेको पशुपालन मध्ये वाखापालनको संख्या अधिक रहेको पाइएको छ । त्यसभन्दा पछि गाई गोरु र तेश्रोमा भैसी पालन रहेका पाइएको छ । अत यस नगरपालिकामा पशुपालनवाट सबैभन्दा बढी आम्दानी लिने पशु विक्री भनेको भैसी पालन हो तर छोटो समयमा बढी आम्दानी लिने पशुपालन भनेको वाखापालन हो । वाखा पालनको लागी डाले घाँस र चरण क्षेत्रको समेत राम्रो व्यवस्था रहेको पाइएको छ । खासगरी घमाइलो जग्गा र चरणको राम्रो क्षेत्र भएको सुनकोशी तथा लिखु गड्तीरमा वाखापालनको राम्रो संभावना देखिएको छ र कयौ कृषकहरूले आफ्नै लगानीमा व्यवसायिक रूपमा वाखा पालन गरिरहेको पाइएको छ ।

तालिका नं. ४१ पशुपक्षिको संख्यात्मक विवरण

वडा नं	कुखुरा हाँस स्थानीय	गाइगोरु वाछावाछी	राँगा भैसि पाडापाडी	वाखा भेडा खसी वोका	वोइलर (व्यवसायिक)	सुंगुर वंगर	कुल जम्मा
१	३९८	८७८	४६३	२१४६	२८२५९	४	३२१४८
२	२९०६	११६८	६०५	३१०२	७९५०	८६	१५८१७
३	९७१२	७३५	३९०	२०५६	२०२४०५	३	२१५३०१
४	२८७३	२२१०	७६७	४७९०	२४१३७	१४०	३४९१७
५	३९७५	१५८९	६६५	४८५६	१५३५	१४५	१२७६५
६	६१३५	१२५८	६६९	३८७३	१५५०	१५५	१३६४०
७	१३८७४	१७००	५८६	४१४४	२५३०८५	२३६	२७३६२५
८	६७०२	१३७१	२९७	३१८३	२११९८०	२०७	२२३७४०

तेलहनवाली, तरकारी तथा फलफुल वाली मध्ये सबैभन्दा बढी हुने अन्नवालीहरुमा लाग्ने प्रमुख रोग किराहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका न ४२ खेत वारीमा लाग्ने प्रमुख रोग,किरा तथा नियन्त्रणका उपायहरु

क्र.स.	वाली	प्रमुख रोगहरु	प्रमुख कीराहरु	नियन्त्रणका उपायहरु
१	धान	मरुवा, फेद कुहिने, खैरा र नेक ल्वाष्ट	पात वेरुवा, पतेरो, गवारो, फड्के, रिठ्ठेकीरा, विराली कीरा, राइस हिस्पा	विभिन्न वालीमा लाग्ने रोग तथा किरा व्यवस्थापनका लागि यस कार्यालयबाट समस्या निदान अभियान आर्कस्मिक वाली संरक्षण सेवा कार्यक्रम अन्तरगत रूग किरा व्यवस्थापन गरिएको छ ।
२	मकै	डाठ कुहिने, घोगा कुहिने	खुम्रेकीरा, फेद काटने, फौजी कीरा	
३	गहुँ	सिंदुरे, कालोपोके	लाही, भण्डारणको घुन	
४	कोदो	मरुवा	गवारो, खुम्रे	
५	आलु	लेट ब्लाइट, अलि ब्लाइट, ओइलाउने	रातो कमिला, खुम्रे, पुतली, फेदकटुवा, धमिरा	
६	तरकारी	वेर्ना कुहिने, थोप्ने रोग, खराने रोग, फल कुहिने, ओईलाउने, मोजाइक भाइरस	रातो कमिला, हरियो पतेरो, धमिरा, लाही, फेदकटुवा, इटबुट्टे पुतली	
७	फलफुल	फेद कुहिने, जरा कुहिन, खराने, सुटी मोल्ड	कत्लेकीरा, पात खन्ने कीरा, पतेरो, मधुवा, गवारो, फल कुहाउने औसा, लाही	

४.३.७. फलफुल तरकारीमा लाग्ने रोग कीराहरु

क्षेत्रगत रुपमा हेर्दा माथिल्लो भेगमा जुनार, कागती र अमिलो जातका फलफुल उत्पादन भइरहेको छ । नगरक्षेत्रमा व्यवसायिक रुपमा जुनारको खेति गरी यसबाट उत्पादन हुने जुस तथा स्क्वास जिल्लाकै अन्यत्र स्थानहरु, छिमेकी जिल्ला तथा काठमाण्डौमा पनि निकासी हुने गरेको छ । विगत केही समययता जुनारको उत्पादन राम्रो भए पनि फलमा किरा लाग्ने समस्या रहेको छ । यस्तै नगरका तल्लो भेगमा आँप, लिची, मेवा, अनार, केरा जस्ता फलफुलको उत्पादन भइरहेको छ भने यसले अझै व्यवसायिक रुपमा भने लिइसकेको छैन ।

फलफूलमा फल कुहिने, व्याक्टेरिया, दुसी जस्ता रोगहरुको बढी प्रकोप भएको देखिन्छ । त्यस्तै तरकारी वालीमा पनि भाइरस तथा व्याक्टेरियाको कारण समस्या देखिएको छ । समयमै उपचारको लागि दक्ष जनशक्ति तथा औषधीको व्यवस्थापन हुन नसक्नु र सरुवा रोगको कारण यो समस्या जटिल बन्दै गएको अवस्था छ । फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोगको विवरण तालिका नं ४३ मा दिइएको छ ।

तालिका न ४३ फलफूल तरकारीमा लाग्ने रोग कीराहरु

वालीको प्रकार	वालीको नाम	वालीमा लाग्ने प्रमुख रोग तथा कीराहरु	वाह्य परजीविहरु
फलफूल वाली	जुनार	फल सानैमा भर्ने, फल कुहिने, फेद कुहिन, टुप्पा सुक्ने	पतेरो
	कागती	फल सानैमा भर्ने, फल कुहिने	पतेरो
	मेवा	फल सानैमा भर्ने	वाँदर, चरा
	अनार	फल कुहिने र सानैमा भर्ने	
	आँप	फल सानैमा भर्ने, फल फुट्ने	
	केरा	गवारो	वाँदर
तरकारीवाली	काउली	लाही, गुवा कुहिने, खराने	दुम्सी, वाँदर
	वन्दा	लाही, कुहिने, खराने	दुम्सी, वाँदर
	लौका	फल कुहिने	दुम्सी, वाँदर
	फर्सी	फल कुहिने	दुम्सी, वाँदर
	आलु	रातो कमिला, जरा कुहिने, खराने	दुम्सी, वाँदर
	गोलभेडा	मोजाइक भाइरस	दुम्सी

४.३.ट. पशुपक्षिमा लाग्ने रोग तथा कीराहरु

पशुपलानमा पनि पछिल्लो समय रोगहरुको प्रकोप देखिने गरेको छ । गाईभैँसीमा नाम्ले तथा जुका, बाखामा पिपिआर, नाम्ले तथा खोरेत, स्थानीय कुखुराहरुमा रानीखेत, ककसिट तथा जुका एवम् ब्रोइलर कुखुरामा रानीखेत, ककसिट, भोक्राउने रोग जस्ता रोगहरु देखिने गरेका छन् । पशुपन्छीमा लाग्ने रोगकीराको विवरण तालिका नं. ४४ मा दिइएको छ ।

तालिका न ४४ पशुपक्षिमा लाग्ने प्रमुख रोग तथा किराहरु

पशु तथा पंक्षीको प्रकार	पशुमा लाग्ने प्रमुख रोग तथा कीराहरु	वाह्य परजीविहरु
भैसी	नाम्ले जुका तथा छेरौटी, थुनेलो, प्रजनन् क्षमता नहुने	जुम्रा
गाइ	प्रजनन् क्षमता नहुने, खोरेत, नाम्ले जुका	
वाखा	पीपीआर, खोरेत, घुमाउने, नाम्ले जुका	उपियाँ जुम्रा
स्थानीय कुखुरा	रानीखेत, ककसिट, जुका	सुलसुले, उपियाँ
ब्रोइलर	रानीखेत, ककसिट, भोकाउने, जुका	सुलसुले उपियाँ
लेयर्स	रानीखेत, ककसिट, जुका	सुलसुले, उपियाँ

४.३.५. व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी व्यवस्था

नगरपालिकामा व्यवसायिक रुपमा कृषि फर्महरु दर्ता गरी सञ्चालन गर्ने अभ्यास शुरु हुन लागेको छ । कृषिसँग सम्बन्धित व्यवसायिक फर्महरुमा सबैभन्दा बढी कुखुरापालन फर्म छन् भने दोश्रोमा तरकारी खेतिसँग सम्बन्धित फर्म, तेस्रोमा वाखापालन फर्म रहेको र कतै कतै गाइपालन फर्म पनि सञ्चालनमा छन् । व्यवसायिक रुपमा कृषि फर्महरु सञ्चालन हुन थाले पनि सम्बन्धित निकायमा कानून बमोजिम दर्ता भएको भने थोरैको मात्र पाइएको छ । कतिपय फर्महरु दर्ता भएको तर सञ्चालनमा नआएको पनि देखिएको छ । यी फर्महरु कुनै सहकारी मार्फत सञ्चालन भएका, कुनै व्यक्तिगत र कुनै सामुहिक रुपमा सञ्चालन गरिएको पाइएको छ । दर्ता हुने निकायमा अभिलेख नभएको कारण यसको विवरण समावेश गरिएको छैन ।

तालिका न ४५ व्यवसायिक पशुपालन (फार्म) को विवरण

फर्मको नाम	वडा नं.	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारीको संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
श्री गोठगाउँ नमुना वाखा फर्म	१	गोठगाउँ	मासु तथा पाडा			श्री रामहरि कठेल	१	३
श्री चेतनशिल वाखापालन फार्म	१	गोठगाउँ	मासु तथा पाडा			श्री भुवन बोहोरा समेत	१	४
श्री जुना पोल्ट्री फर्म	३	साँघुटार	मासु, अण्डा			श्री मनोज खड्का	१	१
धारापानी पशुपालन फार्म	४	हिमगङ्गा	मासु तथा पाडा			बद्री बहादुर श्रेष्ठ	२	२

फर्मको नाम	वडा नं.	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारीको संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
श्री हिमगंगा कुखुरा पालन फार्म	४	हिमगङ्गा	मासु, अण्डा			रत्न बहादुर सुनुवार	१	२
श्री नविन बाखा पालन फार्म	४	हिमगङ्गा	मासु तथा पाडा			श्री श्याम कृष्ण थापा मगर	१	१
श्री ईश्वर वंगुर पालन फार्म	४	हिमगङ्गा	मासु तथा पाडा			श्री ईश्वर मगर	१	१
शागर बाखा पालन फार्म	४	हिमगङ्गा	मासु तथा पाडा			दुपेन्द्र बहादुर तामाङ	२	१
श्री फुन्दी बेशी बाखा पालन फर्म	४	हिमगङ्गा	मासु तथा पाडा			भरतराम सुनुवार	१	१
लाडघाली वंगुर पालन फर्म	४	हिमगङ्गा	मासु तथा पाडा			बागवीर दमाई	१	१
मेन्दोला बाखा पालन फर्म	४	हिमगङ्गा	मासु तथा पाडा			ख्याम बहादुर तामाङ	१	१
रामपुर बाखा पालन फर्म	५	रामपुर	मासु तथा पाडा			कोमलदास श्रेष्ठ	१	१
नवजागरण बाखा पालन फर्म	५	रामपुर	मासु तथा पाडा			जमुना श्रेष्ठ	१	१
चारघरे बाखा पालन फर्म	५	रामपुर	मासु तथा पाडा			प्रविण श्रेष्ठ	२	२
लोकल बाखा पालन फर्म	५	रामपुर	मासु तथा पाडा			रविन श्रेष्ठ	२	२
रामेछाप बाखा ब्रिडर एण्ड फर्म	५	रामपुर	मासु तथा पाडा			सुर्ज बहादुर श्रेष्ठ	१	२
शिद्ध ठाकुर बाखा पालन फर्म	५	रामपुर	मासु तथा पाडा			लिला कुमार सुनुवार	१	१
दिवीनी कृषि तथा उन्नत पशु पालन फार्म	६	ओखेनी	मासु तथा पाडा, अण्डा, दुध			सुकमाया तामाङ	१	१
श्री टिका निर्माण अप्सरा कृषि फार्म	६	ओखेनी	मासु तथा पाडा			श्री मोतीलाल तामाङ	१	४
अमृता पोल्ट्री फर्म	७	सुकाजोर	कुखुराको मासु			विष्णु कुमार मगर		
अम्बाटे बंगुरफर्म	७	सुकाजोर	कुखुराको मासु			युक्त ब मगर		
दर्लामी कुखुरा तथा बंगुर फर्म	७	सुकाजोर	कुखुराको मासु			विष्णु कुमार मगर		

फर्मको नाम	वडा नं.	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारीको संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
डि.एण्ड एस. पोल्टी फार्म	७	सुकाजोर	मासु, अण्डा			सविन वस्न्यात	२	१
आइ जि पोल्टी फर्म	८	रामेछाप	मासु, अण्डा			इश्वर घिमिरे		
आधुनिक वंगुर फर्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			सरोज लामा		
नमुना व्यवसायिक वंगुर पालन	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			देव कुमारी नेपाली	१	१
ग्रुप अप व्यवसायिक पशु पालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा, अण्डा, दुध			आनन्द श्री न्यौपाने	२	३
पिपलवोट पशुपालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा, अण्डा, दुध			मिनु घिमिरे	१	१
वितीटार पोल्टी फार्म	८	रामेछाप	मासु, अण्डा			माधव प्र. घिमिरे	१	१
प्रकाश कुखुरा पालन फार्म	८	रामेछाप	मासु, अण्डा			प्रकाश श्रेष्ठ	१	१
जमुना वंगुर फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			जमुना हायु	१	२
शिद्धवावा बाखापालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			रुकुम हायु	२	३
शिव शक्ति गाई फार्म	८	रामेछाप	दुध, वाछा, वाछी			दिनेश मडराती	३	२
सिता गाई फार्म	८	रामेछाप	दुध, वाछा, वाछी			पदम मडराती	३	२
तामाड वंगुर पालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			सुनमाया तामाड	२	१
सौरभ बाखापालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			सुकदेव तामाड	१	२
श्री रामेछाप वंगुर पालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			श्री मेनुका मगर	१	१
श्री लालु वंगुर पालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			श्री मसली माया मगर	२	
श्री ईन्द्र लक्ष्मी वंगुर पालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			ईन्द्रकुमारी तामाड	१	१
श्री एस.यु.आर. वंगुर पालन फार्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			राज कुमार तामाङ	१	१
लाकुरी बोटमाने वंगुर फर्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			मान बहादुर	१	१

फर्मको नाम	वडा नं.	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारीको संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
नव बुद्ध वंगुर पालन फर्म	८	रामेछाप	मासु तथा पाडा			लक्ष्मी घिसिङ समेत	६	१
श्री अनुरिका पोल्ट्री फर्म	८	रामेछाप	मासु, अण्डा			शंकर लाल श्रेष्ठ	१	१
एस.के.कुखुरा पालन फार्म	९	ल्याङ्गल्याङ्ग	मासु, अण्डा			शिसिर खड्गी	१	१
तुलाराज बाखापालन फार्म	९	ल्याङ्गल्याङ्ग	मासु तथा पाडा			तुलाराज लामा	१	१
मुन्ना बाखापालन फार्म	९	ल्याङ्गल्याङ्ग	मासु तथा पाडा			मुन्ना लामा	१	१

श्रोत : घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति

तत्कालिन घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिमा दर्ता भइ फार्मको रुपमा सञ्चालनमा रहेको फार्महरुको विवरण माथी उल्लेख भए वमोजिम रहेता पनि विना दर्ता सञ्चालन गरिएको व्यवसाय ब्रोइलर कुखुरा र लेयर्स कुखुरा, बाखापालन र गाइ पालनको संख्या भने एकिकन नभए पनि अधिक रहेको छ ।

४.३.१०. कृषि तथा पशु सेवा सँग सम्बन्धित मानव संसाधन

नगरपालिकामा ग्रामीण पशुस्वास्थ्य तालिम र कृषि व्यवसायसँग सम्बन्धित तालिम लिएका तथा अध्ययन गरेकाहरुको संख्या उल्लेख्य रहेपनि कृषि तथा पशु स्वास्थ्यको औषधी तथा वीड विजनहरुको सुविधा सबै वडामा पर्याप्त पुगेको देखिँदैन । नगरका वडा नं ३ र वडा नं ८ मात्र मात्र यो सुविधा पुगेको अवस्था छ । वडागत रुपमा कृषि तथा पशुसेवा सँग सम्बन्धित जनशक्तिको अवस्था तालिका नं ४६ मा दिइएको छ ।

तालिका न ४६ कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धित मानवीय जनशक्ति

वडा नं	व्यवसायिक अगुवा किसान	सकृय कृषि कार्यकर्ता	ग्रामिण पशु कार्यकर्ता	जम्मा
१	४	०	५	९
२	४	३	६	१३
३	४	०	०	४
४	५	४	६	१५
५	६	८	१४	२८
६	५	१	९	१५
७	०	०	६	६
८	२	०	०	२
९	०	०	०	०
जम्मा	३०	१६	४६	९२

४.३.११.१ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित सेवा तथा समूहहरू

विगतमा सरकारी निकायबाट कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू समुहमार्फत सञ्चालन गर्ने गरिन्थ्यो । त्यसका लागि कृषि तथा पशुपालन समूहहरू गठन हुन्थे । कृषि सहकारीहरू, एग्रोभेट तथा वीउवीजन केन्द्रहरू तथा रसायनिक मल समेतले कृषि उत्पादनमा सहयोग पुग्छ । नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित फर्महरू, कृषि सहकारीहरू, एग्रोभेट तथा वीउवीजन केन्द्र समेतको संख्या तालिका नं. ४७ मा दिइएको छ ।

तालिका न ४७ क कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण

वडा नं	कृषक समुह			पशुपालन समुह			व्यवसायीक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विउ विजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा रस्टिक स्टोर संख्या	जैविक वा कम्पोस्ट मल उत्पादन केन्द्र संख्या
	समुह संख्या	सदस्य		समुह संख्या	सदस्य		समुह संख्या	सदस्य		समुह संख्या	सदस्य				
		म	पु		म	पु		म	पु		म	पु			
१	१	-	-	३	११	१५	०	०					१	३	
२	४	-	-	४	१	३७	१०	०					१	३	
३				३	०	२२	०	०					३	५	
४	१	-	-	-	-	-	१०	०					१	५	
५				६	१५	४५	०	०		४	-	-	१	५	
६	७	-	-	३	२	३८	४	०		४	-	-	१	४	
७	१३	-	-	१	१	१०	२४	०		५			०	०	
८	७	-	-	१	३	४	१७	०					१	६	
९				१	०	७	०	०					०	२	

४.३.११.२ पशुपक्षि बाट हुने आय तथा उत्पादनको अवस्था

पशुपन्छीपालनमा सबैभन्दा बढी ब्रोइलर कुखुरा देखिए पनि आम्दानीको हिसावले सबैभन्दा बढी वाखापालन व्यवसायबाट भएको पाइन्छ । आम्दानीको दृष्टिले ब्रोइलर पालन दोश्रोमा देखिएको छ भने भैंसीपालनबाट पनि राम्रै आम्दानी प्राप्त हुने तथ्याङ्कबाट देखिन्छ तर दुधजन्य पदार्थहरूको संकलन तथा विक्री वितरण गर्न वजारीकरणको अभाव देखिएको छ । नगरपालिकाको वडा नं ९ सबैभन्दा कम घरधुरी र सानो क्षेत्र भए पनि पशुपालन क्षेत्रबाट सबैभन्दा बढी आम्दानी लिने वडाको रूपमा रहेको छ भने दोश्रोमा वडा नं ८ रहेको छ । यस्तो हुनुको कारण मध्ये वजार क्षेत्र नजिक हुनु र आम्दानी योग्य व्यवसायमा कृषकको रोजाई पनि हो । पशुपन्छीबाट हुने आम्दानीको अवस्था तालिका नं. ५० मा दिइएको छ ।

तालिका न ४७ ख पशुपंक्षीपालनवाट हुने वार्षिक आम्दानी

वडा नं	कुखुरा हाँस	गाइगोरु वाच्छावाच्छी	रांगाभैसी पाडापाडि	वाखा भेडा खसी वोका	व्यवसायिक ब्रोइलर पालन	सुंगर वगुर	कुल जम्मा
१	५३२००	२२९०३३	९२८०००	१८३०२६१	८६५०००	१२०००	३९, १७, ४९४
२	८०६०८०	११४५००	१८८३३८०	४७५६५१६	३७३५०००	२१८०००	१, १५, १३, ४७६
३	६५८१००	२२००००	६०८५००	५३०७००	९०००००	०	२९, १७, ३००
४	७९२१५६	९७०७००	१०२८०००	६९४७४००	१३४४०००	८०५८००	१, १८, ८८, ०५६
५	६७३८००	२००००	५९५०००	२४२३०००	३२५०००	३८५०००	४४, २१, ८००
६	७१०२०४	३००००	१०१४५०२	४९६४०१०	२८१००००	१५५०००	९६, ८३, ७९६
७	९९११०२	३९४००३	७८४०००	६७६८०००	१६२५०००	१४५०००८	१, २०, १२, ११३
८	३९१५००	१६४६७३०	४५६००३	३१७६००९	५३८५०००	१३५१०००	१, २४, ०६, २४२
९	३९८२००	५२०००	१६०८८००	४३४९७००	१, ११, ५५, ०००	३७५०००	१, ७९, ३८, ७००
कुल जम्मा	५४, ७४, ३४२	३६, ७६, ९६६	८९, ०६, १८५	३,५७,४५,५९६	२, ८१, ४४, ०००	४७, ५१, ८०८	८, ६६, ९८, ८९७
प्रतिशत	६.३१%	४.२४%	१०.२७%	४१.२३%	३२.४६%	५.४८%	१००.००%

४.३.१२. सङ्कलन केन्द्र, पानीघट्ट, कुटानी पिसानी, विक्री केन्द्र र चिस्यान केन्द्रको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रमा परम्परागत पानीघट्टहरु भएको अभिलेखमा आएन । चिस्यानकेन्द्रहरु ४ वटा, कुटानी पिसानी मिलहरु ३४ वटा, कृषि उपज संकलन केन्द्र २ वटा, उद्योगहरु ४ वटा तथा स्थानीय उत्पादनहरु विक्रीका लागि कोसेलीघर एउटा रहेको छ । नगरभित्र भएका कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन सम्बन्धी व्यवसाहरुको विवरण तालिका नं. ५१ मा दिइएको छ ।

तालिका न ४८ सङ्कलन केन्द्र, पानीघट्ट, कुटानी पिसानी, विक्री केन्द्र र चिस्यान केन्द्रको विवरण

वडा नं.	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी(मिल संख्या)			सङ्कलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१	०	०	०	०	०	४	०			०
२	०	१	०	०	१	०	०			०
३	०	१	०	१	१	३	०			०
४	०	०	०	०	२	१	०			०
५	०	०	०	०	२	४	०			०
६	०	०	४	०	३	१	२		४	१
७	०	०	०	०	२	२	०			०
८	०	०	०	०	२	३	०			०
९	०	०	०	०	२	२	०			०
जम्मा	०	०	४	१	१७	१६	२	०	४	१

४.३.१३. कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धि विवरण

नगरक्षेत्रिभिन्न कृषि तथा गैरकृषि दुवै प्रकारका वस्तुहरुका लागि थोक तथा खुद्रा बजार तथा कृषिजन्य वस्तु खरिद बिक्रीका लागि हाट समेत लाग्ने गरेको छ । रामेछाप तथा साँघुटारमा थोकका साथै खुद्रा समेत बिक्री हुन्छ भने खुद्रा बिक्री केन्द्र नगर भरी छरिएर रहेको अवस्थामा छन् । नगरपालिका भित्रका कृषि तथा गैर कृषिजन्य उत्पादन खरिद बिक्रीका लागि थोक तथा खुद्रा बजारको विवरण तालिका नं. ४९ मा दिइएको छ ।

तालिका न ४९ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धि विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजार स्थलको नाम	वडा नं	उपलब्ध प्रमुख पुर्वधारहरु	हाट बजार स्थलको नाम	वडा नं	हाट बजार लाग्ने दिन/वार	उपलब्ध प्रमुख पुर्वधार
थोक बजार						
रामेछाप बजार तरकारी सङ्कलन केन्द्र	८	ट्रेस २ वटा लगायत अस्थायी छाप्रो	रामेछाप बजार	८	बिहीबार	ट्रेस भवन र अस्थायी छाप्रो
साँघुटार	३	आफ्नै घर तथा खुल्ला ठाँउ	साँघुटार बजार	३	शनिवार	आफ्नै घर तथा खुल्ला ठाँउ
खुद्रा बजार						
वस्तीहरुको नाम	साविक	विक्री सामान हुने सामानहरु	संख्या			
साँघुटार	३	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	४			
ओखेनी	६	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	५			
रामपुर	५	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	५			
भालुखोप	७	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक, कपडापसल	३			
ओखेनी	६	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक, कपडा पसल, कस्मेटिक पसल, भेटनरी औषधी, मानव औषधी	२			
हुलाकडाँडाँ	९	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु,	२			
ल्याँड ल्याँड	९	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	२			
रामेछाप बजार	८	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक, कपडा पसल, भाँडा पसल, औषधीपसल	७			
चारघरे	५	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	२			
तिलवारी	४	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	३			
धारापानी	४	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ बिक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक, कपडा पसल	२			

बोलुङ बोलुङ	४	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	३		
देउरालीडाँडा	२	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	१		
हुलाक चौर	२	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	१		
गोगने	१	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	२		
गोठपानी	१	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	२		
गोगने	१	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	१		
खुर्पाती	१	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	२		
कुसवसेरी	४	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	१		
साहीटार	५	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	२		
वित्ता	७	रासन, किराना, मदिरा पदार्थ विक्री, दैनिक उपयोगको सामानहरु, कस्मेटिक	१		

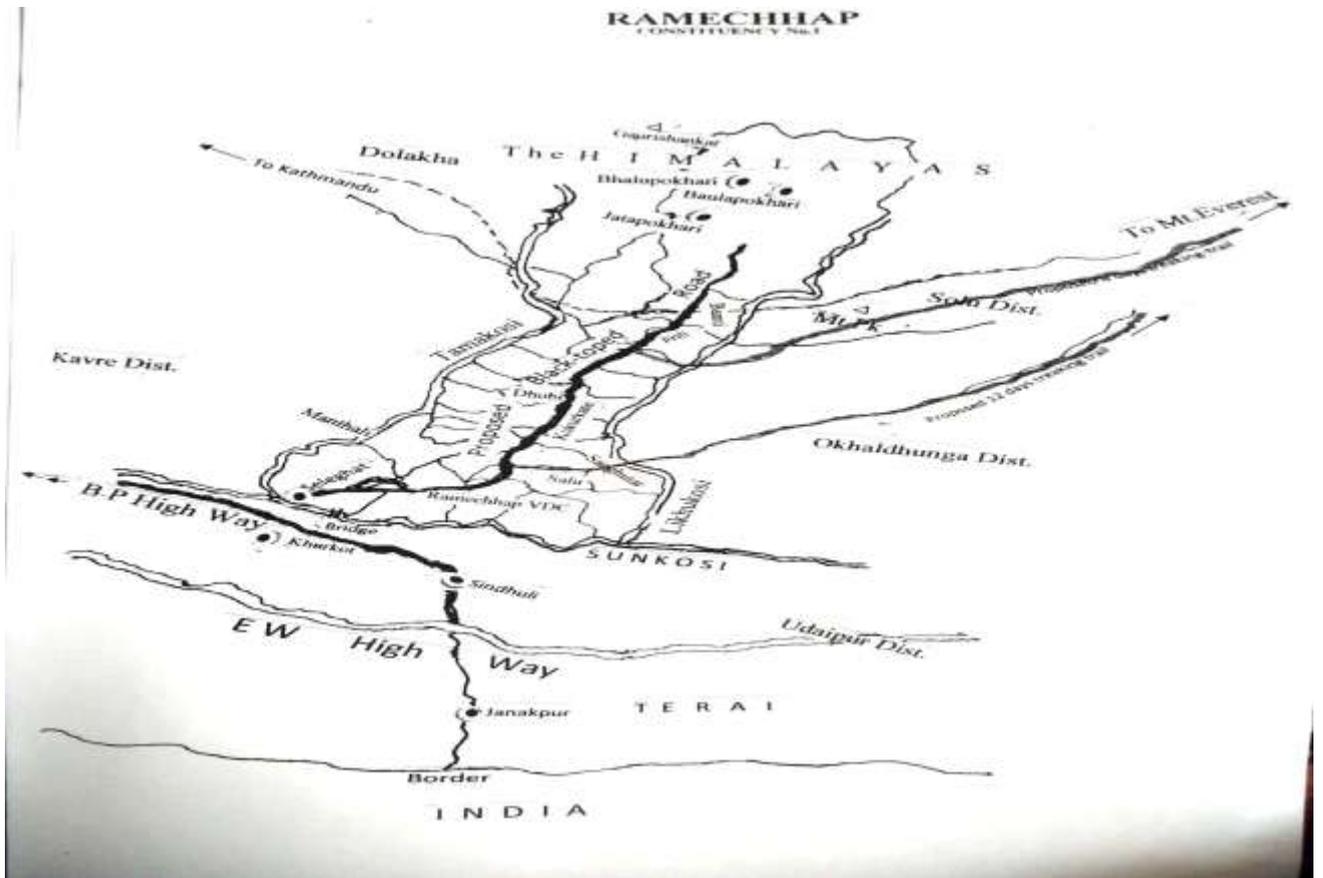
४.३.१४. श्रोत नक्सा

४.४ पर्यटन विकास

नगर भित्र प्रसस्त धार्मिक ऐतिहासिक साँस्कृतिक र प्राकृतिक पर्यटकीय स्थलहरु प्रसस्त रुपमा रहेका छन । प्राकृतिक रुपमा वातानुकुलीत हावापानी, नदिमा आधारीत जलयात्रा, दृश्यावलोकन, सगरमाथा प्रवेशको वैकल्पिक मार्ग रामेछापको प्रवेशको पुर्वी द्वार, शाहसिक पर्यटन, कृषि पर्यटन इत्यादी पर्यटन विकासका मुख्य सम्भावनाहरु हुन् । सम्भाव्य पर्यटकीय पदमार्गमा सेलेघाट हुदै ल्यांड ल्यांड भिमसेनस्थान, डुकुरसिडाँडा, भंगेरीको पुष्पलाल पार्क, रामेछाप बजार हुदै ताराखसे पोखरी, भालुखोपडाँडा, भ्यूटावर,ओखनी गणेशटार, लहरेनी भन्ज्यांग, गोगनेडाँडा आहाले गौरावाट साघुँटार लिखु खोला र्याफ्टिङ हुदै वडा नं ५ को कोलन्जोरघाट वेसक्याम्प संभाव्यता अध्ययन गर्दै उक्त पदमार्गमा पर्ने स्थानलाई पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गर्न संभावना रहेको छ । चित्र न २० र २१ मा रामेछाप नगरका विभिन्न स्थान तथा वरिपरिका सम्भाव्य पर्यटनका अन्तर सञ्जालमा जोडिन सक्ने कनेक्टीभीटी नक्सा देखाईएको छ ।

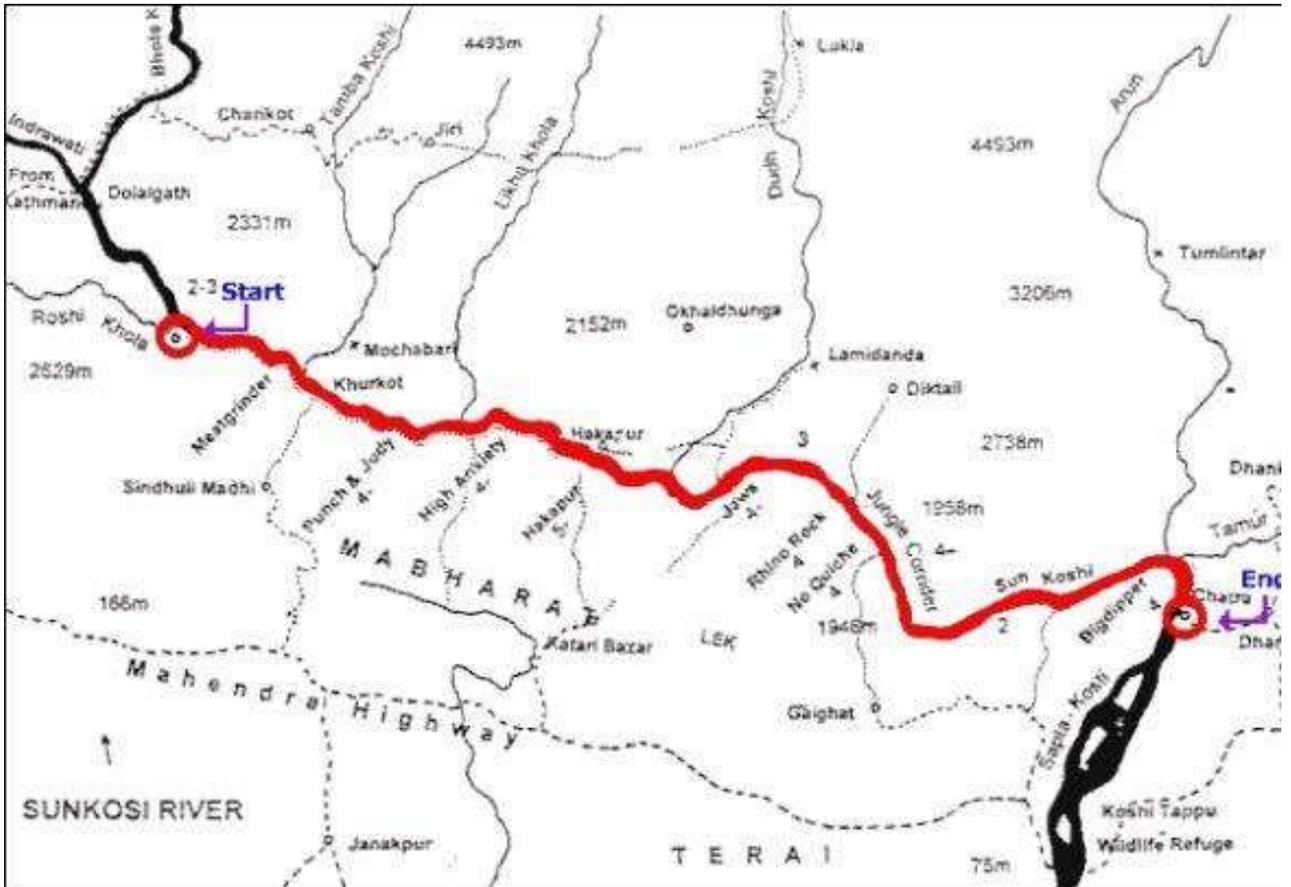
चित्र न २० सगरमाथा जाने वैकल्पिक प्रस्तावित पदमार्ग

रामेछाप जिल्लाको पर्यटकीय यात्राको लागि २०६८ सालमा रामेछाप स्थित मलागिरी विकास केन्द्रले विभिन्न स्थानमा कार्यक्रम गरी पर्यटन रुटको खाका तयार गरेको थियो जसअनुसार मन्थलीको सेलेघाटवाट रामेछाप,सुकाजोर,ओखेनी ,सालु,भित्तरीखानी, लाप्चाने,वाम्ती,गुम्देल हुदै सगरमाथा वेस

क्याम्पसम्मको पर्यटकीय मार्ग हुने प्रस्ताव गरिएको थियो । यो मार्गवाट पर्यटकहरुलाई आकर्षण गर्नको स्थानीय संस्कृति,भेषभुषा तथा स्थानीय उत्पादनहरुको प्रदर्शनी तथा विभिन्न स्थानमा होम स्टे संचालन गर्न जरुरी देखिएको छ ।

चित्र न २१ रामेछाप नगर र अन्य स्थान संग जोडिन सक्ने जलमार्ग

४.४.१ धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्वन्धि विवरण

नगर क्षेत्रभित्र धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय सम्भावना भएका क्षेत्रहरु पर्याप्त रहेका छन् । यी स्थलहरुमध्ये कतिपय ठाँउमा भौतिक पूर्वाधार नभएको अवस्था छ भने कतिपय स्थानहरु सडक नै पुगेको अवस्था छैन । नगरक्षेत्रभित्र रहेका प्रमुख धार्मिक, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरुको विवरण तालिका नं. ५० मा दिइएको छ ।

तालिका न ५० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धि विवरण

स्थलको नाम	वडा नं	भौतिक पुर्वधार			स्वामित्व (निजी, पब्लिक, सामुदायीक)	विशेषता (धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय तथा अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या (अनुमानीत वार्षिक)
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको	होटल, लज, रेष्टुरा संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (कि.मि.मा)			
आहाले गैरा	१	पुगेको	छैन	२किमि, कान्छिवजार	सामुदायीक	पर्यटकीय	१००
भलारी डाँडा	१/२	नपुगेको	छैन	४किमि, कान्छिवजार	पब्लिक	ऐ.प.	१००
लहरेनी भञ्जाङ्ग	२	नपुगेको	छैन	४ किमि सालु	पब्लिक	पर्यटकीय	१००
१६ भगवती	४	नपुगेको	छैन	२ किमि धारापानी	पब्लिक	धार्मिक	२५००
बज्यु बज्यै	४	नपुगेको	छैन	२ किमि तिलबारी	पब्लिक	ऐ. धार्मिक	१५०
वालकन्या महादेव	५	पुगेको	३ वटा	० किलोमीटर	सामुदायीक	धार्मिक	५००
मानेडाँडा	५	पुगेको	छैन	१ किमि रामपुर	पब्लिक	पर्यटकीय	३००
शिद्धठाकुर	५	नपुगेको	छैन	३ किमि कुखुरेटार	पब्लिक	धार्मिक	९००
हाडेटार महादेव	५	पुगेको	छैन	३ किमि चारघरे	पब्लिक	ऐ. धार्मिक	३००
गणेशटार मन्दिर	६	पुगेको	छैन	५ किमि ओखेनी	पब्लिक	ऐ. धार्मिक	१०००
तारेभिर(क्लाईमिङ्ग)	६	नपुगेको	छैन	३ किमि च्यास्कु	पब्लिक	पर्यटकीय	
भालुखोप डाँडा	७	पुगेको	४ वटा	१ किमि भा.डा.	पब्लिक	पर्यटकीय	२०००
ताराखसे आल	७	पुगेको	छैन	१ किमि चामवोट	पब्लिक	ऐ पर्यटकीय	२०००
चण्डि मन्दिर(हायु)	८	नपुगेको	छैन	३ किमि रामेछाप	पब्लिक	ऐ. धार्मिक	२००
डुकुरसिङ्ग डाँडा	८	नपुगेको	छैन	३ किमि रामेछाप	पब्लिक	ऐ.प.	१०००
वालकन्या देवी(सिम्ले)	८	पुगेको	छैन	४ किमि विटार	सामुदायीक	ऐ. धार्मिक	१५००
केवलेशर महादेव	८	पुगेको	छैन	५ किमि रामेछाप	सामुदायीक	ऐ. धार्मिक	२०००
निसान भगवती	८	पुगेको	६	० किमि	पब्लिक	ऐ. धार्मिक	१०००
पशुपति मन्दिर	८	पुगेको	६	० किमि	सामुदायिक	ऐ. धार्मिक	१२००
ल्याङ्गल्याङ्ग भिमसेन	९	पुगेको	२	० किमि	सामुदायीक	ऐ. धार्मिक	१७००
तिल्केथान गडी	९	नपुगेका	छैन	५ किमि रामेछाप	सामुदायिक	ऐ.पर्यटकीय	१२५०

चित्र न २२ पर्यटकिय तथा धार्मिक स्थल

४.४.२ होटल रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धि विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र सानाठूला ६३ वटा होटलहरु छन् । यी होटलहरुमा जम्मा कोठासंख्या ८९ र वेडसंख्या १६० रहेका छन् । यी होटलहरुमा वार्षिक सरदर १५ हजार आन्तरिक पर्यटक तथा करीव ५५ सय बाह्य पर्यटकहरु आउने गरेको होटलसंघ रामेछापको अभिलेखबाट देखिन्छ । नगरक्षेत्रभित्रका होटल तथा ती होटलको क्षमता सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ५१ मा दिइएको छ ।

तालिका न ५१ होटल रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धि विवरण

वडा न	होटल संख्या	स्थान	क्षमता		होटलको प्रकार (आवासीय, रिसोर्ट, होमस्टे, रेष्टुरेन्ट, अन्य)	होटलको स्तर (स्टार ननस्टार)	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	वेड संख्या			आन्तरिक	वाह्य
१	४	गोठपानी बजार	०	०	अन्य	सामान्य	८००	६५
२	४	सिरुवारी, सानाबजार, हुलाकचौर, सेराखोला देउरालीडाँडा, स्वामीडाडा	७	१७	आवासिय	सामान्य	७५०	५०
३	७	साँघुटार बजार	३०	६३	आवासिय	सामान्य	२०००	१२००
४	८	तिलवारी, धारापानी, तामांड चिलाउने, कुसबैसेरी, बोलडबोलड	८	१०	आवासिय	सामान्य	१५००	३५०
५	८	चारघरे, रामपुर	८	१०	आवासिय	सामान्य	१५००	२००
६	५	च्यास्कु, ओखेनी	४	१०	रिसोर्ट १ वटा	सामान्य	८००	३००
७	२	भालुखोप	६	७	आवासिय	सामान्य	३०००	१०००
८	२४	रामेछाप बजार	२६	४३	आवासिय, रेस्टुरेन्ट, अन्य	सामान्य	४६८०	२३००
९	१	ल्याँड ल्याँड	०	०	०	०	०	
जम्मा	६३		८९	१६०			१५०३०	५४६५

४.५ उद्योग, व्यापार तथा वैकिड

४.५.१ औद्योगिक विकास (लघु, घरेलु, साना मझौला, ठुला उद्योग सरकारी, पब्लीक निजी सहकारी)

नगरपालिका क्षेत्रमा विभिन्न प्रकारका घरेलु तथा साना उद्योग व्यवसायहरु सञ्चालनमा छन् । यस्ता उद्योगहरु कृषि उत्पादन प्रशोधन गर्नेदेखि लिएर व्युटिसियन तालिम सञ्चालन गर्ने सम्मका छन् । नगरभित्र यस्ता उद्यमहरुको जम्मा संख्या ५१० छन् । यिनमा कृषि तथा फलफूल उत्पादन तथा प्रशोधन गर्ने सबैभन्दा बढी छन् भने वडागत रुपमा हेर्दा वडा नं. ५, ८ र ९ मा यिनीहरुको संख्या बढी छ । वडागत रुपमा घरेलु तथा साना उद्योगहरुको प्रकार र संख्या तालिका नं. ५२ मा दिइएको छ ।

तालिका न ५२ औद्योगिक विकास (लघु, घरेलु, साना मझौला, ठुला उद्योग सरकारी, पब्लिक निजी सहकारी)

वडा नं	१	२	३	४	५	६	७	८	९	(blank)	Grand Total
अल्लो, सिस्नु प्रसोधन					८						८
वाँसको सामान निर्माण					१	८	११	२			२२
					४	३		५			१२
व्यूटिसियन	१		२	१	४		२				१०
च्युरी तथा नीमको हर्वल उत्पादन		१४									१४
दालमोड निर्माण			३		३						६
ढाका तथा भोलाहरु निर्माण	४	५			१	१			१०		२१
इलेक्ट्रिक सामान मर्मत								२			२
मासुपसल			२१	५	११		३	१५	२		५७
फलफुल प्रसोधन		३	१		१६		३	४	१०		३७
अदुवा प्रसोधन						१			३	१	५
हाउस वाइरीड		२				१					३
टपरी निर्माण			१३								१३
दुध सडकलन र प्रसोधन				४		२		२			८
सिस्नुको पात सुकाउने प्रसोधन					३						३
जुनार तथा सुन्तला प्रसोधन					६	८	२१	१७	११	१	६४
अचारनिर्माण					१						१
वंगुर पालन		१						१०	२		१३
कुखुरापालन									१०		१०
रेडियो टिभी मर्मत									२		२
खुद्रा पसल		२		१	३			१			७
सिलाइ कटाइ		६	८	१०	९	६	१९	९	१		६८
काठ फर्निचर					१						१
नखुलेको	९	७			१	१	१	२	२		२३
तरकारी उत्पादन तथावजारीकरण	४	८	६	८	१५	१	५	८	२७		८२
उनको उत्पादन									१८		१८
जम्मा	१८	४८	५४	२९	८७	३२	६५	७७	९८	२	५१०

तालिका अनुसार सबै भन्दा बढि घरेलु तथा साना उद्योग दर्ताको संख्या वडा नं ९ मा देखिन्छ । सबै भन्दा कम वडा नं १ मा देखिन्छ ।

४.५.२ उत्पादनमुलक तथा सेवामुलक उद्योग सम्वन्धी विवरण

नगरपालिकामा आन्तरिक खपत तथा बाहिर निकासीका लागि वस्तु वा सेवा उत्पादन गर्ने उद्योगहरु धेरै सञ्चालन हुन सकेको देखिदैन । संस्थागत रुपमा नगरपालिकाको वडा नं ६ ओखेनीमा जुनारको जुस उत्पादन र ढाका कपडा उद्योग हाल सञ्चालनमा छन् । त्यसैगरी वडा नं ७ को हिलेपानीमा अकवरे खुर्सानीको अचार उद्योग पनि सञ्चालनम रहेको छ ।

४.५.३ खनिज तथा खानी सम्बन्धि विवरण

नगरपालिका भित्र खासगरी ८ वटा क्षेत्रमा विभिन्न खालको खानी तथा खनिजको संभाव्यता रहेको पाइएको छ । यसरी खानी तथा खनिजको लागि नगरपालिकाबाट सम्भाव्यता अध्ययन गरी डिपिआर तयार गरि सम्भावना भएमा खानी सञ्चालन गरेमा नगरपालिकाको आम्दानीको श्रोत बढ्ने र हाल सञ्चालनमा रहेको पुनर्निर्माणमा पनि सहज हुनसक्ने देखिएको छ । हाल खनिजको परिणाम थाहा नपाई खानी सञ्चालन गरेमा विभिन्न विपत्तीहरु निम्तिन सक्ने अवस्था रहेको छ ।

तालिका न ५३ खनिज तथा खानी सम्बन्धि विवरण

क्र सं	सम्भाव्य खानीको विवरण	स्थान
१.	फलाम खानी	सुकाजोर, रामेछाप र हिमगङ्गा
२.	स्लेट ढुङ्गा	ओखेनी
३.	मार्बल ढुङ्गा	हिमगंगा
४.	चुन ढुङ्गा	हिमगङ्गा, सुकाजोर, रामपुर, रामेछाप
५.	कुरिन ढुङ्गा	रामपुर सुकाजोर
६.	गिटी तथा क्रसर	ल्याँड ल्याँड, रामपुर, ओखेनी, हिमगङ्गा सुकाजोर
७.	वालुवा	हर्दिनी, विर्ता, धनेघाट, साँघुटार चुकिया, कोलन्जोरघाट, लिखुवेनी, जलजले,गोठगाँउ
८.	अभ्रख	रामपुर सुकाजोर
९.	तामा	देउराली साँघुटार
१०.	शिसा	हिमगंगा

४.५.४ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

नगरपालिकामा ओखेनी र सुकाजोरको सीमानामा रहेको भालुखोप बजार, रामेछाप ८ को रामेछाप बजार, रामपुरको चारघरे तथा रामपुर भन्ज्याँड, हिमगङ्गाको तिलवारी र धारापानी, ओखेनीको च्यास्कु बजार, गोठगाउँको गोगने बजार, गोठपानी, देउरालीको देउरालीडाँडा र हुलाक चौर, साँघुटारको साँघुटार बजार मुख्य बजार रहेको छ । यस्तै साप्ताहिक रूपमा लाग्ने हाट भनेको रामेछाप बजारमा विहिवार र साँघुटारमा शनिवार लाग्ने गरेको छ । यसरी साप्ताहिक बजारमा खासगरी कपडा, खाद्यान, दैनिक उपभोग्यका सामानहरु, भाडाँहरु, फलफुल माछामासु, पशुतथा पंक्ष लगायत तरकारीहरुको विक्री वितरण हुने गरेको पाइएको छ । रामेछापको साप्ताहिक हाटको लागि सिन्धुली, दोलखा र ओखलढुङ्गाबाट व्यापारीहरु आउने गरेको छ जहाँ यातायातको सुविधा सहज छ । यसैगरी साँघुटारको हाटको लागि ओखलढुङ्गा, सिन्धुली लगायत छिमेकी गाउँपालिका र वडाबाट आउने गरेको पाइन्छ ।

४.५.५ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धि विवरण

जिल्लाभरीमा चारै प्रकारका (वर्ग क, ख, ग र घ) गरी १९ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू सञ्चालित छन् । यस नगरपालिकाभित्र भने सरकारी स्वामित्वको राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक रामेछाप बजार र साँघुटारमा सञ्चालित छ भने नगरभित्र वित्तीय कारोबार नै गर्ने सहकारी संस्थाहरू भने धेरै छन् । संख्याको कारणले पनि नगरपालिकामा बैंकमा भन्दा सहकारी संस्थामा नागरिकहरूको पहुँच बढी छ । सहकारी संस्थाहरूमा सबैभन्दा बढी कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी सहकारी संस्थाहरू छन् । यस्तै फलफुल प्रसोधनको लागि केही प्रसोधन गर्ने सहकारी पनि स्थापना भएको छ । कतिपय सहकारी संस्थाहरू दर्ता भए पनि निष्क्रिय अवस्थामा छन् । नगर क्षेत्रभित्र रहेका बैंक तथा सहकारी संस्थाहरूको विवरण तालिका नं. ५४ मा दिइएको छ ।

तालिका न ५४ नगरपालिका भित्र रहेका वित्तीय संस्थाहरूको विवरण

क्र सं	सहकारी तथा बैंक	बैंकिङ संस्थाहरूको नाम	संस्था रहेको स्थान	कारोबारको किसिम	संख्या
१.	सरकारी बैंक	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	रामेछाप र साँघुटार	रेमिट, वचत तथा ऋण	
२.	वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	सुर्यमुखी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ६ ओखेनी	वचत तथा ऋण	
३.		अमर आदर्श वचत तथा ऋण सहकारी	रामेछाप ६ ओखेनी	वचत तथा ऋण	
४.		सेतिदेवी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ६ ओखेनी	वचत तथा ऋण	
५.		भिमसेनथान वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ८	वचत तथा ऋण	
६.		कातिके वचत तथा ऋण सहकारी	रामेछाप ८	वचत तथा ऋण	
७.		भीमेश्वर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ८	वचत तथा ऋण	
८.		राताटार वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ९	वचत तथा ऋण	
९.		टाहार वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ९	वचत तथा ऋण	
१०.		हर्दिनीघाट वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ९	वचत तथा ऋण	
११.		समाजसेवा जागृति महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ८	वचत तथा ऋण	
१२.		नवदुर्गा वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ८	वचत तथा ऋण	

क्र सं	सहकारी तथा वैक	वैकिड संस्थाहरुको नाम	संस्था रहेको स्थान	कारोवारको किसीम	संख्या
१३.		निशान वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ८	वचत तथा ऋण	
१४.		केवलेश्वर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ८	वचत तथा ऋण	
१५.		खाँडादेवी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ९	वचत तथा ऋण	
१६.		धारापानी वसेरी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ४	वचत तथा ऋण	
१७.		समाजसेवा कल्याणकारी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ४	वचत तथा ऋण	
१८.		जलकन्यादेवी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ४	वचत तथा ऋण	
१९.		मिलीजुली महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ४	वचत तथा ऋण	
२०.		क्षितीज हिमशिखर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ४	वचत तथा ऋण	
२१.		तिलवारी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ४	वचत तथा ऋण	
२२.		सहयात्री वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ३	वचत तथा ऋण	
२३.		जागृति महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ३	वचत तथा ऋण	
२४.		लक्ष्मीवास वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ३	वचत तथा ऋण	
२५.		वाँकीमेरी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ३	वचत तथा ऋण	
२६.		रामपुर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ५	वचत तथा ऋण	
२७.		हिमशिखर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ५	वचत तथा ऋण	
२८.		गौरीशंकर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ५	वचत तथा ऋण	
२९.		नविनतम् महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ५	वचत तथा ऋण	
३०.		वसन्तपुर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ५	वचत तथा ऋण	

क्र सं	सहकारी तथा वैक	वैकिड संस्थाहरुको नाम	संस्था रहेको स्थान	कारोवारको किसीम	संख्या
३१.		कालिका वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ५	वचत तथा ऋण	
३२.		गोठगाउँ जनमुखी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप १	वचत तथा ऋण	
३३.		गोठगाउँ जनहित वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप १	वचत तथा ऋण	
३४.		पुनर्मिलन भु.पु. सैनिक वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप १	वचत तथा ऋण	
३५.		गोठपानी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप १	वचत तथा ऋण	
३६.		सासुवुहारी महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप २	वचत तथा ऋण	
३७.		थानाचुली वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप २	वचत तथा ऋण	
३८.		रामेछाप वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत तथा ऋण	
३९.		सुनकोशी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ९	वचत तथा ऋण	
४०.		सुकाजोर वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ७	वचत तथा ऋण	
४१.		आदर्श महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ७	वचत तथा ऋण	
४२.		शिखर जनमुखी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा	वचत तथा ऋण	
४३.		जनहित वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा	वचत तथा ऋण	
४४.		जनज्योति वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा	वचत तथा ऋण	
४५.		डान्सिडटार वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत तथा ऋण	
४६.		नमुना वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत तथा ऋण	
४७.		जलदेवी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप	वचत तथा ऋण	
४८.		लाघुडथैली वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ६	वचत तथा ऋण	

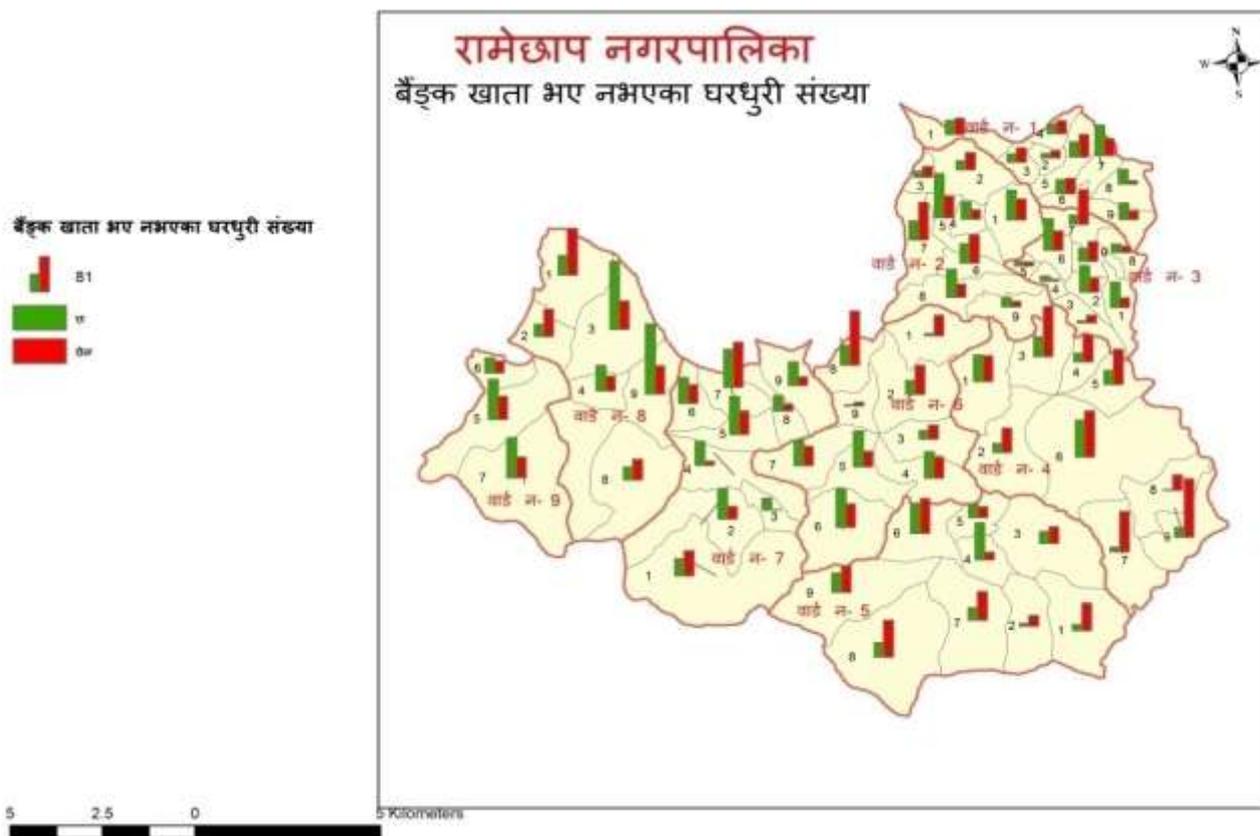
क्र सं	सहकारी तथा वैक	वैकिड संस्थाहरुको नाम	संस्था रहेको स्थान	कारोवारको किसिम	संख्या
४९.		होदिल ग्रामिण वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	रामेछाप ६	वचत तथा ऋण	
५०.	कृषि, जुनार, बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा. ७	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५१.		कोपिला जुनार उत्पादक महिला कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५२.		कृषक जागरण कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५३.		पाखाटोल जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५४.		हाम्रो जनहित खाद्य कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ७	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५५.		रसीलो जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ७	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५६.		महाकाली कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ७	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५७.		शैलशिखर जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५८.		हिमचुली जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
५९.		पन्चज्योति कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
६०.		जनमुखी कृषि उपभोक्ता सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
६१.		आइतवारे जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप न.पा.	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
६२.		गङ्गालाल कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ८	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
६३.		वितर्ताटार पशुपालन कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ७	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
६४.		निर्मल सानाकिसान कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप २	वचत, उत्पादन विक्री वितरण	
६५.	थानाचुली वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि	रामेछाप २	वचत, उत्पादन विक्री वितरण		
६६.	सुनविन बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	रामेछाप २	वचत, उत्पादन विक्री वितरण		
६७.	आधुनिक कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप १	वचत, उत्पादन विक्री वितरण		

क्र सं	सहकारी तथा वैक	वैकिड संस्थाहरुको नाम	संस्था रहेको स्थान	कारोवारको किसिम	संख्या
६८.		प्रोत्साहित महिला कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप १	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
६९.		गाउँवेशी कृषि तथा पशुपालन सहकारी संस्था	रामेछाप ५	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७०.		परीवर्तन खाद्य उपभोक्ता सहकारी संस्था	रामेछाप ५	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७१.		सगरमाथा पशुपालन सहकारी संस्था	रामेछाप ५	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७२.		लोक रोसन उपभोक्ता सहकारी संस्था	रामेछाप ३	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७३.		थानीगैया कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ८	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७४.		हिमगगा पशुपालन सहकारी संस्था	रामेछाप ४	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७५.		न्यानो साना किसान कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ८	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७६.		पुष्पलाल स्मृति कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ८	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७७.		जुनेली जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ८	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७८.		जनसहारा संचार सहकारी संस्था	रामेछाप ८	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
७९.		प्रगतिशिल पशुपालन सहकार संस्था	रामेछाप ८	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
८०.		भंगेरी जुनार कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ८	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
८१.		टाँसीदले कृषि सहकारी संस्था	रामेछाप ६	बचत, उत्पादन विक्री वितरण	
	आइएमइ सेवा	निसान मनि ट्रान्सफर	रामेछाप बजार	रेमीट सेवा	

४.५.६ सहकारी सम्वन्धि विवरण

सहकारी सम्वन्धि विवरण माथी ४.५.८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

४.५.७ श्रोत नक्साहरु

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

शैक्षिक संस्था स्थापना र सञ्चालनमा लामो इतिहास बोकेको रामेछाप जिल्लामा विभिन्न तहका विद्यालयहरु विभिन्न काल खण्डमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेको अवस्था छ । विभिन्न स्थानहरुमा स्थापना भएका यी शैक्षिक संस्थाहरुले विविध क्षेत्रमा योग्य र दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्दै आएको छ । नगरपालिकाको शैक्षिक तथा जनशक्ति विकासको अवस्था यस खण्डमा विश्लेषण गरिएको छ ।

५.१.१ पाँच वर्ष भन्दा माथि र १५ वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता विवरण

देशका कुनै पनि नागरिकहरु निरक्षर नरहने गरी आधारभूत शिक्षामा सबैको पहुँच तथा वयस्कहरुका लागि अनौपचारिक शिक्षा कक्षाहरु सञ्चालन हुँदै आएका छन् । विद्यालय उमेर समुहका बालबालिकाहरुलाई विद्यालय भर्ना गर्ने अभियानहरु सञ्चालन गरेर भर्नादरमा वृद्धि गरिएको छ । नेपाल सरकारको लक्ष्य अनुसार रामेछाप जिल्ला पनि पूर्ण साक्षर जिल्ला घोषण भई सकेको छ । यस नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीका लागि सङ्कलन गरिएको तथ्याङ्कबाट प्राप्त विवरण अनुसार नगरपालिकामा पाँच वर्ष भन्दा माथि १५ वर्षसम्म र १५ वर्षभन्दा माथिको जनसंख्याको साक्षरता विवरण फरक फरक हेर्ने प्रयास गरिएको छ । प्राप्त पछिल्लो तथ्याङ्क अनुसार समग्र रामेछाप जिल्लाको साक्षरता प्रतिशत ६२.२४ छ भने नेपालको ६५.९४ प्रतिशत छ । यसरी हेर्दा जिल्लाको साक्षरता दर राष्ट्रिय साक्षरता दरको नजिक रहेको देखिन्छ । घरधुरी सर्भेक्षणबाट प्राप्त विवरण अनुसार यस नगरपालिक साक्षरता प्रतिशत ६३.३० रहेको छ । जिल्लाको साक्षरताभन्दा नगरपालिकाको साक्षरता दर १ दशमलव शून्य ६ विन्दूले अगाडि देखिन्छ ।

५.१.२ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

विद्यालय उमेर समुहका कुनै पनि बालबालिकाहरु शिक्षाको उज्यालो घामबाट वञ्चित हुनुहुँदैन भन्ने सनदर्भलाई आत्मासाथ गर्दै पछिल्लो समय विद्यार्थी भर्ना अभियान संचालन गरी विद्यालय उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरुलाई विद्यालय भर्ना गराई शिक्षामा सबै बालबालिकाहरुको पहुँच विस्तार हुँदै आएको छ । सर्भेक्षणअनुसार यस नगरपालिकाको शैक्षिक अवस्था निम्नानुसार देखिन्छ ।

वडा	१		२		३		४		५		६		७		८		९		जम्मा	पु	म	जम्मा	
	पु	म																					
तहगत शैक्षिकदर																							
५ वर्ष देखि १५ वर्ष सम्म																							
माध्यमिक तह	५९	६२	६२	४२	५६	८५	५३	६६	६०	७२	३४	३५	९९	१२१	४८	४९	०	३	९९९	४६८	५३१	९९९	
पूर्व प्राथमिक तह	१३०	१०१	१२४	१५३	११	१७	२१९	२११	१८७	१४९	१३८	१२०	१८८	१६६	१००	८२	१४५	११९	२३६०	१२४२	१११८	२३६०	
आधारभूत तह	१९५	१७६	३२२	२८७	१४३	१४३	३०७	२९७	३२४	३३२	२४४	२३९	३२५	२८७	३५४	३१३	९५	१०१	४४८४	२३०९	२१७५	४४८४	
साधरण लेखपढ(साक्षर)	०	०	१	०	०	१	३	०	०	०	०	०	२	०	७	३	०	०	१७	१३	४	१७	
लेखपढ गर्न नसक्ने(निरक्षर)	१	१	०	०	२	०	०	२	०	०	०	०	२	०	०	०	१	२	११	६	५	११	
स्कूल जाने उमेर भएको तर भर्ना नभएको	१	०	०	२	०	१	२	०	०	१	०	०	१	०	४	२	०	०	१४	८	६	१४	
नखुलेको	३८	२२	४६	४०	२१	१७	६१	४६	५७	५४	४१	४४	४९	५७	५०	४४	२७	२४	७३८	३९०	३४८	७३८	
	४२४	३६२	५५५	५२४	२३३	२६४	६४५	६२२	६२८	६०८	४५७	४३८	६६६	६३१	५६३	४९३	२६८	२४९	८६३०	४४३९	४१९१	८६३०	
१५ वर्ष भन्दा माथीका																							
एमफिल,पिएचडी	०	०	१	०	२	०	१	०	१	०	१	०	२	०	९	७	०	०	२४	१७	७	२४	
स्नातकोत्तर	२२	११	१३	८	२३	८	१८	६	२६	१९	१४	५	११	१०	४६	४७	१	०	२८८	१७४	११४	२८८	
स्नातक	४३	४०	८८	५८	४०	४६	६६	६२	१६५	१४८	६०	५२	९९	१०४	२१८	१५३	९	१०	१४६१	७८८	६७३	१४६१	
माध्यमिक	४८०	३५१	५१९	४०५	३८९	३२३	७३८	५४७	५९२	४७५	५२९	३४०	९९३	७०२	४१२	३१४	९५	९३	८२९७	४७४७	३५५०	८२९७	
प्राविधिक एस.एल.सी	०	३	२	२	०	०	५	१	०	०	२	४	३	२	३४	५	०	१	६४	४६	१८	६४	
पूर्व प्रथमिक	१२८	७५	१५०	९५	७	५	१७३	९५	२२४	१३५	९०	६८	३४	२४	१४	२१	२५१	१४७	१७३६	१०७१	६६५	१७३६	
अधारभूत तह	३०५	१९४	५०२	३५७	१६८	६८	४७०	२८०	६२५	३१८	६२९	४६१	३६३	२१०	३१४	२१७	२९०	१९१	५९६२	३६६६	२२९६	५९६२	
साधरण लेखपढ (साक्षर)	१७८	२८१	२०६	२५२	११७	१६३	३५६	४२९	३२६	५२५	२०३	२६०	३७९	४२६	५३८	४६८	५८	६६	५२३१	२३६१	२८७०	५२३१	
लेखपढ गर्न नसक्ने(निरक्षर)	१७८	३३६	१९४	४७३	१०८	२४९	२५७	६४३	२७२	५३०	२६२	५०९	२०७	५५२	२१९	४३९	१३९	२९३	५८६०	१८३६	४०२४	५८६०	
स्कूल जाने उमेर भएका तर भर्ना नभएका	०	०	०	०	०	०	१	१	१	०	२	१	१	१	०	०	०	०	८	५	३	८	
	१३३	१२९	१६७	१६५	८५		२०८	२०६	२२३	२१५	१७९	१७०	२०९	२०३	१८०	१६७	८४		१४७१	१४२२			
	४	१	५	०	४	८६२	५	४	२	०	२	०	२	१	४	१	३	८०१	२८९३१	१	०	२८९३१	
५ वर्ष मुनीका	१२९	११०	१२७	११६	७९	६०	२२६	२१०	२०३	१८०	१७६	१५०	१७६	१५७	१६२	१७६	७१	५४	२५६२				

तालिका न ५५ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

५.१.३ तहगत शैक्षिक संस्था/विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) र विद्यार्थी विवरण

जिल्लामा लामो ईतिहास बोकेका पुराना ३ वटा विद्यालयहरु यसै नगरपालिकामा पर्दछन् । ती विद्यालयहरुमा श्री गौरीशङ्कर माध्यमिक विद्यालय रामेछाप, श्री शारदा संस्कृत माध्यमिक विद्यालय वावियाखर्क र हिमगङ्गा माध्यमिक विद्यालय साँघुटार रहेका छन् । यी समेत नगरभित्र जम्मा ५६ वटा सामुदायिक विद्यालयहरु छन् । यी विद्यालयहरुमा १३ वटा माध्यमिक स्तरसम्म सञ्चालित छन् । नगरभित्र ३ वटा संस्थागत विद्यालयहरु पनि रहेका छन् । नगरभित्र सामुदायिक विद्यालयतर्फ ३५८६ छात्रा तथा ३३३२ छात्र गरी कूल ६९१८ विद्यार्थी अध्ययनरत छन् । नगरपालिका भित्र रहेका विद्यालयहरु र तिनमा अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण तालिका नं. ५६ मा दिइएको छ

तालिका न ५६ तहगत रूपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) र विद्यार्थी विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, निजी, गुम्बा)	जम्मा		कुल जम्मा
				छात्रा	छात्र	
१	चण्डेश्वरी मा.वि.	१	सामुदायिक	२४४	२६१	५०५
२	भुमेश्वरी मा.वि.	१	सामुदायिक	११९	१०५	२२४
३	सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	सामुदायिक	३६	३१	६७
४	महकाली प्रा.वि.	२	सामुदायिक	१०	७	१७
५	जाल्पादेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	२५	२६	५१
६	चम्पादेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	१९	१८	३७
७	सेतीदेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३२	२५	५७
८	शितलादेवी मा.वि.	२	सामुदायिक	११७	१२०	२३७
९	कालीकादेवी मा.वि.	२	सामुदायिक	१६५	१५५	३२०
१०	नव जन जागृति प्रा.वि.	२	सामुदायिक	११	८	१९
११	ककनी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	१८	१६	३४
१२	ककनी आ. वि.	३	सामुदायिक	१४	११	२५
१३	कालीका इश्वरी आ.वि.	३	सामुदायिक	४२	३२	७४
१४	सेतीदेवी आ.वि.	३	सामुदायिक	८८	८४	१७२
१५	जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	सामुदायिक	२९	२७	५६
१६	हिमगंगा मा.वि.	३	सामुदायिक	१९९	१७१	३७०
१७	जनता प्रा.वि.	४.	सामुदायिक	५५	४२	९७
१८	हरिसिद्धी प्रा.वि.	४.	सामुदायिक	१२	१०	२२
१९	कृष्ण आ.वि.	४.	सामुदायिक	५२	५४	१०६
२०	महारुद्र मा.वि.	४.	सामुदायिक	१७१	१५८	३२९
२१	रेणुकादेवी मा.वि.	४.	सामुदायिक	२२२	१५५	३७७

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्था गत, निजी, गुम्वा)	जम्मा		कुल जम्मा
				छात्रा	छात्र	
२२	रक्तमाला प्रा.वि.	४.	सामुदायिक	२२	२०	४२
२३	जनता मा.वि.	५	सामुदायिक	२०२	१८५	३८७
२४	गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	सामुदायिक	३१	३७	६८
२५	भिमेश्वरप्रा.वि.	५	सामुदायिक	१७३	१५०	३२३
२६	शिवालय प्रा.वि.	५	सामुदायिक	२४	१९	४३
२७	सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	सामुदायिक	१८	१८	३६
२८	सरस्वती प्रा.वि.	५	सामुदायिक	२१	२८	४९
२९	देविस्थान प्रा.वि.	५	सामुदायिक	१७	१८	३५
३०	महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	सामुदायिक	१६	२५	४१
३१	जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	सामुदायिक	२४	३२	५६
३२	बज्रकालीका प्रा.वि.	६	सामुदायिक	९	७	१६
३३	कालीका प्रा.वि.	६	सामुदायिक	२७	२८	५५
३४	जनशक्ति प्रा.वि.	६	सामुदायिक	२	८	१०
३५	जनकल्याण मा.वि.	६	सामुदायिक	१५२	१६५	३१७
३६	जन सक्रिय प्रा.वि.	६	सामुदायिक	१९	२३	४२
३७	पटनादेवी आ.वि.	७	सामुदायिक	११८	११५	२३३
३८	महाकाली आ.वि.	७	सामुदायिक	६५	५९	१२४
३९	गैयाश्वरी प्रा.वि.	७	सामुदायिक	२८	१८	४६
४०	प्रावि मुडेखोला	७	सामुदायिक	१९	१७	३६
४१	कालीका प्रावि.	७	सामुदायिक	१७	३०	४७
४२	सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	सामुदायिक	७	३	१०
४३	सेतीदेवी प्रा.वि.	७	सामुदायिक	११	९	२०
४४	गौरी शंकर मा.वि.	८	सामुदायिक	२७१	२३८	५०९
४५	शारदा संस्कृति मा.वि.	८	सामुदायिक	१११	१००	२११
४६	मा.वि. भंगेरी	८	सामुदायिक	१८९	१८४	३७३
४७	केबलेश्वर आ.वि.	८	सामुदायिक	९	९	१८
४८	नव प्रभात प्रा.वि.	८	सामुदायिक	७	७	१४
४९	बाल मन्दिर प्रांवी	८	सामुदायिक	८२	७६	१५८
५०	भिमेश्वर आ.वि.	८	सामुदायिक	१०२	९०	१९२
५१	बाल कल्याण प्रा.वि.	८	सामुदायिक	१८	७	२५
५२	भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	सामुदायिक	२६	३२	५८
५३	सम प्रा.वि.	९	सामुदायिक	२६	३४	६०

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, निजी, गुम्वा)	जम्मा		कुल जम्मा
				छात्रा	छात्र	
५४	सुनकोशी प्रा.वि.	९	सामुदायिक	१४	१३	२७
५५	भुमेस्थान प्रा.वि.	९	सामुदायिक	१४	२	१६
५६	मुड्केश्वरी प्रा.वि.	९	सामुदायिक	१५	१०	२५
नगरपालिका भरी जम्मा				३५८६	३३३२	६९१८

यसरी सङ्कलन गरीएको तथ्याङ्क अनुसार नगरपालिकामा जम्मा ५६ वटा शैक्षिक संस्थाहरू रहेको छ, जस मध्ये १३ वटा माध्यमिक र ४३ वटा प्राथमिक तथा आधारभूत विद्यालयहरू रहेको छ। यी मध्ये २ वटा विद्यालयहरूले आफ्नै छात्रामुनी क्याम्पस समेत सञ्चालन भईरहेका छन्। वि.सं. २०५२/०५३ साल यता एक गाउँ एक विद्यालयको अवधारणा सँगै तत्कालिन समयमा विभिन्न गाउँहरूमा विद्यालयहरू स्थापन भए सँगै गाउँगाउँमा संख्यात्मक रूपमा विद्यालयको संख्या बढेको र हाल आन्तरिक तथा वाह्य वसाईसराई र वैदेशिक रोजगारीको कारण गुणस्तरीय शिक्षा आर्जन र पछिल्लो समय अंगेजी माध्यम तर्फ बढ्दो आकर्षणको कारण गाउँ छोडेर शहर केन्द्रित पठानपाठन तर्फ उन्मुख हुँदै जाँदा यस नगरपालिकाका १२ वटा विद्यालयहरूमा हाल २५ जना भन्दा कम विद्यार्थीहरू पठनपाठन गरीरहेको र थोरै हुनेमा १० जना सम्म विद्यार्थीहरू रहेको अवस्था तथ्याङ्क सङ्कलनका क्रममा देखिएको छ। यसको आधारमा अब नजिकको पायक पर्ने विद्यालयहरू समायोजना गर्नु पर्ने देखिन्छ, यसको लागि साना बालबालिकाको लागि स्कुल बसको आवश्यकता देखिन्छ।

५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

नगरपालिकाको तहगत विद्यार्थीको अवस्था हेर्दा पूर्व प्राथमिक तहमा ४२४, आधारभूत तहमा ४८३८ तथा माध्यमिक तहमा १६५६ विद्यार्थीहरू अध्ययनरत देखिन्छन्। नगरपालिकाको पूर्व प्राथमिक, आधारभूत तथा माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्ने विद्यालयगत विद्यार्थी संख्या तालिका नं ५७ मा दिइएको छ।

तालिका न ५७ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		कुल जम्मा
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	
चण्डेश्वरी मा.वि.	१	सामुदायिक	१३	२	१५	१०१	४	२३५	०	५	५	२४	२६	५०
भुमेश्वरी मा.वि.	१	सामुदायिक	१२	५	१७	१०	७	२०७	-	-	-	११९	१०	२२
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	सामुदायिक	-	-	-	२२	२१	४३	-	-	-	३६	३१	६७

विद्यालय को नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम	पुर्व प्राथमिक			आधारभुत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		कुल जम्मा	
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र		
महकाली प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३	१	४	७	६	१३	-	-	-	१०	७	१७	
जाल्पादेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	१	५	६	२४	२१	४५	-	-	-	२५	२६	५१	
चम्पादेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	२	१	३	१७	१७	३४	-	-	-	१९	१८	३७	
सेतीदेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	९	५	१४	२३	२०	४३	-	-	-	३२	२५	५७	
शितलादेवी मा.वि.	२	सामुदायिक	३	१६	१९	९०	७८	१६८	२४	२६	५०	११७	१२	०	२३७
कालीकादेवी मा.वि.	२	सामुदायिक	-	-	-	१२१	५	२३६	४	४	८	१६५	१५	५	३२०
नव जन जागृति प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३	१	४	८	७	१५	-	-	-	११	८	१९	
ककनी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३	२	५	१५	१४	२९	-	-	-	१८	१६	३४	
ककनी आ. वि.	३	सामुदायिक	-	-	-	१४	११	२५	-	-	-	१४	११	२५	
कालीका इश्वरी आ.वि.	३	सामुदायिक	३	३	६	३९	२९	६८	-	-	-	४२	३२	७४	
सेतीदेवी आ.वि.	३	सामुदायिक	९	११	२०	७९	७३	१५२	-	-	-	८८	८४	१७२	
जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	सामुदायिक	-	-	-	२९	२७	५६	-	-	-	२९	२७	५६	
हिमगंगा मा.वि.	३	सामुदायिक	२		२	९१	८०	१७१	१०	६	१६	१९	१७	३७	
जनता प्रा.वि.	४	सामुदायिक	११	८	१९	४४	३४	७८	-	-	-	५५	४२	९७	
हरिसिद्धी प्रा.वि.	४	सामुदायिक	-	-	-	१२	१०	२२	-	-	-	१२	१०	२२	
कृष्ण आ.वि.	४	सामुदायिक	५	७	१२	४७	४७	९४	-	-	-	५२	५४	१०६	

विद्यालय को नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम	पुर्व प्राथमिक			आधारभुत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		कुल जम्मा
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	
महारुद्र मा.वि.	४	सामुदायिक	१२	१५	२७	१२२	१	२४३	३७	२२	५९	१७१	१५	३२९
रेणुकादेवी मा.वि.	४	सामुदायिक	४	३	७	१३३	८५	२१८	८५	६७	१५२	२२२	१५	३७७
रक्तमाला प्रा.वि.	४	सामुदायिक	७	६	१३	१५	१४	२९	-	-	-	२२	२०	४२
जनता मा.वि.	५	सामुदायिक	५	६	११	१२६	९	२४५	७१	६०	१३१	२०	१८	३८
गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	सामुदायिक	-	-	-	३१	३७	६८	-	-	-	३१	३७	६८
भिमेश्वर मा.वि.	५	सामुदायिक	-	-	-	१२५	३	२२८	८	४७	९५	१७३	१५	३२३
शिवालय प्रा.वि.	५	सामुदायिक	-	-	-	२४	१९	४३	-	-	-	२४	१९	४३
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	सामुदायिक	६	८	१४	१२	१०	२२	-	-	-	१८	१८	३६
सरस्वती प्रा.वि.	५	सामुदायिक	-	-	-	२१	२८	४९	-	-	-	२१	२८	४९
देविस्थान प्रा.वि.	५	सामुदायिक	-	-	-	१७	१८	३५	-	-	-	१७	१८	३५
महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	सामुदायिक	३	२	५	१३	२३	३६	-	-	-	१६	२५	४१
जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	सामुदायिक	१	९	१०	२३	२३	४६	-	-	-	२४	३२	५६
बज्रकाली का प्रा.वि.	६	सामुदायिक	-	-	-	९	७	१६	-	-	-	९	७	१६
कालीका प्रा.वि.	६	सामुदायिक	५	१	६	२२	२७	४९	-	-	-	२७	२८	५५
जनशक्ति प्रा.वि.	६	सामुदायिक	१	६	७	१	२	३	-	-	-	२	८	१०
जनकल्याण मा.वि.	६	सामुदायिक	७	४	११	१०	९	२१८	३६	५२	८८	१५२	१६	३१७

विद्यालय को नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम	पुर्व प्राथमिक			आधारभुत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		कुल जम्मा
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	
जन सक्रिय प्रा.वि.	६	सामुदायिक	-	-	-	१९	२३	४२	-	-	-	१९	२३	४२
पटनादेवी आ.वि.	७	सामुदायिक	३	९	१२	९५	९०	१८५	२०	१६	३६	८	५	२३३
महाकाली आ.वि.	७	सामुदायिक	५	८	१३	६०	५१	१११	-	-	-	६५	५९	१२४
गैयाश्वरी प्रा.वि.	७	सामुदायिक	४	०	४	२४	१८	४२	-	-	-	२८	१८	४६
प्रावि मुडेखोला	७	सामुदायिक	०	०	०	१९	१७	३६	-	-	-	१९	१७	३६
कालीका प्रावि.	७	सामुदायिक	०	०	०	१७	३०	४७	-	-	-	१७	३०	४७
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	सामुदायिक	२	३	५	५	०	५	-	-	-	७	३	१०
सेतीदेवी प्रा.वि.	७	सामुदायिक	-	-	-	११	९	२०	-	-	-	११	९	२०
गौरी शंकर मा.वि.	८	सामुदायिक	-	-	-	८४	८९	१७३	१८	१४	३३६	२७१	२३	५०९
शारदा संस्कृति मा.वि.	८	सामुदायिक	७	१९	२६	८३	६७	१५०	२१	१४	३५	१११	१००	२११
मा.वि. भंगेरी	८	सामुदायिक	७	१३	२०	११२	३	२१५	७०	६८	८	१८	४	३७३
केबलेश्वर आ.वि.	८	सामुदायिक	२	-	२	७	९	१६	-	-	-	९	९	१८
नव प्रभात प्रा.वि.	८	सामुदायिक	१	३	४	६	४	१०	-	-	-	७	७	१४
बाल मन्दिर प्रा.वी	८	सामुदायिक	११	११	२२	७१	६५	१३६	-	-	-	८२	७६	१५८
भिमेश्वर आ.वि.	८	सामुदायिक	६	४	१०	९६	८६	१८२	-	-	-	१०	९०	१९२

विद्यालय को नाम	वडा नं.	विद्यालयको किसिम	पुर्व प्राथमिक			आधारभुत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		कुल जम्मा
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	
बाल कल्याण प्रा.वि.	८	सामुदायिक	५	२	७	१३	५	१८	-	-	-	१८	७	२५
भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	सामुदायिक	५	६	११	२१	२६	४७	-	-	-	२६	३२	५८
सम प्रा.वि.	९	सामुदायिक	-	१	१	२६	३३	५९	-	-	-	२६	३४	६०
सुनकोशी प्रा.वि.	९	सामुदायिक	४	२	६	१०	११	२१	-	-	-	१४	१३	२७
भुमेस्थान प्रा.वि.	९	सामुदायिक	४	१	५	१०	१	११	-	-	-	१४	२	१६
मुङ्केश्वर प्रा.वि.	९	सामुदायिक	२	२	४	१३	८	२१	-	-	-	१५	१०	२५
नगरपालिका भरी जम्मा			२० ६	२१ ८	४२ ४	२५ ०१	२३३ ७	४८३ ८	८७ ९	७७ ७	१६ ५६	३५ ८६	३३३ २	६९१ ८

यस नगरपालिकामा भएका विभिन्न तहको ५६ वटा विद्यालयहरुमा ३५८६ छात्रा र ३३३२ छात्र गरी जम्मा ६९१८ जना बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएको देखिन्छ। भर्ना भएको विद्यार्थीहरु नियमित विद्यालय हाजिर भएको अनुमान गर्न सकिन्छ। भर्नामा लैगिक सहभागीता पनि सन्तोषजनक नै देखिन्छ। यस तथ्याङ्कलाई आधार मानेर हेर्दा छोरीलाई विद्यालय भर्ना गर्ने चलन र परम्परामा पनि सुधार भएको देखिन्छ। यसै तथ्याङ्कलाई आधार मानेर हेर्दा माथीको तालिकामा प्राथमिक तथा आधारभुत तहमा भन्दा माध्यमिक तहमा विद्यार्थीको संख्या तुलनात्मक हिसावमा कम देखिन्छ। यसको अर्थ ५ देखि ८ कक्षाको विचमा नगर भित्रको विद्यालयबाट बाहिरीएको देखिन्छ, बाहिरीएको विद्यार्थीहरु नगरपालिका भन्दा बाहेक अन्य विद्यालयहरुमा भर्ना भएको वा पढ्न छोडेको भन्ने कुनै आधारहरु भेटिदैन। विद्यालय छाड्ने विद्यार्थी कक्षा ५ देखी ८ सम्म अध्याधिक रहेको छ।

५.१.५ उच्च शिक्षा तथा प्राविधिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण

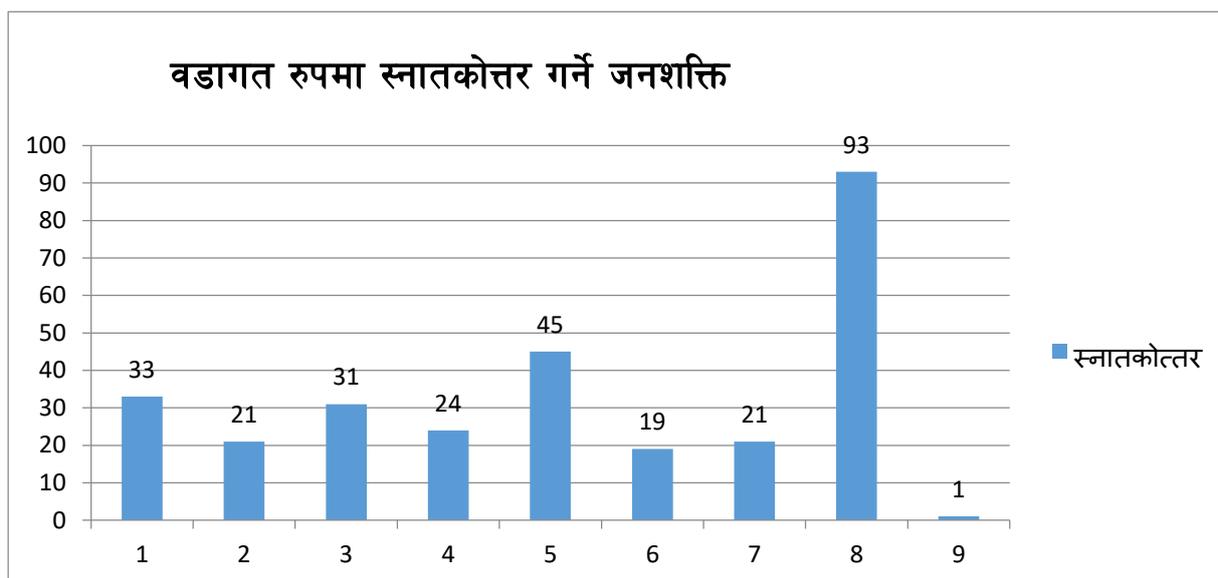
नगरपालिकाभित्र स्नातक तह सञ्चालन भएको दुईवटा क्याम्पसहरु सञ्चालित छन्। वडा नं. ३ साघुँटारमा रहेको श्री हिमगंगा मावि भवनमा हिमगंगा बहुमुखी क्याम्पस सञ्चालनमा छ भने वडा नं. ८ रामेछाप बजारमा गौरीशङ्कर बहुमुखी क्याम्पस सञ्चालित छ। हिमगङ्गामा शिक्षा संकायमा स्नातक तह सञ्चालन हुन्छ भने गौरीशङ्करमा शिक्षा तथा मानविकी संकाय चलेको छ। दुवै क्याम्पसमा गरी १२५ विद्यार्थीहरु अध्ययनरत छन्। गतवर्षबाट हिमगंगा माविमा कृषि तथा भेटिरिनरी तर्फको प्राविधिक कक्षाको पठनपाठन शुरु गरिएको छ। नगरभित्र रहेका उच्च शिक्षा तथा प्राविधिक शिक्षाको विवरण तालिका नं. ५८ मा दिइएको छ।

तालिका न ५८ स तथा प्राविधिक शिक्षालय र अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण

कलेज/क्याम्पसको नाम	वडा नं.	संकाय	पढाईहुने तह	पढाईहुने प्रमुख विषयहरु	विद्यार्थी संख्या		
					छात्रा	छात्र	जम्मा
हिमगंगा बहुमुखी क्याम्पस	३	शिक्षा	स्नातक	शिक्षा, अंग्रेजी, जनसंख्या	५०	२४	७४
गौरी शंकर बहुमुखी क्याम्पस	८	शिक्षा, मानविकी	स्नातक	शिक्षा, अंग्रेजी, सोसल साइन्स	८	४३	५१

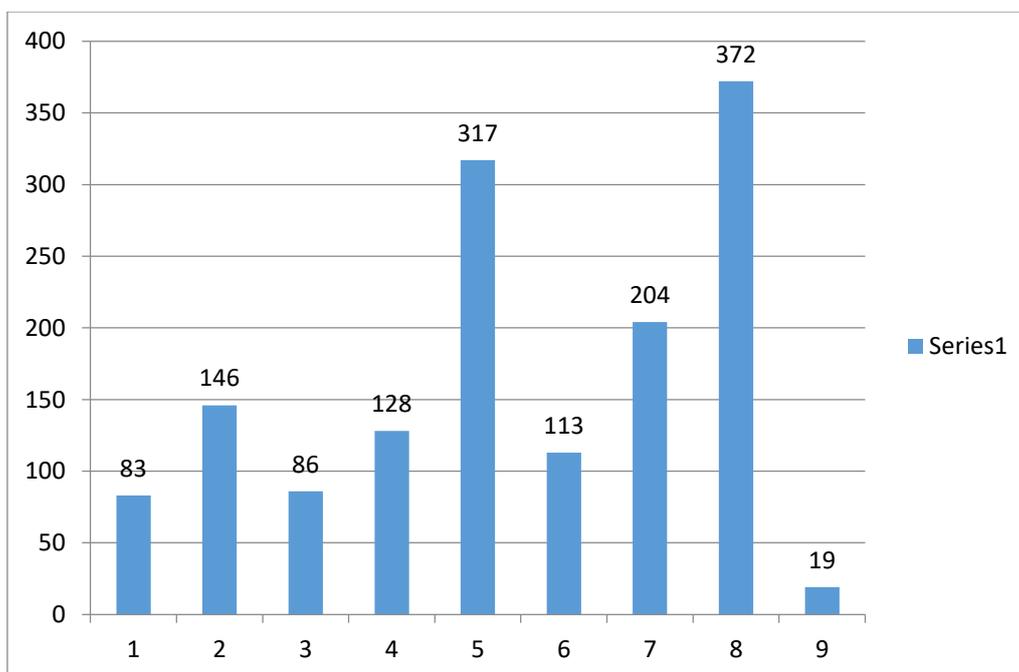
यस नगरपालिकामा सञ्चालन भएको माध्यमिक विद्यालय र वर्षेनी माध्यमिक शिक्षा परिक्षा उत्तिर्ण गर्ने विद्यार्थीको संख्या अनुसार क्याम्पस तहमा भर्ना हुने विद्यार्थीको संख्यामा भने कमी भएको देखिन्छ, यसलाई वृद्धि गर्नको लागि पठनपाठनमा र शैक्षिक गुणस्तरमा गुणात्मक सुधार गरी केही व्यावहारीक विषयहरु थप गर्नु पर्ने देखिन्छ। केही क्याम्पसहरुमा भवन लगायतका पुर्वाधारहरुको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने पनि देखिन्छ।

चित्र न २२ वडागत रुपमा स्नातकोत्तर गर्ने जनशक्ति

माथिको तालिका अनुसार स्नातकोत्तर तह अध्ययन सकेका सबै भन्दा बढि जनशक्ति वडा नं ८ मा पहिलो देखिएको छ भने दोश्रोमा वडा नं ५ मा देखिएको छ । यसैगरी स्नातकोत्तर कम गरेका जनशक्ति वडा नं ९ देखिएको छ ।

चित्र न २३ वडागतरुपमा स्नातक तहका जनशक्ति

माथिको तालिका अनुसार स्नातक बढि गरेको जनशक्ति वडा नं ८ मा र दोश्रोमा वडा नं ५ नै देखिएको छ भने कम जनशक्ति वडा नं ९ मा देखिन्छ ।

समग्रमा जनसंख्याको आधारमा हेर्दा वडा नं ८ मा कुल जनसंख्याको ८ प्रतिशतले स्नातक गरेको देखिन्छ भने २ प्रतिशतले मात्र स्नातकोत्तर गरेको छ । यसै गरी वडा नं ५ को तथ्यांक हेर्दा कुल जनसंख्याको ५ प्रतिशतले स्नातक १ प्रतिशतले मात्र गरेको देखिन्छ । यसैगरी वडा नं ९ को तथ्यांक

अनुसार स्नातकमा कुल जनसंख्याको १ प्रतिशत र स्नातकोत्तरमा कुल जनसंख्याको ०.४३ प्रतिशत रहेको छ ।

५.१.६ विद्यालय बाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका वालवालिकाहरुको विवरण

नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरुको तहगत विद्यार्थी संख्यालाई नियाल्दा प्राथमिक तहको भन्दा माध्यमिक तहमा भएको विद्यार्थीहरुको संख्या निरन्तर रुपमा घट्दै गएको देखिन्छ । यसले निम्न माध्यमिक तथा आधारभुत तहमा विद्यालय छोड्नेको संख्या बढेको देखिन्छ, यसरी विद्यालय छोडेको वालवालिकाहरु नगर बाहिर गएर पठनपाठन गरेको वा पढ्न छोडेको भन्ने तथ्याङ्क कही कतैबाट पनि देखिदैन ।

५.१.७ सिकाई उपलब्धी तथा उत्तिर्ण दर

रामेछाप नगरपालिकामा रहेको सबै विद्यालयहरुको कक्षागत सिकाई उपलब्धी तथा उत्तिर्ण दरसम्बन्धीत विद्यालयको प्र.अ.हरुबाट प्राप्त भए बमोजिमकोजानकारी यस वस्तुगत विवरणमा उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका न ५९ सिकाई उपलब्धी तथा उत्तिर्ण दर

विद्यालयको नाम	वडा नं.	जम्मा विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने		दिवा खाजा पाउने		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्नाहुने		कक्षा ११ मा विज्ञान विषयमा भर्ना हुने	
		छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र
चण्डेश्वरी मा.वि.	१	२३१	२५९	१३७	२३	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
भुमेश्वरी मा.वि.	१	११९	१०५	१०८	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	२२	२१	२१	५	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
महकाली प्रा.वि.	२	१०	७	८	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जाल्पादेवी प्रा.वि.	२	२५	२६	१८	३	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
चम्पादेवी प्रा.वि.	२	१९	१८	१९	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सेतीदेवी प्रा.वि.	२	३२	२५	३२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
शितलादेवी मा.वि.	२	११७	१२०	११७	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
कालीकादेवी मा.वि.	२	१६५	१५५	१६५	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
नव जन जागृति प्रा.वि.	२	११	८	११	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
ककनी प्रा.वि.	२	१८	१६	१८	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
ककनी आ. वि.	३	१४	११	१४	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
कालीका इश्वरी आ.वि.	३	४२	३२	४२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सेतीदेवी आ.वि.	३	८८	८४	८८	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	२९	२७	२९	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
हिमगंगा मा.वि.	३	१९९	१७१	१९९	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जनता प्रा.वि.	४	५५	४२	५५	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
हरिसिद्धी प्रा.वि.	४	१२	१०	१२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
कृष्ण आ.वि.	४	५२	५४	५२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
महारुद्र मा.वि.	४	१७१	१५८	१७	१	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
रेणुकादेवी मा.वि.	४	२२२	१५५	२२२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
रक्तमाला प्रा.वि.	४	२२	२०	२२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जनता मा.वि.	५	२०२	१८५	२०२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन

विद्यालयको नाम	वडा नं.	जम्मा विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने		दिवा खाजा पाउने		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्नाहुने		कक्षा ११ मा विज्ञान विषयमा भर्ना हुने	
		छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र
गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	३१	३७	३१	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
भिमेश्वर प्रा.वि.	५	१७३	१५०	१७३	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
शिवालय प्रा.वि.	५	२४	१९	२४	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	१८	१८	११	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सरस्वती प्रा.वि.	५	२१	२८	१७	९	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
देविस्थान प्रा.वि.	५	१७	१८	११	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	१६	२५	१६	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	२४	३२	१२	११	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
बज्रकालीका प्रा.वि.	६	९	८	९	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
कालीका प्रा.वि.	६	२७	२८	२२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जनशक्ति प्रा.वि.	६	२	८	२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जनकल्याण मा.वि.	६	१५२	१६५	१५२	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जन सक्रिय प्रा.वि.	६	१९	२३	१९	७	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
पटनादेवी आ.वि.	७	११८	११५	११३	१५	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
महाकाली आ.वि.	७	६५	५९	६५	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
गौशिवरी प्रा.वि.	७	२८	१८	२८	१	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
प्रावि मुडेखोला	७	१९	१७	१९	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
कालीका प्रावि.	७	१७	३०	१७	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	७	३	७	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सेतीदेवी प्रा.वि.	७	११	९	११	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
गौरी शंकर मा.वि.	८	२७१	२३८	१२९	७३	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
शारदा संस्कृति मा.वि.	८	१११	१००	७७	२१	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
मा.वि. भंगेरी	८	१८९	१८४	१८४	१५	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
केवलेश्वर आ.वि.	८	९	९	९	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
नव प्रभात प्रा.वि.	८	७	७	३	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
बाल मन्दिर प्रांवी	८	८२	७६	८२	८	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
भिमेश्वर आ.वि.	९	१०२	९०	९४	८	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
बाल कल्याण प्रा.वि.	८	१८	७	१२	४	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	२६	३२	३६	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सम प्रा.वि.	९	२६	३४	२६	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
सुनकोशी प्रा.वि.	९	१४	१३	१४	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
भुमस्थान प्रावि.	९	१४	२	१४	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
मुड्केश्वरी प्रा.वि.	९	१५	१०	१५	१०	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
जम्मा		३५५९	३३२०			छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन

श्रोत: विद्यालयको प्र.अ. संग लिइएको स्थलगत तथ्याङ्क

५.१.८ खुद भर्ना, निरन्तरता तथा टिकाउ दर

विद्यालय उमेर समुहका विद्यार्थीहरू विद्यालयमा भर्ना हुने दर वा विद्यालय उमेर समुहको के कती वालवालिकाहरू भर्ना भए नभएको र भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको निरन्तरता र विचमा पढाई छोड्ने वालवालिकाहरूको विवरण सम्बन्धीत विद्यालयको प्रधानाध्यापकहरू बाट लिईएको जानकारी अनुसार अधिकांश विद्यालयहरूमा भर्नादर शत प्रतिशत रहेको छर निरन्तरता र टिकाउ दर पनि धेरै जसो विद्यालयहरूमा शत प्रतिशत रहेको छ । शैक्षिक शत्र २०७४ को विवरण यहाँ प्रस्तुत गरीएको छ ।

तालिका न ६० खुद भर्ना, निरन्तरता तथा टिकाउ दर

विद्यालयको नाम	वडा नं	खुद भर्नादर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उत्तिर्ण दर		
		पुर्व प्राथमिक	आधारभुत	माध्यमीक	पुर्व प्राथमिक	आधारभुत	माध्यमीक	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०
चण्डेश्वरी मा.वि.	१	१००	१००	१००	९७	९४	९५	५३.१५	४९.८४	५७.२७	९४	८६	९३
भुमेश्वरी आ.वि.	१	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	१००	३२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
महकाली प्रा.वि.	२	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जाल्पादेवी प्रा.वि.	२	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
चम्पादेवी प्रा.वि.	२	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सेतीदेवी प्रा.वि.	२	१००	११००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
शितलादेवी मा.वि.	२	१००	१००	१००	१००	१००	१००	५४.१५	४७.८४	५८.२९	९६	८६	९७
कालीकादेवी मा.वि	२	१००	१००	१००	१००	१००	१००	४९	५६	५८.२९	९४	८६	९३
नव जन जागृति प्रा.वि.	२	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
ककनी प्रा.वि.	२	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
ककनी आ. वि.	३	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
कालीका इश्वरी आ.वि.	३	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सेतीदेवी आ.वि.	३	९१	९२	०	८०	८०	०	०	०	०	०	०	०
जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
हिमगंगा मा.वि.	३	१००	१००	१००	१००	१००	१००	५८.५	५३.७	५८.७	८८	९८	९१
जनता प्रा.वि.	४	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
हरिसिद्धी प्रा.वि.	४	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०

विद्यालयको नाम	वडा नं	खुद भर्नादर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उतिर्ण दर		
		पुर्व प्राथमिक	आधारभुत	माध्यमीक	पुर्व प्राथमिक	आधारभुत	माध्यमीक	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०
कृष्ण आ.वि.	४.	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
महारुद्र मा.वि.	४.	१००	१००	१००	१००	१००	०	५३	८४	८१	९१	८९	८७
रेणुकादेवी मा.वि.	४.	१००	१००	१००	१००	१००	०	५१	७९	८६	९१	८७	९३
रक्तमाला प्रा.वि.	४.	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
जनता मा.वि.	५	१००	१००	१००	१००	१००	१००	७१	७३	६३	०	०	०
गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	९५	९३	०	९७	९८	०	०	०	०	०	०	०
भिमेश्वरप्रा.वि.	५	९५	९३	९४	९८	९२	८९	५५	५२	६०	०	०	०
शिवालय प्रा.वि.	५	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सरस्वती प्रा.वि.	५	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
देविस्थान प्रा.वि.	५	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
बज्रकालीका प्रा.वि.	६	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
कालीका प्रा.वि.	६	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
जनशक्ति प्रा.वि.	६	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
जनकल्याण मा.वि.	६	९५	९५	९५	९५	९५	९५	०	०	०	९२	९०	८९
जन सक्रिय प्रा.वि.	६	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
पटनादेवी आ.वि.	७	९३	९५	९५	८०	८५	८५	६८	५५	०	०	०	०
महाकाली आ.वि.	७	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
गैयाश्वरी प्रा.वि.	७	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
प्रावि मुडेखोला	७	७४.१	७४.१		९४	९४	०	०	०	०	०	०	०

विद्यालयको नाम	वडा नं	खुद भर्नादर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धि दर			उत्तिर्ण दर		
		पुर्व प्राथमिक	आधारभुत	माध्यमीक	पुर्व प्राथमिक	आधारभुत	माध्यमीक	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०
कालीका प्रावि.	७	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सेतीदेवी प्रा.वि.	७	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
गौरी शंकर मा.वि.	८		९८	९४	०	१००	१००	५७	२.१५ GPA	१.१९ GPA	८२.४५	८९.१३	९८.५
शारदा संस्कृति मा.वि.	८	१००	१००	०	१००	१००	६०.४	४६	५५	५१	८०	७९	१००
मा.वि. भंगेरी	८	१००	१००	१००	१००	१००	१००	६२	६०	५६	३८.३३	१००	१००
केबलेश्वर आ.वि.	८	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
नव प्रभात प्रा.वि.	९	६	१४	०	६	१४	०	०	०	०	०	०	०
बाल मन्दिर प्रांवी	८	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
भिमेश्वर आ.वि.	९	१००	१००	०	१००	१००	०	०	५५	०	०	०	०
बाल कल्याण प्रा.वि.	८	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सम प्रा.वि.	९	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
सुनकोशी प्रा.वि.	९	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
भुमेस्थान प्रावि.	९	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०
मुड्केश्वरी प्रा.वि.	९	१००	१००	०	१००	१००	०	०	०	०	०	०	०

सहजै देखिने भर्नादर तथा खुदप्रवेश दर

विद्यालयमा भर्नाभएका विभिन्न तहका कुल विद्यार्थी संख्या, नगरपालिका भित्रको सोहि उमेर समुहको बालवालीका संख्याको आधारमा विश्लेषण गर्दा समग्र नगरको सहजै खेदिने भर्ना दर तथा खुद प्रवेश दर, साक्षरता दर निम्न अनुसार रहेको देखिन्छ ।

तालिका न ६० ख सहजै देखिने भर्नादर तथा खुदप्रवेश दर

विषयगत क्षेत्रका सूचकहरु	राष्ट्रिय	जिल्लास्तरीय	रामेछाप नगरको	
			संख्या	प्रतिशत
वा.वि.केन्द्र हरुमा सहजै देखिने भर्नादर (GER)		८१		८२.८४
खुदप्रवेश दर कक्षा १GIR		९१		८८.८८
विभिन्न तहका सहजै देखिने भर्ना दरहरु(GER)				
क) आधारभूतशिक्षा (१-८)	८१.४			७५.०३
ख)माध्यमिकशिक्षा (९-१२)	३७.७			२८.१७
विद्यार्थी शिक्षक अनुपात				
आधारभूततह			२२.९९	
माध्यमिकतह			१७.२२	
साक्षरता दर				
उमेर समूह १५-२४ वर्ष उमेर समुहमा साक्षरता प्रतिशत		९८		८०
सो उमेर समुहमा निरक्षरता प्रतिशत		४२		२०
सो उमेर समुहमा महिला साक्षरता प्रतिशत				७९.७४
कम्तीमा कक्षा ५ पास गर्ने जनसंख्या			१०४४९	
कम्तीमा कक्षा १० पास गर्ने जनसंख्या			९२९६	
स्नातकतह पास गर्ने जनसंख्या			१४६८	
एम वि.वि.एस.डाक्टर पास गर्ने स.संख्या			२४	

यसमा सहजै देखिने भर्ना दर आधारभूत तहमा केही माध्यमिक तहमा निकै कम मात्रामा देखिएको छ यसको कारण यसको कारण रामेछाप नगर भन्दा बाहिर भर्ना गर्न जाने परिपाटी बढ्नु प्रमुख कारण हुन सक्छ ।

५.१.५ वाल बिकास केन्द्रको विवरण

नगरपालिका भित्र रहेको विद्यालयहरुमा ५ विद्यालय बाहेक सबैमा वाल बिकास केन्द्रहरु सञ्चालनमा रहेको छ । सो को विवरण तालिका न ६१ मा रहेको छ ।

तालिका न ६१ वाल बिकास केन्द्रको विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	विद्यालय आवधिक योजना अद्यावधिक (भएको/नभएको)	क्लव गठन (भएको/नभएको)	वालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)	पुर्व प्राथमिक तहमा विद्यार्थी संख्या		
						छात्रा	छात्र	जम्मा
चण्डेश्वरी मा.वि.	१	भएको	भएको	भएको	भएको			
भुमेश्वरी मा.वि.	१	भएको	भएको	भएको	भएको	१३	२	१५
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	भएको	भएको	भएको	भएको	१२	५	१७
महकाली प्रा.वि.	२	भएको	भएको	भएको	भएको			-
जाल्पादेवी प्रावि.	२	भएको	भएको	भएको	भएको	३	१	४

विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	विद्यालय आवधिक योजना अद्यावधिक (भएको/नभएको)	क्लव गठन (भएको/नभएको)	वालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)	पुर्व प्राथमीक तहमा विद्यार्थी संख्या		
						छात्रा	छात्र	जम्मा
चम्पादेवी प्रा.वि.	२	भएको	भएको	भएको	भएको	१	५	६
सेतीदेवी प्रा.वि.	२	भएको	भएको	भएको	भएको	२	१	३
शितलादेवी मा.वि.	२	भएको	भएको	भएको	भएको	९	५	१४
कालीकादेवी मा.वि.	२	भएको	भएको	भएको	भएको	३	१६	१९
नव जन जागृति प्रा.वि.	२	भएको	भएको	नभएको	भएको			
ककनी प्रा.वि.	२	भएको	भएको	भएको	भएको	३	१	४
ककनी आ. वि.	३	भएको	भएको	नभएको	भएको	३	२	५
कालीका इश्वरी आ.वि.	३	भएको	भएको	भएको	भएको			
सेतीदेवी आ.वि.	३	भएको	भएको	भएको	भएको	३	३	६
जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	भएको	भएको	भएको	भएको	९	११	२०
हिमगंगा मा.वि.	३	भएको	भएको	भएको	भएको			
जनता प्रा.वि.	४.	भएको	भएको	भएको	भएको	२		२
हरिसिद्धी प्रा.वि.	४.	भएको	भएको	नभएको	भएको	११	८	१९
कृष्ण आ.वि.	४.	भएको	भएको	भएको	भएको			
महारुद्र मा.वि.	४.	भएको	भएको	भएको	भएको	५	७	१२
रेणुकादेवी मा.वि.	४.	भएको	भएको	भएको	भएको	१२	१५	२७
रक्तमाला प्रा.वि.	४.	भएको	भएको	भएको	भएको	४	३	७
जनता मा.वि.	५	भएको	भएको	भएको	भएको	७	६	१३
गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	भएको	भएको	भएको	भएको	५	६	११
भिमेश्वरप्रा.वि.	५	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
शिवालय प्रा.वि.	५	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
सरस्वती प्रा.वि.	५	भएको	भएको	भएको	भएको	६	८	१४
देविस्थान प्रा.वि.	५	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	भएको	भएको	भएको	भएको	३	२	५
बज्रकालीका प्रा.वि.	६	भएको	भएको	नभएको	भएको	१	९	१०
कालीका प्रा.वि.	६	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
जनशक्ति प्रा.वि.	६	भएको	भएको	भएको	भएको	५	१	६
जनकल्याण मा.वि.	६	भएको	भएको	भएको	भएको	१	६	७
जन सक्रिय प्रा.वि.	६	भएको	भएको	नभएको	भएको	७	४	११
पटनादेवी आ.वि.	७	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०

विद्यालयको नाम	वडा नं.	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	विद्यालय आवधिक योजना अद्यावधिक (भएको/नभएको)	क्लव गठन (भएको/नभएको)	वालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)	पुर्व प्राथमीक तहमा विद्यार्थी संख्या		
						छात्रा	छात्र	जम्मा
महाकाली आ.वि.	७	भएको	भएको	भएको	भएको	३	९	१२
गैयाश्वरी प्रा.वि.	७	भएको	भएको	भएको	भएको	५	८	१३
प्रावि मुडेखोला	७	भएको	भएको	भएको	भएको	४	०	४
कालीका प्रावि.	७	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	भएको	भएको	नभएको	भएको	०	०	०
सेतीदेवी प्रा.वि.	७	भएको	भएको	नभएको	भएको	२	३	५
गौरी शंकर मा.वि.	८	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
शारदा संस्कृति मा.वि.	८	भएको	भएको	भएको	भएको	०	०	०
मा.वि. भंगेरी	८	भएको	भएको	भएको	भएको	७	१९	२६
केबलेश्वर आ.वि.	८	भएको	भएको	नभएको	भएको	७	१३	२०
नव प्रभात प्रा.वि.	८	भएको	भएको	नभएको	भएको	२	०	२
बाल मन्दिर प्रांवी	८	भएको	भएको	भएको	भएको	१	३	४
भिमेश्वर आ.वि.	८	भएको	भएको	भएको	भएको	११	११	२२
बाल कल्याण प्रा.वि.	८	भएको	भएको	भएको	भएको	६	४	१०
भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	भएको	भएको	भएको	भएको	५	२	७
सम प्रा.वि.	९	भएको	भएको	भएको	भएको	५	६	११
सुनकोशी प्रा.वि.	९	भएको	भएको	नभएको	भएको	०	१	१
भुमस्थान प्रावि.	९	भएको	भएको	नभएको	भएको	४	२	६
मुड्केश्वरी प्रा.वि.	९	भएको	भएको	नभएको	भएको	४	१	५

श्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालयको प्रतिवेदन २०७२

५.१.१० विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण

रामेछाप नगरपालिका भित्र रहेको ५६ वटा सबै विद्यालयहरूले वार्षिक रुपमा विद्यालय सुधार योजना तयार गरी केहीले सो अनुसार कार्यहरू गर्दै गरेको पाईन्छ र केहीले भने योजना तयार गर्ने तर कार्यान्वयनमा भने खासै विचार पुऱ्याएको पाईएन । यसै गरी केही वर्षदेखि विद्यालयलाई शान्ति क्षेत्र घोषणा गरि विद्यालय हाताभित्र राजनैतिक कार्यक्रम गर्न नदिने ,राजनैतिक पोष्टर पम्प्लेट लेख्न तथा टाँस्न प्रतिबन्ध लगाइएको पाइएको छ । यसै गरी विद्यालयमा विद्यार्थी अभिभावक शिक्षकहरूले पालना गर्नुपर्ने आचार संहिता भित्ते लेखन गरिराखेको पाइएको छ । अधिकाँस विद्यालयहरूमा वार्षिक रुपमा कार्ययोजना तथा विद्यालय सुधार योजना बनाएता पनि पनि शैक्षिक सुधार भन्दा पनि भौतिक पूर्वाधारलाई वढि जोड दिइएको पाइएको कारण सामुदायिक विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तरमा ह्रास आएको देखिन्छ । राष्ट्रले शिक्षामा गर्ने लगानीको ७० प्रतिशत रकम शिक्षकको तलव तथा सुविधामा लगानी गरेपनि समय सापेक्ष वैज्ञानिक शिक्षामा लैजान सकेको छैन । समुदायलाई हस्तान्तरण गरेका विद्यालयहरूमा दरवन्दी पुरा नहुदाँ राखिएका शिक्षकहरूको लागी तलव दिनको लागी समस्या सबैतिर

देखिएको छ। यसको साथै नीजि श्रोतमा राखेका शिक्षकहरूको लागी तालिमको पनि व्यवस्था भएको पाइएन। यि लगायतका समस्याहरूको समाधानको लागी दीर्घकालिन सोच राख्नु पर्ने अवस्था रहेको छ।

५.१.११ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

रामेछाप नगरपालिकाका विभिन्न स्थानहरूमा रहेको विद्यालयहरूमा अध्यापन गर्ने शिक्षकहरूको विवरण सङ्कलन गर्ने क्रममा प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा नगरपालिका भित्रका विभिन्न तहमा अध्यापन गर्नु हुने शैक्षिक जनशक्तिहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको पाइयो।

तालिका न ६२ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नं	किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, निजी, गुम्बा)	स्वीकृत दरवन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				महिला	पुरुष	आधारभुत	माध्यमिक	आधारभुत	माध्यमिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
चण्डेश्वरी मा.वि.	१	सामुदायिक	१४	४	१०	६	४	३	१	१	१	१
भुमेश्वरी मा.वि.	१	सामुदायिक	७	२	५	५	०	२	०	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	सामुदायिक	४	३	१	१	०	३	०	०	०	०
महकाली प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३	३	३	०	०	३	०	०	०	०
जाल्पादेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	४	४	३	१	१	०	३	०	०	०
चम्पादेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३	१	२	२	०	१	०	०	०	०
सेतीदेवी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३	१	२	२	०	१	०	०	०	०
शितलादेवी मा.वि.	२	सामुदायिक	८	२	६	४	२	२	०	१	१	२
कालीकादेवी मा.वि.	२	सामुदायिक	९	२	७	६	१	२	०	१	०	१
नव जन जागृति प्रा.वि.	२	सामुदायिक	२	२	०	०	०	२	०	०	०	०
ककनी प्रा.वि.	२	सामुदायिक	३	१	२	२	०	१	०	०	०	०
ककनी आ. वि.	३	सामुदायिक	४	२	२	२	०	२	०	०	०	०
कालीका इश्वरी आ.वि.	३	सामुदायिक	७	४	३	३	०	४	०	०	०	०
सेतीदेवी आ.वि.	३	सामुदायिक	८	६	२	२	०	६	०	२	०	०
जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	सामुदायिक	५	१	४	४	०	१	०	०	०	०
हिमगंगा मा.वि.	३	सामुदायिक	२४	५	१९	६	१३	५	०	१	०	१
जनता प्रा.वि.	४	सामुदायिक	५	३	२	२	०	३	०	०	०	०
हरिसिद्धी प्रा.वि.	४	सामुदायिक	३	२	१	१	०	२	०	०	०	०
कृष्ण आ.वि.	४	सामुदायिक	८	५	३	३०	५	०	०	०	०	१
जन सक्रिय आ.वि.	४	सामुदायिक	४	२	२	२	०	२	०	०	०	०
महारुद्र मा.वि.	४	सामुदायिक	१३	५	८	६	६	२	५	१	१	१
रेणुकादेवी मा.वि.	४	सामुदायिक	१२	३	९	८	१	३	०	१	१	१
रक्तमाला प्रा.वि.	४	सामुदायिक	२	२	०	०	०	२	०	०	०	०
जनता मा.वि.	५	सामुदायिक	१७	६	११	६	५	६	०	१	१	१

गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	सामुदायिक	५	१	४	४	०	१	०	०	०	०
भिमेश्वर मा.वि.	५	सामुदायिक	१२	७	५	४	१	६	१	०	०	१
शिवालय प्रा.वि.	५	सामुदायिक	४	२	२	२	०	२	०	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	सामुदायिक	३	३	०	०	०	३	०	०	०	०
सरस्वती प्रा.वि.	५	सामुदायिक	४	४	०	०	०	०	४	०	०	०
देविस्थान प्रा.वि.	५	सामुदायिक	२	१	१	१	०	१	०	०	०	०
महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	सामुदायिक	४	२	२	२	०	२	०	०	०	०
जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	सामुदायिक	४	२	२	२	०	२	०	०	०	०
बज्रकालीका प्रा.वि.	६	सामुदायिक	३	२	१	१	०	२	०	०	०	०
कालीका प्रा.वि.	६	सामुदायिक	४	२	२	२	०	२	०	०	०	०
जनशक्ति प्रा.वि.	६	सामुदायिक	२	१	१	१	०	१	०	०	०	०
जनकल्याण मा.वि.	६	सामुदायिक	१७	५	१२	८	४	५	०	१	१	१
जन सक्रिय प्रा.वि.	६	सामुदायिक	४	१	३	३	०	१	०	०	०	०
पटनादेवी आ.वि.	७	सामुदायिक	१२	४	८	७	१	४	०	१	०	१
महाकाली आ.वि.	७	सामुदायिक	७	५	२	२	०	५	०	०	०	०
गैयाश्वरी प्रा.वि.	७	सामुदायिक	४	२	२	२	०	२	०	०	०	०
प्रावि मुडेखोला	७	सामुदायिक	३	१	२	२	०	१	०	०	०	०
कालीका प्रावि.	७	सामुदायिक	४	१	३	३	०	१	०	०	०	०
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	सामुदायिक	३	२	१	१	०	२				
सेतीदेवी प्रा.वि.	७	सामुदायिक	३	१	२	२	०	१				
गौरी शंकर मा.वि.	८	सामुदायिक	१६	२	१४	७	७	१	१	२	२	२
शारदा संस्कृति मा.वि.	८	सामुदायिक	१६	४	१२	११	१	३	१	२	१	२
मा.वि. भंगेरी	८	सामुदायिक	११	३	८	७	१	२	१	२	१	२
केवलेश्वर आ.वि.	८	सामुदायिक	३	०	३	३	०	०	०	०	०	०
नव प्रभात प्रा.वि.	८	सामुदायिक	२	०	२	२	०	०	०	०	०	०
बाल मन्दिर प्रांवी	८	सामुदायिक	६	४	२	२	०	४	०	०	०	०
भिमेश्वर आ.वि.	८	सामुदायिक	१०	०	१०	५	५	०	०	०	०	०
बाल कल्याण प्रा.वि.	८	सामुदायिक	३	१	२	२	०	१	०	०	०	०
भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	सामुदायिक	३	२	१	१	०	२	०	०	०	०
सम प्रा.वि.	९	सामुदायिक	६	३	३	३	०	३	०	०	०	०
सुनकोशी प्रा.वि.	९	सामुदायिक	३	१	२	२	०	१	०	०	०	०
भुमस्थान प्रावि.	९	सामुदायिक	२	२	०	०	०	२	०	०	०	०
मुड्केश्वरी प्रा.वि.	९	सामुदायिक	३	३	०	०	०	३	०	०	०	०

नगर भित्रका विभिन्न ५६ वटा विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षकहरूको प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा धेरै जसो विद्यालयहरूमा विषयगत शिक्षक दरबन्दी अनुसार उपलब्धता नभएको पाइयो । तोकिएको मापदण्ड अनुसार शिक्षक विद्यार्थीहरूको अनुपात नभएको अवस्था देखिन्छ । निम्न माध्यमिक र माध्यमिकतहका विद्यालयहरूमा विषयगत शिक्षक हुनु पर्नेमा पर्याप्तशिक्षक उपलब्ध भएको देखिदैन ।

५.१.१२ आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयमा पहुँचको अवस्था (प्रमुख वस्तीहरूबाट विद्यालय पुग्ने लाग्ने समय)

रामेछाप नगरपालिकामा रहेको ९ वटा वडामा ४३ वटा आधारभूत र १३ वटा माध्यमिक विद्यालयहरू छन् । आधारभूत विद्यालयहरू गाउँ नजिकै रहेका छन् । आधारभूत विद्यालयमा विद्यार्थीहरू जान आधा घण्टा लाग्छ भने माध्यमिक शिक्षा आर्जनको लागि १ घण्टा सम्म हिड्नु पर्ने अवस्था छ । माध्यमिक शिक्षा आर्जनको लागि टाढा जानुपर्ने विद्यार्थीहरूको लागि विद्यालय नजिकमा भाडामा कोठा लिएर बसेका छन् । यातायातको सुविधा नपुगेका क्षेत्रका विद्यार्थीहरूले पैदल हिड्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । वडा नं. ७ को मुडेखोला र विर्ता लगायतको स्थानबाट माध्यमिक तहको शिक्षा आर्जनको लागि रामेछाप बजार स्थित गौरीशंकर मा.वि. सम्म आउनु पर्ने हुन्छ त्यहाँका विद्यार्थीहरूलाई २ घण्टा भन्दा बढी लाग्छ, वडा नं. ९ मा माध्यमिक विद्यालय छैन । वडा नं. ९ को टार देखि भंगेरी मा.वि. वा गौरीशंकर मा.वि सम्म आई पुग्न लगभग २ घण्टा लाग्छ, यहाँका यसैगरी अन्य स्थानहरूबाट सरदरमा माध्यमिक शिक्षा आर्जनको लागि धेरै जसो वस्तीहरूबाट विद्यालय सम्म पुग्न लाग्ने अधिकतम समय २ घण्टा रहेको पाईन्छ, एकोहोरो २ घण्टा लाग्दा आउन जान ४ घण्टा सम्म लाग्ने देखिन्छ, यसरी विश्लेषण गर्दा टाढाको विद्यार्थीले माध्यमिक शिक्षा आर्जनको लागि दैनिक ४ घण्टा सम्म पैदल हिड्नु पर्ने बाध्यता छ ।

५.१.१३ शैक्षिक संस्थामा उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा

नगरका ५६ वटा सामुदायिक विद्यालयहरूमध्ये केहि विद्यालय बाहेकमा सडक पहुँच पुगेको छ । १२ वटा विद्यालयहरूमा मात्र पुस्तकालय छ भने ८ वटा मावि विद्यालयहरूमा मात्र विज्ञान प्रयोगशाला रहेको छ । यसैगरी १३ वटा विद्यालयमा खेलमैदान भएको, ९ वटा विद्यालयमा कम्पाउण्ड वाल भएको, ५४ वटा विद्यालयमा छात्र र छात्रा अलग अलग शौचालय भएको तथा १९ वटा विद्यालयमा मात्र निरन्तर खानेपानीको सेवा उपलब्ध भएको छ । यस्तै गत साल गएको विनासकारी भुकम्प पछि भने सबै विद्यालयहरूमा पक्कस भवनहरू वन्दै रहेको छ । यसर्थ विद्यालयहरूमा अब भुकम्प प्रतिरोधी भवन सबै क्षेत्रमा वन्ने निश्चित प्राय छ । विद्यालयगत भौतिक अवस्थाको विस्तृत विवरण तालिका नं. ६३ मा दिइएको छ ।

तालिका न ६३ शैक्षिक संस्थामा उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नं.	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोगशाला	डेस्क/बैचको क्षमता (जन)	खेल मैदान क्षेत्रफल (वर्ग.मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्ची, पक्की, पर्खाल)	चर्पीको सुविधा छ/छैन	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
चण्डेश्वरी मा.वि.	१	५	०	२८	०	०	०	५००	छैन	तारवार	छ	छैन
भुमेश्वरी मा.वि.	१	०	२	०	४	०	०	२००	छैन	छैन	छ	छैन
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	०	१	०	५	०	०	१००	छैन	छैन	छ	छैन
महकाली प्रा.वि.	२	०	१	०	२	०	०	२२	छैन	छैन	छैन	छ
जाल्पादेवी प्रा.वि.	२	०	१	०	२	०	०	६०	२०	गारो	छ	छ
चम्पादेवी प्रा.वि.	२											
सेतीदेवी प्रा.वि.	२	०	२	०	४	०	०	१००	छैन	छैन	छ	छ
शितलादेवी मा.वि.	२	५	०	२८	०	०	०	३००	छैन	तारवार	छ	छ

कालीकादेवी मा.वि.	२	१	२	४	४	छ	छ	३००	छ	छैन	छ	छ
नव जन जागृति प्रावि.	२											
ककनी प्रा.वि.	२											
ककनी आ. वि.	३	०	२	०	६	०	०	२००	छैन	छैन	छ	छ
कालीका इश्वरी आ.वि.	३	०	३	०	६	०	छैन	१००	०	छैन	छ	छ
सेतीदेवी आ.वि.	३	१	३	४	८	छ	छैन	४०	२५	छैन	छ	छ
जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	०	३	०	८	०	०	५०	२०	छैन	छ	छैन
हिमगंगा मा.वि.	३	१	३	२४	६	छ	छ	५००	२५	छैन	छ	छ
जनता प्रा.वि.	४	०	२	०	५	छ	छैन	१५०	छैन	छैन	छ	छैन
हरिसिद्धी प्रा.वि.	४	०	२	०	४	छैन	छैन	५०	छैन	छैन	छ	छैन
कृष्ण आ.वि.	४	१	१	४	९	छैन	छैन	१५०	५०	छैन	छ	छैन
महारुद्र मा.वि.	४	१	५	६	१५	छ	छ	५००	५०	छैन	छ	छ
रेणुकादेवी मा.वि.	४	१	७	६	१९	छैन	छ	५००	छैन	छैन	छ	छैन
रक्तमाला प्रा.वि.	४											
जनता मा.वि.	५	८	१	२२	१	छ	छैन	५००	३५ व.मि	पर्खाल	छ	छ
गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	४	०	८	०	छैन	छैन	१५०	२० व.मि.	छैन	छ	छैन
भिमेश्वर मा.वि.	५	४	०	१५	०	छ	छैन	३००	१० व.मि.	छैन	छ	छ
शिवालय प्रा.वि.	५	२	०	४	०	छैन	छ	५०	छैन	छैन	छ	छ
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	०	०	२	७	छैन	छैन	३०	छैन	छैन	छ	छैन
सरस्वती प्रा.वि.	५	०	०	२	६	छैन	छैन	४०	छैन	छैन	छ	छैन
देविस्थान प्रा.वि.	५	०	०	२	६	छैन	छैन	५०	छैन	छैन	छ	छैन
महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	०	०	२	५	छैन	छैन	५०	२०	छ	छ	छ
जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	०	०	२	४	०	०	६०	२५	छैन	छ	छैन
वज्रकालीका प्रा.वि.	६	०	२	०	४	०	०	६०	१२६०	छैन	छ	छ
कालीका प्रा.वि.	६	०	०	२	६	०	०	१००	०	छैन	छैन	छैन
जनशक्ति प्रा.वि.	६											
जनकल्याण मा.वि.	६	०	०	४	१२	छ	छ	३००	६००	छैन	छ	छैन
जन सक्रिय प्रा.वि.	६	०	०	२	४	छैन	छैन	७५	७६०	छैन	छ	छैन
पटनादेवी आ.वि.	७	२	२	६	७	छैन	छ	३००	छैन	तारवार	छ	छैन
महाकाली आ.वि.	७	०	४	०	१०	छैन	छैन	१२०	छैन	छैन	छ	छैन
गैयाश्वरी प्रा.वि.	७	१	१	४	२	छैन	छैन	३०	छैन	छैन	छ	छ
प्रावि मुडेखोला	७	१	२	१	५	छैन	छैन	६०	छैन	छैन	छ	छैन
कालीका प्रावि.	७	०	२	०	४	छैन	छैन	३०	३०	तारवार	छ	छ
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	०	०	२	६	०	०	४०	०	छैन	छ	छ
सेतीदेवी प्रा.वि.	७											
गौरी शंकर मा.वि.	८	८	४४	३	७	छ	छ	११२०	६५०	तारवार	छ	छ
शारदा संस्कृति मा.वि.	८	५	२८	४	१३	छ	छैन	३००	छैन	तारवार	छ	छ
मा.वि. भंगेरी	८	१	७	८	१५	छ	छैन	५००	छैन	छैन	छ	छैन
केबलेश्वर आ.वि.	८	०	१	०	५	छैन	छैन	४०	३०	छैन	छ	छैन
नव प्रभात प्रा.वि.	९	०	०	३	६	०	०	८०	१०२४	छैन	छ	छैन
बाल मन्दिर प्रांवी	८	२	२	४	६	०	०	५०	१५०	छैन	छ	छ
भिमेश्वर आ.वि.	९	२	८	३	८	छ	०	२००	१२६०	छैन	छ	छ
बाल कल्याण प्रा.वि.	८	०	०	३	४	०	०	३०	छैन	छैन	छ	छैन
भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	०	०	२	२	०	०	६०	छैन	छैन	छ	छैन
सम प्रा.वि.	९	०	१	०	४	छैन	छैन	५०	छैन	छैन	छैन	छैन
सुनकोशी प्रा.वि.	९											
भुमेस्थान प्रावि.	९	०	०	२	४	०	९०	४००	छैन	छैन	छ	छैन
मुडकेश्वरी प्रा.वि.	९	१	२	१	२	०	०	१०	छैन	छैन	छ	छ

५.१.१४ छात्रवृत्ती तथा अन्य सुविधा उपलब्धताको अवस्था (छात्रवृत्ती, बाल अनुदान, दिवा खाजा)

नेपाल सरकारको तर्फबाट पाउने सबै खाले सेवा सुविधाहरु सबै विद्यालयका सम्बन्धीत विद्यार्थीहरुले पाईरहेका छन् । विगतमा आधारभुत तहमा उपलब्ध गराउदै आएको दिवा खाजाको व्यवस्था भने हाल आएर हटेको छ । एक वेला उक्त दिवा खाजा कार्यक्रमले विद्यार्थीको नयाँ भर्ना गराउने अभियानलाई भरपुर सहयोग पुगेको थियो । नेपाल सरकारबाट माध्यमिक तह सम्म निशुल्क शिक्षाको व्यवस्था गर्ने भन्ने योजना अनुरूप सबै विद्यालयहरुका सबै विद्यार्थीहरुलाई पाठ्यपुस्तक निशुल्क उपलब्ध गराउदै आईएको छ, यो राष्ट्रिय अभियान रामेछाप नगरपालिकामा पनि निरन्तर रुपमा सञ्चालन हुदै आएको छ ।

५.१.१५ नमूना तथा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध विद्यालयहरुको विवरण

रामेछाप नगरपालिकाका धेरै जसो विद्यालयहरुमा विद्युतको सुविधा छैन, विद्युत सुविधा नभएको कारण कम्प्युटर तथा ईन्टरनेटको सुविधाहरु संचालनमा छैन । तर निम्नानुसार विद्यालयहरुमा भने विद्युत सेवा पुगेको र कम्प्युटर तथा ईन्टरनेटमा पहुँच पुगेको पाईएको छ ।

तालिका न ६४ नमूना तथा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध विद्यालयहरु विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	कम्प्युटर शिक्षा	ईन्टरनेट सुविधा	कैफियत
१	श्री गौरीशंकर मा.वि.	८	छ	छ	
२	श्री मा.वि. भंगेरी	८	छ	छ	
३	श्री जनकल्याण मा.वि.	६	छ	छ	
४	श्री जनता मा.वि.	५	छ	छ	
५	श्री भिमेश्वर मा.वि.	५	छ	छ	
६	श्री पटानादेवी मा.वि.	७	छ	छ	
७	श्री महारुद्र मा.वि.	४	छ	छ	
८	श्री रेणुकादेवी मा.वि.	४	छ	छ	
९	श्री हिमगंगा मा.वि.	३	छ	छ	
१०	श्री शितलादेवी मा.वि.	२	छ	छ	
११	श्री कालिकादेवी मा.वि.	२	छ	छ	
१२	श्री चण्डेश्वरी मा.वि.	१	छ	छ	
१३	श्री भुमेश्वरी आ.वि.	१	छ	छ	
१४	श्री वालमन्दिर प्रा.वि.	८	छ	छ	

५.१.१६ सुधारिएको मापदण्ड (भुकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ गरिएका विद्यालय

वि.सं. २०७२ वैशाख १२, १३, २९ मा आएको विनासकारी भुकम्प र त्यस पछिको पराकम्पहरुबाट थिल्लिएएको १४ जिल्ला मध्ये रामेछाप पनि अति प्रभावित जिल्ला भित्र पर्दछ । भुकम्प पछिको विभिन्न पुर्वाधारहरु जस्तै सरकारी कार्यालयहरुको भवन, सामुदायिक भवन निजी आवास, विद्यालय लगायतका सबै पुर्वाधारहरु मा सुधारीएको मापदण्ड अनुसार निर्माण गर्ने प्रवधान अनुसार पछिल्लो समय रामेछाप जिल्लाका विभिन्न विद्यालयहरु पहिलो चरणमा निर्माण हुने गरी विभिन्न २० वटा विद्यालयहरु निर्माण गर्नको लागि एसियाली विकास बैंकले सहयोग गरेर धेरै जसो विद्यालयहरु निर्माण भई सकेको छ । यसरी एसियाली विकास बैंकको सहयोगमा निर्माण भएको सबै

विद्यालयहरू एकै प्रकारका र भूकम्प प्रतिरोधी मापदण्ड अनुसार बनेको छ । रामेछाप नगरपालिकाको पनि धेरै विद्यालयहरू यस योजना भित्र परेको र नया भवनहरू निर्माण भएको छ, रेट्रोफिटिङ्ग भने यो तथ्याङ्क सङ्कलन गर्दा सम्म कुनै पनि विद्यालयहरूमा भएको पाईएको छैन । एसियाली विकास बैंक (एडिबी) र अन्य दातृ निकायहरूको सहयोगमा सुधारिएको मापदण्ड अनुसार भवन निर्माण भएको विद्यालयहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका न ६५ सुधारिएको मापदण्ड (भूकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ्ग गरिएका विद्यालय

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	निर्माण भएको भवन संख्या	कोठा संख्या	सहयोगी संस्था/निकाय
१	श्री गौरीशंकर मा.वि.	८	५	२६	एसियाली विकास बैंक
२	श्री शारदा संस्कृत मा.वि.	८	५	२८	एसियाली विकास बैंक
३	श्री भिमेश्वर मा.वि.	५	१	४	नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालय
४	श्री जनता मा.वि.	५	१	६	नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालय
५	श्री पटनादेवी मा.वि.	७	१		नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालय
६	मुडेखोला आ.वि.	७	१	२	नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालय
७	भिमेश्वरी आ.वि.	९	१	४	नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालय

५.१.१७ स्थानीय सरकारको शिक्षा क्षेत्रमा लगानी

विगतमा नेपाल सरकारबाट शिक्षा क्षेत्रमा हुने सबै खाले लगानीहरू जिल्ला शिक्षा कार्यालय मार्फत सम्बन्धीत श्रोत केन्द्रको सिफारीसमा लगानी/खर्च गर्ने परिपाटी रहँदै आएकोमा पछिल्लो समय राज्य पुन संरचना सँगै केन्द्रको अधिकार स्थानीय स्तरमा आए पछि नगरपालिका मार्फत विषयगत क्षेत्रहरूमा शिक्षकहरूको तलव भत्ता र सञ्चालन खर्च भन्दा बाहेको अन्य व्यवस्थापन तथा पुर्वाधार विकासमा आवश्यकता तथा मागको आधारमा उचित रकम विनियोजन गरी स्थानीय सरकारले शिक्षा क्षेत्रको लगानीमा प्राथमिकताकासाथ राखेको पाईन्छ, आ.व. ०७५/०७६ को वार्षिक कार्यक्रममा शिक्षा क्षेत्रमा नविनतम प्रयास गर्ने योजना अघि सारेर नगर क्षेत्र भित्रका सबै विद्यालयहरूमा ECD देखि कक्षा ५ सम्म Talking teacher लागु गर्न कक्षा कोठा व्यवस्थापन सहितको लागि भनेर एकमुष्ट ५७ लाख विनियोजन गरेको छ, यस प्रकारको निती तथा कार्यक्रमले पनि स्थानीय सरकारले शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गर्न उत्प्रेरीत भएको देखिन्छ । यो प्रकारको कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउनको लागि आगामी वर्षहरूमा पनि निरन्तर लगानी वृद्धि गर्ने नगरको लक्ष्य रहेको छ । शिक्ष र विद्यार्थीको अनुपातको आधारमा शिक्षक तथा विद्यालय नै समायोजन गर्ने समेत नगरको लक्ष्य राखेको छ ।

५.१.१८ प्राविधिक तथा विशेष सीपयुक्त मानव संसाधन

रामेछाप नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि विधिन्त तौरतरीकाबाट सङ्कलन गरीएको तथ्याङ्कको आधारमा यस नगरपालिका भित्र प्राविधिक तथा विशेष सीपयुक्त मान संसाधनको विवरण तालिका नं. ६६ मा उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका न ६६ प्राविधिक तथा विशेष सीपयुक्त मानव संसाधन

वडा नं.	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संसाधन																कै.
	कृषि र पशु		इञ्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रसोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१	१	०	०	३	०	०	३	२	०	०	०	५	२	२	०	०	
२	०	१	०	०	०	०	२	०	०	०	०	०	२	०	०	०	
३	३०	२०	१	८	०	१	३	७	०	०	०	०	०	१	२	५	
४	०	२	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	
५	९	१०	०	०	०	३	६	३	०	०	०	३	०	१	०	०	
६	१	२	५	२	०	०	०	१	०	०	०	१	०	०	०	०	
७	३	१	१	३	०	०	४	१	०	०	०	१	१	३	०	०	
८	०	१	१	७	०	०	५	६	१	०	०	१	२	५		१	
९	०	०	०	१	०	०	२	१	०	०	०	०	०	०	०	०	
जम्मा	४४	३७	१०	२६	०	४	२५	२१	१	०	०	११	८	१३	२	६	

५.१.१५ अपाङ्गता तथा विशेष शिक्षा श्रोत कक्षा र विद्यार्थी विवरण

नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरुमा पठनपाठन गर्ने विद्यार्थीहरु मध्ये विभिन्न १४ वटा विद्यालयहरुमा जम्मा १९ जना छात्राछात्रहरु आपांग रहेको पाईयो तर यी सबै सामान्य शारिरीक अपांगता मात्र होप्राप्त तथ्याड्क अनुसार छात्रहरु १३ जना र छात्राहरु ६ जना रहेका छन् जस्को विवरण निम्नानुसार उल्लेख गरएको छ ।

तालिका न ६७ अपाङ्गता तथा विशेष शिक्षा श्रोत कक्षा र विद्यार्थी विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा नं.	अपाङ्ग विद्यार्थी संख्या		जम्मा
			छात्रा	छात्र	
१	शितलादेवी मा.वि.	२	१	०	१
२	कालिकादेवी मा.वि.	२	०	१	१
३	सिद्धेश्वर आ.वि.	१	१	१	२
४	जनता आ.वि.	४	१	०	१
५	रेणुकादेवी मा.वि.	४	०	२	२
६	जनकल्याण मा.वि.	६	०	२	२
७	गौरीशंकर मा.वि.	८	०	१	१
८	शारदा संस्कृत मा.वि.	८	०	१	१
९	भंगेरी मा.वि.	८	१	०	१
१०	जनता मा.वि.	५	०	३	३
११	भिमेश्वर मा.वि.	५	१	०	१
१२	सेतीदेवी आ.वि.	३	०	१	१
१३	जाल्पागुठेश्वरी आ.वि.	३	१	०	१
१४	हिमगंगा मा.वि.	३	०	१	१
जम्मा			६	१३	१९

कक्षा कोठा, भवन र शौचालय भने केही विद्यालयहरूमा मात्र अपांग मैत्री देखियो ।

५१.२० शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

अधिकांश विद्यालयहरूमा परम्परागत विधि कै पठनपाठन भएको पाईन्छ, शैक्षिक गुणस्तरका लागि केही विद्यालयहरूले अंग्रेजी माध्ययमको पठनपाठन शुरु गरेको र नगरपालिका भित्र १४ वटा विद्यालयहरूमा कम्प्युटर शिक्षा पनि लागु गरेको पाईयो १३ वटा माध्यमिक विद्यालयहरू मध्ये शारदा संस्कृत मा.वि. वावियाखर्क बाहेक अरु सबै मा.वि.मा कम्प्युटर शिक्षा सञ्चालन भएको छ । हरेक माध्यमिक विद्यालयहरूमा ईन्टरनेट जडान गरीएको छ र केही प्रा.वि.तथा आधारभुत विद्यालयहरूमा पनि ईन्टरनेट जडान गरीएको पाईयो भने १३ वटा विद्यालयमा इन्टरनेट सुविधा भएको तर गुणस्तरीय नभएको पाइयो ।

तालिका न ६८ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नं.	अप वि श्रोत कक्षा (भएको/ नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/ नभएको)	ईन्टरनेट सुविधा(भएको/नभएको)	छुट्टै प्र.अ. दरवन्दी (भएको/ नभएको)
चण्डेश्वरी मा.वि.	१	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
भुमेश्वरी मा.वि.	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
महकाली प्रा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जाल्पादेवी प्रा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
चम्पादेवी प्रा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सेतीदेवी प्रा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
शितलादेवी मा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
कालीकादेवी मा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
नव जन जागृति प्रा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
ककनी प्रा.वि.	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
ककनी आ. वि.	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
कालीका इश्वरी आ.वि.	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सेतीदेवी आ.वि.	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जाल्पा गुठेश्वरी प्रा.वि.	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
हिमगंगा मा.वि.	३	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
जनता प्रा.वि.	४.	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
हरिसिद्धी प्रा.वि.	४.	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
कृष्ण आ.वि.	४.	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
महारुद्र मा.वि.	४.	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
रेणुकादेवी मा.वि.	४.	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
रक्तमाला प्रा.वि.	४.	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनता मा.वि.	५	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
गोल्माडाँडा प्रा.वि.	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

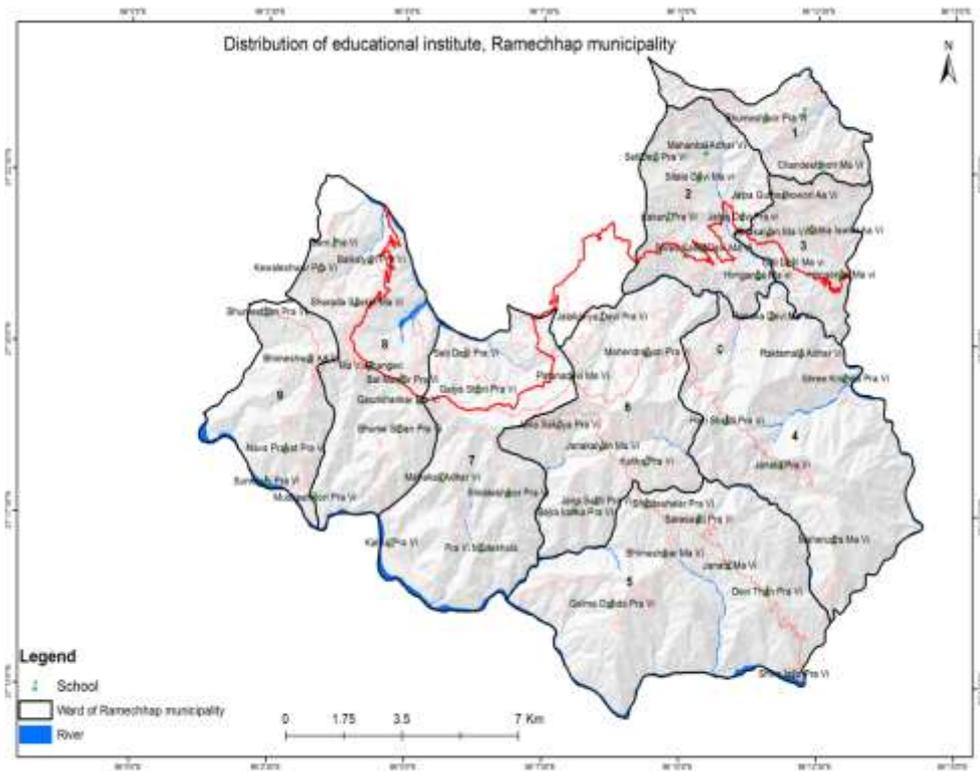
विद्यालयको नाम	वडा नं.	अप वि श्रोत कक्षा (भएको/ नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/ नभएको)	ईन्टरनेट सुविधा(भएको/नभएको)	छुट्टै प्र.अ. दरवन्दी (भएको/ नभएको)
भिमेश्वर मा.वि.	५	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
शिवालय प्रा.वि.	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सरस्वती प्रा.वि.	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
देविस्थान प्रा.वि.	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
महेन्द्रज्योती प्रा.वि.	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जलकन्या देवी प्रा.वि.	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
बज्रकालीका प्रा.वि.	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
कालीका प्रा.वि.	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनशक्ति प्रा.वि.	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
जनकल्याण मा.वि.	६	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
जन सक्रिय प्रा.वि.	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
पटनादेवी आ.वि.	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
महाकाली आ.वि.	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
गैयाश्वरी प्रा.वि.	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
प्रावि मुडेखोला	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
कालीका प्रावि.	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सिद्धेश्वर प्रा.वि.	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सेतीदेवी प्रा.वि.	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
गौरी शंकर मा.वि.	८	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
शारदा संस्कृति मा.वि.	८	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
मा.वि. भंगेरी	८	नभएको	नभएको	नभएको	भएको	नभएको
केवलेश्वर आ.वि.	८	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
नव प्रभात प्रा.वि.	८	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
बाल मन्दिर प्रांवी	८	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
भिमेश्वर आ.वि.	८	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
बाल कल्याण प्रा.वि.	८	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
भुमेश्वरी प्रा.वि.	८	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सम प्रा.वि.	९	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सुनकोशी प्रा.वि.	९	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
भुमेस्थान प्रावि.	९	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
मुड्केश्वरी प्रा.वि.	९	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

श्रोत: विद्यालयको स्थलगत भ्रमण २०७५

५.१.२१ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

रामेछाप नगरपालिका भित्र भएका विद्यालयहरु मध्ये ४३ वटा विद्यालयहरुमा १२ वर्ष सम्म वा सो भन्दा पनि कम उमेरका बालबालिकाहरु पठन पाठन गर्ने प्राथमिक तथा आधारभुत तहको विद्यालयहरु छन् । सो विद्यालयहरुमा अधिकांशमा बाल मैत्री फर्निचरहरुको व्यवस्था भएको पाईदैन यी मध्ये केही विद्यालयहरुमा कुसुन तथा चकटीहरुको व्यवस्था गरीएको छ र केही विद्यालयहरुमा शैक्षिक सामग्रीहरु पनि बालमैत्री किसिमको प्रयोग गर्ने र शिक्षण सिकाई कृयाकलाप पनि बालमैत्री ढंगबाट गर्ने गरेको पाईन्छ ।

५.१.२२ श्रोत नक्साहरु

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस नगरमा १ अस्पताल, ७ स्वास्थ्य चौकी, ५ प्रसुति गृह, ८ स्थानमा गाँउघर क्लिनिक, ४ स्थानमा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १ फार्मेशी र ३ वटा नीजि क्लिनिक समेत रहेको छ । नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभुत स्वास्थ्य सेवा निशुल्क प्राप्त गर्ने एवं स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँचलाई नागरिकको मौलिक हकको रुपमा प्रत्याभूत गरे अनुसार स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम,पोषण कार्यक्रम,समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकिकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम,सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम, परिवार नियोजन कार्यक्रम, गाउघर क्लिनिक,महिला स्वास्थ्य स्वसेविका कार्यक्रम,क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रम, कुष्ठरोग नियंत्रण कार्यक्रम, इपीडिमियोलोजी तथा प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन कार्यक्रमहरु सञ्चालन भै रहेको छ ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण

रामेछाप नगरपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरु तालिका ६९ मा सूचिकृत गरिएको छ । यस अनुसार यस नगरमा रामेछाप नगरपालिकामा १ जिल्ला अस्पताल, ७ स्वास्थ्य चौकी, ४ वटा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र गरी १२ स्थानमा स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरु रहेका छन् । यी भन्दा बाहेक रामेछाप बजार मा २ वटा मेडिकल, साघुटारमा १ वटा मेडिकल, अरक्च संचार सुविधा भने जिल्लामै रहेको छैन ।

तालिका न ६९ स्वास्थ्य संस्था (अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र आयुर्वेद केन्द्र) को विवरण

संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नं	संस्थाको प्रकार	स्वास्थ्यकर्मी			शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ छैन)									
			स्विकृत दरबन्दी	पुर्तीको अवस्था	करार		प्रसुती	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व	रत्तरंचार सेवा
स्वास्थ्य चौकी	१	३, ४, ११	५	५	१		✓				✓	✓		✓	✓	
स्वास्थ्य चौकी	२	३, ४, ११	५	६	१		✓				✓	✓		✓	✓	
स्वास्थ्य चौकी	३	३, ४, ११	५	५			✓		✓		✓	✓		✓	✓	
स्वास्थ्य चौकी	४	३, ४, ११	५	५	१						✓	✓		✓	✓	
स्वास्थ्य चौकी	५	३, ११	५	५	१						✓	✓		✓	✓	
स्वास्थ्य चौकी	६	३, ४, ११, ७	५	५	१		✓				✓	✓		✓	✓	
स्वास्थ्य चौकी	७	३, ७, ११	५	५							✓	✓		✓	✓	
जिल्ला अस्पताल	८	१, ४, ६, ९, १०, ११, १२	३३	१२	६	१५	✓	✓	✓	✓	✓	✓	VCT	✓	✓	
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	९	७	२	२	२						✓	✓		✓		
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	४	७	२	२	२						✓	✓		✓		
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	७	७	२	२	२						✓	✓		✓		
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	६	७	२	२	२						✓	✓		✓		

- ★ संकेत नं. १.अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४.प्रसुति गृह, ५.रक्त संचार केन्द्र, ६.एचआईभि परीक्षण केन्द्र तथा परामर्श केन्द्र, ७. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, ८. सामुदायीक स्वास्थ्य ईकाई, ९. निजि क्लिनिक, १०.फार्मोसी, ११.गाउँघर क्लिनिक, १२. अन्य (भए खुलाउने)

रामेछाप नगरपालिकामा १ जिल्ला अस्पताल, ७ स्वास्थ्य चौकी, ५ वटा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र गरी १३ स्थानमा स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरु रहेका छन् । यी भन्दा बाहेक रामेछाप बजार मा १ वटा मेडिकल, १ वटा औसधी पसल, साघुटारमा १ वटा मेडिकल, ओखेनीको च्यास्कुमा १ वटा मेडिकल रहेको छ ।

भएको स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरुमा पर्याप्त कर्मचारी तथा औषधीहरु भने उपलब्ध नभएको पाईयो । रक्तसंचार सुविधा भने जिल्लामै रहेको छैन ।

५.२.२. स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्य कर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

९ वटा वडामा विभाजित यस रामेछाप नगरपालिका विगतमा जिल्ला अस्पताल भएको वडामा स्वास्थ्य चौकी नरहने व्यवस्था भए अनुसार हालको वडा नं. ८ मा जिल्ला अस्पताल रहेको कारण स्वास्थ्य चौकीको नरहेको हो । यसै गरी साविकमा एउटै रामेछाप गा.वि.स भै पछि राज्य पुनसंरचना भएपछि नयाँ बनेको वडा नं. ९ मा पनि स्वास्थ्य चौकी छैन । वडा नं. ९ का टाढाका स्वास्थ्य सेवा ग्राहीलाई पायक नपरेका कारण सो वडामा हाल शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरी रहेको अवस्था छ । यसैगरी स्वास्थ्य चौकी टाढा भएको वडा नं. ४, ६ र ७ मा पनि शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरु स्थापन गरी स्थानीय समुदायलाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराई रहेको छ । स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण तालिका ७० मा दिइएको छ ।

तालिका न ७० स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नं	प्रकार	कार्यरत कर्मचारीको संख्या									
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अनमी	ल्याब टेक्निसियन	रेडियो लोजिस्ट	फर्मासिस्ट	अन्य	
स्वास्थ्य चौकी	१.	३	०	०	१	०	२	०	०	०	०	
स्वास्थ्य चौकी	२.	३	०	०	१	०	२	०	०	०	०	
स्वास्थ्य चौकी	३.	३	०	०	१	०	२	०	०	०	०	
स्वास्थ्य चौकी	४.	३	०	०	१	०	२	०	०	०	०	
स्वास्थ्य चौकी	५.	३	०	०	१	०	२	०	०	०	०	
स्वास्थ्य चौकी	६.	३	०	०	१	०	२	०	०	०	०	
स्वास्थ्य चौकी	७.	३	०	०	१	०	२	०	०	०	०	
जिल्ला अस्पताल	८.	१	०	५	१	२	२	२	१	१	२५	
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	९.	७	०	०	०	०	१	०	०	०	०	
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र		७	०	०	०	०	१	०	०	०	०	
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र		७	०	०	०	०	१	०	०	०	०	
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र		७	०	०	०	०	१	०	०	०	०	

माथी उल्लेखित तालिकामा भएको जनशक्ति विवरण हेर्दा आवश्यकता अनुसार जनशक्ति उपलब्ध नभएको देखिन्छ ।

५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा पहुँचको अवस्था (प्रमुख वस्तीहरुबाट स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय)

भौगोलिक विसमताका कारण डाँडा पाखा, खोला र खोल्सीहरुको संरचना भएको र नेपालको भौगोलिक बनोट जस्तै रामेछाप नगरपालिका पनि यस्तै भौगोलिक विसमताका कारण एउटा बस्ती वा स्थान बाट अर्को बस्ती वा स्थान सम्म पुग्न लाग्ने समय अधिकतम २ घण्टा सम्म रहेको छ, वस्ती देखि स्वास्थ्य संस्था सम्म जान लाग्ने समयलाई समान्यतया मुल्यांकन गर्दा वडा नं. ३

साँघुटारको सबैभन्दा टाढाको स्थान कमलावारी, सिमपानी र लक्ष्मीवास देखि स्वास्थ्य चौकी रहेको स्थान सम्म पुग्न लाग्ने समय पैदल ४५ मिनेट देखि १ घण्टा सम्म लाग्छ, यहाँ यातायातको सुविधा छैन । यसैगरी वडा नं. १ गोठगाउँको स्वास्थ्य चौकी रहेको स्थान सम्म पुग्न शोराबेसी, गोठपानी र गोगनेको सबै भन्दा माथिल्लो वस्ती देखि १ घण्टा लाग्छ, यसैगरी वडा नं. २ देउरालीको सबै भन्दा टाढा भिरकोटदेखि स्वास्थ्य चौकी रहेको स्थान श्वामी डाँडा सम्म पुग्न १ घण्टा ३० मिनेट लाग्छ भने लाम्टे भदौरे कात्तिके देखि पनि १ घण्टा जति नै लाग्छ ।

रामेछाप नगरपालिकाको सबै भन्दा विकट भौगोलिक अवस्था रहेको वडा नं. ४ हिमगंगा को पनि स्वास्थ्य चौकी रहेको स्थान वोल्डवोल्ड सम्म पुग्न को लागि टाढाको वस्तीहरु बसेरी, चिलाउने बाट २ घण्टा सम्म लाग्छ र तिलवारी लगायतको स्थानहरुबाट १ घण्टा जती समय लाग्छ, यसैलाई आधार मानेर २ घण्टा लाग्ने बसेरीमा भने शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरी स्थानीय समुदायहरुलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । वडा नं. ५ रामपुरमा पनि सबै भन्दा टाढाको वस्तीबाट स्वास्थ्य संस्था रहेको स्थान सम्म पुग्नको लागि २ घण्टा सम्म लाग्छ । ओखेनीको च्यास्कृमा रहेको स्वास्थ्य चौकी सम्म पुग्नको लागि ओखेनी, गाईटार, कटुन्जे लगायतको स्थानहरुबाट २ घण्टा ३० मिनेट सम्म समय लाग्ने भएको कारणभालुखोपमा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरी सेवा प्रदान गरिरहेको अवस्था छ । यसै गरी वडा नं. ७ को मुडाजोरमा पनि शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिरहेको छ ।

५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु

रामेछाप नगरपालिकामा रहेको स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट उपलब्ध सेवा सुविधाहरुलाई निम्नानुसार क्रमबद्ध गरीएको छ ।

१. जिल्ला अस्पताल रामेछापबाट : सुरक्षित प्रसुती सेवा, ल्याव सेवा, क्लिनिक, एक्सरे सेवा, परिवार नियोजन, खोप सेवा, VCT, परामर्श सेवा, सुरक्षित मातृत्व, सामान्य चिरफार, पोष्टमार्टम र एम्बुलेन्स सेवा आदि
२. स्वास्थ्य चौकीबाट : परिवार नियोजन, खोप सेवा, परामर्श सेवा, सामान्य उपचार सेवा, ओखेनी, देउराली, साँघुटार, गोठगाउँ, लगायतका स्वास्थ्य चौकीहरुमा सुरक्षित प्रसुती सेवा पनि उपलब्ध छ ।
३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र : परिवार नियोजन सेवा, खोप सेवा, परामर्श सेवा, सामान्य उपचार सेवा ।

५.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

रामेछाप नगर प्रोफयल तयारी प्रयोजनको लागि लिईएको सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी जानकारीको आधारमा वडागत रूपमा सुरक्षित मातृत्वको अवस्था र यस अन्तरगत विभिन्न क्षेत्रमा भए गरीएको कृयाकलाप र प्रावधान अनुसार जाँच, खोप तथा अन्य विवरणहरु निम्नानुसार उल्लेख गरीएको छ । वडा नं. ९ को भने जिल्ला अस्पतालबाट नै सबै हुने भएको हुँदा वडा नं. ८ को तथ्याङ्कसँग समावेस गरीएको छ ।

तालिका न ७१ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	गतवर्षको गर्भवती/प्रसुती भएका महिला संख्या	टि.टि.खोप लिने गर्भवती		गर्भवस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसुती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टि.टि.१ (पहिलो जाँचमा)	टि.टि.२ (पहिलाखोप लिएको १ महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१.	३९	४०	३५	४६	३८	१	०
२.	३२	४६	४६	४२	३२	०	०
३.	५३	३०	२४	३५	५३	०	०
४.	२	६७	६५	२९	०	२	०
५.	०	४८	४८	२२	०	०	०
६.	४६	४६	५२	३९	४६	०	०
७.	०	२०	२२	१७	०	०	०
८.	८३	७१	६२	४७	८३	०	०
९.	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२५५	३८८	३५४	२७७	२५२	१	०

श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, रामेछाप

रामेछाप नगरपालिकाको विभिन्न वडा मा भएका स्वास्थ्य चौकी र जिल्ला अस्पतालमा नियमित ४ पटक गर्भ परिक्षण गराउने महिलाहरुको संख्या २७७ रहेको छ भने २५२ जनाले स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षित प्रसुती गराएका छन् । बाँकी २५ जनाले मध्ये १ जनाले दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरैमा प्रसुती गराएको पाईयो भने बाँकी २४ जनामा कतिले कहाँ कसरी गराए भन्ने तथ्याङ्क भने भेटिदैन । यसै गरी पहिलो गर्भ परिक्षणमा टिटी खोप लगाउनेको ३८८ छ भने दोस्रो पटक गर्भ परिक्षण गराउदाँ टिटी खोप लगाउनेको संख्या ३५४ मा रहेको छ यीनीहरु मध्ये पहिलो पटक र दोस्रो पटकमा टिटी लगाउनेको संख्या मा ३४ जना कमी देखिन्छ ।

तालिका नं. ७१ ख

वडा नं.	गर्भावस्था/प्रसुती अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ता भित्र मृत्यु भएका महिला	जिवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु संख्या	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				स्वास्थ्य स्वयमसेविका संख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१.	०	३९	०	०	८०२		२०३		३१	९
२.	०	३२	०	०	९६५		२१७		४०	१४
३.	०	५३	०	०	७३१		२१६		२६	१०
४.	०	२	०	०	१३४८		१७३		२०	११
५.	०	०	०	०	१२५१		१४९		२२	१७
६.	०	४६	०	०	१११४		१४८		४१	१४
७.	०	०	०	०	१०७६		५२		२७	१५
८.	०	८३	०	०	११४४		६६३		७७	१८
९.	०	०	०	०	४५२		०		०	०
	जम्मा	२५५	०	०	८८८२		१८२१		२८४	१०८

स्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय रामेछाप

रामेछाप नगरपालिकामा मातृ तथा शिशु मृत्यु दर शुन्य रहेको पाइएको छ, परिवार नियोजनाको स्थायी बन्ध्याकरण तथा अस्थायी साधनको प्रयोग कर्ताहरूको बारेमा जानकारी सङ्कलन गर्दा प्राप्त भएको तथ्याङ्क अनुसार स्थायी बन्ध्याकरण गर्ने महिला तथा पुरुषको संख्या नआएको र अस्थायी साधनको प्रयोग कर्ता भने रहेको पाईयो । यसरी परिवार नियोजनको अस्थायी साधन प्रयोग गर्ने महिलाहरूको संख्या १८२१ रहेको छ भने २८४ जना पुरुष रहेका छन् । यस नगरपालिकामा १०८ जना महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूले निरन्तर सेवा प्रदान गरीरहेका छन् । यो तथ्याङ्क २०७५ असार मसान्त सम्मको हो ।

५.२.६ खोप, बाल स्वास्थ्य तथा कुपोषणको अवस्था

२०७५ असार मसान्त सम्मको प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार खोप, बाल स्वास्थ्य तथा पोषणको अवस्था वडागत रुपमा आएको तथ्याङ्क अनुसार १ वर्ष मुनीका बालबालिका ६८२ जना, १ वर्ष माथी २ वर्ष सम्मका १३१९ जना र २ वर्ष भन्दा माथी ५ वर्ष सम्मका ३२७६ जना रहेका छन् । पुर्ण खोप युक्त जिल्ला समेत घोषण भईसकेको रामेछापको सबै गाउ तथा नगरपालिका हरु यस अगावै पुर्ण खोपयुक्त घोषणा भई सकेको छ । जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयले गरेको वृद्धि अनुमगन गरीएको ८५४ बालबालिकामध्येमा वडा नं. ३ साँघुटारको १२ जना बालबालिकाहरु कुपोषित भएको तथ्याङ्क छ ।

तालिका नं.७१ग

वडा नं	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनिका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनिका	२ वर्ष मुनिका	५ वर्ष मुनिका	विसिजि	पेण्टाभ्यालेन्ट ★	पोलीयो तेश्रो	दादुरा/रुवेला	जापानिज इन्सफलाईटिस (जे.ई)	बृद्धी अनुगमन गरिएका	बृद्धी अनुगमन गरिएका मध्ये कुपोषित
१	५५	१०५	२७५	४७	२९	२९	३३	८	३१	०
२	७३	१४१	३७८	५४	४५	४८	४९	४८	८८	०
३	५४	१०४	२९९	६४	२६	२६	२४	२३	७७	१२
४	९६	१८६	५१०	७६	९५	९४	८३	८०	२५०	०
५	९२	१७८	४४७	८४	४७	४७	४७	४७	७१	०
६	८१	१५७	३९५	८४	७२	७१	५८	४९	५७	०
७	८०	१५५	३९७	५१	३०	३०	३८	५२	४६	०
८	११६	२२५	४२१	४८	५२	४८	६३	५३	२३४	०
९	३५	६८	१५४	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	६८२	१३१९	३२७६	५०८	३९६	३९३	३९५	३६०	८५४	१२

५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

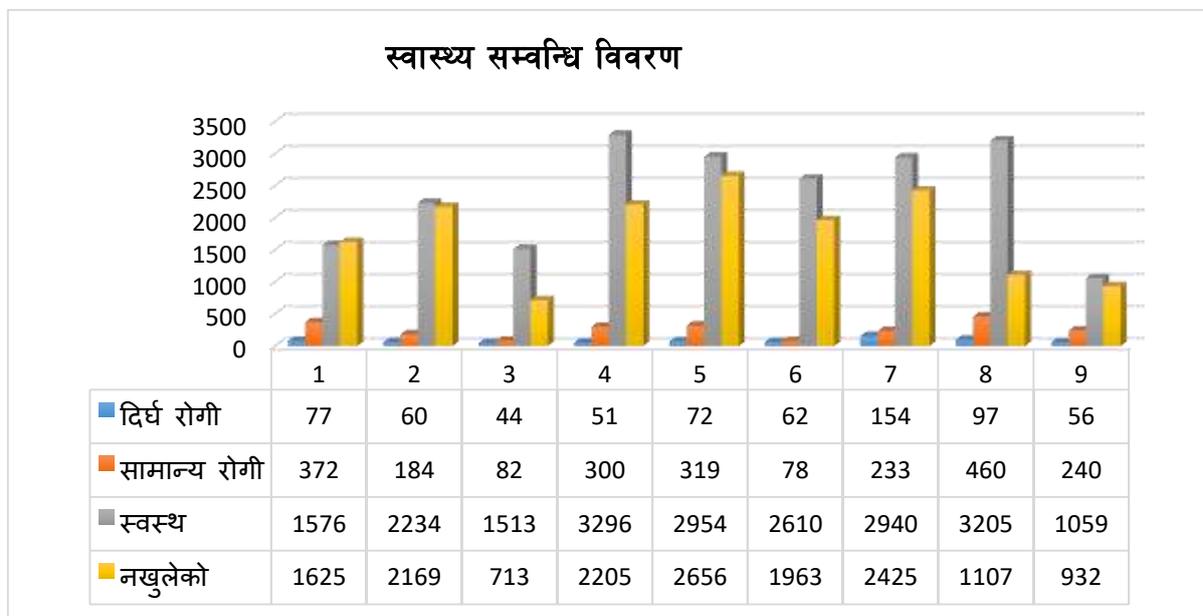
यस क्षेत्रमा उपचारको लागि आउने सेवा विरामीहरुमा जिल्ला अस्पताल रामेछापबाट निदान भएको रोग र उक्त रोगहरुको उपचार पाएका तथा अन्य अस्पतालहरुमा रेफर गरीएको विरामीको २०७५ असार मसान्त सम्मको विवरण यहाँ उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका नं.७२प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या	कैफियत
१.	निमोनिया	७६८	७६४	६७०	२	०	
२.	भाडा पखाला	२२२६	२२२६	०	०	०	
३.	मलेरिया	०	०	०	०	०	
४.	कालाजार	०	०	०	०	०	
५.	क्षय रोग (टिबी)	१९	१९	१९	०	०	

५.२.८ श्रोत नक्साहरु

चित्र न २४ स्वास्थ्य सम्बन्धि विवरण

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

रामेछाप नगरपालिकाको वस्तुगत स्थीती विवरण तयारीको क्रममा रामेछाप नगरपालिकामा स्थायी बसोवास गरीरहेका वासिन्दाहरुको खानेपानी तथा सरसफाईमा स्थानीय नागरीकहरुको पहुँच, अभ्यास र प्रयोगको अवस्थाका बारेमा जानकारी सङ्कलन गर्ने शिलशिलामा प्राप्त विवरणहरुलाई यस वस्तुगत विवरणमा समावेस गरीएको छ ।

५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था

रामेछाप नगरपालिकाको ९ वटै वडाका नागरीकहरुको खानेपानी उपभोगको माग, उपलब्धता र यसमा भएको पहुँचबारे हरेक घरपरीवार सँग लिएको जानकारी र वडागतरूपमा भएको पानीको स्रोतको आधारमा विश्लेषणत्मक विवरण यहाँ उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका नं.७३ खानेपानी सुविधाको अवस्था

वडा नं.	ढाकिएको ईनार कुवा	नढाकिएको ईनार कुवा	नदी खोला	घर कम्पाउण्डमा पाईप धारा	पाईप द्वारा सार्वजनिक धारा	मुलको पानी	कुल जम्मा
१	६	६१	१	६२	५०९	९६	७३५
२	८	६३	११	३९२	३११	१७	८०२
३	०	२	१	२३	४६९	७१	५६६
४	०	२८	४	३७	९३९	३५	१०४३
५	२	२	६२	९९	६७५	९१	९३१
६	१६३	१४८	२	३०५	२४५	२	८६५
७	१२	२	५१	३७७	४३७	४८	९२७
८	१	४	५	८४९	६०	१५	९३४
९	२	८	९६	१३६	५२	७४	३६८
जम्मा	१९४	३१८	२३३	२२८०	३६९७	४४९	७१७१
प्रतिशत	२.७१%	४.४३%	३.२५%	३१.७९%	५१.५५%	६.२६%	१००.००%

रामेछाप नगरपालिकामा रहेको ७१७१ घर परिवार मध्ये १९४ (२.७१% परिवारले ढाकिएको सुरक्षित कुवाबाट, ३१८ (४.४३% घरपरिवारले नढाकिएको कुवा बाट, २३३ (३.२५%) घर परिवारले खुल्ला खोल्साहरुबाट, २२८०(३१.७९%) घरपरिवारले आफ्नै घरआँगनमा पाईप द्वारा ल्याईएको व्यवस्थित धाराबाट, ३६९७ (५१.५५%) घरपरिवारले सामुहिक रुपमा सार्वजनिक स्थलको व्यवस्थित धाराबाट, ४४९ (६.२६%) घरपरिवारले सिधै मुलको पानी उपभोग गर्दै आईरहेका पाईन्छ । यसरी विश्लेषण गरेर हेर्दा खुल्ला स्थानको पानी उपभोग गर्ने घरपरिवारहरु हरेक वडाहरुमा १०० घर भन्दा कमी नै देखिन्छ । हाल रामेछाप नगरवासीहरुमा ८३.३५ प्रतिशत घरपरिवारले व्यवस्थित खानेपानी उपभोग गर्दै आईरहेका छन भने बाकी १६.६५ प्रतिशत घरपरिवार स्वच्छ खानेपानी उपभोग गर्नबाट वञ्चित रहेको तथ्याङ्कले देखाउछ ।

माथीको तालिकाम उल्लेख भएको पाईप द्वारा व्यवस्थित रुपमा घरघरमा वा टोलटोलमा धारा सहितको पानीको व्यवस्थापन गर्ने क्रममा जिल्ला स्थित विभिन्न सङ्घ संस्था र परियोजनाहरुले काम गरेका छन्त्यस नगरमा खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी काम गर्ने संस्था तथा परियोजनाहरुको विवरण निम्नानुसार उल्लेख छन् ।

तालिका नं.७४ खानेपानी तथा सरसफाईमा काम गर्ने संस्थाहरुको नामावली

क्र.सं.	खानेपानी तथा सरसफाईमा काम गर्ने संस्थाको नाम	वडा नं.	आर्थिक सहयोग गर्ने संस्था तथा परियोजना
१.	चारघरे सेवा समिती रामपुर,	४ र ५	गरीबी निवारण कोष
२.	सामुदायिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम गोल्माटार	१, २, ३ र ६	गरीबी निवारण कोष
३.	सामुदायिक विकास समाज, मन्थली	२, ७, ८ र ९	गरीबी निवारण कोष, / फण्डबोर्ड
५.	तामाकोशी सेवा समिति	नगरका विभिन्न स्थानहरुमा	World Neighbors, Canada / CIDA / USA and fund board
६.	जिल्ला भुसंरक्षण कार्यालय	नगर विभिन्न स्थानहरुमा	नेपाल सरकार
७.	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी मन्थली	५, ७	
८.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	नगर भरी विभिन्न स्थानहरुमा	नेपाल सरकार
९	युनिसेफ	नगर भरी विभिन्न स्थानहरुमा	युनिसेफ
१०	सरकारका केन्द्रिय योजनाहरु	नगर भरी विभिन्न स्थानहरुमा	नेपाल सरकार

५.३.२ खानेपानीको स्रोतको विवरण

रामेछाप नगरपालिकाका विभिन्न वडाहरुमा भएको खानेपानीको मुहान तथा स्रोतहरुका विवरण सङ्कलन गरी उपलब्ध भएको स्रोतहरुको विवरण यस वस्तुगत विवरणमा समावेश गरीएको छ । खानेपानीको स्रोतहरुमा यस नगरपालिकामा खुल्ला खोल्साहरु, कुवा तथा परम्परागत धारा पँधेराहरु लगायत व्यवस्थित र संरक्षित मुहानहरु समेत रहेका छन् ।

५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था :

रामेछाप नगरपालिकाको सरसफाई तथा स्वच्छता कार्य अन्तरगत हरेक वडा तथा वस्तीहरुका घरपरिवारले प्रयोग गर्ने गरीएको शौचालयको विवरणहरु निम्नानुसार उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका नं.७५ शौचालय प्रयोगको अवस्था

वडा नं.	फलस भएको सेफ्टी ट्यांकी	शौचालय नभएको	साधारण शौचालय	कुल जम्मा
१	३५८	५७	३२०	७३५
२	१५०	४६	६०६	८०२
३	४५८	१०	९८	५६६
४	९९५	२३	२५	१०४३
५	८८२	१३	३६	९३१
६	३३१	३६	४९८	८६५
७	४०४	८६	४३७	९२७
८	७५४	३९	१४१	९३४
९	१	१९	३४८	३६८
जम्मा	४३३३	३२९	२५०९	७१७१

यस नगरपालिकामा भएको ७१७१ घरधुरीमध्ये ४३३३ घर परिवारले प्लस भएको व्यवस्थीत शौचालय प्रयोग गरीरहेको पाईयो भने २५०९ घरपरिवारले साधारण शौचालय प्रयोग गर्ने गरेका छन् । नगर भरीमा ३२९ घर परिवारले भने हाल सम्म खुल्ला रुपमा दिसापिसाव गर्ने गरेका छन् खुल्ला शौच गर्ने परिवार ४.५९ प्रतिशत हुन आउँछ । रामेछाप वजारका केही घरपरिवारहरूले वजारको सार्वजनिक शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यस नगरपालिका र रामेछाप जिल्ला नै खुल्ला दिसामुक्त भई सकेको अवस्थामा अझै पनि खुल्ला दिसापिसाव गर्ने घरपरिवार भेटिनु एक गहन विषय हो ।

५.३.४ सार्वजनिक शौचालय

रामेछाप नगरपालिकाको विभिन्न स्थानहरूमा सरसफाई र मानविय आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै केही स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालयहरूको निर्माण गरी सञ्चालन गरीएको छ सोको विवरण निम्नानुसार उल्लेख गरीएको छ ।

१. रामेछाप माथिल्लो वजार
२. रामेछाप तल्लो वजार
३. भंगेरी स्थीत सामुदायिक भवनमा भएको शौचालय
४. भालुखोप स्थित पिकनिक स्थलमा रहेको शौचालय

५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन

हरेक घरपरिवार तथा सार्वजनिक कृयाकलापहरू बाट उत्पन्न भएको फोहोर मैलाहरूको व्यवस्थापनको लागि रामेछाप वजारमा एकीकृत फोहोर व्यवस्थापन विधी अपनाइएको छ, रामेछाप वजारमा विभिन्न स्थानहरूमा फोहोर राख्ने टोकरी व्यवस्थापन गरीएको छ । नगरपालिकाले हरेक घरघरको फोहोर सङ्कलन गरेर एकिकृत रुपमा फोहोर व्यवस्थापन गर्दै आएको छ । यसै गरी रामपुरका विभिन्न सार्वजनिक स्थलहरू, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, चौताराहरू लगायतका विभिन्न स्थानहरूमा फोहोर फाल्ने टोकरी राखी फोहोरमैलालाई व्यवस्थापन गर्दै आएको छ रामपुरमा यस कार्यका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाईटी मन्थलीले सहयोग गरेको छ ।

५.३.६ ढल व्यवस्थापन

व्यवस्थीत ढल निकासको व्यवस्थापन नगर भित्र कतै पनि गरिएको छैन, रामेछाप वजार भित्र भने घरबाट निस्कने फोहोर पानी बग्ने गरी सडकको नालालाई प्रयोग गरीएको छ ।

५.३.७ श्रोत नक्साहरु

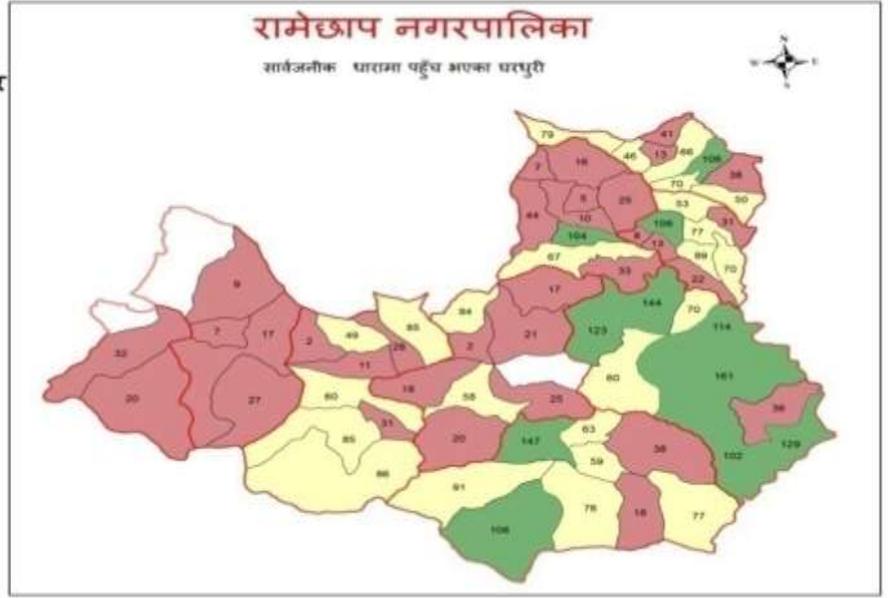
Legend

सार्वजनिक धारामा पहुँच घर

पाइपधारा_सार्वजनिक

	2 - 44
	45 - 91
	92 - 161

10 50 1 2 3 4 Kilometers

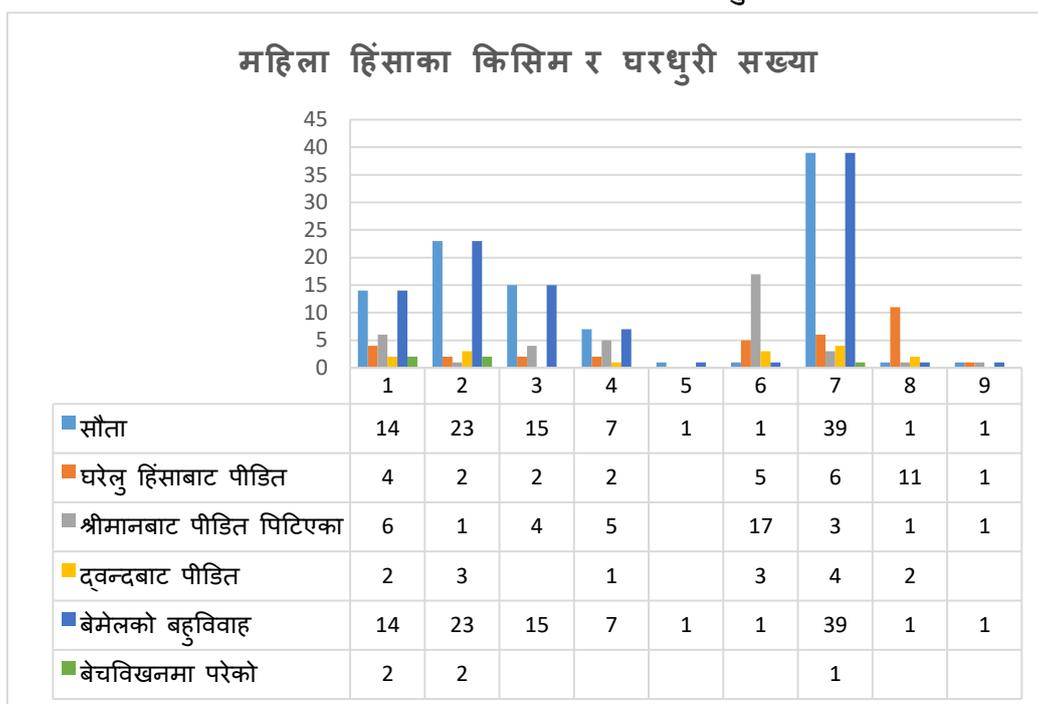

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

तालिका नं.७६ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

महिला हिँसा १५ देखी ४९ वर्ष							
वडा न	सौता	घरेलु हिँसाबाट पीडित	श्रीमानबाट पीडित पिटिएका	द्वन्दबाट पीडित	बेमेलको बहुविवाह	बेचविखनमा परेको	जम्मा पीडित
१	१४	४	६	२	१४	२	४२
२	२३	२	१	३	२३	२	५४
३	१५	२	४		१५	०	३६
४	७	२	५	१	७	०	२२
५	१	०	०	०	१	०	२
६	१	५	१७	३	१	०	२७
७	३९	६	३	४	३९	१	९२
८	१	११	१	२	१	०	१६
९	१	१	१	०	१	०	४
१०२	३३	३८	१५	१०२	५	२९५	७१७१
१.४२%	०.४६%	०.५३%	०.२१%	१.४२%	०.०७%	४.११%	१००.००%

चित्र न २५ महिला हिंसाका किसिम र घरधुरी संख्या

५.४.१ लिंग अनुसार बाल विवाह (अठार वर्ष मुनिका)

सर्वेक्षण अनुसार यस नगर क्षेत्रमा बाल विवाहको गरेको विवरण पाइएन ।

५.४.२ कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका

सर्वेक्षण अनुसार यस नगर क्षेत्रमा कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेको बालबालिकाहरूको संख्या पाइएन ।

५.४.३ बालक्लव तथा संजालको विवरण

रामेछाप नगरपालिकाको वडा नं १,२,७ र ८ का रहेका विद्यालयहरूमा बाल क्लव गठन भएर कृयाशिल रहेका छन् ।

५.४.४ घरपरिवार विहिन बालबालिकाको अवस्था

सर्वेक्षण अनुसार यस नगर क्षेत्रमा घरपरिवार विहिन बाल बालिका रहेको संख्या पाइएन ।

५.४.५ अपांगताका आधारमा जनसंख्या

यस रामेछाप नगरपालिकाको ७ हजार १ सय ७१ घर परिवारका जनसंख्या मध्ये विभिन्न खाले अपांगता तथा फरक क्षमता भएका मानिसहरूको विवरण परिच्छेद ३ को ३.१० मा उल्लेख गरीएको छ ।

५.४.६ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला

यस रामेछाप नगरपालिकामा स्थायी बसोवास गरीरहेका जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका नं.७७ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला

वडा नं.	जेष्ठ नागरिक		जम्मा	एकल महिला
	महिला	पुरुष		
१	७२	६४	१३६	५८
२	११२	१०८	२२०	१०२
३	६४	५६	१२०	४८
४	१४६	११३	२५९	९४
५	१३४	११६	२५०	१०६
६	१२२	९०	२१२	८६
७	११४	८७	२०१	७१
८	९१	६८	१५९	९२
९	५३	४१	९४	३२
जम्मा	९०८	७३९	१६४७	६८९

नगर वस्तुगत विवरण तयारीका क्रममा लिईएको तथ्याङ्कको आधारमा नगरमा रहेको जम्मा जनसंख्या ४०, १२३ मध्ये १६४७ जना जेष्ठ नागरीकहरु रहेका छन् यो जम्मा जनसंख्याको ४.१२ प्रतिशत हुन आउँछ भने एकल महिलाहरुको संख्या ६८९ जना रहेका छन् यो जम्मा जनसंख्याको १.७२ प्रतिशत हुन आउँछ । यो सबै तथ्यांकहरु २०७५ असार मसान्त भित्र सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिनेहरुको विवरणमा आधारित रहेर लिईएको तथ्याङ्क हो ।

५.४.७ अल्पसंख्यक सीमान्तकृत वर्गको विवरण

नेपाल सरकारको राजपत्रमा प्रकाशित गरिएको अल्पसंख्यक कायम गरेको वर्गहरुको घरधुरी तथा संख्या यस नगरमा पनि रहेको छ । अल्पसंख्यकमा भुजेल घर्ति, माभी सुनुवार वादी पहेरी र हायु जाति यस नगरमा रहेको छ भने लोपोन्मुखमा माभी र सीमान्तकृतमा सुनुवार र भुजेल रहेको छ । नगरपालिकामा रहेको अल्पसंख्यक सीमान्तकृत वर्गको समुदायहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका नं.७८ अल्पसंख्यक सीमान्तकृत वर्गको विवरण

वडा नं	पहरी	भुजेल घर्तिमगर	माभी	वादी	सुनुवार	हायु	जम्मा
१	०	१०	०	०	०	०	१८
२	०	४	०	०	०	०	११
३	०	५	०	०	०	१	८
४	०	०	१२	०	९९	०	१८२
५	०	१	३१	०	१२३	०	४४६
६	०	१	०	०	०	१०	४०९
७	०	१९	७	०	९	८७	२५५
८	६	४३	०	०	२	४३	२७३
९	०	५	४५	३	४	०	१२६
जम्मा	६	८८	९५	३	२३७	१४१	१७२८
प्रतिशत	०.३५	५.०९	५.५०	०.१७	१३.७२	८.१६	१००.००

श्रोत :खण्ड ६७) संख्या २ नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०७४/०१/११

रामेछाप नगरपालिका भित्र विभिन्न १७ जातजातिका समुदायहरूको बसोबास रहेको छ, यहाँ सबै भन्दा धेरैमगर जातिको बाहुल्यता रहेका पाईन्छ भने सबै भन्दा थोरै बादी, छितारी पहरी लगायतका जातजातिहरू रहेका छन् । नेपाल सरकारले अल्पसंख्यक भनिएको हायु समुदायको संख्या भने २ प्रतिशत रहेको छ । रामेछाप जिल्लाकै यसै नगरपालिकामा मात्र हायु समुदायको बसोबास रहेको छ ।

५.४.८ वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रमतर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था

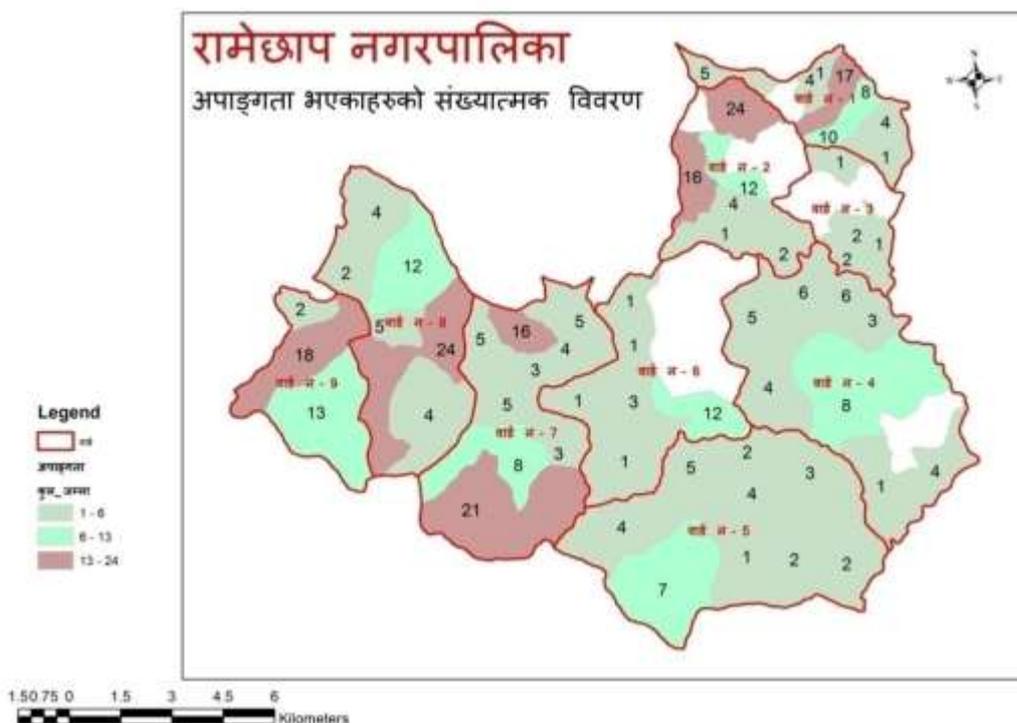
नगरपालिकाले हरेक वर्ष आफ्नो वार्षिक निति तथा कार्यक्रममा विभिन्न लक्षित वर्ग तथा समुदायहरू लाभान्वित हुने गरी बजेट विनियोजन गर्ने गरेको छ । आ.व. ०७५/०७६ मा पनि लक्षित कार्यक्रम तर्फ विनियोजन भएको बजेट तथा कार्यक्रमहरू यस यहाँ उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका नं.७९ वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रमतर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था

क्र.सं.	कार्यक्रम	आ.व.०७५/०७६ विनियोजित बजेट	लक्षित समुदाय
१	प्राथमिक विद्यालयहरूमा talking teacher लागु गर्ने	५७०००००.००	महिला तथा बालबालिका
२	मेयर कप प्रतियोगिता	१००००००.००	युवायुवती
३	वडा स्तरमा युवा लक्षित कार्यक्रम	८९७८०००.००	युवा
४	नगर स्तरीय कार्यक्रम	३०२२०००.००	युवा
५	एक वडा एक उद्योग स्थापना	५००००००.००	कृषक तथा युवा उद्यमी

क्र.सं.	कार्यक्रम	आ.व.०७५/०७६ विनियोजित वजेट	लक्षित समुदाय
६	वातावरण संरक्षण तथा हरित शहर निर्माण जलवायु परिवर्तन	१००००००.००	सुख्खा क्षेत्रका समुदाय
७	जेष्ठ नागरिक कार्यक्रम	१३०००००.००	जेष्ठ नागरिक
८	वालवालिका कार्यक्रम	५३०००.००	वालवालिका
९	खेलकुद कार्यक्रम	१०००००.००	युवा

५.४.५ श्रोत नक्साहरु

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

रामेछाप नगरपालिकाले युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जनको क्षेत्रमा पनि केही वर्ष यता अभ्यास गर्दै आईरहेको छ, यहाँ हाल सम्म प्रसस्त खेल मैदान र खेलाडीहरुको प्रोत्साहनको लागि भने खासै प्रयास गरेको पाइदैन । आगामी वर्षहरुमा भने सम्भाव्य स्थानहरुमा खेल मैदानहरुको व्यवस्थापन सँगै खेलाडीहरुलाई प्रोत्साहनको कार्यक्रमहरु तय गरीएको छ ।

५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

रामेछाप नगरपालिका भौगोलिक दृष्टिकोणले निकै विकट र कठिन धरातलिय स्वरूपको वनौटमा अवस्थित रहेको नगरपालिका हो, सुनकोशी र लिखु नदीले घेरीएको यो नगरपालिकाको नदी किनार आसपासमा केही फाँट तथा समथर भु-भाग भए पनि तयस क्षेत्रमा खेल मैदान, पार्क तथा वनभोज स्थलको सञ्चालनको लागि मानविय आवागमन कमै मात्रामा हुने भएकोले यो सम्भावना भन्दा वाहीरको कुरा छ । भालुखोपमा रहेको एक पिकनिक स्थल भने व्यवस्थित रुपमा सञ्चालन

भएको क्षेत्र हो भने यसै स्थानमा टाढाका दृष्यअवलोकनको लागि भ्यूटावर समेत निर्माण हुने तयारीमा रहेको छ। रामपुरको दाइजोरमा पाराग्लाइडिङको स्पोट परिक्षण पश्चात कायम भएको छ। हाल नगरपालिका भित्र विभिन्न स्वामित्वमा रहेको खेल मैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थलहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं.८० खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नं	स्थलको नाम	उपायोग (१. खेलकुद, २. प्रदर्शनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक, अन्य)	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/ आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
६	भालुखोप पिकनिक स्थल	पिकनिक र मनोरञ्जन	सामुदायिक	१२०००	६००
७	ताराखसे आहाल	पिकनिक र मनोरञ्जन	सामुदायिक		५००
८	टुडीखेल	खेलकुद, प्रदर्शनी	सरकारी/नेपाली सेना		
८	भलिवल ग्राउण्ड	खेलकुद	सरकारी/नेपाली सेना		
८	वास्केटबल ग्राउण्ड	खेलकुद	सरकारी/नेपाली सेना		
५	मानेडाँडाँ पिकनिक स्थल	पिकनिक र मनोरञ्जन	सामुदायिक		३५०
९	भिमसेनस्थान पार्क	मनोरञ्जन	सामुदायिक		६००
८	पुष्पलाल पार्क(निर्माणधिन)	मनोरञ्जन	सामुदायिक		१५००
८	डुकुरसिं डाँडाँ	पिकनिक र मनोरञ्जन	पब्लिक		५००
९	दाइजोरको पाराग्लाइडिङ स्पोट	पाराग्लाइडिङ	पब्लिक		

५.५.२ व्यवसायिक खेलाडीको विवरण

खेल क्षेत्रमा उल्लेख्य रूपमा अगाडी नबढेको रामेछाप नगरपालिका विभिन्न खेलमा व्यावसायिक खेलाडीहरू पनि रहेका छन्। व्यावसायिक खेलाडीहरूको विवरण निम्नानुसार उल्लेख गरीएको छ।

तालिका नं.८१ व्यवसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नं	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्ला स्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार
८	विष्णु कुमार श्रेष्ठ	पु	४५	तेक्वान्डो	राष्ट्रिय	प्रशिक्षक
८	टिका राम रानामगर	पु	२५	""	क्षेत्रीय	रा.ते.प्र. द्वितीय
८	सरोज श्रेष्ठ	पु	१५	""	जिल्ला स्तर	रा.ते.प्र. द्वितीय
८	राजु मगर	पु	१६	""	""	रा.ते.प्र. प्रथम
८	अभिशेक सुनुवार	पु	१६	""	""	रा.ते.प्र. प्रथम
८	निता श्रेष्ठ	म	१५	""	""	रा.ते.प्र. प्रथम
८	सुदिप कार्की	पु	१८	""	""	रा.ते.प्र. प्रथम
४	युवराज सुनुवार	पु	२०	भलिवल	क्षेत्रीय	

५.५.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका भित्र दर्ता भएका युवा क्लबहरु विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

क. वडा नं. २ देउरालीमा

१. सिद्धेश्वर युवा क्लब
२. प्रगती युवा क्लब

ख. वडा नं. ४ हिमगंगा

१. सुनाखरी युवा क्लब
२. नवप्रतिभा युवा क्लब

ग. वडा नं. ५ रामपुरमा

१. नवज्योती युवा क्लब

घ. वडा नं. ७ सुकाजोरमा

१. जनकल्याण युवा क्लब

ड. वडा नं. ८ रामेछापमा

१. सारथी युवा क्लब

५.५.४ युवा सृजनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन विवरण

रामेछाप नगरपालिकामा विगत लामो समय देखि विभिन्न सँग संस्थाहरुले स्थानीय युवा उद्यमीहरु उत्पादनको लागि काम गर्दै उद्यमीहरु उत्पादन गर्दै आएका छन् जिल्लामा उद्यम विकासको क्षेत्रमा काम गर्दै आएको जिल्ला लघुउद्यम विकास कार्यक्रम, गरीबी निवारण कोष कार्यक्रमहरुले उत्पादन गरेका नयाँ तथा सृजनशिलतामा काम गरीरहेका व्यक्तिहरुको संख्यात्मक विवरणहरु निम्नानुसार उल्लेख छ ।

तालिका नं.८२ युवा सृजनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन विवरण

क्र.सं.	उद्यम व्यावसायको नाम	संख्या/जना	क्र.सं.	उद्यम व्यावसायको नाम	संख्या/जना
१	जुनार सुन्तला उत्पादन	१२३	१६	दालमोठ उत्पादन	१०
२	वास, निगालाको सामग्री	१४	१७	फर्निचर	१
३	खुद्रा पसल	९	१८	तरकारी विउ उत्पादन	२
४	वायो वृगेट निर्माण	१४	१९	दुध प्रशोधन	८
५	फलफुल प्रशोधन	३९	२०	सिसनो प्रशोधन	२
६	तरकारी उत्पादन	५९	२१	वेसार उत्पादन	१०
७	सिलाई कटाई	४५	२२	हातेहोजियारी	१
८	मासु उत्पादन	५५	२३	कफि प्रशोधन	५
९	अदुवा प्रशोधन	४	२४	मौरी पालन/मह उत्पादन	३९
१०	खरायो पालन उन उत्पादन	४	२५	आलु तथा सखरखण्ड उत्पादन	१९
११	ढाका उत्पादन	९			
१२	अचार उदमी	१			
१३	मैनवत्ति उत्पादन	९			
१४	अल्लो प्रशोधन	५			
१५	सावन उत्पादन	१०			

यी भन्दा बाहेक यस नगरपालिकामा वाखा, भैसी, कुखुरा जस्ता पशुपञ्छी पालन गरेर पनि स्थानीयहरूले सृजनशिलताको कार्यहरू मन्द गतीमा अगाडी बढाइरहेको अवस्था छ। फर्म दर्ता गरी व्यवसाय अगाडि बढाउने क्रम बढेको छ।

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

रामेछाप नगरपालिकामा विभिन्न जातजाति र भाषाभाषीका समुदायहरूको बसोवास रहेको छ। यी विभिन्न जातजातिहरूले मातृभाषा नेपाली भन्दा बाहेक अन्य भाषाहरू पनि बोल्ने गरेको पाईन्छ। जस्तै मातृ भाषाको रूपमा नेवारी, तमाङ, मगर, सुनुवार, हायू लगायतका भाषाहरू दैनिक बोलीचालीमा प्रयोग हुदै आएका भाषाहरू हुन। यी जातजातिहरूले मातृभाषालाई नै आफ्नो दैनिक बोलीचालीमा प्रयोग गर्दै आईरहेका छन्।

५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल

ऐतिहासिक महत्व बोकेका प्रसस्त धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरू रहेको नगरपालिका हो रामेछाप नगरपालिका। यस नगरपालिकामा स्थानीय पर्व देखि लिएर राष्ट्रिय पर्वको समेत ईतिहास बोकेको विभिन्न धार्मिक स्थलहरू रहेको छ। जिल्लाकै महत्वपूर्ण, ऐतिहासिक र धार्मिक स्थलहरू ओखेनीको गणेशस्थान, ल्याङल्याङको भिमसेन स्थान, तिलकेथान गडी, भालुखोप, पुष्पलाल श्रेष्ठ र गङ्गालाल श्रेष्ठको जन्म स्थल ऐतिहासिक भंगेरी, डुकुरसिं डाँडाँ पनि यसै नगरपालिका भित्र पर्दछ।

५.६.२ सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा

विभिन्न महत्व बोकेका पुरातात्विक स्थलहरू जस्तै पाटीपौवा, चौतारा जस्ता सार्वजनिक स्थलहरू पनि यस नगरपालिकामा रहेका छन्। स-साना चौतारा, देउराली, भञ्ज्याङ, थुम्का जस्ता

स्थलहरू पनि रहेका छन् । परापूर्वकाल देखि रहिरहेको भंगेरी धारापानी स्थित पाटी आजभोली पनि देख्न सकिन्छ । यसका अलवा हाल विभिन्न स्थानहरूमा प्रतिक्षालयहरू भने प्रसस्तै रहेको पाईएको छ, नगर वस्तुगत विवरण तयारी प्रयोजनको लागि जानकारी सङ्कलन गर्ने क्रममा भेटिएका प्रतिक्षालय तथा विश्राम स्थलहरूको विवरण निम्नानुसार उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका नं.८३ सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा

क्र.सं.	सार्वजनिक स्थल रहेको स्थानहरू	वडा नं.	सार्वजनिक स्थलको प्रकार
१	विटार	८	शव विश्राम स्थल, प्रातिक्षालय
२	भंगेरी, धारापानी	८	पाटी
३	सुकाजोर हिलेपानी	७	प्रातिक्षालय
४	च्यास्कु	६	प्रतिक्षालय
५	देरालीडाँडा	२	प्रतिक्षालय
६	हुलाकचौर देउराली	२	प्रतिक्षालय
७	थाक्लेडाँडा साँघुटार	३	प्रतिक्षालय
८	गोठगाउँ वजार	१	प्रतिक्षालय

५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला

नेपाल आफैमा बहुजाति, बहुधार्मिक, सांस्कृतिक विविधतापूर्ण मुलुक हो यस्तै विविध परम्पराबाट रामेछाप नगरपालिका पनि अलग रहेको छैन । नेपालको मुख्य चाडपर्वहरूमा जस्तै दशै, तिहार, माघेसक्रान्ती, चैते दशै, नयाँ वर्ष, मंसिरे र बैसाखे पुर्णिमा, साउने सक्रान्ती, चण्डि पुर्णिमा, जनै पुर्णिमा, तीज, कृष्णअष्टमी हिलेजात्रा, ल्होछार आदि यस नगरपालिकामा मानाईने मुख्य चाडपर्वहरू हुन, साप्ताहिक रूपामा लाग्ने ठुलाहाट बाजारहरूको अलावा पनि विभिन्न पर्वहरूमा यस नगरका विभिन्न धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरूमा मेला लाग्ने गर्दछ । मेला तथा जात्रालागने स्थल र पर्वहरू यहाँ उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका नं.८४ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला

क्र.सं.	मेला/जात्रा/हाटवजार लाग्ने स्थानहरू	वडा नं.	मेला/जात्रा/हाटवजार लाग्ने बार वा पर्वहरू
१	रामेछाप वजार	८	हरेक हप्ताको विहीवार
२	साँघुटार वजार	३	हरेक हप्ताको शनिवार
३	पशुपातीस्थान, रामेछाप वजार	८	हरेक तीज, एकादशी,
४	तारकेश्वर महादेवस्थान, ताराखसे	७	हरेक तीज, एकादशी, जनैपुर्णिमा,
५	साँघुटार लिखु किनार	३	वालाचतुर्दशी औसी
६	लिखुबेनी, रामपुर	५	माघेसक्रान्ती
७	चन्दनीडाँडा, रामपुर	५	धन्नेपुर्णिमा
८	साइटार, रामपुर	५	बैसाखेपुर्णिमा
९	वोलडवोलड, स्कुलडाँडा	४	चैत्र मसान्त, विवाह पञ्चमी
१०	घिउखोला	४	स्वस्थानी पुर्णिमा
११	मुर्गे, हिमगङ्गा	४	धान्नेपुर्णिमा
१२	रेणुका देवी मा.वि. आसपास हिमगङ्गा	४	तीज, फागुपुर्णिमा, माघेसक्रान्ती

क्र.सं.	मेला/जात्रा/हाटवजार लाग्ने स्थानहरु	वडा नं.	मेला/जात्रा/हाटवजार लाग्ने बार वा पर्वहरु
१३	धारापानी, हिमगङ्गा	४	बैसाखे पुर्णिमा
१४	डाँडाँ वसेरी	४	बैसाखे पुर्णिमा
१५	मगर चिलाउने	४	फागुपुर्णिमा
१६	च्यास्कु, ओखेनी	६	फागुपुर्णिमा, ल्होछार
१७	श्रीमांकाली देवीस्थान, सुकाजोर	७	श्रीपञ्चमीबाट शुरु भई ७ दिन सम्म, जात्रा

५.६.४ विशेष शिक्षा तर्फ स्रोत कक्षामा अध्ययनरत छात्र/छात्रा को विवरण

यस सँग सम्बन्धीत विवरण माथी शिक्षाको विवरणमा उल्लेख गरी सकिएको छ ।

५.६.५ धार्मिक स्थलको विवरण

रामेछाप नगरपालिकामा विभिन्न धार्मिक तथा पुरातात्वीक स्थलहरु रहेको छ, यस नगरमा रहेको साना तथा ठुला महत्व बोकेका धार्मिक स्थलहरु निम्नानुसार रहेको छ ।

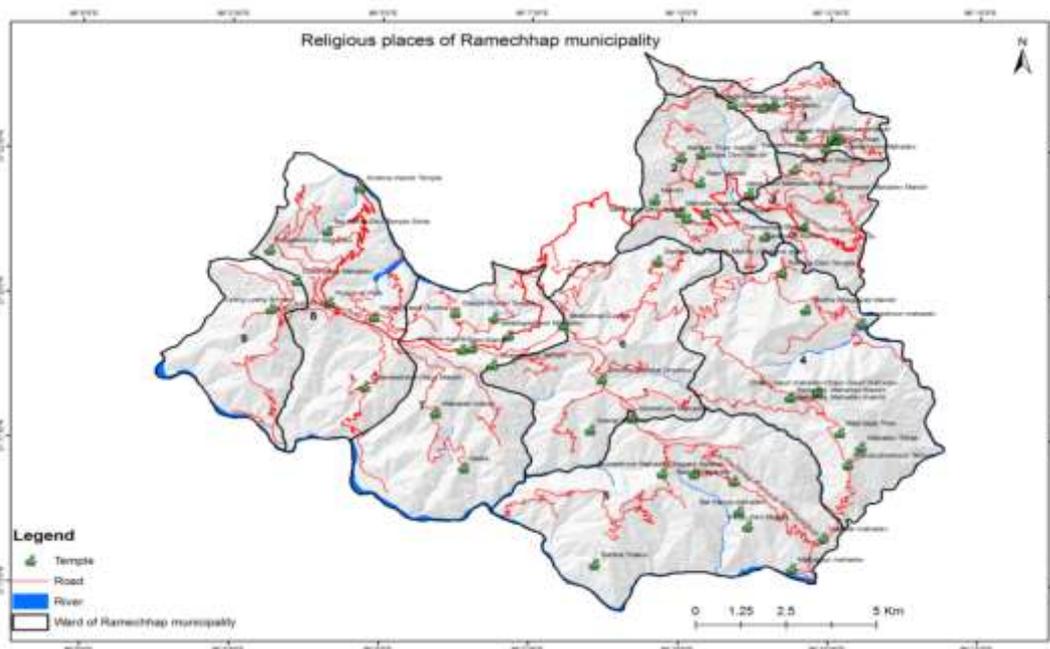
तालिका नं.८५ धार्मिक स्थलको विवरण

	धार्मिक स्थलको नाम	वडा नं.	ठाउँको नाम
१	गोकर्णेश्वर महादेव स्थान	१	गोगनेडाँडा
२	पशुपती मन्दिर	१	गोठपानी
३	धन्नेश्वरी महादेव स्थान	१	ढाँडाटोल
४	सिद्धेश्वर महादेव स्थान	१	खुर्पाती
५	कृष्णवर्णेश्वर महादेव स्थान	१	शेरा
६	सोरभगवती	४	डाँडा वसेरी
७	बज्युवज्यै	४	मुग्रे
८	वालकन्या महादेव	५	चारघरे
९	शिद्धठाकुर महादेव	५	दाईजोर
१०	हाडेटार महादेव	५	साईटार
११	गणेशटार मन्दिर	६	ओखेनी
१२	च्यास्कु गुम्वा	६	च्यास्कु
१३	भालुखोप गुम्वा	६	भालुखोप
१४	तारकेश्वर महादेव स्थान	७	ताराखसे आहाल
१५	महांकालीदेवी (हायुहरुको देवी)	७	मुडाजोर
१६	डुकुरसिं डाँडा, महादेव स्थान	८	डुकुरसिंडाँडाँ
१७	वालकन्यादेवी	७	सिम्ले
१८	केवलेश्वर महादेवस्थान	८	केवलेश्वर
१९	निशान भगवती	८	रामेछाप वजार
२०	पशुपती मन्दिर	८	रामेछाप वजार
२१	भिमसेनस्थान	९	ल्याङ्गल्याङ्ग

५.६.६ स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा र मेलाहरूको विवरण

नेपाल आफैमा बहुजाति, बहुधार्मिक, सांस्कृतिक विविधतापूर्ण मुलुक हो । यस्तै विविध परम्पराबाट रामेछाप नगरपालिका पनि अलग रहेको छैन नेपालको मुख्य चाडपर्वहरूमा जस्तै दशै, तिहार, माघेसक्रान्ती, चैते दशै, नयाँ वर्ष, मंसिरे र बैसाखे पुर्णिमा, साउने सक्रान्ती, जनै पुर्णिमा, तीज, कृष्णअष्टमी हिलेजात्रा, ल्होछार आदि यस नगरपालिकामा मानाईने मुख्य चाडपर्वहरू हुन, साप्ताहिक रूपमा लाग्ने ठुलाहाट वजारहरूको अलवा पनि विभिन्न पर्वहरूमा यस नगरका विभिन्न धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरूमा मेला लाग्ने गर्दछ । मेला तथा जात्रालाग्ने स्थल र पर्वहरूको विवरण माथि ५.६.३ मा उल्लेख गरी सकिएको छ ।

५.६.७.श्रोत नक्साहरू

५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था

साविकको ८ वडा गा.वि.सहरू मिलेर बनेको यस रामेछाप नगरपालिका हाल ९ वडाहरूमा विभाजित छ । यस नगरपालिकाको शान्ती सुरक्षाको अवस्था मजबुदनै रहेको पाईन्छ किनकी हाल नेपाली सेनाको गण यसै नगरको रामेछाप वजारमा रहेको छ भने क्षेत्रिय कारागार तथा रामेछाप प्रहरी चौकी पनि यसै नगरको रामेछाप वजारमा रहेको छ । नगरको अलि विकट पल्लाछेउमा पर्ने ओखलढुङ्गा जिल्लाको सीमानामा रहेको साघुटार वजारमा समेत प्रहरी चौकी रहेको छ जस्को कारणले पनि यस नगरको शान्ती सुरक्षामा सहयोग पुगेको छ । मुलुकमा दिगो शान्ती स्थापना भईसके पछि त्यस्ता कुनै पनि किसिमको अप्रिय घटनाहरू नभएको यस नगरपालिकामा पछिल्लो समय शिक्षा र सकारात्मक चेतना अभिवृद्धिका कारण पनि यस्तो घटना तथा सामुदायिक मेलमिलाप तथा सामाजिक सद्भावमा खलवल नभएको अवस्था छ । शान्ती सुरक्षामा खलल पुऱ्याउने मादक पदार्थ उत्पादन तथा सेवन निषेध गर्न आमा समुह सक्रिय रुपमालागेको कारणले यस्ता जघन्य अपराध साना भै भगडा स्तानिय स्तरमा समाधान गर्ने गरेको पाइयो ।

परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति

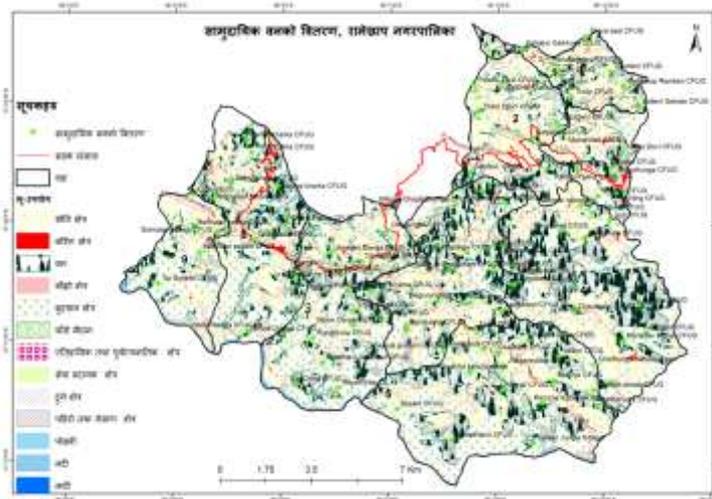
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

रामेछाप नगरपालिका नदी किनार देखि उच्च पहाडी क्षेत्र सम्म फैलिएको नगर हो । यस नगरमा विभिन्न हावा पानी पाईन्छ, भो भोगोलिक र जैविक विविधता सँगसँगै यस नगरमा विभिन्न किसिमका वनहरु रहेका छन् । यस क्षेत्रका प्रमुख काष्ठ वन पैदावार प्रजातीहरुमा खोटे सल्ला,उत्तीस,साल,करम,बोटधायरो,जामुन,भलायो, काफल, गुराँस,हर्रो, बर्रो, ओखर, टुनी, जस्ता प्रजातीहरु पाईन्छन् ।नापी विभागमा उपलब्ध सन् २०१४ को स्याटलाइट ईमेजबाट गरीएको विश्लेषण अनुसार रामेछाप नगरपालिकाको कुल क्षेत्रफल २०२४५ हेक्टर मध्ये १२०९६.८ हेक्टर (करिव ६० प्रतिशत) जमिन वन क्षेत्रले ओगटेको छ । वनले ढाकिएको क्षेत्रफल मध्ये २६२१.८ हे. (२१.६७ प्रतिशत) राम्रो वन क्षेत्र,३३१३ हे. (२७.३९ प्रतिशत) पातलो वन क्षेत्र,५९१९.३हे.बुट्यान क्षेत्र (४८.९३ प्रतिशत), ३७.२८हे. (०.३१ प्रतिशत) चरण क्षेत्र,१९३.३२ हे. (१.६ प्रतिशत) भिर पहिरो क्षेत्र र १२.१२ (०.१० प्रतिशत) नाङ्गो भुभाग रहेको छ । FRA, 2014 ले रामेछाप नगरको वन क्षेत्र १०३५० हे. देखाएको छ ।यस प्रतिवेदन र त्यसको क्षेत्रफलमा आएको फरक क्षेत्रफलको कारण FRA ले वन क्षेत्र सर्वेक्षण गर्दा प्रतिशत भन्दा कम र ०.५ हे. भन्दा कम क्षेत्रको वन लाई वन क्षेत्रको को रूपमा गणना गरिएको थिएन ।

६.१.१ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण (सरकारी, सामुदायिक, कबुलियती, धार्मिक र निजी वन)

साविक जिल्ला वन कार्यालय रामेछापमा भएको अभिलेख अनुसार ब्यावस्थापनको आधारमा तीन किसिमको वनहरु रहेका छन् जसको संख्या र विवरण तालिका ८६ मा दिएको छ ।क्षेत्रफलको हिसाबले जिल्लाके सबै भन्दा ठुलो वन रा.न.पा. ५ रामपुरमा रहेको सिद्धठाकुर सा.व.(५३४.२५हे.) र जिल्लाको सबै भन्दा सानो वन पनि यसै नगरपालिकाको वडा. नं. १ गोठगाउँमा रहेका भदौरे सामुदायिक वन (२.०९ हे.) यसै नगरपालिकामा रहेको छ ।

तालिका न ८६ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	वनको किसिम	जम्मा
१	सामुदायिक वन	९१
२	कबुलियती वन	११८
३	निजी वन	४

श्रोत: जिल्ला वन कार्यालय प्रतिवेदन २०७२

६.१.२ वृक्षारोपणका लागि खाली स्थान सम्बन्धी विवरण

यस जिल्लामा आर्थिक वर्ष ०३८/०३९ देखि रकड अनुसार केन्द्रको वृक्षारोपण महाशाखा, सामुदायिक वन कार्यक्रम, पश्चिम उच्च पहाडी गरिबी निवारण आयोजना आदि विभिन्न श्रोतबाट हाल सम्ममा सरकारी, सामुदायिक, कवुलियती तथा निजी क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्ने गरिएको तथ्याङ्क छ । जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय लगायत अन्य संस्थाहरुबाट समेत वृक्षारोपण हुने गरेको छ । जिल्ला वनबाट बिरुवा बितरण गरेर प्रत्येक वर्ष सामुदायिक वनहरुमा पनि वृक्षारोपण गरिने गरिएको छ । निजी वृक्षारोपणको हकमा, जिल्ला नर्सरी तथा सामुदायिक नर्सरीहरुबाट स्थानीय जनताहरुले बिरुवा माग गरी लैजाने र वृक्षारोपण गर्ने गरेको भएतापनि कति क्षेत्रमा वृक्षारोपण भयो सो को यकिन तथ्याङ्क अध्यावधिक हुन सकेको देखिंदैन । आर्थिक वर्ष अनुसार सामुदायिक र राष्ट्रिय वनहरुमा वृक्षारोपण गर्ने गरिएको छ तर अब वृक्षारोपण गर्नका लागि खाली स्थानहरु के कती छ भन्ने विवरण भने खुलेको छैन ।

सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

वडा	सा.व को नाम
१	ढोटेनी, लेक, ठुलो,चंचलादेवी, गैरीखोप रानीवन, सेरावेसीकालीदेवी, सल्लेनी गहते, चिलाउनेपाखा, देवालीथान
२	पालेको ठुलो,सालघारी, सल्लेनी,सत्यदेवी, थानीदेवी,जाल्पादेवी, सेतीदेवी,कालीकादेवी, पालेको ठुलो, सालघारी सल्लेनी, सत्यदेवी, थानीदेवी,जाल्पादेवी,सेतीदेवी,कालीकादेवी
३	ककनी पाखा,कालिकादेवी, मैनावती घिल्लिड, दुविनि, दारेढुंगा, सिम्पानी
४	महादेव दमार,चौरी गौरी,चन्द्रकला, पञ्चकाली कलिकादेवी सिंहदमार, रक्तमालादेवी, नाक्चा घुमाउनेगैरो, सालघारी ,सिमभोर रातमाटे नाकेडाडा जुडी चम्पादेवी
५	ठुलो, आईतवारे, ढोकेडाडा, सिद्धठाकुर, बसन्त, कैजल, भगरेसिद्ध मालिँगेदमार, ठकनखोला, सल्लेनी, कटुन्जे
६	भीरखर्कदेवीथान,सेरौली गुर्दुम ,गणेशटार ,बज्रकालीका फोक्सीड., मभुवा भुमेथान,पातल थार्लिड.,दुगुरसिंहप,सरस्वती, भेडीखर्क देउराली,लालीगुरास, रोल्वे रमिते ,सिलिङ्गे चेप्टे ढुंगा, बौद्ध नगटी
७	पातल,गरगरेपाखा,ओडारे गरगरे, बाघछिमपाखा,रजयसाल, रुड.खोला,भुतेछागो,तिन सल्ले,चोकखोला,भक्रेनीडाँडा, धयारीघारी गैयाथान,दारेगौडा रतनदेवी टेकनपुर
८, ९	महादेवस्थान,कार्तिके ,काफल, गोल्माटार पालेको ,बाबियाखर्क ,टाहार सिमेन्ट ,भोर्ले पाखा ,वादीपाखा ,टाउकेडाडा ,डुम्रीखक, पिप्लेदेवी

श्रोत : सामुदायिक वन उपभोक्ता वन महासंघ, रामेछाप

६.१.३ वनजन्य उत्पादन विवरण

- नदी तटिय वन साँघुटार, हिमगंगा, क्षेत्रमा काठको मौज्दात १३.८७ घन मीटर प्रतिहेक्टर
- सल्लाको वनमा काठको मौज्दात ४६.४० घ.मी. प्रतिहेक्टर
- चौडापाते चिलाउने, कटुस, वनको काठको उत्पादकत्व ४६.४० घनमीटर प्रति हेक्टर

- रामेछाप नगरपालिकामा जिल्लाको कुल वन क्षेत्र मध्ये १४.८५ प्रतिशत वन क्षेत्र रहेको
- जिल्लाको कुल भुभागको ६.५५ प्रतिशत वन क्षेत्र रामेछाप नगरमा रहेको
- वन क्षेत्र भित्र प्राकृतिक पुररुत्पादनमा विरुवा ४२५ प्रतिहेक्टर,लाश्रा साइजका रुख प्रति हेक्टर १४००, पोल साइजका रुख ४३३ प्रति हेक्टर र रुख १७५ प्रतिहेक्टर रहेको
- वनको मौज्दात ११.०५ प्रति हेक्टर रहेको
- वनको कुल मौज्दात ४४७५१९.६० हेक्टर रहेको
- वन वुट्यान क्षेत्रमा काठदाउराको मौज्दात ३१८८९२ घनमीटर रहेको
- नगरपालिका भित्र वाट वर्षमा करिव ५१०३.८३ घनमीटर प्रतिवर्ष काठ संकलन गर्न सकिने
- रामेछाप नगरपालिका भित्रको १६ वटामा सामुदायिक वनहरुमा कुल १८९ हेक्टर अतिक्रमण भएको ।
- काठको माग प्रतिघर प्रतिवर्ष १० क्यू फिट प्रतिघर तर ६ क्यू फिट प्रति घर आपूर्ति हुने गरेको ।
- दाउराको माग प्रतिघर प्रतिवर्ष७० भारी तर आपूर्ति ४० भारी हुने गरेको ।
- घाँसको माग प्रतिघर प्रतिवर्ष८० भारी तर आपूर्ति ३० भारी हुने गरेको ।
- रामेछाप, मन्थली ,खाँडादेवी र सुनापाति गरी ६१ वटा सा.व.वाट ४७३६३० केजी खोटो निकाल्न सकिने ।
- विगत ५ वर्षमा जिल्ला बाहिर१३४३९४.६६ क्यू फिट काठ निकासी ।
- जिल्लाभरमा हाल सम्म ६१ वटा सा.व. वाट १०९६०८२ केजी खोटो निकासी भएको र ८७३५१७०.५५ रकम सा.व. मा जम्मा भएको ।

६.१.४ जडिबुटीको उत्पादन, सङ्कलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण

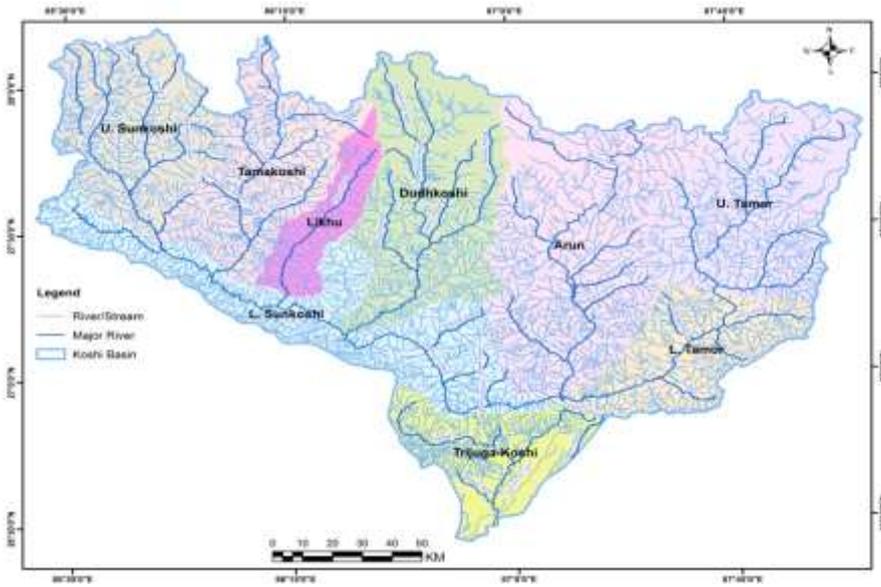
नगरमा पाइने मुख्य गै हक्काष्ठ वन पैदावारहरुमा खोटेसल्ला (*Pinus roxburghii*) कोखोटो, सल्लाको पात, मछिनोको पातको तेल, सालको वीऊ (*Shorea robusta*), गिट्ठा, भ्याकुर, तरुल (*Dioscorea species*), कुरिलो (*Asparagus racemosus*), गुज्जरगानो (*Tinospora sinensis*), रातीगेडी (*Abrus precatorius*), हरो (*Terminalia chebula*), तेजपात (*Cinnamoum tamala*), अमला (*Emblica officinalis*), भलायो (*Semecarpus anacardium*), चिराइतो (*Swertia chirayita*), ठुलो ओखती (*Astilbe rivularis*), मुस्ली (*Curculigo orchoides*), छत्तीवन (*Alstonia scholaris*), चुत्रो (*Berberis aristata*), ओखर (*Juglans regia*), पाखनवेद (*Bergenia ciliata*), रिट्ठा (*Sapindus mukorossi*), सतुवा (*Paris polyphylla*), काउसो (*Mucuna pruriens*), टटेलो (*Oroxylum indicum*), मजीठो (*Rubia manjith*), टिमुर् (*Zanthoxylum armatum*),अमारो (*Spondias pinnata*), खिरो (*Sapium insigne*), बरो (*Terminalia bellirica*)आदि प्रजातीहरु हुन् । वाँस, खयर, वेल, निगालो, चिउरी आदि प्रजातीहरु पनि पाइन्छन् ।

६.१.५ गाउँ/नगरपालिका क्षेत्रबाट निकासी हुने वन पैदावरको विवरण

रामेछाप नगर क्षेत्रबाट वन पैदावरहरूमा उत्तीस, खयर, सल्ला जस्ता वनस्पतीहरूको निकासी धेरै हुने गरेको छ । सबै भन्दा बढी मौज्जात भएको कारण खयरको निकासी अलि बढी नै भएको पाईन्छ । हिमगङ्गा, रामपुर र ओखेनीका सल्ला भएका वनहरूबाट खोटो सङ्कलन गरी निकासी गर्ने गरीएको छ । अन्य जडीबुटीहरू भने यस नगर क्षेत्रबाट निकासी गर्ने गरीएको छैन ।

६.२ जलश्रोत तथा जलाधार क्षेत्र

बृहत्तर रूपमा यो नगर कोशी बृहत जलाधार क्षेत्र भित्र पर्दछ भने कोशी नदीको मुख्य सहायक नदीहरू सुनकोशी र लिखु नदी यस नगरको सिमा नदीको रूपमा रहेका छन् । प्रदेश नं ३ भित्र रहेका नदी, जलाधार क्षेत्रहरूमा रामेछाप नगरको अवस्थिति नक्सामा देखाइएको छ ।

यस नगर क्षेत्र विशाल सुनकोशी नदी र लिखु नदीको किनारमा अवस्थित रहेको छ । साँघुटार, देउराली, हिमगङ्गा, रामपुर, रामेछाप लगायतका क्षेत्रहरू सुख क्षेत्र हुन यी क्षेत्रहरूमा जलश्रोत तथा जलाधारको अवस्था नाजुकनै रहेको छ । पछिल्लो समय प्राय

मुलको पानीहरू सुक्दै गएको कारण जलसम्पदा खस्कीदो अवस्थामा रहेको छ भने हाल खानेपानी तथा सिंचाईको लागि विद्युतिय सहायताको लिफ्ट प्रणालीबाट धेरै खानेपानी तथा सिंचाई सुविधा उपभोग गर्नु पर्ने बाध्यता रहेको छ ।

६.२.१ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था

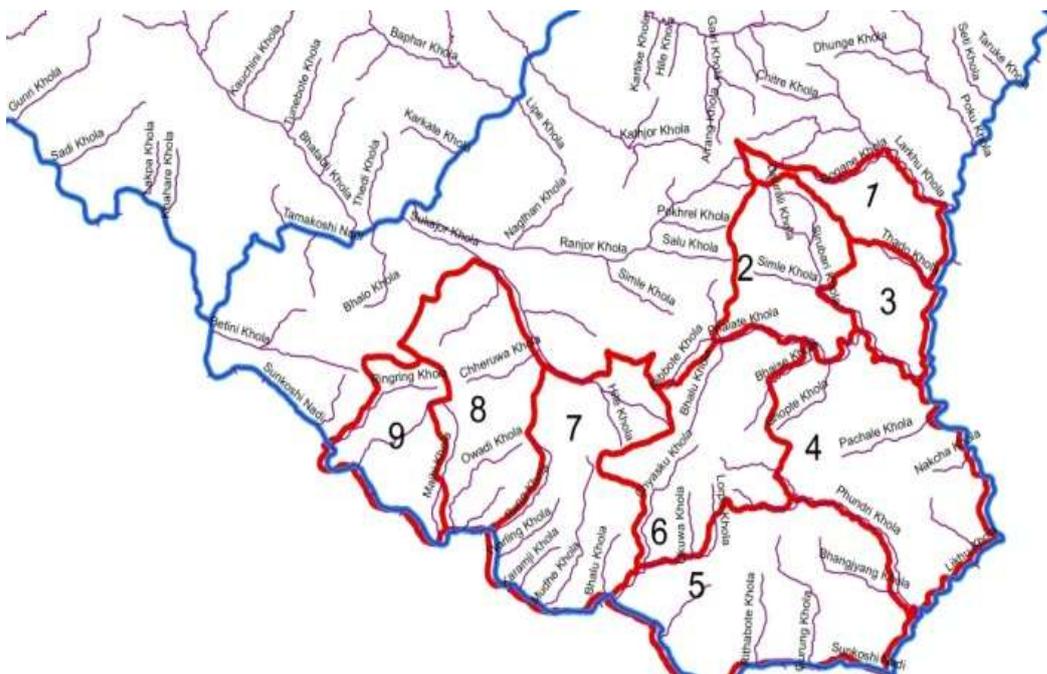
रामेछाप नगरपालिकाको मुख्य जलाधार क्षेत्र भनेको लिखु र सुनकोशी हो । यसको सहायक जलाधारको रूपमा विभिन्न खोलाहरू रहेका छन् । जसको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

नदी सञ्जाल तथा खोलाहरूको विवरण तालिका ८७ मा नक्सामा देखाइएको छ ।

तालिका न ८७ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था

क्रस	मुख्य जलाधारहरु	उप जलाधारहरु
१	सुनकोशी जलाधार	<ul style="list-style-type: none"> ● गुर्मखोला ● रिठावोट खोला ● च्यास्कुखोला ● भालुखोला ● मुडेखोला ● करम्जीखोला ● वार्लिङ खोला ● मन्सली खोला ● रुङ खोला ● वादी खोला ● माभीखोला ● सिमन्ती खोला ● रिङ्ग्रीन खोला
२	लिखु जलाधार क्षेत्र	<ul style="list-style-type: none"> ● लर्खुखोला , , भालाङ्गे र गोगने ● ठाङ्गेखोला ● देउराली खोला ● फलाटखोल ● पचलेखोला ● नाक्चा खोला ● धारापानी खोला ● फोन्ट्रीखोला
३	तामाकोसी जलाधार क्षेत्र	<ul style="list-style-type: none"> ● सुकाजोर खोला

प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरुको चित्र :

६.२.२ पानीको मुहान सम्बन्धी विवरण

यस रामेछाप नगरपालिकाको विभिन्न स्थानहरुमा विभिन्न खालको मुहानहरु रहेका छन् । यस्ता प्रकारका मुहानहरु नगर भित्र ६० वटा भन्दा माथी रहेकोमा ती मध्ये धेरै जसोबाट स्थानीय समुदायले विशेष गरेर खानेपानीको लागि उक्त मुहानहरु प्रयोग गर्दै आएको पाईन्छ भने केही मुहानहरुबाट सिंचाइकोलागि पनि पानी प्रयोग गरीरहेको अवस्था छ, केही ठाउँका मुहानहरु भने अव्यवस्थीत रुपमा नै रहिरहेको अवस्था छ ।

नगर भित्र रहेको पानीका मुहानहरु :

सिमलबोट, धाराखोला, रानीटार, मुलधारा, जोरपानी ढुंगेधारा, अगौटेखिरेपानी, आरुखर्के, फलाटेखोला, ढाँडटोल, डाँडाँटोल, थाक्ले, थाक्ले कर्कले पधेरो, टपरेमुहान, कात्तिके, जरुवाधारा, कार्की पधेरो, थापाटोल पधेरो, मसार पधेरो, भर्लाडे मुहान, पुहाले, धारापानी, गोगनेखोला, खाडीमुहान, कुडुलेमुहान, ठुलोपधेरो, वाहुन धारा, धारापानी वाकीमैरी, छतिवने, सल्ले, धारापानी भंगेरी, वावियाखर्क, सिस्नेरी, सन्डाखोला, भ्यालाखोला, हाडीखोला, चाम्बोटमुल, मुखिया पधेरो, निर्मल मुहान, भ्याउरेखोला, कोलन्जोर, माफीगाउँ कुवा, कञ्चन, काफ्लेखोला, लीना खोला, भादी खोला, काभ्रेखोला, गुर्मुखोला, पुछार कुलो, मनसुलीघाट, घागरेवेसी, दखाली, आईतवारेखोला, भिरुखोला, ढुंगेखोला, छरछरे आदि रहेका छन् ।

६.२.३ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण

यो रामेछाप नगरपालिका दुई तीर २ ठुला नदीहरु सुनकोशी नदी र लिखु नदीले घेरीएको छ भने विभिन्न वडाहरुमा साना खोला तथा खोल्साहरु पनि रहेका छन्, केही भन्दा वाहेक अधिकांश

खोल्साहरु वर्षातको समयमा मात्र पानी हुने र हिउँदमा भने सुख्खा रहेने अवस्था छ, सुनकोशी नदीले रामेछाप न.पा.को वडा नं. ९ हर्दिनीघाट हुँदै वडा नं. ८, वडा नं. ७ विर्ता, धनेघाट हुँदै वडा नं. ५ रामपुरको चुकीयाघाट, मनसुलीघाट, करम्टारवेसी, माभिगाउँलिखु वेनीसम्म छुँदै वगेको छ, भने लिखु नदीले रामेछाप नगरपालिकाको वडा नं. १ को पुछार निस्तला, सिम्लवेसी, अम्बोटे र छतिवने हुँदै वडा नं. ३ को वाकीमैरीको पुछार लामवविरे, दाहालटार, साघुटार वेसी, साघुटार वजार हुँदै, हिमगङ्गाको ढिकुरे, जलले, टुनीबोटे, पास्ती, फेमे, गाँटार, गिजनटार हुँदै सुनकोशीमा मिसिएको छ। यसैगरी वडा नं. १ भएर बग्ने गोगने खोला, लखुखोला जस्ता साना खोला तथा अन्य खोल्साहरु जो वर्षमा बाह्र महिना धेरथोर पानी बगिरहन्छन्। यसैगरी वडा नं. २ भएर शेराखोला बग्ने गर्दछ भने देउरालीमा पनि यस्ता साना खोला तथा ठाडो खोल्साहरु छन्। वडा नं. ३ मा पर्ने विभिन्न साना खोल्साहरु भ्याउरेखोला, हाँडीखोला आदि रहेका छन्। यसैगरी वडा नं. २ र ६ को विच भएर बग्ने फलाटेखोला खोला पनि यहाँको सदावहार बग्ने खोला हा, यो खोला माथी वडा नं. ६ को ओखेनी र देउरालीको पनि विच भएर बगेको छ भने यस खोलाले हिमगङ्गाको पनि केही भाग छोएर लिखुमा मिसिन पुग्छ। यसैगरी वडा नं. ४ मा पनि यस्ता साना खोला तथा खोल्साहरु रहेका छन्घोप्टे खोला, पचले खोला, फुन्डीखोला, छरछरेखोला, आदि हिमगङ्गामा पर्ने खोला तथा खोल्साहरु हुन, वडा नं. ५ मा पर्ने सानाखोला तथा खोल्साहरु गुर्भखोला, मन्सुली खोला, विसौली खोला, काभ्रेखोला, टेकम खोला रहेकाछन्। यी मध्ये विसौलीखोला भने वडा नं. ६ साँगाको सीमाना भएर बग्ने गर्दछ। वडा नं. ६ मा भिरुखोला, विसौलीखोला, फालाटेखोला, साउने खोला, लगायत साना खोला तथा खोल्साहरु रहेका छन्। वडा नं. ७ मा साँधीखोला, सुकाजोर खोला, अगौटे खिरेपानी खोला आदि रहेका छन्, यी मध्ये सुकाजोर खोला भने मन्थली नगरपालिकाको सीमाना भएर बग्ने गरेको छ, सुकाजोर खोला वडा नं. ८ पनि छोएर बगेको छ। वडा नं. ८ मा सुकाजोर खोला, कुम्भुखोला पर्दछ। वडा नं. ९ मा भने खोलाहरु नभएको र साना खोल्साखोल्सीहरु मात्र रहको छ।

६.२.४ तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

यस रामेछाप नगरपालिकामा प्राकृतिक पोखरी तथा तालहरु रहेका छैन, भएका केही आहालतथा साना पोखरीहरुमा पछिल्लो समय पानी सकेर सुख्खा आहालमा परिणत भएको छ। पुराना आहाल तथा साना पोखरीहरुमा भालुखोप, वावियाखर्क, ताराखसे पोखरी, गोठगाउँमा थापागाउँको अहालडाँडां र गोठपानी रहेको छ भने, रामेछाप भंगेरी धारापानीमा पनि एक पोखरी रहेको छ, यसका अलवा साँघुटार, रामपुर लगायतका स्थानहरुमा माछा पाल्ने प्रयोजनका लागि बनाईएको पोखरीहरु पनि रहेका छन्।

६.२.५ जलस्रोत र उपयोगको स्थिति विवरण

नगर क्षेत्र भित्र भएका जलसम्पदाको उपयोग गर्ने सबै खोलामाखानेपानीको लागि प्रयोग गर्ने र केही खोला तथा वर्षे खोल्साहरु मार्फत वर्षे धान रोपाई गर्नसिंचाईको लागि प्रयोग गर्ने गरीएको छ। छतिवने, फलाटे खोला, कुम्भुखोला, सुनकोशीका किनार, लिखुको किनार, विसौली खोला, कञ्चन १, कञ्चन २, निर्मल, आरुखर्क, अगौटे कतिके लगायतका स्थानहरुबाट विद्युतिय प्रविधी युक्त लिफ्ट खानेपानीहरु सञ्चालनमा रहेको छ हाल रामेछाप नगरपालिका भित्र १ दर्जन भन्दा बढी लिफ्ट प्रणालीको खानेपानी योजनाहरु सञ्चालन आई ३ हजार भन्दा बढी घरपरिवारले यस्तो पानी उपभोग

गदैं आइरहेको छ। यसै गरी सिंचाईको लागि पानी प्रयोग गर्न सक्ने स्थिति भने कमै मात्रामा रहेको छ। नदी किनारका जमिनहरूमा सामान्यतया बाह्रै महिना सिंचाई हुने र धान, मकै, गहु आलु जस्ता वालीनाली लगाउने गरीएको छ, अन्यथा पाखा वारीमा सिंचाईको पहुँच रहेको छैन।

हाल गरिएको सर्वेक्षण अनुसार ५५४ हे अर्थात ३ प्रतिशत जमीनमा मात्र सिंचाई सेवा पुगेको छ।

६.२.६ संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना विवरण

उपभोग गरीरहेको खानेपानी तथा सिंचाईको मुहानहरू भन्दा बाहेक अन्य क्षेत्रलाई त्यस्तो संरक्षण गरेको पाईदैन। उपभोग गरिरहेको खानेपानी तथा सिंचाईहरूको मुहानमा भने सामान्य तारवार गरेर संरक्षण गरेको पाईन्छ। संरक्षणका लागि छुट्टै समिति बनाएर संरक्षण गरीएको छैन। उपभोक्ता समितिले नै गर्ने गरेको छ। केही मुहान क्षेत्रमा रुख विरुवा रोपण गरेर संरक्षण गरीएको छ भने केही स्थानहरूमा भने गरीएको छैन।

६.३ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा

जैविक विविधता भन्नाले पृथ्वीका सम्पूर्ण वनस्पती तथा जिवजन्तु र तिनीहरूको वंशाणु तथा पारिस्थीतिक प्रणालीहरूको विविध किसिम हो साथै वनमा पाईने जनावर र विरुवाको विभिन्न प्रजाति हरु जीवहरूमा पाईने विभिन्न फरकहरूनै जैविक विविधता हो।

जैविक विविधताको दृष्टिले धनी मानिएको रामेछाप जिल्लामा यस रामेछाप नगरपालिकालाई पनि भौगोलिक तथा जैविक विविधताबाट अलग गर्न सकिदैन। रामेछाप जिल्ला उष्ण उचाइमा रहेको कारण यहाँ जीवजन्तु र वनस्पतीहरूमा पनि उचाई अनुसार विविधता पाईन्छ। रामेछाप सुख्खा क्षेत्र बढी भएको कारण वातावरणीय दृष्टिले यो नगर क्षेत्रको भुभागमा प्राकृतिक वातावरण सकारात्मक भने कमै मात्र रहेको छ। जिल्लाको सबै भन्दा होचो भुभाग कोलन्जोर घाट यसै नगरपालिकामा पर्दछ।

६.३.१ वासस्थानका आधारमा महत्वपूर्ण जनावर तथा चराचुरुङ्गीको विवरण

वन्य जन्तुहरूको सुरक्षित वास स्थानको लागि जिल्लाको विभिन्न स्थानहरू मध्ये यस नगरपालिको वडा नं. ५ रामपुर, वडा नं. ४ हिमगंगा र वडा नं. ८ रामेछाप लगायतको क्षेत्रहरू वन्यजन्तुहरूको लागि सुरक्षित मानिएको छ। यसै गरी लिखु तथा सुनकोशी किनारका वन तथा ओडारहरू वन्यजन्तुहरूको लागि उपयुक्त स्थानहरू मानिएको छ। यस नगर क्षेत्र उष्ण हावापानीको भएको कारण यहाँ त्यती धेरै फरक प्रजातिका जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरू पाईदैन। यस नगर क्षेत्रभित्र पाईने जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

१. स्तनधारी : पाटे बाघ, चितुवा, वाँदर, स्याल, मृग, खरायो, मलसाप्रो, चमेरो, फ्याउरो, वन विरालो, दुम्सी आदि

२. चराचुरुङ्गीहरू : कालिज, लाटोकोसेरो, तित्रा, भंगेरा, सारेउ, काग, मयुर, काफल चरी, हुटीट्याउँ, ढुकुर, लामपुच्छे, जुरेली, चिवेचरी, वन कुखुरा, फिस्टे चरा, सुगा, कोईली, च्याखुराआदि

३. घिस्रने जन्तु : सर्प, गोहोरो, छेपारो, माउसुली, सालक आदि

४. उभयचर : भ्यागुतो, पाहा

५. माछा : कत्ले, सहर, जल्कापुरी, वाम, गौँच, असला, तीते आदि

६. किराफट्यांग्राहरु : पुतली, अरिंगाल, वारुला, वन मोरी, खपटे किरा, शंखेकिरा, किर्ना, माकुरा, खजुरा, विच्छी, धमिरा, भ्याउँकिरी, खुम्लेकिरा, गड्यौला

६.३.२ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण

यस नगरपालिकामा मुख्य गरी खोटे सल्लाको वन पाइन्छ भने उत्तरी मोहडामा चिलाउने र उतिसको साना वन पाइन्छ। दक्षिण मोहडा भएको क्षेत्र केही सुख्खा हुनाले प्राकृतिक पुनरुत्पादनमा केही कमी देखिन्छ। नगरको ठाउँ, ठाउँमा चिलाउने, साल, सल्ला, लगायतका रेशाने प्रकारका विरुवाहरु भएको वन पनि पाइन्छ। उपरोक्त प्रजातिहरुको अलावा नगरको वन क्षेत्रमा खयर, सिमल, फाँडिल, गुराँस, लाँकुरी, वर, पिपल, कटुस, आँप, मौवा, बोटधईरो, खिरो, भलायो आदि प्रजातिहरु पनि केही मात्रामा रहेका छन्। डालेघाँसमा कुटमिरो, पैयुँ, सिरिस, दुधिलो, खसु, इपिल, किम्बु आदि छन्। यसैगरी गैह्रकाष्ठ वन पैदावारमा अर्गेली, मछिनो, काफल आदि पाइन्छ।

६.३.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ति तथा संरक्षित क्षेत्र

यस नगर भित्र राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ति तथा संरक्षित क्षेत्रहरु छैन।

६.४ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण

यस रामेछाप नगर क्षेत्र भित्र महत्वपूर्ण स्थलहरु प्रसस्तै भएको भए पनि पार्क तथा उद्यान भने विशेष भएको पाइँदैन। हाल सम्म पार्कको नामले चिनिँदै आएको भालुखोप पिकनिक स्पोर्टमा भएको पार्क, ल्याङ्गल्याङ्ग भिमसेन स्थान कम्पाउण्ड भित्रको पार्क रहेको छ। ऐतिहासिक पुष्पालाल पार्क पुष्पालालको जन्म स्थल रा.न.पा ८ भंगेरीमा निर्माणाधिन अवस्थामा छ।

६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

यो नगर पहिरो, खडेरी, वर्षा, हावा हुरी र डडेलो जस्ता प्राकृतिक प्रकोपहरुबाट जाखिमपूर्ण क्षेत्रहरु भित्र पर्दछ। यस्तो प्रकारको जोखिम न्युनीकरण तथा विपद् अनुकुलनका लागि नगरमा विपद् व्यवस्थापनको लागि विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरीएको छ। बढि सुख्खा क्षेत्र भएको कारण आगलागीको बढि जोखिम रहेको छ र भिरालो जमिनको कारण पहिरोको पनि वर्षा याममा जोखिम हुने गरेको पाइएको छ।

६.५.१ जोखिमयुक्त (सविदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

यस नगर क्षेत्रमा पर्ने नदी किनारका बस्तीहरु केही मात्रमा वाढी तथा पहिरोको जोखिम युक्त रहेको छ भने अन्य स्थानहरुमा कुनै प्रकारको जोखिम रहेका छैन, जोखिम रहेको बस्तीहरुमा लिखु नदी र सुनकोशी नदीको किनारमा पर्ने पर्ने बस्तीहरु पर्दछन्। केही बस्तीहरु वनको नजिकै भएको कारण डडेलोको जोखिम हुन सक्छ तर यस्तो प्रकारको जोखिम भने विगत केही वर्ष यता क्रमस घटिरहेको छ।

६.५.२ विपद/प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण

१२ वैसाख २०७२ मा गएको विनासकारी भुकम्पबाट भन्दापछि कुनै पनि विपत तथा प्रकोपबाट मानविय तथा भौतिक क्षेती भएको तथ्याङ्क भेटिएन ।

६.५.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

रामेछाप नगरपालिकामा त्यस्ता ठुला किसिमको विपद र त्यसबाट हुन सक्ने जोखीमको दृष्टीकोणबाट कम जोखिमपूर्ण क्षेत्र हो तर कहिलेकाही नसोचेको विपद पनि आई पर्न सक्छ, जस्तै भुकम्पबाट हुने क्षेती लाई पुर्वानुमान गर्न नसकिने विपद हो भने अन्य किसिमका विपद अनुसारजोखीमको समय निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका न ८८ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

क्र.सं.	सम्भावित विपद	जोखीमको समय	जोखिमको सम्भावित क्षेत्रहरु
१	वाढी	असार देखि भदौ सम्म (वर्षातको समय)	सुनकोशी र लिखु नदीको किनारका बस्तीहरु
२	पहिरो	असार देखि भदौ सम्म (वर्षातको समय)	भिरालो जमिन भएको क्षेत्रहरु जस्तै हिमगङ्गाको केही भागहरु
३	हावाहुरी	फागुण, चैत्र, बैसाख, जेष्ठ	नगरको सबै क्षेत्रहरु
४	चट्याङ्ग	चैत्र देखि भदौ सम्म	भालुखोप, लगायत नगरको उच्च भुभागहरु
६	डडेलो/आगोलागि	फागुण, चैत्र, बैसाख, जेष्ठ	सल्लाको वन भएको क्षेत्रमा विशेष र अन्य क्षेत्रहरुमा सामान्य जोखिमको सम्भावना
७	भुकम्प	जुनसुकै	प्राय जसो सबै क्षेत्रहरु
८	महामारी	फागुण, चैत्र, बैसाख, जेष्ठ, असार, साउन	सबै क्षेत्रमा
९	सडक दुर्घटना	चाडवाडको समय र अन्य वेला	भिरालो तथा साँघुरो सडक तथा
१०	असिनापानी	मंसिर चैत्र बैसाख जेठ	उच्च पहाडि भेग

६.५.४ विपदबाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण

पछिल्लो एक वर्षमा कुनै पनि किसिमको विपदबाट कुनै पनि सार्वजनिक संरचनाहरुको क्षेती भएको छैन । विगतमा गएको भुकम्पबाट भने निजी आवास, विद्यालय लगायत धेरै सार्वजनिक संरचनाहरुको क्षति भएको थियो । उक्त संरचनाहरुको हाल पुनःनिर्माण हुने क्रम जारी रहेको छ । पूर्वाधार निर्माणमा रामेछाप नगरपालिका वडा नं ५ मा नेपाल रेडक्रस सोसाईटी रामेछापले नीजि आवास निर्माणको जिम्मा लिइ कार्य सम्पन्नको अवस्थामा रहेको छ ।

६.५.५ विपद व्यवस्थापनको पूर्व तयारी

विपद व्यवस्थापनको पुर्वतयारीको लागि हाल सम्म केही तयारी गरेको पाइदैन । हाल सम्मको अभ्यासमा नेपाली सेनाको गण पनि यसै नगरको वजार क्षेत्रमै रहेका कारण केही विपद परीहालेको खण्डमा नेपाली सेना मार्फत तत्काल उद्धार र राहतको व्यवस्था गर्ने गरीएको छ । नगरमा गठन भएको विपद व्यवस्थापन समिति गठन भएको छ । यो समितिले नगरस्तरमा प्रभावकारी रुपमा कार्य

संचालन गरिरहेको अवस्था छ । २०७२ को भुकम्प पछि विपद परिहालेको वखतमा गर्भवती, सुत्केरी तथा बालबालिका, वृद्धवृद्धा र फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित रूपमा बस्न सहजताको लागि रामेछाप भगरे चौर स्थित एक सामुदायिक गृहको निर्माण गरीएको छ ।

६.५.६ आपतकालिन यातायात साधन सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका भित्र आपतकालिनविपदको अवस्थामा प्रयोग गर्न सक्ने यातायातको साधन एम्बुलेन्स भन्दा बाहेक अरु केही छैन, जिल्लामा भने मन्थलीमा केन्द्र रहने गरी एक दमकल सञ्चालनमा रहेको छ । यस नगरपालिकामा विभिन्न दाताले दिएको र नेपाल सरकारको अनुदान सहयोगम प्राप्त भएको गरेर जम्मा ६ वटा एम्बुलेन्सहरु सञ्चालनमा रहेको छ । यसरी सञ्चालन भईरहेको एम्बुलेन्सहरुमा जिल्ला अस्पतालबाट सञ्चालनमा रहेको २ वटा, सारथी युवाक्लव द्वारा सञ्चालन हुने १ वटा, ओखेनी स्वास्थ्य चौकीबाट सञ्चालन हुने १, साघुटार एम्बुलेन्स संचालक समितिबाट सञ्चालन हुने १, गोठगाउँ स्वास्थ्य चौकीबाट सञ्चालन हुने १ गरी जम्मा ६ वडा एम्बुलेन्स सञ्चालनमा रहेको छ, विपदको बेला यी साधनहरुको अभावमा नेपाली सेनाको रामेछाप गणबाट सहयोग लिने गरीएको छ ।

६.५.७ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

विपद जोखीम पुर्व तयारीको लागि खुल्ला क्षेत्रहरु पहिचान गरि नक्साकन गरिएको आधिकारीक स्थलहरु नभएता पनि प्रायजसो वस्ती र समुदायहरुले विद्यालयको प्राङ्गण टुडिखेल, सडक, सामुदायिक वनका खाली भुभाग, समथर टारवारीहरु प्रयोग गरिरहेको पाइयो ।

परिच्छेद ७. भौतिक विकासको अवस्था

७.१. सडक संजालको विद्यमान अवस्था

सडक संजाल अन्तरगत नगर भित्र कुल ३३१.९७ कि.मी. सडक रहेको छ भने १५ कि.मी.कालोपत्रे सडक रामेछाप नगरपालिकाको वडा नं ८ मा मात्र छ। अन्य वडाहरुमा हाल सम्म केहि स्थान बाहेमा सोलिड सम्म नभएको कच्ची सडक रहेको छ। मोटरेवल पुल ३ स्थानमा छन भने भोलुडे पुल १३ वटा छन्। ८ वटा वडाहरुमा हिउद वर्षा दुवै सिजनमा(All weathered)साना तथा ठुला सवारीसाधनहरु सञ्चालनमा रहे वडा १ मा वर्षायाममा सवारीजान कठिनाइ पुर्वक यात्रा गर्नु पर्ने बाध्यता रहेको छ। सडक सञ्जाल विस्तार भएता पनि यातायातका साधन सञ्चालन न्युन मात्रामा भएको कारण १ वटा वस छुट्ने वित्तिकै दिनभर पर्खनु पर्ने अवस्था आएको छ। रामेछाप मन्थली तथा आसपासमा लोकल यातायातको अभावलाई समाधान गर्नको लागि पनि पहल गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ। नगरवाट सबैभन्दा टाढाको वडा भनेको वडा नं १, २, ३ रहेको छ। सबैभन्दा नजिक ८ नं वडा रहेको छ।

७.१.निर्माणाधिन गाउँ वा नगरस्तरीय सडकहरु

तालिका न ८९ इस्टीमेट भएका नगर स्तरिय सडक योजनाहरु

क्र सं	योजनाको नाम	इस्टीमेट भएको	जम्मा रकम
१	धमिनिछाप -खुर्सानीडाँडा- वोलड वोलड फेमेटार सडक ट्रयाक ओपन र सडक स्तरोन्नति	इस्टीमेट भएको	५०,००,०००।
२	च्यास्कू -डाँन्सीडटार- धनेघाट सडक ट्रयाक ओपन	इस्टीमेट भएको	२०,००,०००।
३	रामेछाप-राताटार-हर्दिनीघाट सडक स्तरोन्नति	इस्टीमेट भएको	१५,००,०००।
४	सुकाजोर-भालुखोप-ओखेनी-हिमगङ्गा-तिलवारी ट्रयाक ओपन र सडक स्तरोन्नति	इस्टीमेट भएको	२०,००,०००।
५	देउराली लाम्टे वस्नेतगाँउ कातिके हुदै साँघुटार जोड्ने सडक	इस्टीमेट भएको	२०,००,०००।

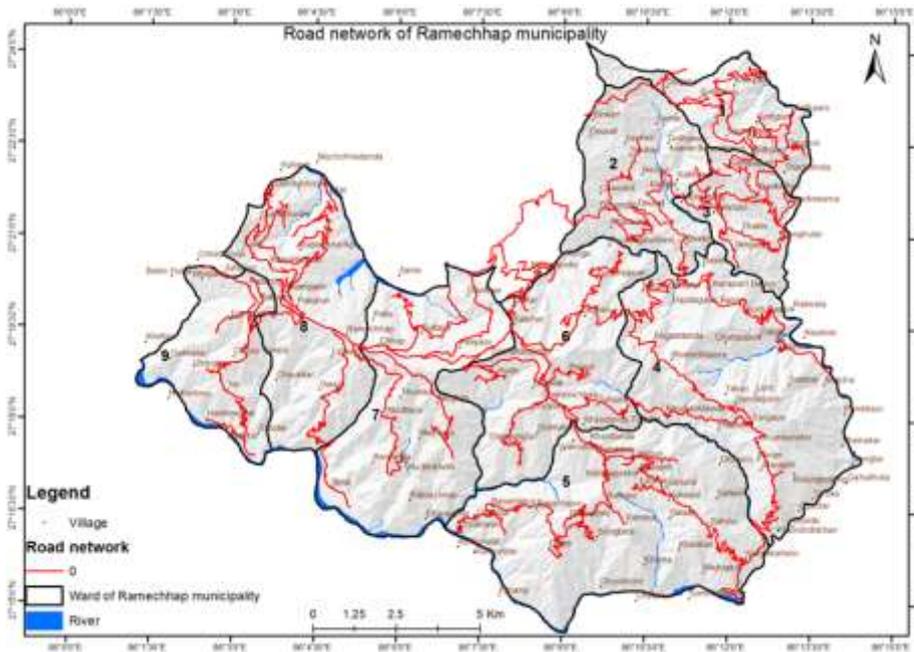
गत आ.व. २०७४।७५मा विनियोजित सडकका योजना

सडकको नाम	आ. व २०७४।७५ मा विनियोजित बजेट	वर्तमान अवस्था(२०७५ असार मसान्त सम्मको)
रामेछाप-देउराली-बस्नेतगाउ कात्तिके -साँघुटार सडक	२० लाख	रामेछाप देउराली हाइवे वाट पुरानोल २ की.मी. सहित ४.५ कि.मी.खनिएको जोड्न बाकी ५ कि.मी.
रामेछाप-च्यास्क-धमीनीछाप-हिमगंगाको बोलडबोलड हुदै सिमलगौरा - ओखलढुङ्गाको सिमाना फेमेटार सम्म सडक	५० लाख	च्यास्क धमीनीछाप पुरानोबाट थप धमीनीछाप बाट हिमगंगा बोलुडबोलुड हुदै फेमेटार जोडिएको
च्यास्क-लिखुदोभान-कोलन्जोरघाट सडक	१५	स्तरउन्नती
च्यास्क-रामपुर-वसन्तपुर-चुकियाघाट सडक	२० लाख	स्तरउन्नती
च्यास्क-डान्सिडटार-धनेघाट सडक	२० लाख	टक ओपन ६ कि.मी. खनेको र ४ कि.मी. मा धनेघाट जोडिने
रामेछाप-मुढाजोर-वित्ता सडक	२० लान	टयाक ओपन भएको
रामेछाप-रातटार-हर्दिनीघाट सडक	१५ लाख	यातायात ,टयाक्टर सुचारु
रामेछाप-वादी-सिमन्ती हुदै विर्ता सडक	२ लाख	सम्पन्न
रामेछाप रिडरोड	३० लाख	सम्पन्न
गोठगाउ गा.वि.स.डाडा हुदै चण्डीडाडा सडक स्तरोन्नती	२० लाख	सम्पन्न यातायात सूचारु
वासुडाडा नेवारटोल रिठाबोटहुदै कमलाबारी टयाक ओपन सडक स्तरोन्नती	२० लाख	सम्पन्न
सुकाजोर भालुखोप ओखरेनी हिमगंगा तिलबारी टयाक ओपन र स्तरोन्नती	२० लाख	सम्पन्न,बाइक मात्र चल्ने

गत आ.व. २०७५।७६मा विनियोजित सडकका योजना

क	नगर गौरवको योजना	
	पुष्पलाल पार्क देखि कोलोञ्जोर घाट	वडा नं. ८ देखी ७, ६ र ५
ख	अन्य नगर स्तरीय सडकहरु	
१	खोल्मा गाँउ डाँडाँ देखि ककेरा हुदै चण्डेश्वरी मा.वि.(स्तरोन्नति)	वडा नं १
२	लेखडाँडाँ लाम्टे गोगने (ट्रयाक ओपन)	वडा नं.१ र २
३	शितला मा.वि लाम्टे बस्नेत गाँउ कात्तिके सडक (ट्रयाक ओपन)	वडा नं. २
४	चण्डी डाँडाँ देखि कमलाबारी रिठ्ठाबोट नेवारटोल हुदै थाक्ले डाँडाँ (स्तरोन्नति)	वडा नं ३
५	फोन्दी खोला खुर्साने डाँडाँ बोलङ्गबोलङ्ग फेमेटार (स्तरोन्नति र ट्रेक ओपन)	वडा नं ४
६	काभ्रे रामपुर बसन्तपुर चुकियाघाट (स्तरोन्नति)	वडा नं ५
७	च्याँस्कृ डाङ्गसिङ्गटार धनेघाट (ट्रेक ओपन)	वडा नं ६
८	हस्पिटल चोक मुढाजोर बिर्ता हुदै धनेघाट (स्तरोन्नति र ट्रेक ओपन)	वडा नं ७
९	भेटेरीनरी लामागाँउ वादी सिमन्टी डुडे भोटेटाहार (स्तरोन्नति र ट्रेक ओपन)	वडा नं ८
१०	भिमसेनथान च्यूरिबोट मरिनघाट (ट्रेक ओपन) वडा स्तरीय मापदण्ड कायम गर्ने	वडा नं ९

सडक सञ्जालको हालको अवस्थाको चित्रण नक्सामा देखाइएको छ ।

तालिका न १० वडा र नगरमा सडक सञ्जालको अवस्था विवरण

वडा नः	वडा भित्रको सडकको कूल लम्बाइ	वडाको क्षेत्रफल	वडाको प्रति बर्ग कि.मी.मा सडक सञ्जाल कि.मी	क्रम
१	२६.०९	१०.४१	२.५१	द्वितीय
२	२७.४६	१७.१४	१.६०	
३	२९.८२	९.०५	३.३०	प्रथम
४	४४.४५	३४.९५	१.२७	
५	४३.५३	३७.८६	१.१५	
६	४४.८४	२५.६९	१.७५	
७	४३.११	२८.८५	१.४९	
८	५४.८०	२४.५७	२.२३	तृतीय
९	१७.८७	१३.९३	१.२८	
नगरको समग्र	३३१.९७	२०२.४५	१.६४	

७.१.३. सवारी सुविधा र रुट

रामेछाप नगरपालिकाको हरेक जस्तो वडा तथा वस्तीमा प्राय सडक संजालले छोएको छ । यस नगरपालिका भित्र अरनिको यातायातको यात्रुवाहक ठुलो वस ३ वटा, हिमाल तराई यातायातको ४ वटा, सिटी भिलेजको २ वटा र माइक्रोवस १ वटा दैनिक सञ्चालन हुने गरेको छ भने सानो सुमो गाडी ८ वटा दैनिक सञ्चालन हुने गरेको छ । यस्तै रामेछापमा निजी रुपमा सञ्चालन भएको जीप ३ वटा रहेको छ । यसरी सञ्चालन हुने वस सेवाहरु काठमाण्डौवाट र तराईवाट आउने जाने गर्दछतर मन्थली वाट रामेछाप आउन ३ वजेपछि र रामेछापवाट ११ वजे पछि मन्थली लगायत बाहिर जाने यातायात नहुदाँ यात्रुहरुले सास्ती खेप्नु परेको छ । मन्थली रामेछापको लागि लोकल सवारीयातायात सञ्चालनभएको पाइएन ।

तालिका न ९१ सामुदायिक सवारीसाधन र रुटको विवरण निम्न रहेको छ ।

सवारी साधनको प्रकार	यातायात कम्पनीको नाम	देखि	सम्म	संख्या
ठुलो वस सेवा	अरनिको यातायात	काठमाण्डौ	साँघुटार, घोराखोरी (ओखलढुङ्गा)	२
ठुलो वस सेवा	अरनिको यातायात	काठमाण्डौ	गोठगाउँ	१
ठुलो वस सेवा	हिमाल तराई यातायात	काठमाण्डौ	चारघरे	१
ठुलो वस सेवा	हिमाल तराई यातायात	मन्थली	रामपुर(लोकल)	१
ठुलो वस सेवा	हिमाल तराई यातायात	चपुर	भालुखोप	१
ठुलो वस सेवा	हिमाल तराई यातायात	काठमाण्डौ	रामेछाप	१
टाटा सुमो	निसान भगवति यातायात	काठमाण्डौ	रामपुर	२
टाटा सुमो	हिमगंगा यातायात	काठमाण्डौ	हिमगङ्गा	३
टाटा सुमो	अरनिको यातायात	काठमाण्डौ	साँघुटार	३
माइक्रोवस	रामेछाप सिटी भिलेज	काठमाण्डौ	रामेछाप	१
टाटासुमो	सिटी भिलेज	काठमाण्डौ	रामेछाप	२
जीप सेवा	व्यक्तिगत	रिजर्भको लागि	रिजर्भको लागि	३
आपदकालिन उद्धारको लागि उपलब्ध साधनहरूको विवरण				
एम्बुलेन्स	जिल्ला अस्पताल			२
एम्बुलेन्स	सारथी युवा क्लव			१
एम्बुलेन्स	स्वास्थ्य चौकी ओखेनी			१
एम्बुलेन्स	स्वास्थ्य चौकी साँघुटार			१
एम्बुलेन्स	स्वास्थ्य चौकी गोठगाँउ			

नगरपालिका भित्र वसोवास गर्ने घरधुरीहरू मध्ये निजी रूपमा प्रयोग गर्ने सवारी साधन मध्ये मोटरसाइकल २५४ र चारपाँगे वा सो भन्दा माथीको सवारी साधनहरू ३२ वटा देखिएको छ । यो तथ्यांक वस्तुगत विवरण तयारीको क्रममा घरधुरी सर्वेक्षणमा प्राप्त भएको हो ।

७.१.४.गाउँ नगर भित्र चल्ने सवारी साधन

सवारी साधनमा वस, जीप, सुमो, ट्रक तथा ट्याक्टर लगायतका सवारी तथा हुवानी सेवाहरू उपलब्ध रहेको छ जसको विवरण माथी उल्लेख गरि सकिएको छ ।

७.१.५ भोलुङ्गे पुल तथा पुल पुलेसा

जिल्लामा भोलुङ्गे पुलको १५५ वटा रहेको छ भने रामेछाप नगरमा पक्की पुलको संख्या ३ वटा रहेको छ जसमा १ वटा पक्की पुल निर्माणको चरणमा रहेको छ भने भोलुङ्गे पुलको संख्या १३ वटा रहेको छ भने रामपुरको धुसिनीवाट हिमगङ्गाको मुर्गेसम्म फोन्ट्री खोलामा भोलुङ्गे पुल र फोन्ट्री पुछारमा रामपुर हिमगंगा जोड्ने मोटरेवल पुल आवश्यक रहेको छ। यसै गरी ओखेनीको धमिनीछापवाट हिमगङ्गाको खुर्सानीडाँडा जाने फोन्ट्रीखोलामा मोटरेवल पुल पनि आवश्यक छ । वर्षातको समयमा वस तथा सुमो सञ्चालन गर्न फोन्ट्रीखोलामा समस्या आउने गरेको छ ।

तालिका न ९२ हाल सञ्चालनमा रहेका पक्की तथा भोलुङ्गे पुलको विवरणहरु

वडा नं	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्साको नाम	जोडिने वस्तिहरु		भोलुङ्गे/काठे/ट्रष्ट/पक्की	लम्वाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	कैफियत
			देखि	सम्म				
१	स्वारा पुल	लिखु	गोठगाउँ	लिखुगा.पा	भोलुङ्गे	५० मी.	राम्रो	
१	लखुखोला पुल	लखुखोला	गोठगाउँ	विजुलीकोट	पक्की	९० मी.	राम्रो	
१	लखुदोभान पुल	लखुखोला	गोठगाउँ	विजुलीकोट	भोलुङ्गे			
३	साघुँटार	लिखु	रा.न.पा	लिखु गा.पा	भोलुङ्गे	५४ मी.	राम्रो	
३	हाडी खोला	लिखु	रा.न.पा	लिखु गा.पा	भोलुङ्गे	५४ मी.	राम्रो	
३	साघुँटार	लिखु	साघुँटार	ओखलढुङ्गा	पक्की	५४ मी.	राम्रो	
४	बसेरी	लिखु	हिमगङ्गा	ओखलढुङ्गा	भोलुङ्गे	१२५ मी.	राम्रो	
४	फेमेटार	लिखु	हिमगङ्गा	चम्फादेवी गा.पा.	भोलुङ्गे	८५ मी.	राम्रो	
५	कोलञ्जोर घाट	सुनकोसी	रामपुर	फिकल गा.पा.	पक्की	२१७ मी.		निर्माणधिन
५	कोलञ्जोर घाट	लिखु	रामपुर	पलापु	भोलुङ्गे	७७ मी.	राम्रो	
५	मंसुलीघाट	सुनकोसी	रामपुर	फिकल गा.पा.	भोलुङ्गे	१६० मी.	राम्रो	
५	चुकियाघाट	सुनकोसी	रामपुर	गोलञ्जोर गा.पा	भोलुङ्गे	१८० मी.	राम्रो	
७	धनेघाट	सुनकोसी	सुकाजोर	गोलञ्जोर गा.पा	भोलुङ्गे	१५६ मी.	राम्रो	
७	वितार्ता	सुनकोसी	सुकाजोर	गोलञ्जोर गा.पा	भोलुङ्गे	१९७ मी.	राम्रो	
८	सुकाजोर खोला पुल	सुकाजोर	सुकाजोर	म.न.पा	पक्की	७० मी.	राम्रो	
९	हर्दिनिघाट	सुनकोसि	रामेछाप ९	गोलञ्जोर गा.पा	भोलुङ्गे	२१५ मी.	राम्रो	

७.१.६ सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिकामा पुग्ने लाग्ने अनुमानित समय

तालिका न ९३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

वडा कार्यालय	नगरपालिका रहेको स्थान	पैदल समय (सबैभन्दा टाढाबाट)	वसमा लाग्ने समय
गोठगाउँ	रामेछाप बजार	४.५ घण्टा	२ घण्टा
देउराली	रामेछाप बजार	३ घण्टा	१ घण्टा ३० मिनेट
साँघुटार	रामेछाप बजार	४ घण्टा	२ घण्टा
हिमगङ्गा	रामेछाप बजार	४.५ घण्टा	३ घण्टा
रामपुर	रामेछाप बजार	३ घण्टा	२ घण्टा
ओखेनी	रामेछाप बजार	२ घण्टा	१ घण्टा
सुकाजोर	रामेछाप बजार	२ घण्टा	३० मीनेट
रामेछाप ८	रामेछाप बजार	१ घण्टा	३० मीनेट
रामेछाप ९	रामेछाप बजार	२ घण्टा	४५ मीनेट

७.१.७. वसपार्क तथा वस विसौनी सम्बन्धि विवरण

नगरपालिकामा जम्मा साना ठुला गरी १४ वटा वसपार्कहरू रहेका छन् तर व्यवस्थित वसपार्क रहेको छैन । हालको लागि वसहरू जहाँसम्म सञ्चालन भएको छ त्यही स्थानमा वस्ने गरेका छन् । व्यवसायिक रुपमा साँघुटार र रामेछाप बाहेकमा पर्याप्त होटल तथा लजहरूको व्यवस्था छैन । नगरमा प्राय वाटो कच्ची भएका कारण गाडीहरू ठिक समयमा र स्थान पुग्न सेकेको छैन । वसपार्क व्यवस्थापनको लागि उपयुक्त क्षेत्रको पहिचान गरी वसपार्कहरू निर्माण गर्न जरुरी छ ।

७.२ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

इन्धनको प्रयोग अन्तरगत सबै भन्दा बढी खाना पकाउने इन्धनमा काठ दाउराको प्रयोग भएको गर्ने घरधुरीको संख्या सबैभन्दा बढी ९५ प्रतिशत, दोश्रोमा एलपी ग्याँस रहेको छ जुन २ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका न ९४ खाना पकाउने इन्धनको आधारमा निम्नानुसार घरधुरी रहेको छ ।

खाना बनाउने इन्धन		काठ, दाउरा	मट्टितेल	एलपी ग्याँस	गुइठा	गोबरग्याँस	विजुली	अन्य
घरधुरी	७१७१	६८४४	५०	१७४	७	१४	४	७०
प्रतिशत	१००	९५.४४	०.७०	२.४२	०.१०	०.१९	०.१२	०.९८

७.२.२. वृत्ति वाले इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

तालिका न ९५ वृत्ति वाले इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

वडा नं	नधुलेको	अन्य	विजुली	विजुलीर अन्य	विजुली मट्टितेल	विजुली बायोग्यास	विजुली सोलार	विजुली सोलार बायो ग्यास	मट्टितेल	मट्टितेल र अन्य	बायोग्यास	सोलार	सोलार मट्टितेल	सोलार बायोग्यास	कुल जम्मा
१	१२		५२०	४	१		७७		४०	१		७९	१		७३५
२	३	१	५८७		६	३	१०	१	३१			१५३	७		८०२
३	३	१	५५०		२		२		६			२			५६६
४	३	१०६	३२५	६	१		७२		२३	१		५०४	२		१०४३
५	७	२०	३५६				१२		९			५२५	१	१	९३१
६	१०	१	६१३		२	१४०	३७	३६	३		२	२०		१	८६५
७	३३	१	८१६			१	५२		७	१		१६			९२७
८	६४	५	७९९	१	२	३४	१९	१	३			३	३		९३४
९	१६		३४२						९			१			३६८
जम्मा	१५१	१३५	४९०८	११	१४	१७८	२८१	३८	१३१	३	२	१३०३	१४	२	७१७१
	२.११	१.८८	६८.४४	०.१५	०.२०	२.४८	३.९२	०.५३	१.८३	०.०४	०.०३	१८.१७	०.२०	०.०३	१००

७.२.३ जलविद्युत सौर्य, उर्जा, वायुउर्जावाट विद्युत उत्पादन

जलविद्युत उत्पादनवाट मात्र सेवा पाउने घरधुरी ६८ प्रतिशत रहेको छ भने विद्युत र अन्य उर्जाको समेत हिसाव गर्दा ७६ प्रतिशत रहेको छ । त्यसपछि दोश्रोमा सोलार रहेको छ जुन १८ प्रतिशत रहेको छ । सोलार र अन्य समेत गर्दा २४ प्रतिशतघरधुरीले सोलार सहित अन्य उर्जा प्रयोग गरेको पाइन्छ ।

७.३ संञ्चार तथा प्रविधी

७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धि विवरण

रामेछाप नगरपालिकाको सबै वडाहरु अतिरिक्त हुलाक कार्यालय ८ वटा रहेको छ तर रामेछापको वडा नं ९ मा हुलाक कार्यालय रहेको छैन । स्थानीय पत्रपत्रिकाहरु नगरपालिकामा सुरु भएको छैन जुन सुचनाको हिसावले अत्यन्त कमजोर रहेको छ तर जिल्ला सदरमुकामका केही स्थानीय पत्रिकाहरु ६ वटा प्रकासन भए पनि नियमितता छैन तर राष्ट्रिय स्तरका पत्रिकाहरु सरकारी कार्यालयमा र व्यक्तिगत रुपमा समेत उपलब्ध हुने गरेको छ । आजभोली सामाजिक संजालको प्रयोगकाकारण पत्रिकाहरुको प्रयोगमा कमी आएको पाइएको छ ।

७.३.२ दुरसञ्चार सम्बन्धि विवरण

दुरसञ्चारको हिसावले नगरपालिकामा ल्याडलाइन फोन नगरपालिकाको वडा नं ८ मा मात्र उपलब्ध गरेको छ भने मोवाइल फोन प्राय सबै घरधुरीमा पहुँच पुगेको भएता पनि वडा नं १, वडा नं ३ र ९ वडामा टावरको क्षमता कम भएको कारण केही समस्या देखिएको छ । हाल नगरभित्र नमस्ते, सिडिएमए, स्मार्ट, एनसेलका मोवाइल सेवा उपलब्ध रहेको छजसको प्रयोग गर्ने संख्या ६०१७ जनारहेको छ ।

७.३.३ रेडियो स्टेशन

रामेछाप नगरपालिका भित्र १ मात्र रेडियो स्टेशन रहेको छ । रामेछाप नगरपालिका वडा नं ८ रामेछाप बजारमा रहेको हजुरको रेडियो १०२.१ मेगाहर्जमा यो रेडियो सञ्चालनमा रहको छ भने जिल्ला भरीमा मन्थली नगरपालिकामा ४ वटा उमाकुण्ड गाँउ पालिकामा समेत गरी ६ वटा स्थानीय रेडियोहरु सञ्चार सहकारी संस्थावाट सञ्चालनमा रहेको छ । नगरपालिका भित्र छिमेकी जिल्लावाट प्रसारण गरिने स्थानीय एफएमहरु सुन्न सकिन्छ ।

७.४. विद्यमान सतह ढलको अवस्था

मन्थली रामेछाप सडक खण्ड र रामेछाप बजार क्षेत्रमा सामान्यतया सडक कुनामा भलपानीको निकासको वाहेक ढलको व्यवस्था भएको छैन । रामेछाप नगरपालिका कार्यालयदेखि बजार यरिया भित्रसम्म सामान्यतया ढलको निकासको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

७.५.गाउँ/नगरपालिका अन्तरगतका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

नगरभित्र सरकारी कार्यालयहरु साना तथा ठुला र पक्की तथा कच्ची भवनहरु गरी २९ वटा देखिएको छ । सबै वडा कार्यालयहरुको आफ्नै भवन रहको छ भने अस्थायी रुपमा रहेको भवन लाई नयाँ निर्माणको लागि बजेट विनियोजन भएको देखिन्छ यस खाले भवनमा वडा नं ३ र वडा नं ७ रहेको छ । वडा नं २ को भवन हाल स्वास्थ्य चौकीमा रही कार्य गर्दै रहेको र चाडै नया वनेको भवनमा सरेने तयारीमा रहेको छ भने नगरपालिकाको कार्यालय पनि हाल भाडामा सञ्चालन हुदै आएकोमा नयाँ भवनमा सरेने तयारीमा रहेको देखिन्छ ।

तालिका न ९६ नगरपालिकामा रहेका सरकारी कार्यालयहरुको विवरण

क्रस	सरकारी कार्यालयको नाम	रहेको स्थान	हालको अवस्था
१.	नगरपालिकाको कार्यालय	रामेछाप बजार	नयाँ निर्माणाधिन पक्की भवन
२.	वडा नं १ को वडा कार्यालय भवन	गोठगाउँ	पुरानो कच्ची भवन
३.	वडा नं २ को वडा कार्यालय भवन	देउराली	निर्माणाधिन पक्की भवन
४.	वडा नं ३ को वडा कार्यालय भवन	साँघुटार	अस्थायी भवन नयाँ वन्ने प्रकृत्यामा
५.	वडा नं ४ को वडा कार्यालय भवन	तिलवारी हिमगंगा	पक्की भवन
६.	वडा नं ५ को वडा कार्यालय भवन	रामपुर	पक्की भवन
७.	वडा नं ६ को वडा कार्यालय भवन	च्यास्कू ओखेनी	पक्की भवन
८.	वडा ७ को वडा कार्यालय भवन	हिलेपानी च्यास्कू	कच्ची भवन
९.	वडा नं ८ को वडा कार्यालय भवन	रामेछाप	कृषि कार्यालयको भवन
१०.	वडा नं ९ को वडा कार्यालय भवन	ल्याँडल्याँड	पक्की भवन
११.	कृषि सेवा केन्द्र भवन	रामेछाप	कमजोर
१२.	पशु सेवा केन्द्र	रामेछाप	अति कमजोर
१३.	हुलाक कार्यालय	रामेछाप	भाडा भवन
१४.	जिल्ला वन कार्यालय	रामेछाप	नयाँ निर्माण हुदै
१५.	सामुदायिक भवन	भगरेचौर	प्रि फ्याव भवन
१६.	स्वास्थ्य चौकी भवन	गोठगाउँ	कच्ची भवन
१७.	स्वास्थ्य चौकी भवन	देउराली	पक्की भवन
१८.	स्वास्थ्य चौकी भवन	साँघुटार	पक्की भवन
१९.	स्वास्थ्य चौकी भवन	हिमगङ्गा	प्रि फ्याव
२०.	शहरी स्वास्थ्य इकाई	वसेरी	पक्की भवन

क्रस	सरकारी कार्यालयको नाम	रहेको स्थान	हालको अवस्था
२१.	स्वास्थ्य चौकी भवन	रामपुर	कच्ची भवन
२२.	स्वास्थ्य चौकी भवन	ओखेनी	प्रि फ्याव भवन
२३.	स्वास्थ्य चौकी भवन	हिलेपानी सुकाजोर	कच्ची भवन
२४.	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	रामेछाप	पक्की भवन
२५.	क्षेत्रिय कारागार कार्यालय रामेछाप	रामेछाप	पक्की भवन
२६.	जिल्ला भु संरक्षण कार्यालय	रामेछाप	पक्की भवन
२७.	नेपाली सेनाको भवन	रामेछाप	पक्की र कच्ची भवन
२८.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	रामेछाप	आफ्नै भवन
२९.	रा.वा. बैंक रामेछाप	रामेछाप	भाडामा रहेको
३०.	दुर संचार कार्यालय	रामेछाप	आफ्नै घर

७.६ नगरपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दुरी

रामेछाप नगरपालिकाको कार्यालय रामेछापवाट प्रत्येक वडा केन्द्र सम्म पुग्नको लागि लाग्ने समय स्थान अनुसार फरक फरक रहेको छ सबैभन्दा टाढा रहेको वडा कार्यालय गोठगाउँ साँघुटार देउराली र हिमगङ्गालाइ लिन सकिन्छ । सवारीसाधनको हिसावले नगरपालिका आउन साँघुटार देउराली र गोठगाउँवाट सालु सम्म मात्र आउने भएकोले सालुदेखि रामेछाप आउनको लागि छुट्टै गाडि प्रयोग गर्नु पर्ने र यातायात नपाइने कारणले यातायातमा कठिनाइ हुने देखिन्छ ।

तालिका नं ९७ नगरपालिकावाट वडा कार्यालयसम्म पुग्न लाग्ने अनुमानित दुरी र समय

नगरपालिकाको केन्द्र रहेको स्थान	वडा कार्यालय	किलोमिटर	पैदल समय	वसमा लाग्ने समय
रामेछाप बजार	गोठगाउँ	३२	४.५ घण्टा	२ घण्टा
	देउराली	२०	३ घण्टा	१ घण्टा ३० मिनेट
	साँघुटार	३७	४ घण्टा	२ घण्टा
	हिमगङ्गा	२०	४.५ घण्टा	३ घण्टा
	रामपुर	१७	३ घण्टा	२ घण्टा
	ओखेनी	१०	२ घण्टा	१ घण्टा
	सुकाजोर	५	२ घण्टा	३० मिनेट
	रामेछाप ८	०.५	३० मिनेट	१० मिनेट
	रामेछाप ९	६	२ घण्टा	४५ मिनेट

७.७ पशुवधशालाको विवरण

पशुहरुको वध गर्ने स्थानहरुमानगरपालिकाको वडा नं ८ मा रहेको रामेछाप बजारमा मात्र निर्माण गरिएको छ भने त्यो पनि व्यवस्थित रहकोछैन । अन्य सबै वडा तथा स्थानहरुमा चौरमाखुल्ला रुपमा पशुहरुको वध गर्ने गरिएको छ । नगरपालिकाभित्र मुख्य बजार क्षेत्रमा र वडाहरुमा पायक पर्ने क्षेत्रमा वस्ती टोलको हिसावमा वधशालाको निर्माण गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

७.८ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण

विभिन्न जाति भाषा धर्म मान्ने नागरीकहरु रहेको यस नगरपालिकामामृत्यू पश्चात शवहरु जलाउने र पुर्ने आफ्ना परम्पराहरु रहको अध्यावधिक नै छ । यसरी हेर्दा शवहरु जलाउनको लागि हाल सम्म नगरपालिका भित्र कुनै पनि क्षेत्रमा शवदाह गर्ने व्यवस्थित स्थानको व्यवस्था रहेको पाइदैन । यसमा निश्चित स्थान तोकेर घाम पानी वाट वचनको लागि नगरपालिकाले प्रतिक्षालय खालको संरचनाको लागि पहल गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ जुन सम्बन्धित वडावाट स्थानको छनौट गर्न सके उपयुक्त हुन सक्छ ।

परिच्छेद : ८ संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

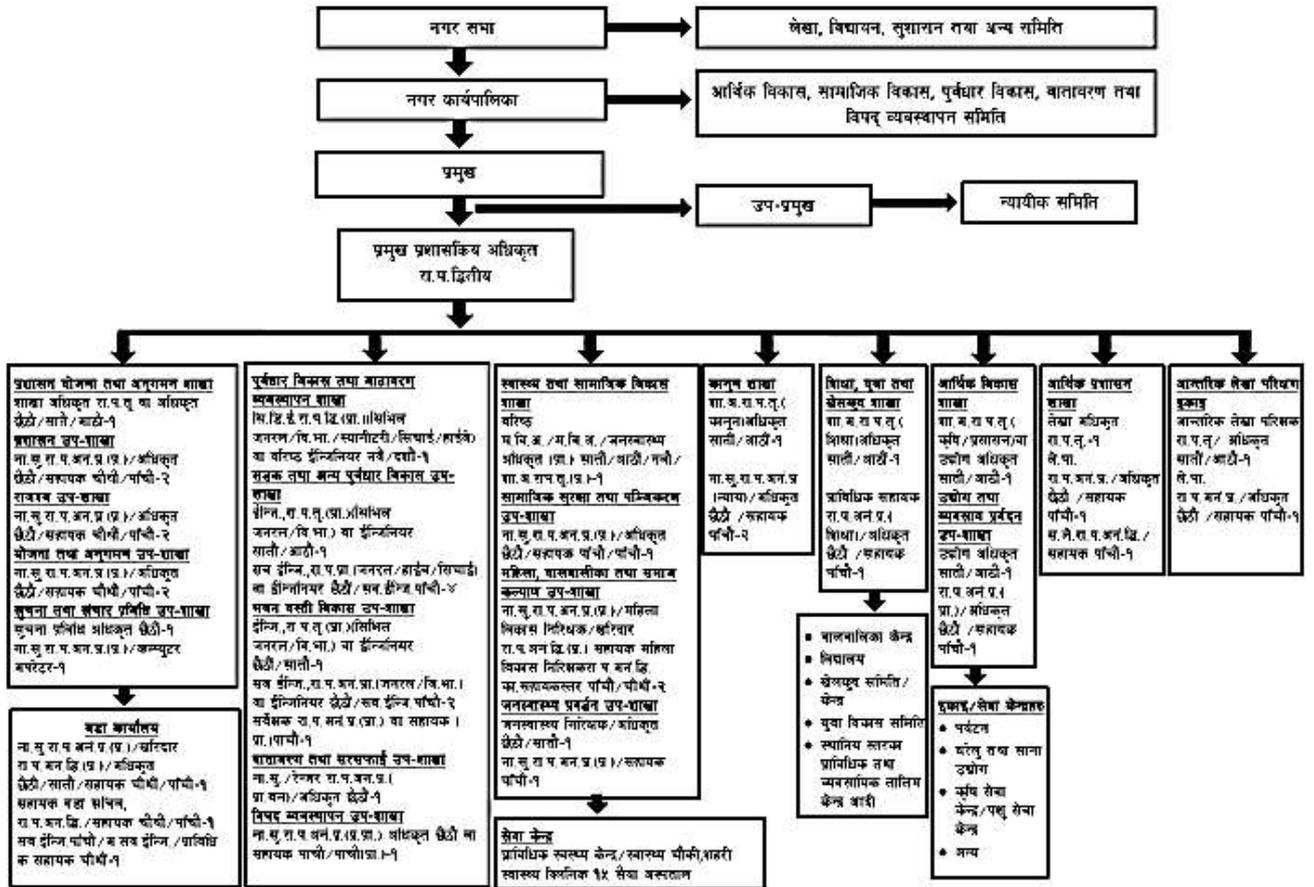
पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारले मिति २०७३ साल फाल्गुण २७ गतेको राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी संविधानको प्रावधान बमोजिम स्थानीय तह गठन भई कार्यान्वयनमा आए बमोजिम मिति २०७१/८/१६ मा घोषणा भएको नगरपालिकाका साविकका वडालाई हेरफेर गरी यो नगरपालिका पनिस्थानीय तहको रूपमा कार्यान्वयनमा आएको हो । सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले स्थानीय तहको शासन सञ्चालन सम्बन्धमा जारी गरेको आदेश, २०७३ (नेपाल सरकार म.प.बाट स्वीकृत २०७३/११/०९) २०७४ साल वैशाख ३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले २०७४ साल जेठ ११ गते पद वहाली गरेपछि जनताको तत्काल आवश्यकताको सम्बोधन र निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको कार्यक्षेत्र व्यवस्थापन, कार्यालय सामग्रीहरूको व्यवस्था, वडा कार्यालयहरूको व्यवस्थापन तथा अन्य विविध जनसरोकारका कार्यमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आन्तरिक आयबाट श्रोत ब्यहोर्ने गरी कार्य भएको छ ।

८.१. सँगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम सेवा प्रवाह र विकासको कार्यलाई व्यवस्थित रूपमा जनताको घरदैलोमा नै स्थानीय सरकारको अनुभूति दिन नयाँ व्यवस्था अनुसार कायम भएका वडा कार्यालयहरूका लागि भौगोलिक क्षेत्र अनुरूपका ९ वटै छुट्टा छुट्टै वडा कार्यालय भवनहरूको व्यवस्था गरी कार्यसञ्चालन गरिएको छ । नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको स्थानीय तहको अन्तरिम सँगठन संरचना र दरबन्दी तेरिज अनुसार केहि वडा कार्यालय वाहेकमा करारमा सचिवहरूको नियुक्ति गरिएको अवस्था रहेको छ भने केहिमा निजामति तर्फका स्थायी कर्मचारीहरूलाई सचिवको जिम्मेवारी प्रदान गरि सेवा प्रवाह व्यवस्थित गर्न खोजिएको छ । यसै गरी वडा कार्यकालको स्वीकृत अन्तरिम दरबन्दी अनुसार प्रत्येक वडाका लागि १/१ जना सबै ईन्जिनियर करारमा भर्ना गरेको छ । नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड बमोजिम सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई वैकिंग पद्धति र घटना दर्तालाई अनलाइन पद्धति मार्फत गर्ने कार्यलाई पूर्ण रूपमा लागु गरिएको छ । निर्वाचित जनप्रतिनिधिबाट कार्यसम्पादन गर्दा सहज, सरल, व्यवस्थित र एकरूपता कायम हुन सकोस भनी संविधानको भावना, सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी भएको कार्यकारी आदेश तथा मन्त्रालयबाट समय समयमा भएका परिपत्रका निर्देशन र नेपाल सरकारको कार्यविस्तृतिकरण प्रतिवेदनलाई मध्ये नजर गरी ९ वटै वडा कार्यालयहरूमा कम्प्युटर, नेट र पावर ब्याकअपको व्यवस्था गरिएको भएता पनि कतिपय वडा कार्यालयहरूमा कम्प्युटर तथा नेटको प्राविधिक ज्ञानको कमीको कारण कार्य सम्पादनलाई सोचेजतिको प्रभावकारी बनाउन सकिएको देखिएको छैन र नेटको क्षमता पनि अति कमजोर देखिएको छ । साथै, स्वीकृत सँगठन संरचना बमोजिम कार्यपालिकामा विषयगत कार्यालयहरूबाट हस्तान्तरण भई आउने काम सहितको जनशक्तिलाई मध्ये नजर गरी विभिन्न शाखा तथा उपशाखा गठन गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

नगरपालिको संगठन संरचना

समिती नगरपालिका, गणेश, २ नं. परत

निर्वाचित जनप्रतिनिधि वहाल भएपछि सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित बनाउन नगर कार्यपालिकाको बैठक नियमित रुपमा वस्दै विभिन्न निर्णयहरु गरिएको छ । न्यायिक समिति लगायतविभिन्न विषयगत समितिहरुको गठन गरि नियमित बैठक एवं कार्य प्रगतिको समिक्षा गर्ने कार्यको थालनी गरिएको छ । सेवा प्रवाहलाई थप सरलीकृत गर्न र नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेका अधिकारहरुको कार्यान्वयका लागि कार्यविधि, निर्देशिका र नियमावलीहरु कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई लागु गरिएको छ भने उक्त कार्यविधि, निर्देशिका र नियमावलीहरु नगरसभाबाट अनुमोदन समेत गरी राजपत्रमा प्रकाशित गरिएको छ ।

८.१.१ कर्मचारी पदपुर्तिको अवस्था

नगरपालिकामा कायम कर्मचारीहरु मध्ये कार्यकारी प्रमुख १ जना, शाखा अधिकृत ९ जना, लेखा अधिकृत १ जना, ईन्जिनियर २ जना, १ जना सुब्बा, सब ईन्जिनियर २ जना, आइटी अफिसर १ जना, अ.सब ईन्जिनियर २ जना, खरीदार ३ जना, अमिन १ जना, सवारीचालक २ जना, मेसिन अप्रेटर ३ जना, ना.सु १ जना, प्राविधिक ना.सु २ जना, प्राविधिक सहायक २ जना, सरसफाइकर्ता १ जना कार्यालय सहयोगी ११ जना रहेको छ भने विषयगत कार्यालयका अन्य कर्मचारीहरु स्वास्थ्य तर्फ २ जना, कृषि तर्फ १ जना, पशु स्वास्थ्य तर्फ १ जना, सामाजिक अधिकृत १ जना रहेका छन् भने करारमा २ जना रहेका छन् ।

८.१.२. नगरपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

नगरपालिकामा हालविधेय समिति, वातावरण तथा विपत व्यवस्थापन समिति, सामाजिक विकास समिति, आर्थिक समिति, सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति र पुर्वाधार विकास समिति गरी ६ वटा विषयगत समिति रहेको छ । नगरपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधनको विवरण तालिका १०० मा देखाइएको छ ।

तालिका न ९८ विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन विवरण

१. विधेयक समिति

नाम थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं
नर वहादुर थापा क्षेत्री	संयोजक	रामेछाप न.पा १	९८४४१४२०३४
शुसिलहरी वखेल	सदस्य	रामेछाप न.पा. २	९८४४०४४४१४
कल्याण बुढाथोकी	सदस्य	रामेछाप न.पा. ८	९७५४२०३३३७
उर्मिला तामाङ	सदस्य	रामेछाप न.पा. ९	९८४४२०३९५२
रोशनराज प्रधान	सदस्य सचिव	रामेछाप नगरपालिका	९८४४४४३४९०

२. वातावरण तथा विपत व्यवस्थापन समिति

नाम थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं
टुपेन्द्र वहादुर तामाङ	संयोजक	रामेछाप न.पा. ४	९७४४०७१७५७
रामकृष्ण थापा मगर	सदस्य	रामेछाप न.पा. ४	९७४४०४२४२८
अनिता काफ्ले	सदस्य	रामेछाप न.पा. २	९८६४०१५२०६
कविता रिसाल	सदस्य	रामेछाप न.पा.५	९८४४४४०९४४
सविता श्रेष्ठ	सदस्य सचिव	रामेछाप नगरपालिका	९८४४२४६७९६

३. पुर्वाधार विकास समिति

नाम थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं
भीम वहादुर तामाङ	संयोजक	रामेछाप न.पा ५	९८५४०४३९९९
तोरण वहादुर शाही	सदस्य	रामेछाप न.पा ९	९७४४०२३४१४
सेर वहादुर मगर	सदस्य	रामेछाप न.पा. ७	९८४४२८६९०६
विन्दा सार्की	सदस्य	रामेछाप न.पा. २	९८६०४३४९७१
कुसुम भट्टराइ	सदस्य सचिव	रामेछाप नगरपालिका	९८४९८०७१८७

४. सामाजिक विकास समिति

नाम थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं
समीर कार्की	संयोजक	रामेछाप न.पा ७	९८५४०४३०११
रविन श्रेष्ठ	सदस्य	रामेछाप न.पा. ५	९८५४०४०८४०
जनकराज सुनुवार	सदस्य	रामेछाप न.पा. ४	९७४४०४११९७
मंगली साकी	सदस्य	रामेछाप न.पा. ८	९८४४२०३९५२
घनामाया श्रेष्ठ	सदस्य सचिव	रामेछाप नगरपालिका	९८४४४२१०८०

५. आर्थिक विकास समिति

नाम थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं
निर वहादुर श्रेष्ठ	संयोजक	रामेछाप न.पा २	९८४९६६५३३४
पृथ्वी नारायण श्रेष्ठ	सदस्य	रामेछाप न.पा. ५	९८५४०४०६२०
सन्तोष कुमार तामाङ	सदस्य	रामेछाप न.पा. ८	९८४११४१११२
सरीता वर्माशाखा	सदस्य	रामेछाप न.पा. १	९८४४३८८५७२
ज्ञान वहादुर खड्का	सदस्य सचिव	रामेछाप नगरपालिका	९८४९६३२२३५

६. सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति

नाम थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं
चन्द्र वहादुर श्रेष्ठ	संयोजक	रामेछाप न.पा ९	९८४४३१५५७९
ज्ञानुदेवी वस्नेत	सदस्य	रामेछाप न.पा. ७	९८४४१३७३९९
अर्जुन कुमार पौडेल	सदस्य	रामेछाप न.पा. २	९८४३५३३६६०
सुनमाया विक	सदस्य	रामेछाप न.पा. ६	९८६४११३२३८
घनामाया श्रेष्ठ	सदस्य सचिव	रामेछाप नगरपालिका	९८४४४२१०८०

८.१.३. नगरपालिकाको विगतवर्षको आय व्यय

तालिका न ९९ गत आ.व २०७४/७५ तथा चालु आ.व. ७५/७६ आय विवरण

सि.न.	विवरण	गत आ.व २०७४/७५	चालु आ.व. ७५/७६
१	आन्तरिक आय	४६९१५८९	३००००००
२	सङ्घबाट अनुदान		
२.१	वित्तिय समानिकरण	२०८९८२०००	१६१९०००००
२.२	शशर्त	१६१६१४०००	२१३८०००००
२.३	समपुरक		४५०००००
२.४	विशेष		१०००००००
२.५	सामाजिक सुरक्षा भत्ता		९०००००००
२.६	सडक बोर्ड अनुदान		५००००००

सि.न.	विवरण	गत आ.व २०७४/७५	चालु आ.व. ७५/७६
२.७	संघिय विभाज्यकोषबाट प्राप्त हुने राजश्व बाडफाडको रकम		
२.८	संघिय विभाज्यकोषबाट प्राप्त हुने प्राकृतिक श्रोतको रोयल्टी बाडफाडको रकम		
३.१	प्रदेश सञ्चितकोषबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानिकरण अनुदान		१०००००००
३.२	प्रदेश सञ्चितकोषबाट प्राप्त हुने शर्त अनुदान		
३.३	प्रदेश सञ्चितकोषबाट प्राप्त हुने समपुरक अनुदान		
३.४	प्रदेश सञ्चितकोषबाट प्राप्त हुने, विशेष अनुदान		
३.५	प्रदेश सञ्चितकोषबाट प्राप्त हुने राजश्व बाडफाडको रकम		७६३७६०००
	जम्मा	३७५२८७५८९	५७४५७६०००

श्रोत: रामेछाप न.पा. प्रतिवेदन २०७५

तालिका न १०० आ.व.२०७४/७५ मा खर्च (ब्याय) विवरण

आ.व.२०७४/७५ मा खर्च(ब्याय) विवरण	रकम
चालु खर्च (सामाजिक सुरक्षा भत्ता रु)	८१५९९०००
पुजीगत खर्च(भौतिक पुर्वाधार, प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम, पर्यटन प्रवर्धन,	२७५८६५४७३
जम्मा	३५७४६४४७३
आय ब्यायमा फरक	१७८२३११६
आय ब्यायमा फरक प्रतिशत	५

श्रोत: रामेछाप न.पा. प्रतिवेदन २०७५

ट.२ सेवा सुविधा सञ्चालन र व्यवस्थापन

ट.२.१ उपलब्ध सेवा सुविधाको प्रकार

रामेछाप नगरपालिकाको नगर कार्यपालिका (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम प्राप्तहुने सेवा सुविधाहरुको व्यवस्था नियमावलीमा तोकिएका पदाधिकारी तथा कर्मचारीबाट दिने ब्यावस्था मिलाईएको छ ।जस अनुसार विषयगत शाखाबाट सम्पादन हुने कार्य अनुसूची (२) बमोजिम रहेका छन ।

ट.३. संस्थागत सम्वन्ध र नागरीक सँगठन

यस नगरमा विभिन्न समुदायमा आधारित नागरिक संगठनहरू रहेका छन् । गरिवी निवारण कोषको सहयोगमा गठित सामुदायिक संस्थाहरू १८३ वटा, सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरू ९१ वटा, कवुलियती वन समुहहरू ११८ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता नगरस्तरिय सञ्जाल, महिला सञ्जाल, उपेक्षित उत्पीडित समुदायका सञ्जालहरू, जुनार विकास संघ, नेपाल स्काउट, रेडकस, संघ संस्था तथा जातीगत भाषागत परम्परागत समुह समुदायहरू रहेका छन् । तिनको संक्षिप्त विवरण यस खण्डमा दिइएको छ ।

ट.३.१ गाउँ नगरभित्रका नागरिक सचेतना केन्द्र, नागरिक मंच र टोल विकास संस्थाहरू

रामेछाप नगरपालिकाको साविकको ८ वटा वडाहरूमा प्रत्येक वडामा ८ वटा वडा नागरीक मंच तथा नागरीक सचेतना केन्द्र २८ वटा रहेको थियो। जिल्लामा स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम सञ्चालनको अवधिमा गठन तथा परिचालन भएपनि हाल यो निस्कृय अवस्थामा रहेको छ । यसैगरी सबै वडा नं ८ मा वजार व्यवस्थापन र खानेपानी तथा सरसफाई समिति पनि रहेको छ । यस्तै वडाहरूमा खानेपानी, वन, सहकारी, सरसफाइ, बाल क्लव, आमा समुह, युवा समुह, सडक निर्माण तथा मर्मत समिति जस्ता विकासे समुह संस्थाहरू रहेको छन् । केहि नियमित सञ्चालनमा रहको पाइन्छ भने केहि संभौता अवधि सँग स्वत निस्कृय भएको छ । जुन संस्थाहरूले सामाजिक, आर्थिक तथा शैक्षिकरूपमा सहयोग गरीरहेको र विपन्न महिलाहरूको संस्थागत विकासमा सहयोग पुगेको छ । संस्थाहरू खोल्ने र सञ्चालन गरी दीगो रूपमा सञ्चालन हुन नसक्नु चुनौतिको रूपमा लिन सकिन्छ । नगरपालिकामा रहेको विभिन्न सहकारीहरूले आर्थिक रूपमा समुदायलाई सबैल वनाउन सहयोग गरेको छ भने आमा समुहहरूले महिला तथा बालबालिकामाथी हुने हिँसा तथा अन्यायको वारेमा जागरुक वनाउन, अधिकारको वारेमा वकालत गर्ने, सानातिना समस्याहरू समुदायमा नै मेलमिलाप गर्ने, योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने जस्ता कार्यक्रम गरेका छ ।

ट.३.२ समुह तथा समुदायमा आधारित संस्था विवरण

नगरपालिकामा परम्परागत समुहहरूमा जातजातिगत रूपमा रहेको कलासाँस्कृति समुहहरू रहेका छन् । यसैगरी चाडवाडमा खेल्ने विभिन्न देउसी भईलोका समुहहरू रहेका छन् । यस्तै गरी विपन्नहरूको मात्र समुह तथा संस्थाहरू पनि गरीवी निवारण कोषको सहयोगमा गठन गरी आयआर्जन, पुर्वाधार, सामाजिक परिचलन र क्षमता विकासको लागि ठुलो लगानी गरिएको छ। गरीवी निवारण कोषमा दर्ता भइ प्रत्येक वडामा १ करोडको हाराहारीमा रहेको चक्रकोषको रकम रहेको संस्थाहरूको विवरणनिम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका न १०१ परम्परागत समुह तथा समुदायमा आधारीत संस्था विवरण

वडा नं	स्थान	सामुदायिक संस्थाको संख्या	सहयोगी संस्था	दर्ता भएको निकाय
१	गोठगाउँ	२२	सामुदायिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम गोल्माटार	गरीबी निवारण कोष
२	देउराली	२३	सामुदायिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम गोल्माटार	गरीबी निवारण कोष
३	साँघुटार	१७	सामुदायिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम गोल्माटार	गरीबी निवारण कोष
४	हिमगंगा	२५	श्री चारघरे सेवा समिति रामपुर	गरीबी निवारण कोष
५	रामपुर	२१	श्री चारघरे सेवा समिति रामपुर	गरीबी निवारण कोष
६	ओखेनी	२८	सामुदायिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम गोल्माटार	गरीबी निवारण कोष
७	सुकाजोर	२१	सामुदायिक विकास समाज मन्थली	गरीबी निवारण कोष
८	रामेछाप	१५	सामुदायिक विकास समाज मन्थली	गरीबी निवारण कोष
९	ल्याँड ल्याँड	११	सामुदायिक विकास समाज मन्थली	गरीबी निवारण कोष
जम्मा		१८३		

ट.३.३ विषयगत समुह तथा संस्था (कृषि पशुपालन, उद्यम विकास, वचत) सम्बन्धि विवरण

नगरपालिकामा वचत सहकारी संस्थाहरु, सामुदायिक संस्थाहरु, कृषि तथा पशुपालन सहकारी, उद्यम विकास, पशुपालनका संस्थाहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । कृषि सहकारी संस्थाहरु पनि डिभिजन सहकारी कार्यालयमा दर्ता भएकोछ भने वचत तथा ऋण सहकारी संस्था पनि डिभिजन सहकारीमा नै दर्ता भएको छ । सहकारीको प्रकार काम गर्ने उदेश्य फरक हुदां दर्ता प्रकृत्यामा समस्या भएको पाइन्छ । डिभिजन सहकारीको दर्ता भएकोरामेछाप नगरपालिकामा वचत तथा ऋण सहकारी संस्था ४२ वटा, कृषि तथा पशुपालन सहकारी १९ वटा, जुनार सहकारी ११ वटा, महिला वचत ७ वटा, संचार सहकारी संस्था १ वटा, बहुउद्देशिय सहकारी १ वटा र खाद्य सहकारी २ वटा रहेको छ ।(सहकारी जागरण पुस्तिका २०७४)

ट.३.४.सामुदायिक मेलमिलाप समिति सम्बन्धी विवरण

स्थानीय स्तरमा हुने सानातिना वादविवाद र भई भगडाहरुको व्यवस्थापन सहजीकरणकोलागि स्थानीय स्तरमा नै समाधानको लागि साविक गाविस हालकोवडामा ९ वटा सामुदायिक मेलमिलाप समिति गठन भएको छ । यो सामुदायिक मेल मिलापकर्ताहरु मध्येवाट १ जना संयोजक रहने व्यवस्था रहेको छ भने यो समिति नगरपालिकामा सुचिकृत हुनु पर्ने व्यवस्था पनि गरिएको छ ।यसै गरी स्थानीय स्तरमा भएका वेमेलहरुको मध्यस्थता गरि दुवै पक्षलाइ जित जितको अवस्था श्रृजना गर्ने कार्य सम्पादन गरिरहेको छ भने पालिका स्तरमा उपप्रमुखको संयोजकत्वमा न्यायिक समिति पनि रहेको छ ।

८.३.५. गैर सरकारी संस्था तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकामा हाल अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु नभएको तर राष्ट्रिय स्तरको गैससहरु सँग साभेदारीमा विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा रहेको छ । जसमा गरीवी निवारण कोष, हेल्भेटास स्वीस इन्टरकोपरेसन नेपाल (सामी परियोजना), चाइल्ड फण्ड जापान, सेभ द चिल्ड्रनको सबैल कार्यक्रम, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिविक लगायतका संस्थाहरुले विभिन्नखाले पुर्वाधार विकास, आयआर्जन, क्षमता विकास र सामाजिक परिचालनको कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको भए पनि हाल सबैल बाहेक अन्य परियोजनाहरुको फेज आउट भएका छन् । यस्तै नगरभित्र गतवर्षभित्रसमुदायको विकासको लागि कार्यरत स्थानीय गैर सरकारी संस्थाहरुमा चारघरे सेवा समिति, सामुदायिक जनशक्ति कार्यक्रम गोल्माटार, रामेछाप विजनेस एण्ड प्रोफेसनल वमन, सामुदायिक विकास समाज, श्रृजनशिल युवा समाज, वज्र समाज नेपाल र जागरुक समाज रहेको छ ।

तालिका न १०२ नगरपालिकामा हाल काम गरी रहेका गैर सरकारी संस्था तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था विवरण

क्रस	संस्थाको नाम	प्रकार	कार्यक्षेत्र	कार्यगत विषय	स्थानीय साभेदार संस्था	कैफियत
१	चाइल्ड फण्ड जापान	राष्ट्रिय गैसस	वडा नं ५, ८ र ९	बालबालिका शिक्षा	आर वि पि डब्लु	कार्यक्रम फेज आउट
२	गरीवी निवारण कोष	राष्ट्रिय गैसस	रामेछाप न.पा. १ देखि ९ सम्म सबै वडा	पुर्वाधार, आयआर्जन, क्षमता विकास र सामाजिक परिचालन	चारघरे सेवा समिति, सामुदायिक जनशक्ति कार्यक्रम गोल्माटार, सामुदायिक विकास समाज	कार्यक्रम फेज आउट
३	सुरक्षित आप्रवासन (सामी) परियोजना	राष्ट्रिय गैसस	वडा नं ४, ५, ६, ७, ८ र ९	सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी, मनोपरामर्श सेवा, विद्यालय तथा आमसंचार कार्यक्रम	चारघरे सेवा समिति, सामुदायिक जनशक्ति कार्यक्रम गोल्माटार	सञ्चालनमा रहेको
४	सेभ द चिल्ड्रन सबैल कार्यक्रम	राष्ट्रिय गैसस	वडा नं ४, ५	पोषण तथा खाद्य सुरक्षा	सामुदायिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम	सञ्चालनमा रहेको ।
५	सिविक नेपाल	राष्ट्रिय गैसस	वडा नं ८, ९	बालबालिका	सृजनशील युवा समाज	कार्यक्रम फेज आउट
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, रामेछाप	राष्ट्रिय गैसस	वडा नं ५	पुननिर्माण, सरसफाई	रेडक्रस	

तालिका न १०३ रामेछाप नगरपालिकामा रहेका गैर सरकारी संस्थाहरुको विवरण

क्रस	संस्थाको नाम	ठेगाना	सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको विषयगत क्षेत्र	कार्य अवधि	दातृ निकायहरु
१	श्री चारघरे सेवा समिति	रामेछाप नगरपालिका वडा नं ५ रामपुर	<ul style="list-style-type: none"> ■ वन तथा वातावरण ■ पुर्वाधार विकास ■ क्षमता विकास ■ परामर्श सेवा ■ वैदेशिक रोजगारी ■ मनोसामाजिक परामर्श सेवा ■ जलवायु परिवर्तन ■ कृषि तथा पशुपालन ■ आयआर्जन तथा सामाजिक परिचालन ■ सहकारी व्यवस्थापन ■ प्रकोप व्यवस्थापन ■ भुकम्प पश्चात उद्धार तथा राहत 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ३ वर्ष ✓ १२ वर्ष ✓ १३ वर्ष ✓ १ वर्ष ✓ ४ वर्ष ✓ ४ वर्ष ✓ २ वर्ष ✓ १२ वर्ष ✓ १२ वर्ष ✓ ८ वर्ष ✓ १ वर्ष ✓ २ वर्ष 	नेपालस्वीस सामुदायिक वन परियोजना, गरीवी निवारण कोष, सामी परियोजना, कोपिला परियोजना, एलजीसिडिपी, स्थानीय विकास कोष, युवा साभेदारी कार्यक्रम, आरएचडिपी, जिल्ला समन्वय समिति
२	सामुदायिक जनशक्ति कार्यक्रम गोल्माटार	रामेछाप न.पा. ६ ओखेनी	<ul style="list-style-type: none"> ■ वन तथा वातावरण ■ पुर्वाधार विकास ■ क्षमता विकास ■ वैदेशिक रोजगारी ■ कृषि तथा पशुपालन ■ आयआर्जन तथा सामाजिक परिचालन ■ सहकारी व्यवस्थापन ■ पोषण तथा खाद्य सुरक्षा ■ शिक्षा ■ जलवायु परिवर्तन 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ३ वर्ष ✓ १२ वर्ष ✓ १३ वर्ष ✓ ४ वर्ष ✓ १२ वर्ष ✓ १२ वर्ष ✓ १२ वर्ष ✓ २ वर्ष ✓ ६ वर्ष ✓ ३ वर्ष 	नेपाल स्वीस सामुदायिक वन परियोजना, गरीवी निवारण कोष, सामी परियोजना, सबैल परियोजना, जिल्ला समन्वयसमिति दिगो भुव्यवस्थापन
३	आर वि पि डब्लु	रामेछाप न.पा ८	<ul style="list-style-type: none"> ■ शिक्षा ■ बालबालिका ■ स्वास्थ्य ■ लैंगिक हिंसा न्यूनीकरण ■ महिला शसक्तिकरण 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ९ वर्ष ■ ९ वर्ष ■ २ वर्ष ■ १२ वर्ष ■ ९वर्ष 	चाइल्ड फण्ड जापान ग्रामिण महिला विकास उत्थान सि.पा, आर एच डब्लु, महिला तथा बालबालिका कार्यालय, आर विपि डब्लु महासङ्घ
४	वज्र समाज नेपाल	रामेछाप न.पा.६	<ul style="list-style-type: none"> ■ महिला स्वास्थ्य सम्बन्धी परियोजना ■ प्राविधिक तथा नन् प्राविधिक छात्रवृत्ति ■ वित्त व्यवस्थापनमा सहजीकरण ■ कृषि तथा पशु प्राविधिक छात्रवृत्ति 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ४ वर्ष ■ ४ वर्ष ■ २ वर्ष ■ २ वर्ष 	फ्राइन्ड अफ नेपाल परिवार फाउन्डेसन अमेरिका, वि.वि.पी नेपाल
५	जागरुक समाज	रामेछाप न.पा. ७	<ul style="list-style-type: none"> ■ इमर्जेन्सी विरामीहरुको लागि सहयोग सङ्कलन तथा वितरण ■ रक्तदान 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ३ वर्ष ■ ५ वर्ष 	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, श्रेष्ठ समाज काठमाण्डौ,

ट.४ ऐन नीति, नियम र कार्यप्रणाली

ट.४.१ नगरपालिका ऐन नीति नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरू

ऐनहरू

- रामेछाप नगरपालिकाको आर्थिक ऐन २०७४
- रामेछाप नगरपालिकाको विनियोजन ऐन २०७४
- रामेछाप नगरपालिकाको आर्थिक ऐन २०७५
- रामेछाप नगरपालिकाको विनियोजन ऐन २०७५
- रामेछाप नगरपालिकाको कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७५
- रामेछाप नगरपालिकाकोस्वास्थ्य तथा सरसफाई सेवा ऐन, २०७५
- रामेछाप नगरपालिका न्यायिक समिति (कार्यविधि सम्बन्धी) ऐन, २०७५
- रामेछाप नगरपालिका प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५,
- रामेछाप नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५
- रामेछाप नगरपालिकाकोशिक्षा ऐन, २०७५

नियमावलीहरू

- रामेछाप नगरपालिकाको कार्यसम्पादन नियमावली २०७४
- रामेछाप नगर कार्यपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०७४
- रामेछाप नगरपालिकाको कार्यविभाजन नियमावली २०७४
- रामेछाप नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको नगर प्रहरी नियमावली २०७५

कार्यविधि

- स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४
- रामेछाप नगर कार्यपालिकाको बैठक सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७४
- रामेछाप नगरपालिकाका पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता, २०७४

ट.४.२ नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू

यस रामेछाप नगरपालिकाको पहिलो नगरसभाबाट आ.ब. २०७४/७५ कूल ३५ करोड ३३ लाख ३७ हजार बराबरको बजेट स्वीकृत भई उक्त बजेटको परिधि भित्र रही योजना तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको थियो । कूल बजेटको २२।८३ प्रतिशत अर्थातकरोड १५ लाख ९९ हजार चालु तर्फ र ७७.१७ प्रतिशत अर्थात २७ करोड ५८ लाख ६५ हजार ४८३ रुपैया पूजीगत तर्फ विनियोजन भएको थियो ।

नगरको प्रथम नगर सभाले लिएको लक्ष्य “कृषि, पर्यटन, सडक, खानेपानी हाम्रो पूर्वाधार, रामेछाप नगर विकासको दिगो आधार” लाई आत्मसात गर्दै नीति तथा कार्यक्रम तय गरेको थियो। नगरलाई प्राप्त वित्तीय समानिकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, राजस्व बाडफाड तथा आन्तरिक आय समेत एकमुष्ट कुल अनुमानित आम्दानी रु. ३५,३३,३७,०००।- बाट विभिन्न नगर तथा वडा स्तरीय विकास योजनाहरूमा रकम विनियोजन गरिएकोमा असार १५ गते सम्ममा ३७ वटा नगर स्तरीय र १४० वटा वडा स्तरीय भौतिक पूर्वाधार लगायत लक्षित कार्यक्रम, प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम, पर्यटन प्रवर्धन लगायतका कार्यक्रम सम्पन्न भई रु. २७,५८,६५,४७३।- र सामाजिक सुरक्षा भत्ता रु. ८,१५,९९,०००।- आर्थिक प्रगतिको अवस्था रहेको थियो।

आ.व. २०७४/७५ मा संचालित योजनाहरूबाट ६४.५९ कि.मी. सडक नया ट्रयाक ओपन, १७.९५ कि.मी. स्तरोन्नती, ४.७५ कि.मी. कुलो निर्माण र ४९ मी. ग्यावियन जाली लगाइएको छ भने २० वटा खानेपानीका योजनाहरू, २ वटा सिंचाइका योजनाहरू र अन्य विद्यालय भवन, खेलमैदान जस्ता ११ वटा योजनाहरू सम्पन्न भएका छन्। त्यसै गरी वडा नं ९ मा स्वास्थ्य चौकी क्रमागत रूपमा निर्माण थालनी गरिएको छ। वडास्तरमा सञ्चालित र सम्पन्न योजनाहरूमा सडक खानेपानी, पर्यटन पूर्वाधार, सडक मर्मत, सरसफाई, जनचेतना मूलक कार्यक्रम, सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम, सामुदायिक स्कुल मर्मत तथा निर्माण आदि रहेका छन्।

आ.व. २०७४/७५ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आम उपभोक्ता मार्फत कार्य गर्न प्राथमिकता दिइयो। भने केही हेवी इक्वीपमेन्टहरू योजना टेण्डर मार्फत ठेक्कामा सञ्चालन गरियो।

नगरको गौरवको योजना रहेको वडा नं. ६ र ७ स्थित भालुखोप डाँडामा प्रस्तावित भ्यू टावर जग्गा जमिनको यकिन को लागि पहल भई रहेको र यस वर्ष पनि बजेट विनियोजन गरि निरन्तरताको लागि प्रस्ताव गरिएको छ। नगरले आफ्नै पहलमा व्याक हो लोडर खरिद भई सकेको र स्काभेटर पनि खरिद भइ सकेको छ। सामाजिक सुरक्षा भत्ता तिनै पटक चौमासिक रूपमा वितरण सम्पन्न भई सकेको छ साथै नगर कार्यपालिकाको बैठकका सम्पूर्ण निर्णयहरू सर्वसहमतिको आधारमा गरिएको छ।

८.४.३. नगरपालिका कार्यपालिकामा हाल कार्यरत कर्मचारीहरू

तालिका न १०४ कर्मचारीहरूको विवरण निम्न रहेको छ।

क्र सं	कर्मचारीको नाम थर	पद	कैफियत
१.	इश्वरराज दहाल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	
२.	ज्ञान वहादुर खड्का	लेखा अधिकृत	
३.	कुशुम भट्टराइ	इन्जिनियर	
४.	तिलक श्रेष्ठ	ईन्जिनियर	
५.	लोकहरी दाहाल	कानुनी सल्लाहकार	
६.	सागर पुलामी	खरीदार	वडा सचिव वडा नं २

क्र सं	कर्मचारीको नाम थर	पद	कैफियत
७.	दीपक श्रेष्ठ	आइटी अफिसर	
८.	सविना श्रेष्ठ	सबै ईन्जिनियर	
९.	गोपाल प्रसाद घिमिरे	लेखापाल	
१०.	विक्रम हायू	सब ईन्जिनियर	
११.	घनामाया श्रेष्ठ	खरीदार	
१२.	प्रकाश निरौला	खरीदार	
१३.	सुदिप कार्की	अ.सब ईन्जिनियर	
१४.	रोसनराज प्रधान	अ.सब ईन्जिनियर	
१५.	तोरण श्रेष्ठ	अमिन	
१६.	लक्ष्मण श्रेष्ठ	स्वकीय सचिव	
१७.	रन्जीत कुमार यादव	नायव सुव्वा	वडासचिव वडा नं ९
१८.	सोम बहादुर श्रेष्ठ	खरीदार	
१९.	इन्द्र रानामगर	कार्यालय सहायक	वडा सचिव वडा नं ५
२०.	असोक सुनुवार	प्राविधिक सहायक	वडासचिववडा नं ४
२१.	दिलीपकुमार वराइली	कार्यालय सहायक	वडा सचिव वडा नं ६
२२.	कृष्ण बहादुर भुजेल	प्राविधिक ना.सुव्वा	वडासचिव वडा नं ८
२३.	लक्ष्मण केसी	हलुका सवारीचालक	
२४.	रविकुमार मगर	कार्यालय सहयोगी	
२५.	नर बहादुर रिखाममगर	कार्यालय सहयोगी	
२६.	सार्के कसाई	सरसफाइकर्ता	
२७.	भूपड बहादुर भुजेल	कार्यालय सहयोगी	
२८.	तस्वीर हायू	कार्यालय सहयोगी	
२९.	दुत्त बहादुर दर्लामी मगर	कार्यालय सहयोगी	वडा नं २
३०.	दीर्ग बहादुर ढकाल	कार्यालय सहयोगी	
३१.	कुमार श्रेष्ठ	कार्यालय सहयोगी	
३२.	बावुराम वस्नेत	कार्यालय सहयोगी	
३३.	सम्भु कुमार थापा	कार्यालय सहयोगी	
३४.	सेण्डु रिखाम	कार्यालय सहयोगी	
३५.	काली बहादुर भुजेल	कार्यालय सहयोगी	
३६.	हरी बहादुर मगर	सवारी चालक	
३७.	नेत्र बहादुर श्रेष्ठ	का.सहायक	वडा नं २

अनुसूची १

ब्यक्तिगत तथा पारिवारिक सर्वेक्षण फाराम

SN	Name	Label (ne)	Tooltip text (ne)
1	time_start	सर्भे सुरु समय	
2	date_start	सर्भे सुरु मिति	
3	header_name	घरमुलीको नाम	घरमुलीको नाम लेख्नुहोस
4	surname	थर	थर लेख्नुहोस ।
5	data2be_shared	डाटा पठाउने इमेल ठेगाना	तपाईंलेकलेक्सन गरेकोतथ्याँक पठाउनुपर्ने इमेल ठेगाना . तपाइले Export मेनुबाट सेयर गर्दा जिमेल वाअन्य इमेल एप्लीकेसन बाट पठाउदा यो इमेलमा डाटा पठाउनु हुनेछ ।
6	ward	वार्ड नंबर	
7	hid	घर नंबर	
8	house_id	घरमुली	
9	old_house_number	पुरानो घर नंबर	पुरानो घर नंबर भएको परिवारमा LGCDP बाट तयार गरीएको लाइ अाधारलिनुहोस ।
10	tole	टोलको नाम	
11	hounumber	नया घर नंबर	यो नया घर नंबर घरबेटीलाइ दिनुहोस र सुरक्षीत राख्न भन्नुहोस ।
12	caste	जातियता	कुन जातियता समूहमा पर्दछ खुलाउने ,
13	religion	धर्म	
14	mother_language	मातृ भाषा	
15	location	घरको अवस्थीती	जी.पि.यस.लोकेसन लिनुहोस ।
16	nos_family	परिवार संख्या	परिवार संख्या उल्लेख गर्नुहोस ।
17	citizeninfo	घर सदस्य विवरण	घरका सदस्यहरूको विवरण तालीका
18	cid	सदस्य नंबर	क्रमश जेठो बाट सुरु गर्ने
19	member	घर सदस्यको नाम	घरमा रहेको सदस्यको नाम
20	relation_header	घरमुली संगको नाता	घरमुली संगको नाता खुलाउनुहोस ।
21	sex	लिङ्ग	
22	age	उमेर	
23	usual_stay	अक्सर वसोवास वा वासिन्दा	तपाईंको अक्सर वसोवास वा कहाँको वासिन्दा हो ?
24	vital_registration	पञ्जीकरण प्रमाणहरू	
25	citizenship_nums	नागरीकता प्रमाण पत्र नंबर	
26	education	शैक्षीक स्तर	
27	school_dropped	विचमै स्कुल छोड्ने विद्यार्थी	यो वच्चा वच्चीले विचैमा (५ देखी १४ वर्षको उमेर) स्कुल छोडेको होहोइन ?
28	reason_school_drop	विद्यालय छोड्नुपर्ने कारण	
29	school_type	स्कुलको प्रकार	हाल तपाईंले वालवच्चालाइ कुन स्कुलमा पढाउनु हुन्छ?
30	occupation	मुख्य पेशा	
31	foreign_employment	बैदेशिक रोजगारी	तपाइको परिवार वाट वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन् ?
32	financial_acc	वैक खाता	वैक खाताको विवरण

SN	Name	Label (ne)	Tooltip text (ne)
33	vaccination	खोप	
34	marital	बैवाहीक स्थिति	
35	marriage_age	पहिलो विवाह गर्दाको उमेर	
36	employment_status	रोजगारीको अवस्था	तपाईं रोजगारीको खोजीमा हुनुहुन्छ? भएमा अहीलेको अवस्था के हो ?
37	skill	सिप	तपाईं संग के गर्ने सिप छ ?
38	intended_occupation	ब्यावसायीक इच्छा	कुनै पेशा वा ब्यावसाय गर्ने इच्छा छ भने
39	health_status	स्वास्थ्य अवस्था	
40	pregnancy_check	गर्भ स्वास्थ्य परिक्षण	तपाईंको परिवारमा गर्भवती महिला भए गर्भावस्थामा स्वास्थ्य परिक्षण गर्नुभएको छ ?
41	child_health_care	बाल स्वास्थ्य	
42	addiction	कुलत	बाल वच्चाहरूमा कुलत भए कुन कुन रहको छ ?
43	disability	अपाङ्गता	यो परिवारमा अपाङ्गता भएका ब्याक्ती छ वा छैन ?
44	disability_type	अपाङ्गता प्रकार	
45	mobile	मोवाइल फोन	मोवाइल फोन नंवर
46	email	इमेल ठेगाना	
47	social_site	विद्युतिय सामाजिक संजाल अाडडी	यदी फेसबुक लगायतका सामाजिक संजाल चलाउनुहुन्छ भने
48	hid	घर नंवर	
49	surname	थर	थर लेख्नुहोस ।
50	header_name	घरमुलीको नाम	घरमुलीको नाम लेख्नुहोस
51	water_source	खानेपानीको मुख्य श्रोत के हो ?	
52	water_purification	पानीलाई शुद्धिकरण	पानीलाई शुद्धिकरण गरेर खाने गर्नु भएको छ ? छैन? भएमा कसरी ?
53	cooking_energy	खाना पकाउने मुख्य इन्धन कुन हो ?	
54	source_firewood	दाउराको मूख्य स्रोत	
55	light_source	वत्तीको श्रोत	परिवारले प्रयोग गर्ने बत्तीको मुख्य स्रोत के हो ?
56	toilet	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय कस्तो प्रकारको छ ?	१. शौचालय नभएको २. फलस भएको (सार्वजनिक ढल) ३. फलस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क) ४. साधारण
57	facilities	निम्न कुन कुन सुविधाहरु परिवारले उपभोग गरेको छ ?	
58	land_hold	जग्गा जमिन	नेपाल भरीमा जग्गा जमीन छ छैन ?
59	land_type	जग्गाको किसिम	परिवारको नाममा कस्तो कस्तोजग्गा जमिन छ ?
60	land_area	जग्गाको क्षेत्रफल	अाफु संग भएकासवै किसिमकाजग्गाहरूको क्षेत्रफल रोपनी
61	land_used_for_farming	खेती कमाइ गरेको छ छैन	कृषि कार्यको लागि जग्गा प्रयोग गरिएको छ छैन ?
62	ag_on_rent	अरूको जग्गा कमाएको	अरूको जग्गामा खेती गरिएको क्षेत्रफल रोपनी
63	ag_own_land	अाफ्नो जग्गामा खेती	अाफ्नो जग्गामा खेती गरिएको क्षेत्रफल रोपनी
64	ag_on_public_land	सार्वजनिक जग्गा प्रयोग गरीएको	सार्वजनिक जग्गामा खेती गरिएको क्षेत्रफल रोपनी
65	ag_product	कृषि उत्पादन तालीका	कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण दिनुहोस ।
66	ag_products	कृषि उत्पादन	तपाइको परिवारको कृषि उत्पादनहरू के के छन् ?
67	quantity	उत्पादन परिमाण	उत्पादन परिमाण

SN	Name	Label (ne)	Tooltip text (ne)
68	unit	इकाइ	
69	is_ag_main_resource	आम्दानीको मुख्य श्रोत कृषि हो ? होइन	यो परिवारको आम्दानीको मुख्य श्रोत कृषि हो ? होइन
70	ag_adequicy_lastyear	खानको लागी कृषि उत्पादनको पर्याप्तता	आफ्नो कृषि उत्पादनबाट गत बर्ष परिवारलाई खान पुग्यो ? पुगेन
71	food_deficiency_months	खाद्यान्न अभाव हुने महिना	खान नपुग हुने महिनाहरू
72	means_food_supply	खाद्यान्नको जोहो	आफ्नो उत्पादन बाट नपुग महिना खेति नगरेको परिवारले खाद्यान्नकोजोहो कसरी गर्नुभएको छ ।
73	irrigation_facilities	सिचित जग्गा रोपनी	सिचित जग्गाको क्षेत्रफल रोपनीमा उल्लेख गर्नुहोस ।
74	ag_technique	कृषि प्रविधि	कस्तो प्रविधि वाट खेति गरीएको छ ?(परंपरागत, आधुनिक)
75	tools4ag	प्रयोग भएका कृषि उपकरणहरू	अधुनिक भए प्रयोग भएका उपकरणहरू के के छन्(टिलर, टेक्टर, थ्रेसर, पानितान्ने मेशिन, टनेल, प्लास्टिक पोखरी , थोपा सिचाइ, अन्य १मल्टीपल चोइस)
76	abandond_land	बाझो रहेको खेत र बारी	बाझो रहेको खेत र बारीको क्षेत्रफल
77	manure	मल	खेतीपाती गर्दा प्राय कस्तो मल प्रयोग गर्नु भएको छ ?(रसायनिक,गोठेमल,दुबै)
78	pesticides	कितनाशक	कितनाशक औषधी प्रयोग भए कस्तो खालको प्रयोग भएकोछ?(छैन,रसायनिक,जैविक,दुबै)
79	livestock_poultry	पशुपंक्षी पालन	परिवारले कुनै चौपाया तथा पशुपंक्षी पालेको छ ? १ . छ २.छैन
80	livestocks	पशुपंक्षी पालन	
81	livestock	पशु पंक्षीको विवरण	पालीएका पशु पंक्षीहरू उल्लेख गर्नुहोस
82	number_livestock	पशुपंक्षी संख्या	पालन गरीएको पशुपंक्षीको संख्या उल्लेख गर्नुहोस ।
83	production_nrs	उत्पादन रूपैयामा	गत वर्ष पशुपंक्षी विक्री अादी बाट भएको अाम्दानी रूपैयामा उल्लेखगर्नुहोस ।
84	fish_seri_bee	माछा पालन, माैरी पालन तथा रेशम खेती	के तपाइको परिवारमा माछा पालन, माैरी पालन तथा रेशम खेती गर्नुभएकोछ ? भएमा टिक लगाउनुहोस ।
85	production_nrs_fish_bee_seri	माछा माैरी तथा रेशम खेतिको उत्पादन	माछा माैरी तथा रेशम खेतीको कुल वार्षिक उत्पादन रूपैयामा उल्लेखगर्नुहोस ।
86	house_ownership	घरको स्वामित्व	तपाँइको परिवारको वसाइ आफ्नो घरमा छ कि डेरामा हो ?
87	house_details	घर विवरण	घरको संख्या, घरको किसिम, भुकंप प्रतिरोधात्मक, सुरक्षा, भवनमापदण्ड अादी विवरण तालिका
88	house_type	घरको किसिम	घरको किसिम कच्ची पक्की वा छाप्रो कुन प्रकारको हो छनोट गर्नुहोस ।
89	nums_house	घरको संख्या	यो प्रकारको घर कति संख्यामा रहेको छ ? अंकमा खुलाउनुहोस ।
90	eq_resist	भुकम्प प्रतिरोधी	तपाँइ बसेको घर भुकम्प प्रतिरोधी हो होइन ?
91	saftey	घरको सुरक्षा	तपाँइको घर बाढी पहिरो, जङ्गली जनावर तथा सुरक्षा संवेदन क्षेत्रमाछ छैन ?
92	building_standard	भवन मापदण्ड अनुसारको घर	तपाँइ बसेको घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेको छ छैन ?
93	eq2072_now_living	भुकम्प पश्चातको वसाइ	तपाइको घर २०७२ बैशाख १२ गतेको भुकम्पले भत्किएको भए अहिले कहाँवस्नु भएको छ ?
94	home_grant_gov	घर बनाउन सरकारवाट अनुदान	यदि घरभत्किएको भए घरबनाउन सरकारवाट अनुदान पाउनु भएको छ कि छैन?

SN	Name	Label (ne)	Tooltip text (ne)
95	home_grant_installment	घर अनुदान किस्ता	यदि पाउनु भएको छ भने कति किस्ता पाउनु भयो?
96	income	अाम्दानी	अाम्दानीको श्रोत तथा अाम्दानी रकम खुलाउने तालिका ।
97	income_source	अाम्दानीको श्रोत	तपाएको परिवारका अाम्दानीको श्रोत खुलाउनुहोस ।
98	income_nrs	अाम्दानी रूपैया	वार्षिक अाम्दानी रूपैयामा खुलाउनुहोस ।
99	use_remittance	विप्रेषणको प्रयोग	वैदेशिक रोजगार बाट प्राप्त अाम्दानी के के मा खर्च हुन्छ ?
100	expenses	खर्च	तपाईंको घरको वार्षिक खर्च
101	expenditure	खर्चको शिर्षकहरू	गत वर्षकुन कुन शिर्षकमामा कति रूपैया खर्च भएको हो ? अंकमा उल्लेख गर्नुहोस ।
102	expenses_nrs	वार्षिक खर्च रकम रु.	खर्च रकम रु. अंकमा उल्लेख गर्ने ।
103	bank_account	बैंक खाता	परिवारका कुनैसदस्यको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ छैन ?
104	loan_taken	ऋण लिएको	विगत एक वर्षमा ऋण लिएको छ की छैन ?
105	loan	ऋण	परिवारले ऋण लिएको छ भने कहाँ बाट लिइएको हो ?
106	purpose_loan	ऋणको उद्देश्य	परिवारले ऋण लिएको छ भने के को लागि लिइएको हो ?
107	institutional_affiliation	संस्थागत अावद्धता	तपाईंका परिवारका कुनै सदस्य कुनै संघ संस्थामा अावद्ध हुनुहुन्छ ?
108	affiliated_institution	अावद्धता भएको संस्थाहरू	अावद्ध हुनुहुन्छ भने के के मा ?
109	migrated_30yrs	वसाइ सराइ	तपाईंको परिवार विगत ३० वर्ष यता स्थायी वसाइ सराइ भइ अाएको होहोइन ?
110	migration_reason	बसाइ सराइको कारण	
111	migration_type	बसाइ सराइको प्रकार	
112	non_trans_disease	नसर्ने रोग	तपाईंका परिवारका सदस्यलाई तलका नसर्ने रोगबाट समस्यामा परिरहनुभएको छ ?
113	trans_disease	सर्ने रोगहरू	तपाईंको परिवारमा विरामी हुँदा देखिने मुख्य सर्ने रोग के हो ?
114	treatment_place	उपचार स्थल	विगतमा परिवारमा कुनै सदस्य विरामी भएमा उपचारका लागि शुरुमा कहाँ जानुहुन्थ्यो ?
115	death_occurrence	गत वर्ष मृत्यु	गत वर्ष यो परिवारमा कुनै मृत्युको घटना भयो ?
116	last_year_death	गत वर्ष भएको मृत्यु संख्या	
117	death_last_year	गत वर्षको मृत्यु संख्या	तपाईंको परिवारमा १ बर्ष भित्र कोही मृत्यु भए संख्या वताउनुहोस ।
118	death_cause	मृत्युको कारण	विगत ३ वर्षमा दीर्घ रोगको कारणले मृत्यु भएको वालवालिका सम्बन्धिविवरण
119	death_age	मृत्यु हुँदाको उमेर	
120	birth_place	बच्चा जन्माउने स्थान	गर्भवति महिलाले बच्चा कहाँ जन्माउने चलन छ ?
121	family_planning	परिवार नियोजन	परिवार नियोजन गरेको भए कुन प्रकारको हो ?
122	child_labour_outsidehome	वालवालिका कामदार	तपाईंको परिवारका वालवालिका कामदारको रूपमा घर बाहिर गएका छन ? यदिभए(संख्या उल्लेख गर्ने)
123	child_affiliation_institution	वालवालिकाको संस्था, क्लव वा वाल क्लवमा आवद्धता	तपाईंका वालवालिका कुनै संस्था, क्लव वा वाल क्लवमा आवद्ध छन ? यदिछन भने संख्या उल्लेख गर्ने
124	waste_management	फोहोर व्यवस्थापन	तपाईंको घरबाट निस्नेको फोहोर मैला कहाँ-कसरी व्यवस्थापन गर्नुहुन्छ ?

SN	Name	Label (ne)	Tooltip text (ne)
125	disaster	विपद	तपाइको घर परिवारमा 30 साल यता कुनै विपदमा पर्नु भयोवा भए के के ?(वाढी पहिरो,महामारी,चट्याड, करेन्ट,आगोलागी,खडेरी,हुरी बतास,असिना पानी,भूकम्प,जंगली जनावर)
126	women_violence	महिला हिंसा	तपाईंको घरमा परिवारमा निम्न अवस्था रहेको छ ?
127	discrimination	भेदभाव	तपाइको परिवारले सार्वजनिक स्थलमा भेदभाव भएको अनुभुती गर्नुभएको छैन ?
128	respondent	जवाफदेहीहरूको विवरण	प्रश्नको जवाफ दिनेको विवरण तालिका ।
129	rid		
130	age	उत्तरदाताको उमेर	
131	education	उत्तरदाताको शैक्षिक स्थिति	
132	mobile	उत्तरदाताको मोवाइल फोन	मोवाइल फोन नंवर
133	hid		

अनुसुची २: रामेछाप नगरपालिकामा सेवा प्रवाह

नागरिक वडा पत्र-Citizen Chart

नगरपालिका कार्यालयबाट र नगरपालिका वडा कार्यालयबाट प्रदान गरिने मुख्य सेवा, सेवा वापत लाग्ने दस्तुर, समय र जिम्मेवार । सम्पर्क व्यक्ति तथा शाखाको विवरण

क) सिफारिस, पास, प्रमाणित

सेवाको किसिम	सेवा प्राप्त गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने कागव प्रमाण	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समय		जिम्मेवार/सम्पर्क अधिकारी, कर्मचारी वा शाखा
		दस्तुर	समय	
१.नागरीकता सिफारिस	१. नेपाल राजपत्र भाग ३, अनुसुची १ नियम ३ को उपनियम (१) संग सम्बन्धित विवरण बारेको फारम भर्ने २. कार्यालयले उपलब्ध गराउने फारम भर्ने ३. हालसालै खिचेको पासपोर्ट साइजको फोटो ३ प्रति ४. निवेदकको पिता/माता/विवाहित महिलाको लागी पतिको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि १/१ प्रति वा सनाखत गर्ने घर परिवारको अन्य व्यक्ति भएमा निजको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि १ प्रति । ५. जन्म दर्ताको प्रमाणपत्र सक्कल र प्रतिलिपि १ प्रति ६. जन्म मिति खुलेको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र सक्कल र प्रतिलिपि १ प्रति ७. विवाहित महिलाको हकमा, निजको बाबु वा माइती तर्फको एकाघरका व्यक्तिको ना.प्र.प.को प्रतिलिपि १ प्रति, जन्म दर्ता प्रमाण पत्र, विवाहको प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि १/१ प्रति ८. अन्य वडा, न.पा.बाट वसाई सरि आएको हकमा वसाई सराइ प्रमाणपत्रको सक्कल र प्रतिलिपि १ प्रति र बसोवास प्रमाणित हुने कागजातहरु । ९. निवेदकको पिता र पति मृत्यु भएको अवस्थामा मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र र ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि १/१ प्रति १०. कार्यालयले आवश्यकता अनुसार स्थलगत किटानि सर्जमिन मुचुल्का गर्न सक्ने ।	११०	एक दिन सर्जमिन पश्चात	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव

सेवाको किसिम	सेवा प्राप्त गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने कागद प्रमाण	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समय		जिम्मेवार/सम्पर्क अधिकारी, कर्मचारी वा शाखा
		दस्तुर	समय	
२. नागरिकता प्रतिलिपी सिफारिस	१. अनुसुचि बमोजिम निवेदन फारम २. हराएको ना.प्र.पत्रको प्रतिलिपि ३. ना.प्र.पत्र भुत्रो भएको वा अक्षर , फोटो नबुझ्ने भएमा सोको सक्कल प्रति ४. हालसालै खिचिएको पासपोर्ट साईजको २ प्रति फोटो ५. नागरिकता अन्यत्र जिल्लाको भएमा बसाईसराई दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।	२१०	एक दिन	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
३. नाम थर संशोधन/दुवै नामको व्यक्ति एकै भएको सिफारिस	१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदनसम्बन्धित व्यक्तिको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि २. नाम, थर आदि फारक परेको सम्बन्धित कागजातको सक्कल र प्रतिलिपि ३. सम्बन्धित व्यक्ति अन्यत्रको भए बसाईसराई प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ४. पासपोर्ट साईजको फोटो २ प्रति ५. आवश्यकता अनुसार सर्जमिन मुचुल्का गरिने	१६०	एक दिन वा सर्जमिन पश्चात	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
४. विवाह तथा जन्म मिति प्रमाणित/ सिफारिस	१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. सम्बन्धित व्यक्तिको नेपाली नागरिकता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ३. विवाह दर्ता/जन्म दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ४. आवश्यकता अनुसार सर्जमिन मुचुल्का	१६०	एक दिन वा सर्जमिन पश्चात	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
अविवाहित प्रमाणित /सिफारिस	१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको निवेदन २. अविवाहितको नागरिकताको प्रतिलिपि ३. अविभावकको नागरिकताको प्रतिलिपि ४. अविभावकको सनाखत ५. सर्जमिन मुचुल्का		एक दिन वा सर्जमिन पश्चात	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
५. स्थायी बसोबास प्रमाणित सिफारिस	१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. सम्बन्धित व्यक्तिको ना. प्र. पत्रको प्रतिलिपि ३. जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा र घर निर्माण इजाजत पत्रको प्रतिलिपि ४. घरजग्गा कर तिरेको चुक्ता पत्रको प्रतिलिपि ५. नागरिकता अन्यत्र जिल्लाको भएमा बसाई सराई दर्ताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि		एक दिन	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव

सेवाको किसिम	सेवा प्राप्त गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने कागव प्रमाण	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समय		जिम्मेवार/सम्पर्क अधिकारी, कर्मचारी वा शाखा
		दस्तुर	समय	
६. अस्थायी बसोबासको सिफारिस	१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. सम्बन्धित व्यक्तिको ना. प्र. पत्रको प्रतिलिपि ३. घरधनीको ना. प्र.प. प्रतिलिपि र घर जग्गा भएको प्रमाणको प्रतिलिपि ४. निवेदकको निवेदनमा घरधनीको सनाखत		एक दिन	सम्बन्धित वडाको वडा सचिव
७. पारिवारिक नाता प्रमाणित तथा नाता कायम प्रमाणित सिफारिस (नेपाली र अङ्ग्रेजी)	१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. सम्बन्धित व्यक्तिहरुको ना.प्र.पत्रको प्रतिलिपि १/१ प्रति ३. न.पा.बाहिरका ना.प्र.पं भएका बसाई सराई दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ४. नाबालकको हकमा जन्म दर्ताको सक्कल र प्रतिलिपि ५. हालसालै खिचेको पासपोर्ट साइजको फोटो २/२ प्रति ६. अन्य आवश्यकता अनुसारका कागजात ७. आवश्यकता अनुसारको सर्जिमिन गर्नसक्ने	२१०	एक दिन वा सर्जिमिन पश्चात	सम्बन्धित वडाको वडा सचिव
८. मृत्यु पश्चातको नाता प्रमाणित	१. अनुसुची अनुसारको निवेदन फाराम २. मृतकका नातेदारहरु(हकदारहरु)को ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि ३. मृतकको मृत्यु दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ४. वडाको किटानी सर्जिमिन मुचुल्का ५. मृतकका नातेदारहरु(हकदारहरु)को फोटो ३/३ प्रति ६. मृतक तथा निवेदकहरुको नागरिकता अन्यत्रको भएमा बसाई सराई दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ७. मृतकको नातेदारहरु(हकदारहरु) सबै उपस्थित हुनुपर्ने	२१०	सर्जिमिन पश्चात	वडा अध्यक्ष
९. मोही लगतकट्टा सिफारिस	१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. मोहियानी अस्थायी निस्साको सक्कल र प्रतिलिपि ३. जग्गा धनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि ४. नागरिकताको प्रतिलिपि		एक दिन	सम्बन्धित वडाको वडा सचिव
१०. घर जग्गा नामसारी (१. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. मृत्यु दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि	५००	एक दिन	वडा अध्यक्ष

सेवाको किसिम	सेवा प्राप्त गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने कागव प्रमाण	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समय		जिम्मेवार/सम्पर्क अधिकारी, कर्मचारी वा शाखा
		दस्तुर	समय	
पैतृक सम्पती)	३. मृतकसँगको नाता प्रमाणित पत्रको प्रतिलिपि ४. सम्बन्धित हकदारहरुको ना.प्र.को प्रतिलिपि ५. नाबालकको हकमा जन्म दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ६. मृतकको नामको ज.ध.द.प्र. पुर्जाको प्रतिलिपि ७. निवेदकको नागरिकता अन्यत्रको भएमा सम्बन्धित गा.पा.न.पा. बाट हालसालै हकदार प्रमाणित गरिएको पत्र ८. हकदारहरुको पासपोर्ट साइजको फोटो २/२ प्रति ९. चालु आ.व.को घरजग्गा कर तिरेको चुक्ता पत्र र मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि १०. सम्बन्धित वडाको सिफारिस			
११. चार किल्ला प्रमाणित	१. कार्यालयले उपलब्ध गराएको निवेदनको फाराम २. निवेदकको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि ३. जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पूर्जाको प्रतिलिपि ४. सम्बन्धित जग्गाको स्पस्ट नापी नक्सा/ट्रेस ५. चालु आ.व.को मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि ६. आवश्यक परेमा सर्जमिन मुचुल्को ७. सम्बन्धित व्यक्ति स्वयं उपस्थित हुनु पर्ने	२१०	एक दिन वा सर्जमिन पश्चात	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
१२. घर बाटो प्रमाणित	१. कार्यालयले उपलब्ध गराएको निवेदनको फाराम २. ज.ध.प्र.प.को प्रतिलिपि र ना.प्र.प.को प्रतिलिपि ३. जग्गाको स्पस्ट नापी नक्सा/ट्रेस ४. चालु आ.व.को मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि ५. आवश्यक परेमा सर्जमिन मुचुल्का ६. सम्बन्धित व्यक्ति स्वयं उपस्थित हुनु पर्ने	२१०	प्राविधिक निरिक्षण वा सर्जमिन पश्चात	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
१३. विद्युत/खानेपानी लाइन जडान सिफारिस	१. कार्यालयले उपलब्ध गराएको निवेदनको फाराम २. घर भएको स्थानको ज.ध.प्र.पत्रको प्रतिलिपि ३. निवेदकको ना.प्र.पत्रको प्रतिलिपि	१६०	एक दिन	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव

सेवाको किसिम	सेवा प्राप्त गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने कागव प्रमाण	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समय		जिम्मेवार/सम्पर्क अधिकारी, कर्मचारी वा शाखा
		दस्तुर	समय	
	<ul style="list-style-type: none"> ४. घर नक्सापास इजाजत पत्रको प्रतिलिपि ५. घरजग्गा कर तिरेको कर चुक्ता पत्र र मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि ६. घर निर्माणको आंशिक वा पूर्ण सम्पन्न पत्रको प्रतिलिपि 			
१४. सम्पत्ति मुल्याङ्कन (नेपाली वा अंग्रेजीमा)	<ul style="list-style-type: none"> १. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. ना.प्र.पत्रको प्रतिलिपि ३. घर नक्सापास प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ४. कित्ता नापी नक्सा (ब्लु प्रिन्ट/ट्रेस) ५. जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पूर्जाको प्रतिलिपि ६. घरजग्गा कर तिरेको कर चुक्ता पत्र र मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि ७. सम्बन्धित व्यक्ति स्वयं उपस्थित हुनु पर्ने 	निवेदन रु.१०१- प्रति लाख रु. २००१-	दुइ दिन	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
१५. आयश्रोत प्रमाणित (नेपाली वा अंग्रेजीमा)	<ul style="list-style-type: none"> १. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. ना.प्र.पत्रको प्रतिलिपि ३. आयश्रोतको प्रमाण कागजातहरूको सक्कल र प्रतिलिपि ४. घर भाडा वापत प्राप्त आयमा बहाल कर तिरेको कागजातको प्रतिलिपि र न.पा.लाई २% बहाल कर बुझाएको रसिदको प्रतिलिपि <p>व्यावसायबाट आयश्रोत प्रमाणित गर्नु परेमा</p> <ul style="list-style-type: none"> १. स्थानिय निकायमा दर्ता नविकरण प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि २. आन्तरिक राजश्व कार्यालयमा दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ३. अधिल्लो आ.व.को कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ४. अधिल्लो आ.व.को लेखा परिक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि 	१६०	दुइ दिन	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
१६. चारित्रिक प्रमाणित सिफारिस (नेपाली /अंग्रेजीमा)	<ul style="list-style-type: none"> १. व्यहोरा प्रस्ट खुलेको रितपूर्वकको निवेदन २. सम्बन्धित व्यक्तिको ना.प्र.पत्रको प्रतिलिपि पासपोर्ट साइजको २ प्रति फोटो ३. नागरिकता अन्यत्र भएमा बसाई सराई दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ४. सर्जमिन मुचुल्का गर्ने 	१६०	सर्जमिन मुचुल्का पश्चात	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव

सेवाको किसिम	सेवा प्राप्त गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने कागज प्रमाण	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समय		जिम्मेवार/सम्पर्क अधिकारी, कर्मचारी वा शाखा
		दस्तुर	समय	
१७. विविध सिफारिस	माथि उल्लेखित सिफारिस बाहेक अन्य विविध प्रकारका सिफारिस गर्दा विषयसंग सम्बन्धित आवश्यक कागज प्रमाण पेश गर्नुपर्ने	१६०		नगर प्रमुख एवं प्रशासन शाखा प्रमुख
१८. नक्सा पास	१. कार्यालयले उपलब्ध गराएको निवेदनको फाराम २. जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पूर्जाका प्रतिलिपि ३. ना.प्र.प.को प्रतिलिपि र पि.पि. फोटो २ वटा ४. नापी शाखाबाट प्रमाणित कित्ता नापी नक्सा (ब्लु प्रिन्ट/ट्रेस) ५. ईन्जिनियरीङ्ग काउन्सीलमा दर्ता भएका ईन्जिनियरहरूले बनाएको राष्ट्रिय भवन निर्माण आचार संहिता बमोजिम को भवनको नक्सा ६. डिजाइन गर्ने ईन्जिनियरको ईन्जिनियरीङ्ग काउन्सीलमा दर्ता भएको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ७. मालपोत तिरेको रसिद ८. साँध सधियारको मन्जुरी	५००	१६ दिन देखि ३० दिन भित्र	नक्सा पास शाखा
१९. नक्सा नामसारी	१. न.पा. कार्यालयले उपलब्ध गराएको निवेदन २. घर नक्सा पास भएको प्रमाणपत्र, पास भएको सक्कल नक्सा र नक्साको प्रतिलिपि ३. लालपूर्जाको प्रतिलिपि, ना.प्र.प.को प्रतिलिपि ४. रजिष्ट्रेसन (लिखत) कागजको प्रतिलिपि ५. घरजग्गा कर तिरेको चुक्तापत्र र मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि ६. नापी शाखाबाट प्रमाणित नापी नक्सा (ब्लु प्रिन्ट/ट्रेस)	५००	७ दिन	नक्सा पास शाखा
२०. घर निर्माण पूर्ण/आंशिक सम्पन्न प्रमाण पत्र	१. न.पा. कार्यालयले उपलब्ध गराएको निवेदन २. नक्सा पासको सक्कल र प्रतिलिपि ३. पूर्जाको प्रतिलिपि, ना.प्र.प.को प्रतिलिपि र फोटो २ प्रति ४. घरजग्गा कर तिरेको चुक्तापत्र र मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि	५००	एक दिन वा प्राविधिकको स्थलगत निरीक्षण पश्चात	नक्सा पास शाखा वा नगर प्रमुख

सेवाको किसिम	सेवा प्राप्त गर्न उपलब्ध गराउनु पर्ने कागव प्रमाण	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र समय		जिम्मेवार/सम्पर्क अधिकारी, कर्मचारी वा शाखा
		दस्तुर	समय	
	५. चारै दिशाबाट खिचिएको प्रस्ट देखिने फोटो १/१ प्रति ६. सम्बन्धित प्राविधिकको स्थलगत निरिक्षणको प्रतिवेदन			
२१. जग्गा छुट्याउने स्थलगत नापी गर्ने	१. निवेदन २. लाल पूर्जाको फोटोकापी ३. ट्रेस नक्सा, ब्लु प्रिन्ट नक्सा	प्रति कित्ता २१००/-	एक दिन वा प्राविधिकको स्थलगत निरिक्षण पश्चात	अमिन शाखा
२२. ईजाजत प्राप्त बन्दुक नविकरण	१. निवेदन २. ईजाजत प्राप्त प्रमाणपत्र र सो को फोटोकापी ३. ना.प्र.प.को फोटोकापी	भरुवा ५००/- टुवेलवर रु.१००० /-	एक दिन	प्र.प्र.अ.

ख) दर्ता, नविकरण, स्वीकृति

१. पूर्व प्रा.वि. खोल्न स्वीकृतिको लागि तथा कक्षा अपग्रेड सिफारिस	१. सम्बन्धित विद्यालय वा व्यवस्थापन समितिको अनुरोध पत्र २. विद्यालय संचालन वा कक्षा अपग्रेडका लागि तथा व्यवस्थापन समितिको बैठकको निर्णयको प्रतिलिपि ३. नयाँ संचालन गरिने विद्यालयको शिक्षा नियमावली बमोजिम विद्यालयको विवरण भरिएको फाराम ४. नजिकको समान २ विद्यालयबाट दिएको सहमती पत्रको प्रतिलिपि ५. सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस ६. विद्यालयको नामको भवन तथा भाडाको भवन भएको घर जग्गा कर तिरेको कर चुक्ता पत्रको प्रतिलिपि ७. घर भाडामा लिएको भए सम्भौता पत्रको प्रतिलिपि ८. स्थलगत निरिक्षण प्रतिवेदन	सभाको निर्णय अनुसार	बोर्ड बैठकको निणय भएपछि	नगर प्रमुख एवं प्रशासन शाखा प्रमुख
२. संस्था दर्ता तथा नविकरण	१. सम्बन्धित व्यक्ति /संस्थाको निवेदन २. वडा कार्यालयको सिफारिस ३. संस्थाको विधानको प्रतिलिपि ४. संस्था अन्यत्र दर्ता भई सकेको भए प्रमाण पत्र प्रतिलिपि	दर्ता २००/- वार्षिक शुल्क ५००।	एक दिन	नगर प्रमुख एवं प्रशासन शाखा प्रमुख

	<ul style="list-style-type: none"> ५. संस्था रहेको भवनको घरजग्गा कर र मालपोत तिरेको रसिदको प्रतिलिपि भाडामा लिएको भए सम्भौता पत्रको प्रतिलिपि ६. साधारण सभाको निर्णयको प्रतिलिपि ७. अधिल्लो आ.व.को लेखा परिक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि 			
३. व्यवसाय दर्ता	<ul style="list-style-type: none"> १. सम्बन्धित व्यक्तिको निवेदन पत्र २. पासपोर्ट साइजको २ प्रति फोटो ३. ना.प्र.प.र जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पूर्जाको प्रतिलिपि ४. घर/जमिन बहालमा लिई व्यवसाय गर्ने भए घर/जमिन बहालमा लिएको सम्भौता पत्रको प्रतिलिपि ५. सम्बन्धि अन्य कार्यालयमा दर्ता भएको प्रमाण पत्र र आयकर दर्ता, प्यान दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, भ्याट सँग सम्बन्धित भए सो को प्रमाण पत्र 	स्थिर पुजीको ०.१५% दर्ता शुल्क १००।	एक दिन	सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
४. उद्योग दर्ता तथा सिफारिस	<ul style="list-style-type: none"> १. सम्बन्धित उद्योगीको रितपूर्वक निवेदन २. उद्योगीको ना.प्र.प.को प्रतिलिपि ३. उद्योग संचालन हुने जग्गाको प्रमाण पूर्जाको प्रतिलिपि ४. जग्गा भाडामा लिएको भए जग्गा भाडाको संभौताको प्रतिलिपि ५. ज.ध.को ना.प्र.प.को प्रतिलिपि ६. उद्योग अन्यत्र सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता भएको भए सो को प्रमाण पत्रहरुको प्रतिलिपि, प्यान दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, भ्याट सँग सम्बन्धित भए सो को प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ७. सम्बन्धित वडा कार्यालयको सर्जमिन सहितको सिफारिस 	परिषद्को निर्णय अनुसार	सर्जमिन मुचुल्का पश्चात	नगर प्रमुख
५. टोल विकास संस्था तथा अन्य समुह	<ul style="list-style-type: none"> १. टोल विकास संस्था तथा अन्य समुह आफ्नो लेटर प्याडमा लेखिएको छाप सहित निवेदन २. टोल विकास संस्था तथा अन्य समुहको बैठक भेलाले गरेको निर्णय प्रतिलिपि ३. विधानको प्रतिलिपि ४. कार्य समितिमा रहेका पदाधिकारीहरुको ना.प्र.प.को प्रतिलिपि ५. वडा कार्यालयको सिफारिस 	दर्ता २००। वार्षिक शुल्क ५००।	एक दिन	नगर प्रमुख

ग) पञ्जिकरण

१) घटना दर्ता सम्बन्धी				
१. जन्म दर्ता	१. सूचकले भरी पेश गरेको जन्म दर्ता अनुसुची फाराम २. सूचकको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि ३. नवजात शिशुको बाबु र आमाको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि ४. नवजात शिशुको बाबु र आमाको विवाह दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ५. न.पा.बाहिरबाट आएको व्यक्तिको हकमा बसाईसराई दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ६. अस्पतालमा जन्म भएको भएमा सो को प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि	३५ दिन भित्र निःशुल्क त्यस पछि विलम्ब शुल्क	एक दिन	सम्बन्धित वडा कार्यालयको स्थानीय पञ्जिकाधिकारी
२. मृत्यु दर्ता	१. सूचकले भरी पेश गरेको मृत्यु दर्ता अनुसुची फाराम २. सूचकको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि ३. मृतकको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि ४. न.पा.बाहिरबाट आएको व्यक्तिको हकमा बसाईसराई दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ५. अस्पतालमा मृत्यु भएको भएमा सो को प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि	११०	एक दिन	सम्बन्धित वडा कार्यालयको स्थानीय पञ्जिकाधिकारी
३. विवाह दर्ता	१. पति पत्नी दुवैले संयुक्त रूपमा सहिच्छाप गरेको विवाह दर्ता अनुसुची फाराम २. पति पत्नी स्वयं अनिवार्य उपस्थित हुनु पर्ने ३. पतिको नागरिकताको सक्कल र प्रतिलिपि अनिवार्य पेश गर्नु पर्ने ४. पत्नीको विवाह हुनु अगावै नागरिकता बनेको भए अनिवार्य पेश गर्नु पर्ने ५. पत्नीको नागरिकता प्रमाण पत्र नबनाएको भए जन्म दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ६. पत्नीले आफ्नो पिता वा माइति तर्फको एकाकघरको नागरिकता अनिवार्य पेश गर्नुपर्ने	११०	एक दिन	सम्बन्धित वडा कार्यालयको स्थानीय पञ्जिकाधिकारी
४. बसाई सराई दर्ता	१. बसाई सरी आएको हकमा बसाई सराई दर्ता अनुसुची फाराम भरी पेश गर्नुपर्ने (बसाई सराई दर्ता प्रमाण पत्र सहित) २. सूचकको ना.प्र.प.को सक्कल र प्रतिलिपि ३. मुलीको ना.प्र.पत्र ४. बसाई सरी आएको हकमा नगरपालिका भित्र बसोबास भएको प्रमाण	३५ दिन भित्र निःशुल्क त्यसपछि विलम्ब शुल्क	एक दिन	सम्बन्धित वडा कार्यालयको स्थानीय पञ्जिकाधिकारी

	५. बसाईसराई गरी आएकाहरुले नागरिकताको प्रतिलिपि वा जन्म दर्ताको प्रमाण पत्र			
५. सम्बन्ध विच्छेद	१. अदालतको फैसलाको प्रतिलिपि २. सम्बन्धित व्यक्तिले भरी पेश गरेको सम्बन्ध विच्छेद अनुसुची फाराम ३. सुचकले नागरिकता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि ४. नगरपालिका बाहिरबाट आएको हकमा बसाई सराई दर्ता प्रमाण पत्रको सक्कल र प्रतिलिपि	११०	एक दिन	सम्बन्धित वडा कार्यालयको स्थानीय पञ्जिकाधिकारी
२) सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धि				
१. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत, जेष्ठ नागरिक दलित, जेष्ठ नागरिक अन्य, एक्कल महिला, विधवा महिला, क र ख वर्गका असक्त अपाङ्ग र दलित बालबालिका भत्ताका लागि परिचयपत्र बनाउन	हरेक वर्षको मंसिर १ गते देखि १५ गते सम्म सम्बन्धित वडा कार्यालयमा वा नगरपालिका कार्यालयमा निम्नानुसार कागजात राखि निवेदन पेश गर्नुपर्ने छ। १. सम्बन्धित व्यक्तिको नागरिकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि २. विधवा महिलाको लागि पतिको मृत्युदर्ताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि विवाह दर्ताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, मृत्यु पछिको नाता प्रमाणित प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ३. अशक्त अपाङ्गता भएकाहरुको लागि अपाङ्गताको वर्ग खुलेको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, नागरिकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि र नाबालक भएमा जन्म दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ४. दलित बालबालिकाको लागि जन्म दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि, बाबु र आमाको विवाह दर्ता प्रमाण पत्र, नागरिकताको प्रतिलिपि ५. सम्बन्धित व्यक्तिको पि.पि. साइजको २/२ प्रति फोटो ६. बसाई सराई गरी आएको व्यक्तिहरुको हकमा बसाई सराई दर्ताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ७. सम्बन्धित व्यक्ति स्वयं उपस्थित हुनु पर्ने छ।	११०		पञ्जिकरण शाखा वा वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव
२. सामाजिक सुरक्षा भत्ता परिचय पत्र नविकरण	सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाएका व्यक्तिहरुले हरेक वर्ष मंसिर १ गते देखि १५ गते सम्म सम्बन्धित वडा कार्यालयमा वा नगरपालिका कार्यालयमा आइ अनुसुची फाराम भरी आफ्नो परिचय पत्र			पञ्जिकरण शाखा वा वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव

	अनिवार्य रूपमा नविकरण गराउनु पर्ने छ। सो का लागि निम्नानुसार कागजात पेश गर्नुपर्ने छ। १. परिचय पत्रको प्रतिलिपि २. नागरिकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ३. अन्यत्रको नागरिकता प्रमाण पत्र भए बसाई सराई प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ४. सम्बन्धित व्यक्तिको पासपोर्ट साइजको फोटो २ प्रति ५. सम्बन्धित व्यक्ति स्वयं उपस्थित हुनु पर्ने छ।			
३. भत्ता रकम बुझ्न	बैंकबाट भत्ता वितरणको व्यवस्था भएको वडाको हकमा वडा कार्यालय तथा नगरपालिका कार्यालयबाट सिफारिस लिई सम्बन्धित बैंकमा खाता खोली खाता मार्फत भत्ता रकम बुझ्न सकिने छ। बैंकबाट वितरणको व्यवस्था नभएका वडाको हकमा वडा कार्यालयबाट भत्ता रकम बुझ्न सकिने छ।			पञ्जिकरण शाखा वा वडा अध्यक्ष वा वडा सचिव

घ) कर शुल्क

१. मालपोत असुली	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>अव्वल</td> <td>दोयम</td> <td>सिम</td> <td>चाहार</td> </tr> <tr> <td>खेत</td> <td>८</td> <td>७</td> <td>६</td> <td>५</td> </tr> <tr> <td>बारी</td> <td>७</td> <td>६</td> <td>५</td> <td>४</td> </tr> </table> <p>बक्यौता रकमको पहिलो वर्ष ५% र सो भन्दा माथि १०% जरिवाना लाग्ने छ।</p>		अव्वल	दोयम	सिम	चाहार	खेत	८	७	६	५	बारी	७	६	५	४	प्रति रोपनी रुपैयामा	प्रत्येक आर्थिक वर्ष भित्रमा तिर्नु पर्ने छ।	सम्बन्धित वडा कार्यालय
	अव्वल	दोयम	सिम	चाहार															
खेत	८	७	६	५															
बारी	७	६	५	४															
२. नक्सा पास दस्तुर	<p>RCC रु ६ प्रति स्क्वायर फिट दुङ्गा माटो रु २ प्रति स्क्वायर फिट ट्रेस रु १ प्रति स्क्वायर फिट</p>	परिषदको निर्णय बमोजिम छुट तथा जरिवाना	प्राविधिकको निरीक्षण र नापजोख पश्चात	सम्बन्धित वडा कार्यालय															
३. बाहाल विटौरी कर	नगर क्षेत्र भित्रका घर, पसल, ग्यारेज, टहरा, शेड, (छप्पर), कारखाना, जग्गा, पाखरी पुरै वा आंशिक रूपमा बाहालमा दिइएकोमा सम्बन्धित धनीबाट बाहाल रकमको बढीमा २% लाग्ने छ।	नगरसभाको निर्णय अनुसार	प्रत्येक आर्थिक वर्ष भित्रमा तिर्नुपर्ने छ।	सम्बन्धित वडा कार्यालय															
४. व्यवसाय कर	उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धित वडा कार्यालय तथा न.पा.कार्यालयमा दर्ता गरी सो को प्रमाण पत्र लिनु पर्ने छ र वार्षिक रूपमा कर तिर्नु पर्ने छ।	जम्मा पुँजीको ०.१%	प्रत्येक आर्थिक वर्ष भित्रमा तिर्नुपर्ने छ।	सम्बन्धित वडा कार्यालय															

ड) योजना छनोट

योजना छनोट प्रत्येक वर्ष मंसिर महिनामा वडा भेलाबाट योजना संकलन गरिने छ र प्रत्येक वर्ष पुस महिनाको ८ चरन पुरा गरी नगर परिषदबाट योजना रकम विनियोजन गरिने छ ।

<p>१. योजना सम्झौता गर्दा पेस गर्नु पर्ने कागजात</p>	<p>१. उपभोक्ता समिति/अनुगमन समिति गठन गर्दाको निर्णय प्रतिलिपि २. परिषदबाट विनियोजन पत्र ३. सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र ४. उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीको नागरिकताको फोटो कापी ५. प्राविधिक लागत अनुमान (ल.इ./कार्यक्रम)</p>	<p>निःशुल्क</p>	<p>एक दिन</p>	<p>योजना शाखा / नगर प्रमुख / प्र.प्र.अ.</p>
<p>२. भुक्तानी सम्बन्धमा</p>	<p>१. निवेदन २. बिलभरपाई ३. वडा समितिको सिफारिस ४. योजना सम्बन्धित भएमा प्राविधिक प्रतिवेदन ५. योजना सम्पन्न भएको उपभोक्ता समितिको निर्णय प्रतिलिपि ६. अनुगमन समितिको निर्णय प्रतिलिपि ७. वडा सचिव/वडा अध्यक्षको रोहवरमा गरिएको सार्वजनिक परिक्षणको निर्णय प्रतिलिपि</p>		<p>एक दिन</p>	<p>लेखा शाखा / प्र.प्र.अ.</p>

सन्दर्भ सामग्री

1. नेपालको संविधान, २०७२
2. जिल्ला विकास समिति रामेछापको वार्षिक जिल्ला विकास योजना, २०७२
3. रामेछाप जिल्लाको आवधिक जिल्ला विकास योजना, २०६९
4. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
5. गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय पुस्तिका, २०७४
6. Geographical Coding of States, Districts and Local units : NPC/CBS, 2017
7. NEPAL Multidimensional Poverty Index, 2018: National Planning Commission
8. A study on Foreign Aid Mobilization in Federal Nepal, Dec. 2017: Ministry of Finance
9. आर्थिक वर्ष २०७४/०७५को बजेट वक्तव्य, रामेछाप नगरपालिका
10. दिगो विकास लक्ष्य २०३०: राष्ट्रिय योजना आयोग २०७३
11. <https://shyamstha.wordpress.com/2015/08/01/an-assessment-of-drought-in-ramechhap-district-2/>
12. <http://www.dhm.gov.np/uploads/climatic/1407411953Climate%20and%20Climatic%20variability.pdf>
13. DFRS, 2015. State of Nepal's Forests. Forest Resource Assessment (FRA) Nepal
14. Department of Survey, Land Resource Mapping Project (LRMP, 1987)

केही फोटोहरु

फोटो प्लेटहरु

रामेछाप नगरपालिका कार्यालय, रामेछाप बजार

रामेछापका नगरको निर्माणाधिन भवना, रामेछाप बजार

फोटो प्लेटहरू

नगर प्रोफायल तथा रणनीतिक योजना तयारीको प्रारम्भिक भेला, रामेछाप २०७५/२/५

नगरका विभिन्न विषयगत समितिसंग योजनाको विषयमा छलफल

फोटो प्लेटहरू

गणकहरूका लागि आयोजित २ दिने तालिमको समापन पश्चात

प्रोफायल तथा योजना निर्माणका प्राविधिक टोली

फोटो प्लेटहरू

वडा भेलामा सहजिकरण वडा नं. १

वडा भेलामा सहजिकरण वडा नं. २

फोटो प्लेटहरू

वडा भेलामा सहजिकरण वडा नं. ३

वडा भेलामा सहजिकरण वडा नं. ५

फोटो प्लेटहरू

वडा भेलामा सहजिकरण वडा नं. ७

वडा भेलामा सहजिकरण वडा नं. ८

फोटो प्लेटहरू

वडा. वस्ती भेलामा सहजिकरण वडा नं. ८

रामेछापका पर्यटकिय स्थालहरू थलहरी डाडा. वडा नं. १

फोटो प्लेटहरू

साँघुटार बजार

च्यास्कु बजार

फोटो प्लेटहरू

निसान भगवती मन्दिर

साँघुटार दाहालटारमा जेनेरेटर द्वारा सिञ्चाइ गर्दै

फोटो प्लेटहरू

रामेछाप बजारको विहिवारे हाट

रामेछाप बजारको विहिवारे हाट

रामेछाप नगरपालिकाको प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू

पुष्पलाल पार्क

साँघुटार बजार

पुरानो शिव मन्दिर

निसान भगवती मन्दिर

देउराली बजार

रामेछाप बजार

च्यास्कु गुम्बा

रामपुर भञ्ज्याङ

ताराखसे पोखरी

च्यास्कु भञ्ज्याङ